

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
EĞİTİM DAİRESİ BAŞKANLIĞI

YARGI MEVZUATI BÜLTENİ

Bültenin Kapsadığı Tarihler 20 - 26 Ocak 2009	Yayımlandığı Tarih 27 Ocak 2009	Sayı 396
---	---	--------------------

İÇİNDEKİLER

- [15/01/2009 Tarih ve 5332 Sayılı Dernekler Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun \(R.G. 23 Ocak 2009 – 27119\)](#)
- [Anayasa Mahkemesinin E: 2004/70, K: 2009/2 \(Yürürlüğü Durdurma\) Sayılı Kararı \(R.G. 24 Ocak 2009 – 27120\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Vuran Kaya/Türkiye Davası\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Hanbayat/Türkiye\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Turhan Atay ve Diğerleri/Türkiye Davası\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Cahit Solmaz/Türkiye Davası\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Erdal Taş/Türkiye Davası No: 2\)\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Erdal Taş/Türkiye Davası No: 3\)\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Erdal Taş/Türkiye Davası No: 4\)\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Erdal Taş/Türkiye Davası No: 5\)\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Gülcan Kaya/Türkiye Davası\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Yarar/Türkiye Davası\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Ali Esen/Türkiye\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Bolluk/Türkiye Davası\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Diri/Türkiye Davası\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Ak/Türkiye Davası\)](#)
- [Başbakanlık \(Hazine Müsteşarlığı\)'tan Sigorta Tahkim Usûlü ve Sigorta Hakemlerine İlişkin Tebliğ \(Tebliğ No: 2009/1\) \(R.G. 21 Ocak 2009 – 27117\)](#)
- [Maliye Bakanlığında 2009 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Uygulama Tebliği \(Sıra No: 6\) \(R.G. 24 Ocak 2009 – 27120\)](#)
- [Maliye Bakanlığında Tedavi Yardımına İlişkin Uygulama Tebliği \(Sıra No: 4\) \(R.G. 20 Ocak 2009 – 27116\)](#)
- [Maliye Bakanlığında Tedavi Katılım Payının Uygulanması Hakkında Tebliğ \(Sıra No: 5\) \(R.G. 20 Ocak 2009 – 27116\)](#)
- [Sermaye Piyasası Kurulundan Borçlanma Araçlarının Kurul Kaydına Alınması ve Satışına İlişkin Esaslar Hakkında Tebliğ \(Seri: II, No: 22\) \(R.G. 21 Ocak 2009 – 27117\)](#)
- [Sermaye Piyasası Kurulundan Ortaklık Varantlarının Kurul Kaydına Alınmasına ve Alım Satım İşlemlerine İlişkin Esaslar Tebliği \(Seri: III, No: 36\) \(R.G. 21 Ocak 2009 – 27117\)](#)
- [Sermaye Piyasası Kurulundan Girişim Sermayesi Yatırım Ortaklıklarına İlişkin Esaslar Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ \(Seri: VI, No:](#)

[23\)](#)

(R.G. 21 Ocak 2009 – 27117)

- [Sermaye Piyasası Kurulundan Yatırım Fonlarına İlişkin Esaslar Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ \(Seri: VII, No: 37\)](#)
(R.G. 21 Ocak 2009 – 27117)
- [Resmî Gazete’de Düzeltme](#)
(R.G. 21 Ocak 2009 – 27117)

 [İçindekilere dön](#)

Kanun

DERNEKLER KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN

Kanun No. 5832

Kabul Tarihi : 15/1/2009

MADDE 1 – 4/11/2004 tarihli ve 5253 sayılı Dernekler Kanununa aşağıdaki 27/A maddesi eklenmiştir.

“MADDE 27/A – Türkiye Kızılay Derneği uluslararası anlaşmalara göre tayin edilen nitelik ve duruma göre; merkezinde genel kurul, yönetim kurulu ve denetim kurulu, şubelerinde genel kurul ve yönetim kurulu oluşturulması şartıyla tüzüğünde belirlenen şekilde teşkilatlanır ve yönetilir. Kızılay’ın iş ve işlemleri; kanunların verdiği görev ve yetkilere, tüzüğüne ve yönetim kurulunca çıkarılan yönetmeliklere göre yürütülür.”

MADDE 2 – Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3 – Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

22/1/2009

[R.G. 23 Ocak 2009 – 27119]

— • —

Anayasa Mahkemesi Kararı

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

Esas Sayısı : 2004/70

Karar Sayısı : 2009/2 (Yürürlüğü Durdurma)

Karar Günü : 15.1.2009

YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI İSTEMİNDE BULUNAN: Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri Ali TOPUZ, K. Kemal ANADOL ve Haluk KOÇ ile birlikte 117 milletvekili

YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI İSTEMİNİN KONUSU: 26.5.2004 günlü, 5177 sayılı Maden Kanununda ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun'un 3. maddesiyle değiştirilen 4.6.1985 günlü, 3213 sayılı Maden Kanunu'nun 7. maddesinin birinci ve sekizinci fıkralarının, 5. maddesiyle 3213 sayılı Yasa'nın 10. maddesine eklenen altıncı fıkrasının, 10. maddesiyle değiştirilen 3213 sayılı Yasa'nın 16. maddesinin son fıkrasının ikinci tükmesinin, 20. maddesiyle 3213 sayılı Yasa'nın 46. maddesine eklenen onuncu fıkrasının, 23. maddesiyle değiştirilen 3213 sayılı Yasa'nın Ek 1'inci maddesinin birinci fıkrasının, 28. maddesiyle 9.8.1983 günlü, 2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 10. maddesine eklenen üçüncü fıkrasının ve Geçici 1. maddesinin altıncı fıkrasının birinci tükmesinin, Anayasa'nın 2., 6., 7., 8., 11., 17., 38., 43., 45., 56., 63., 90., 123., 128. ve 168. maddelerine aykırılığı savıyla iptalleri ve yürürlüklerinin durdurulmasına karar verilmesi istemidir.

YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI İSTEMİNİN İNCELENMESİ

Yürürlüğün durdurulması istemini de içeren dava dilekçesi ve ekleri, bu konudaki yürürlüğü durdurma ve esas inceleme raporu ile ekleri, iptali istenilen kurallar, dayarılan Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile öteki yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüştüp düşünöldü:

26.5.2004 günlü, 5177 sayılı Maden Kanununda ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun'un;

A- 3. maddesiyle değiştirilen 4.6.1985 günlü, 3213 sayılı Maden Kanunu'nun 7. maddesinin sekizinci fıkrası, 15.1.2009 günlü, E. 2004/70, K. 2009/7 sayılı kararla iptal edildiğinden, bu fıkranın, uygulanmasından doğacak sonradan giderilmesi güç veya olanaksız durum ve zararların önlenmesi ve iptal kararının sonuçsuz kalmaması için kararın Resmî Gazete'de yayımlanacağı güne kadar YÜRÜRLÜĞÜNÜN DURDURULMASINA,

B- 1- 3. maddesiyle değiştirilen 3213 sayılı Yasa'nın 7. maddesinin birinci fıkrasına, 2- 5. maddesiyle 3213 sayılı Yasa'nın 10. maddesine eklenen altıncı fıkraya, ilişkin iptal hükümlerinin süre verilerek yürürlüğe girmesinin ertelenmesi nedeniyle bu fıkraların YÜRÜRLÜĞÜNÜN DURDURULMASI İSTEMİNİN REDDİNE,

C- 1- 10. maddesiyle değiştirilen 3213 sayılı Yasa'nın 16. maddesinin son fıkrasının ikinci tükmesine,

2- 20. maddesiyle 3213 sayılı Yasa'nın 46. maddesine eklenen onuncu fıkraya,

3- 23. maddesiyle değiştirilen 3213 sayılı Yasa'nın Ek 1'inci maddesinin birinci fıkrasına,

4- Geçici 1. maddesinin altıncı fıkrasının birinci tükmesine,

yönelik iptal istemleri, 15.1.2009 günlü, E. 2004/70, K. 2009/7 sayılı kararla reddediğinden, bu fıkra ve tükcelere ilişkin YÜRÜRLÜĞÜNÜN DURDURULMASI İSTEMİNİN REDDİNE,

D- 28. maddesiyle 9.8.1983 günlü, 2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 10. maddesine eklenen üçüncü fıkrası hakkında, 15.1.2009 günlü, E. 2004/70, K. 2009/7 sayılı kararla karar

verilmesine yer olmadığına karar verildiğinden, bu fıkra ile ilişkin YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI İSTEMİ HAKKINDA KARAR VERİLMESİNE YER OLMADIĞINA, 15.1.2009 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan
Haşim KILIÇ

Başkanvekili
Osman Alifeyyaz PAKSÜT

Üye
Sacit ADALI

Üye
Fulya KANTARCIOĞLU

Üye
Mehmet ERTEN

Üye
Mustafa YILDIRIM

Üye
A. Necmi ÖZLER

Üye
Serdar ÖZGÜLDÜR

Üye
Şevket APALAK

Üye
Serruh KALELİ

Üye
Zehra Ayla PERKTAŞ

[R.G. 24 Ocak 2009 – 27120]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

İnsan Hakları Mahkemesi Kararları

VURAN KAYA/Türkiye Davası*

Başvuru No: 9613/03
Strazburg
10 Mayıs 2007

OLAYLAR

1969 doğumlu başvuran Adana'da ikamet etmektedir. Olayların meydana geldiği dönemde eczacıydı.

Adana Cumhuriyet Savcılığı 12 Ağustos 1998 tarihinde kamu evrakında sahtecilik yapmaktan başvuran hakkında soruşturma başlatmıştır.

24 Eylül 1998 tarihinde beraberinde avukatı ile ifadesi alınan başvuran, hakkında yapılan iddiayı reddetmiştir.

Adana Ağır ceza mahkemesi Cumhuriyet Savcısı 19 Kasım 1998 tarihli bir iddianame ile başvuran ve iki suç ortağı hakkında evrakta sahtecilik yaparak haksız kazanç sağlamak suçuyla kamu davası açmıştır.

Bu arada, yapılan ithamları dikkate alan Emekli Sandığı Adana Bölge Müdürlüğü ve Bağ-Kur Adana İl Müdürlüğü adı geçenlerin yapılan sözleşmeyi askıya alarak kendilerine ilaç satışını durdurduğunu ve bunun Ağır ceza mahkemesinin 18 Ağustos 1998 tarihli ilk kararından nihai kararına dek yedi yıllık bir süre olduğunu ifade etmiştir. Mahkeme önünde başvuran özellikle % 80 oranında gelir kaybına uğradığını ileri sürmüştür.

Adana Ağır ceza mahkemesi 28 Ocak 1999 tarihinde başvuranın davasını ve diğer iki sanıktan biri olan S.İ.'yi dinlemiştir.

18 Şubat 2002 tarihinde başvuran AİHS'nin 6 § 1. maddesine atıfta bulunarak Ağır ceza mahkemesindeki sürecin 1998 yılından beri devam ettiğini öne sürerek esastan incelenmesi talebinde bulunmuş, ayrıca hakkında açılan ceza davası nedeniyle devlet hastanelerine ve diğer kurumlara ilaç satışının yasaklandığını, bu nedenle hatırı sayılır bir gelir kaybına uğradığını iddia etmiştir.

Ağır ceza mahkemesi 22 Şubat 2006 tarihinde başvurunu hakkında yapılan ithamlardan suçsuz bulmuştur.

Başvurana göre dava halen Yargıtay'da devam etmektedir.

---

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

HUKUK AÇISINDAN

I. AİHS'NİN 6 § 1. MADDESİ'NİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuran yargı sürecinin uzunluğu ile AİHS'nin 6 § 1. maddesinde yer alan «makul süre» ilkesinin ihlal edildiğini ileri sürmektedir. Hükümet bu iddiaya karşı çıkmıştır.

A. Kabul edilebilirlik hakkında

AİHM, bu şikayetin AİHS'nin 35 § 3. maddesi uyarınca dayanaktan yoksun olmadığı tespitinde bulunmaktadır. Ayrıca kabul edilemezliğe ilişkin hiçbir gerekçe yer almamaktadır.

B. Esas hakkında

1. Dikkate alınacak dönem

Başvuran dikkate alınacak dönemin 12 Ağustos 1998 tarihinde Adana Cumhuriyet Savcısı'nın hakkında açtığı soruşturma ile başladığını ve hiçbir şekilde tamamlanmadığını iddia etmektedir.

Hükümet bu dönemin Adana Ağır Ceza Mahkemesi Cumhuriyet Savcısı'nın başvuran hakkında 19 Kasım 1998 tarihinde açtığı ceza davası ile başlayıp, yine bu mahkeme tarafından 22 Şubat 2006 tarihinde alınan kararlarla sona erdiğini savunmaktadır.

AİHM, incelenmesi gereken sürenin bir kişinin kelimenin özerk ve maddi anlamıyla «sanık» addedildiği anda başladığını (Bkz. diğerleri arasında, Corigliano-İtalya kararı 10 Aralık 1982 ve Imbrioscia-İsviçre kararı 24 Kasım 1993) ve suçluluğunun ispatlandığı veya serbest bırakıldığı gün sona erdiğini hatırlatmaktadır.

Sonuç olarak mevcut başvuruda dikkate alınacak dönem başvuranın Cumhuriyet Savcısı tarafından «sanık» olarak sorgulandığı 24 Eylül 1998 tarihinde başlamaktadır. Dosyada yer alan delil unsurlarına göre dava halen Yargıtay'da sürmektedir. Günümüze kadar devam eden bu süre, yedi yıl altı aydan fazlası ilk derece mahkemesinde olmak üzere sekiz yıl altı aydır.

2. Sürecin uzunluğunun makul yapısı

AİHM yargı sürecinin makul yapısının mahkemenin yerleşik içtihadından doğan kriterleri ışığında özellikle davanın karmaşıklığı, başvuranın ve yetkili mercilerin tutumu ile değerlendirildiğini hatırlatmaktadır (Bkz. diğerleri arasında, Pelissier ve Sassi-Fransa kararı, no: 25444/94).

AİHM daha önce de bu başvurudakine benzer sorunların dile getirildiğini ve bunların AİHS'nin 6 § 1. maddesinin ihlali ile sonuçlandığını kaydetmektedir.

Mahkemeye sunulan bütün delillerin incelenmesinden AİHM, Hükümetin mevcut davayı farklı sonlandıracak hiçbir tespiti ve delili sunmadığını gözlemlemektedir. Özellikle ulusal mahkemeler başvuranın yedi yıl dört ayın sonunda serbest bırakıldığı ve halen Yargıtay'da devam etmesi ölçüsünde davanın seyrinde yeterli «ihtimamı» gösterecek bir tutum sergilememişlerdir. AİHM, olayların meydana geldiği dönemde eczacı olarak sözkonusu dava süreci boyunca müşteri kitlesinin büyük bölümünü oluşturan kimi kamu kurumlarına ilaç satışının olanaksız hale geldiği dikkate alındığında, bu durumun başvuranın ekonomik koşullarını ciddi biçimde sarstığını not etmektedir.

AİHM mahkemenin bu yöndeki yerleşik içtihadını dikkate aldığı sözü edilen sürecin aşırı olduğuna ve «makul süre» zorunluluğunu karşılamadığına itibar etmektedir.

Bu nedenle 6 § 1. madde ihlal edilmiştir.

II. AİHS'NİN 13. MADDESİ'NİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuran Türkiye'de yargı sürecinin aşırılığı konusunda şikayette bulunacak hiçbir hukuki yolun mevcut olmadığından yakınmakta, bu yönde AİHS'nin 13. maddesine göndermede bulunmaktadır.

Hükümet bu iddiaya karşı çıkmaktadır.

AİHM bu şikayetin yukarıda bahsedilen şikayetle ilintili olduğunu ve dolayısıyla kabuledilebilir bulunması gerektiğini hatırlatmaktadır.

AİHM 13. maddenin yerine getirilmeyen bir yükümlülük karşısında ulusal bir mahkeme önünde etkili bir başvuru yapma hakkını güvence altına aldığını hatırlatmaktadır (Bkz. Kulda-Polonya kararı, no: 30210/96). Hükümet tarafından dile getirilen argümanların ve itirazların daha önce de reddedildiğini, (Bkz. diğerleri arasında, 22 Aralık 2005 tarihli Tendik vd.-Türkiye kararı no: 23188/02, 30 Mayıs 2006 tarihli Ebru ve Tayfun Engin Çolak-Türkiye kararı) bu başvuruda farklı bir sonuca varmak için neden bulunmadığını ifade etmektedir.

Bu noktada AİHM, AİHS'nin 6 § 1. maddesi uyarınca başvuranın makul bir süre zarfında davasının görülmesi hakkına iç hukukta olanak tanıyacak bir başvuru yolunun mevcut olmaması nedeniyle AİHS'nin 13. maddesinin ihlal edildiğine itibar etmektedir.

III. AİHS'İN 41. MADDESİ'NİN UYGULANMASI

A. Tazminat

Başvuran 120.000 Euro maddi, 10.000 Euro manevi tazminat talep etmektedir.

Hükümet bu miktarlara karşı çıkmaktadır.

Öne sürülen gelir kaybıyla ilgili olarak AİHM sunulan delillerin Sözleşmenin ihlaliyle başvuranın uğradığı gelir kaybının tam olarak belirlenmesi için yeterli olmadığını ifade ederek bu talebi reddetmektedir. Buna karşın başvuranın uğradığı manevi zararın giderilmesi yönünde adı geçene 6.000 Euro ödenmesini kararlaştırmıştır.

B. Masraf ve harcamalar

Başvuran iç hukukta ve AİHM önünde yapmış olduğu harcamalar için 3.000 Euro talep etmektedir.

Hükümet bu miktara karşı çıkmaktadır.

AİHM, mahkemeye sunulan deliller ve bu yöndeki yerleşik içtihat ışığında masraf ve harcamalar için başvurana 850 Euro ödenmesini kararlaştırmıştır.

C. Gecikme Faizi

Gecikme faizi olarak, Avrupa Merkez Bankası'nın marjinal kredi kolaylıklarına uyguladığı faiz oranına 3 puanlık bir artış eklenecektir.

BU GEREKÇELERE DAYALI OLARAK, AİHM, OYBİRLİĞİYLE,

1. Başvurunun *kabuledilebilir* olduğuna;
2. AİHS'nin 6 § 1. maddesinin *ihlal edildiğine*;
3. AİHS'nin 13. maddesinin *ihlal edildiğine*;
4. a) AİHS'nin 44 § 2. maddesi gereğince kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde, ödeme tarihindeki döviz kuru üzerinden Y.T.L.' ye çevrilmek ve her türlü vergiden muaf tutulmak üzere Savunmacı Hükümetin başvurana manevi tazminat olarak 6.000 (altı bin) Euro, yargı giderleri için 850 (sekiz yüz elli) Euro *ödemesine*;
- b) Söz konusu sürenin bittiği tarihten itibaren ve ödemenin yapılmasına kadar, Avrupa Merkez Bankasının o dönem için geçerli faizinin üç puan fazlasına eşit oranda basit faizin *uygulanmasına*;
5. Adil tazmine ilişkin diğer taleplerin *reddine*;

KARAR VERMİŞTİR.

İşbu karar Fransızca olarak hazırlanmış ve AİHM'nin iç tüzüğü'nün 77 §§ 2. ve 3. maddelerine uygun olarak 10 Mayıs 2007 tarihinde yazıyla bildirilmiştir.

HANBAYAT/Türkiye

Başvuru No. 18378/02
Strazburg
17 Temmuz 2007

USUL

Dava, İnsan Hakları ve Temel Özgürlükler Sözleşmesi'nin ("Sözleşme") 34. maddesi uyarınca, Türkiye Cumhuriyeti aleyhine, bir Türk vatandaşı olan, Aydın Hanbayat ("başvuran") tarafından, 22 Ocak 2002 tarihinde, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne yapılan başvurudan (no. 18378/02) kaynaklanmaktadır.

1 Mart 2006 tarihli bir yazı ile başvuranın 18 Haziran 2005 tarihli vefatı bildirilmiş ve başvuranın annesi Fatma Hanbayat başvuruyu takip etme isteğini beyan etmiştir.

Başvuranın annesi, İstanbul Barosu'na bağlı avukatlar Bay ve Bayan Kırdök tarafından temsil edilmiştir.

OLAYLAR

I. DAVA OLAYLARI

Başvuran 1962 doğumludur.

9 Ekim 1994 tarihinde, başvuran, İstanbul Emniyet Müdürlüğü Terörle Mücadele Şubesi'ne bağlı polis memurları tarafından, TKP/ML-TIKKO (Türkiye Komünist Partisi / Marksist Leninist, Türkiye İşçi Köylü Kurtuluş Ordusu) isimli yasa dışı örgüte karşı yürütülen polis operasyonu sırasında yakalanmıştır.

21 Ekim 1994 tarihinde, başvuran, İstanbul Devlet Güvenlik Mahkemesi'nde tek bir hakimin huzuruna çıkarılmış ve hakim başvuranın tutuklu yargılanmasını emretmiştir.

15 Kasım 1994 tarihinde, İstanbul Devlet Güvenlik Mahkemesi Cumhuriyet Savcısı, başvuran ve on diğer kişi hakkında bir iddianame sunmuştur. Cumhuriyet Savcısı, başvuranı, Ceza Kanunu'nun 168 § 1. maddesi uyarınca, yasa dışı bir örgüte üyelikle suçlamıştır.

1 Şubat 1995 tarihinde, İstanbul Devlet Güvenlik Mahkemesi, davanın (no. 1994/183) esaslarına ilişkin ilk duruşmayı düzenlemiştir.

13 Ekim 1997 tarihinde, İstanbul Devlet Güvenlik Mahkemesi Cumhuriyet Savcısı, başvuran hakkında, onu Ceza Kanunu'nun 146. maddesine aykırı olarak anayasal düzeni bozma girişiminde bulunmakla suçlayan ek bir iddianame sunmuştur.

1 Şubat 1995 ve 27 Ağustos 1999 tarihleri arasında, İstanbul Devlet Güvenlik Mahkemesi, davada yirmi sekiz duruşma düzenlemiştir. Bu duruşmalar boyunca, başvuran ve

---

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

temsilcisi, başvuranın tutuksuz yargılanması talebinde bulunmuşlardır. Başvuranın tutuklu yargılama süresinin aşırı olduğunu ve onun sağlık sorunları olduğunu ileri sürmüşlerdir. Mahkeme, suçun niteliğini, delillerin durumunu ve tutuklu yargılama kararının tarihini göz önünde tutup başvuranın tutuklu yargılanmasının devam etmesi gerektiğine karar vererek her seferinde bu talepleri reddetmiştir.

27 Ağustos 1999 tarihinde, İstanbul Devlet Güvenlik Mahkemesi, başvuran hakkındaki işlemleri 1994/183 sayılı davadan ayırmaya ve onun hakkında 1997 yılında açılan bir dava (1997/359 sayılı) ile birleştirmeye karar vermiştir.

8 Ağustos 2001 tarihinde, 21. duruşmanın sonunda, İstanbul Devlet Güvenlik Mahkemesi, dava dosyasının içeriğini, delillerin durumunu ve tutuklu yargılama kararının tarihini göz önünde tutarak başvuranın tutuksuz yargılanmasına karar vermiştir.

1997 ve 2004 yılları arasında, İstanbul Devlet Güvenlik Mahkemesi, Almanya'da başvuran tarafından işlendiği iddia edilen cinayete ilişkin soruşturma dosyasının Alman makamlar tarafından kendisine sunulmamış olması nedeniyle 1997/359 sayılı davanın duruşmalarını ertelemiştir.

30 Haziran 2004 tarihinde Resmi Gazete'de yayınlanan, 16 Haziran 2004 tarihli 5190 sayılı Kanun ile Devlet Güvenlik Mahkemeleri kaldırılmıştır. Bu Kanun sonrasında, dava, İstanbul Ağır Ceza Mahkemesi'ne geçmiştir.

23 Şubat 2005 tarihinde, İstanbul Ağır Ceza Mahkemesi, başvuranı Ceza Kanunu'nun 146. maddesi uyarınca olan suçtan beraat ettirmiş; ancak, onu, Ceza Kanunu'nun 168 § 2. maddesi uyarınca yasadışı bir örgüte üyelik suçundan mahkum etmiştir. Başvuranı on iki yıl altı ay hapis cezasına çarptırmıştır.

Belirli olmayan bir tarihte, başvuran temyiz başvurusunda bulunmuştur. Yargıtay'da dava sürmekte iken 18 Haziran 2005 tarihinde başvuran vefat etmiştir.

19 Ekim 2005 tarihinde, İstanbul Ağır Ceza Mahkemesi, davayı durdurma kararı almıştır.

HUKUK

I. HÜKÜMET'İN ÖN İTİRAZI

Hükümet, başvuranın annesinin iddia edilen ihlallerden etkilenmediği ve dolayısıyla AİHS'nin 34. maddesi anlamı dahilinde mağdur olduğunu iddia edemeyeceği gerekçesiyle davanın kayıttan düşmesi gerektiğini ileri sürmüştür.

AİHM, başvuranın 18 Haziran 2005 tarihinde vefat ettiğini kaydetmiştir. 1 Mart 2006 tarihinde, başvuranın annesi başvuruyu sürdürme isteğini ifade etmiştir. AİHM, kovuşturma zarfında başvuranın vefat ettiği davalarda, başvuranın AİHM'de davayı takip etme isteklerini ifade eden varislerinin veya yakın aile üyelerinin ifadelerini dikkate aldığını yinelemiştir (bkz., diğer pek çok kararın yanı sıra, *Dalban – Romanya* [BD], no. 28114/95; *Latif Fuat Öztürk – Türkiye*, no. 54673/00, 2 Şubat 2006; *Mutlu – Türkiye*, no. 8006/02, 10 Ekim 2006).

AİHM, yukarıda belirtilenler karşısında, başvuranın annesinin söz konusu davayı başvuranın yerine sürdürebileceği kararını vermiştir. Sonuç olarak, Hükümet'in davanın kayıttan düşmesi gerektiği yönündeki itirazı reddedilmiştir.

II. AİHS'NİN 5 § 3. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI

Başvuran, tutuklu yargılama süresinin AİHS'nin 5 § 3. maddesinde belirtilen "makul süre" şartını aştığı konusunda şikayetçi olmuştur. Söz konusu maddenin ilgili kısmı şöyledir:

"Bu maddenin 1.c fıkrasında öngörülen koşullar uyarınca yakalanan veya tutulu durumda bulunan herkes ... makul bir süre içinde yargılanmaya veya adli kovuşturma sırasında serbest bırakılmaya hakkı vardır."

Hükümet bu iddiaya karşı çıkmıştır.

A. Kabuledilebilirlik

Hükümet, AİHS'nin 35 § 1. maddesi uyarınca iç hukuk yollarının tüketilmemesi gerekçesiyle AİHM'den başvuruyu reddetmesini talep etmiştir. Bu bağlamda, Kanun Dışı Yakalanan Veya Tutuklanan Kimselere Tazminat Verilmesi Hakkında 466 sayılı Kanun uyarınca başvuranın tazminat talebinde bulunabileceğini ileri sürmüştür.

AİHM, Hükümet'in benzer itirazlarını geçmişte incelemiş ve reddetmiş olduğunu anımsamıştır (bkz. *Yağcı ve Sargın – Türkiye*, 8 Haziran 1995 tarihli karar; *Ahmet Mete – Türkiye*, no. 77649/01, 25 Nisan 2006). AİHM, bu davada farklı bir sonuca varmasını gerektirecek özel bir durum görmemiştir. Sonuç olarak, Hükümet'in ön itirazını reddetmiştir.

AİHM, bu şikayetin, AİHS'nin 35 § 3. maddesi anlamı dahilinde, dayanaktan yoksun olmadığına karar vermiştir. Ayrıca, başka açılardan da kabuledilmez olmadığını kaydetmiştir. Dolayısıyla, kabuledilebilir olduğuna karar verilmelidir.

B. Esaslar

AİHM, söz konusu davada, göz önünde bulundurulacak sürecin 9 Ekim 1994 tarihinde başvuranın yakalanmasıyla başladığını ve başvuranın tutuksuz yargılanmasına karar verilen tarih olan 8 Ağustos 2001 tarihinde sona erdiğini kaydetmiştir. Dolayısıyla, bu süreç yaklaşık olarak altı yıl on ay sürmüştür. Bu süre zarfında, yerel mahkemeler, "suçun niteliğini, delillerin durumunu ve tutukluluk süresini göz önünde tutarak" şeklinde basmakalıp ifadeler kullanarak başvuranın tutuklu yargılama süresini uzatmıştır.

AİHM, bu başvuruda ortaya konan konularla benzer konular ortaya koyan davalarda sıklıkla AİHS'nin 5 § 3. maddesinin ihlalinin tespit etmiştir (bkz., örneğin, *Atıcı – Türkiye*, no. 19735/02, 10 Mayıs 2007; yukarıda anılan, *Solmaz; Dereci – Türkiye*, no. 77845/01, 24 Mayıs 2005; *Taciroğlu – Türkiye*, no. 25324/02, 2 Şubat 2006).

Kendisine sunulan tüm belgeleri inceleyen AİHM, Hükümet'in kendisini bu davada farklı bir sonuca varmaya ikna edebilecek bir delil veya savunma ortaya koymadığını değerlendirmiştir. AİHM, konuya ilişkin içtihadını göz önünde tutarak, bu davada başvuranın tutukluluk süresinin aşırı olduğu ve AİHS'nin 5 § 3. maddesine aykırı olduğu kararını vermiştir.

Dolayısıyla, söz konusu hüküm ihlal edilmiştir.

III. AİHS’İNİN 6 § 1. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI

Başvuran, AİHS’nin 6 § 1. maddesinde belirtilen makul süre şartının ihlal edildiği konusunda şikayetçi olmuştur. Söz konusu maddenin ilgili kısmı şöyledir:

“Herkes, ... cezai alanda kendisine yöneltilen suçlamalar konusunda karar verecek olan, ... bir mahkeme tarafından davasının makul bir süre içinde, ... görülmesini istemek hakkına sahiptir.”

Hükümet bu iddiaya karşı çıkmıştır.

AİHM, dikkate alınacak sürecin başvuranın gözaltına alındığı tarih olan 9 Ekim 1994’te başladığını ve 19 Ekim 2005 tarihinde İstanbul Ağır Ceza Mahkemesi’nin kararıyla sona erdiğini kaydetmiştir. Dolayısıyla, bu süre, iki yargı aşamasında on bir yıldan fazla sürmüştür.

A. Kabul edilebilirlik

AİHM, bu şikayetin, AİHS’nin 35 § 3. maddesi anlamı dahilinde, dayanaktan yoksun olmadığına karar vermiştir. Ayrıca, başka açılardan da kabul edilmez olmadığını kaydetmiştir. Dolayısıyla, kabul edilebilir olduğuna karar verilmelidir.

B. Esaslar

AİHM, dava süresinin makuliyetinin, dava olayları ışığında ve davanın karmaşıklığı, başvuranın ve ilgili makamların davranışları şeklindeki kriterlerle ilgili olarak değerlendirilmesi gerektiğini yinelemiştir (bkz., diğer pek çok kararın yanı sıra, *Pélissier ve Sassi – Fransa* [BD], no. 25444/94).

AİHM, bu başvuruda ortaya konan konularla benzer konular ortaya koyan davalarda sıklıkla AİHS’nin 6 § 1. maddesinin ihlalini tespit etmiştir (bkz., yukarıda anılan, *Pélissier ve Sassi*).

Kendisine sunulan tüm belgeleri inceleyen AİHM, Hükümet’in kendisini bu davada farklı bir sonuca varmaya ikna edebilecek bir delil veya savunma ortaya koymadığını değerlendirmiştir. AİHM, konuya ilişkin içtihadını göz önünde tutarak, bu davada işlemlerin süresinin aşırı olduğu ve “makul süre” şartına uymadığı kararını vermiştir.

Dolayısıyla, 6 § 1. madde ihlal edilmiştir.

IV. AİHS’İNİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI

AİHS’nin 41. maddesi şöyledir:

“Mahkeme işbu Sözleşme ve protokollerinin ihlal edildiğine karar verirse ve ilgili Yüksek Sözleşmeciler Tarafın iç hukuku bu ihlali ancak kısmen telafi edebiliyorsa, Mahkeme, gerektiği takdirde, hakkaniyete uygun bir surette, zarar gören tarafın tatminine hükmeder.”

A. Tazminat

Başvuran, 15.000 Euro manevi tazminat talebinde bulunmuştur.

Hükümet bu talebe itiraz etmiştir.

AİHM, hakkaniyet temelinde karar vererek, başvuranın varisi Fatma Hanbayat'a bu başlık altında 12.000 Euro ödenmesine karar vermiştir.

B. Mahkeme masrafları

Başvuran, ayrıca, avukat masraflarına karşılık 5.500 Yeni Türk Lirası (YTL) – yaklaşık 3.000 Euro – ve mahkeme masraflarına karşılık 300 YTL – yaklaşık 168 Euro – talep etmiştir.

Hükümet bu taleplere itiraz etmiştir.

Mevcut bilgilere dayanarak kendi hesaplamasını yapan AİHM, başvuranın varisi Fatma Hanbayat'a, AİHM'de yapılan mahkeme masraflarına karşılık 1.500 Euro ödenmesine karar vermiştir.

C. Gecikme faizi

AİHM, gecikme faizi olarak Avrupa Merkez Bankası'nın kısa vadeli kredilere uyguladığı marjinal faiz oranına üç puan eklemek suretiyle elde edilecek oranın uygun olduğuna karar verir.

BU SEBEPLERLE AİHM, OYBİRLİĞİ İLE

1. Başvurunun kabuledilebilir olduğuna;
2. AİHS'nin 5 § 3. maddesinin ihlal edildiğine;
3. AİHS'nin 6 § 1. maddesinin ihlal edildiğine;
4. a) Sorumlu Devlet'in, başvuranın varisi Fatma Hanbayat'a, aşağıdaki miktarları, AİHS'nin 44 § 2. maddesine göre kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde, ödeme günündeki kur üzerinden Yeni Türk Lirası'na çevrilmek ve tabi olabilecek her türlü vergi ve harçtan muaf olmak üzere ödemesine:
  - (i) 12.000 Euro (on iki bin Euro) manevi tazminat;
  - (ii) 1.500 Euro (bin beş yüz Euro) mahkeme masrafları;b) Yukarıda belirtilen üç aylık sürenin aşılmasından ödeme gününe kadar geçen süre için yukarıdaki miktarlara Avrupa Merkez Bankası'nın o dönem için geçerli faizinin üç puan fazlasına eşit oranda basit faiz uygulanmasına;
5. Adil tazmin talebinin kalanının reddine

KARAR VERMİŞTİR.

İngilizce olarak hazırlanmış ve Mahkeme İç Tüzüğü'nün 77 §§ 2 ve 3. maddesi uyarınca 17 Temmuz 2007 tarihinde yazılı olarak tebliğ edilmiştir.

S. DOLLÉ
Zabıt Katibi

F. TULKENS
Başkan

— • —

TURHAN ATAY VE DİĞERLERİ/Türkiye Davası*

Başvuru No: 56493/00
Strazburg
26 Haziran 2007

OLAYLAR

I.DAVA KOŞULLARI

1996 yılında, Bayındırlık ve İskan Bakanlığı (İdare), Dinar’da bulunan başvuranlara ait araziyi kamulaştırmıştır.

İdare tarafından ödenen tutarda anlaşmazlık doğması üzerine başvuranlar, Dinar Asliye Hukuk Mahkemesi’ne kamulaştırma bedelinin artırılması talebiyle başvuruda bulunmuştur.

Mahkeme tarafından, başvuranlara, başvurunun yapıldığı tarihten itibaren işleyen gecikme faizi ile birlikte hesaplanan ek kamulaştırma bedelinin ödenmesine karar verilmiştir. Bu kararlar, Yargıtay tarafından onanmış ve nihai hale gelmiştir.

İdare, ek kamulaştırma bedelini Nisan ve Temmuz 1999 tarihli olmak üzere iki taksitte ödemiştir.

Ayrıntılar aşağıdaki tabloda yer almıştır:

BAŞVURANLARIN İSİMLERİ	KARAR TARİHİ	EK KAMULAŞTIRMA BEDELLERİ (TL)	YARGITAY KARAR TARİHİ	ÖDEME TARİHİ	ÖDEME TUTARI
Turhan Atay	02.06.1997	1 392 000 000	10.09.1997	20.04.1999 ve 19.07.1999	1 364 100 000 ve 1 488 280 000
Hasan Akpınar	28.04.1997	198 000 000	10.09.1997	20.04.1999 ve 19.07.1999	194 600 000 ve 255 390 000
Emin Dönmez	16.06.1997	615 512 667	05.11.1997	20.04.1999 ve 19.07.1999	603 162 667 ve 643 614 155
Turhan Yıldırım	02.06.1997	383 991 000	10.09.1997	19.04.1999 ve 19.07.1999	376 291 000 ve 416 970 408

HUKUK AÇISINDAN

I. EK 1 NO’LU PROTOKOLÜN 1. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe’ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

Başvuranlar, Ek 1 No'lu Protokol'ün 1. maddesine atıfta bulunarak Türkiye'deki yüksek enflasyon oranı karşısında yetersiz kalan gecikme faizleri nedeniyle, İdare tarafından gecikmeli olarak ödenen ek kamulaştırma bedellerinden şikayetçi olmaktadır.

A. KABULEDİLEBİLİRLİK HAKKINDA

1. Başvuran Turhan Yıldırım ile ilgili olarak

AİHM, 24 Şubat 2006 tarihli iadeli taahhütlü mektupla Bayan Erkan'dan başvuruda geçen iddiaları desteklemesini istemesine rağmen Avukat Erkan bu konuda bu güne kadar yeterli girişimde bulunmamıştır. AİHM, söz konusu başvuranın başvurusunun kayıttan düşürüleceği bildirilmesine rağmen, bu konuya ilişkin diğer tüm mektuplar gibi 30 Ocak 2007 tarihli mektubun da yanıtızsız kaldığını not etmektedir.

Buna istinaden, AİHM, AİHS'nin 37§1. maddesi uyarınca başvuranın artık başvurusunu takip etme niyetinde olmadığı sonucuna varmaktadır. Ayrıca, AİHM, AİHS'nin 35§1 *in fine* maddesi uyarınca, Sözleşme ve Protokollerle güvence altına alınan haklara ilişkin hiçbir özel durumun bulunmamasından dolayı başvurunun incelenmesinin sürdürülmesine gerek duymamaktadır.

Böylece, AİHM, başvuran Turhan Yıldırım'ın başvurusunun kayıttan düşürülmesi kararına varmaktadır.

2. Başvuranlar Turhan Atay, Hasan Akpınar ve Emin Dönmez ile ilgili olarak

Türk Hükümeti, AİHM'ye AİHS'nin 35. maddesi uyarınca başvurunun altı ay kuralına riayet etmediği gerekçesiyle kayıttan düşürülmesi çağrısı yapmaktadır. Türk Hükümeti'ne göre, *dies a quo* söz konusu altı ay süresi, başvuranlara ödenmesi gereken meblağının bir kısmının ödendiği 19 Nisan 1999 tarihidir. Oysa başvuranlar, AİHM'ye 22 Aralık 1999 tarihinde yani sözü edilen tarihten altı aydan fazla olan bir zaman zarfından sonra başvuruda bulunmuşlardır.

AİHM, öncelikle başvuru tarihinde değişikliğe gittiğini ve 23 Mayıs ile 17 Ekim 2006 tarihlerinde alınan kararların 5. paragrafında gösterildiği üzere, başvuru tarihinin artık 17 Ocak 2000 olduğunu not etmektedir. Ayrıca AİHM, esas olarak ek kamulaştırma bedelinin İdare tarafından geç ödenmesini ve bunun sonucu olarak başvuranların uğradığı zararı belirtmektedir. Fakat böyle bir şikayet için, AİHM'nin şu ana dek makul olarak kabul ettiği süre Yargıtay kararından itibaren üç aydır. (Bkz. sözü edilen *Akkuş* kararı) Bu nedenle, şikayetin, ihlali oluşturan durumu sona erdiren fiil ve iç hukuk mercilerinin verilmesine hükmettiği miktarın ödenmesinden itibaren altı ay içinde AİHS organlarına yapılması gerekirdi.

Bu durumda AİHM, altı ay süresinin başlangıcı olarak *dies a quo*, İdare tarafından ödemenin yapıldığı 19 Temmuz 1999 tarihini dikkate almaktadır. Başvuranlar, 17 Ocak 2000 tarihinde AİHM'ye başvurarak AİHS'nin 35. maddesinde öngörülen gerekliliği yerine getirmişlerdir. Bu bağlamda, Türk Hükümeti'nin itirazının reddi gerekmektedir.

Hükümet, AİHS'nin 35. maddesi uyarınca, Borçlar Kanunu'nun 105. maddesinde sunulan başvuru yolunun gereği gibi kullanmaması sebebiyle, başvuranın iç hukuk yollarını tüketmediğini savunmaktadır.

AİHM, benzer itirazın daha önce Aka kararında (Bkz. sözü edilen *Aka* kararı) reddedildiğini hatırlatmaktadır. Mevcut başvuruda bu neticeyi değiştirecek hiçbir gerekçe yer almamaktadır.

Buna bağlı olarak, AİHM, içtihadından doğan kriterler ışığında (Bkz. sözü edilen *Akkuş* davası) ve başvuranlar Turhan Atay, Hasan Akpınar ve Emin Dönmez ile ilgili sahip olduğu unsurları dikkate alarak, başvurunun esastan incelenmesi gerektiği kanaatindedir. Sonuç olarak, AİHM, kabuledilemezliğe dair hiçbir gerekçe bulunmadığını saptamaktadır.

B. ESAS HAKKINDA

AİHM, buna benzer şikayetlerin dile getirildiği başka davaları incelemiş ve Ek 1 No'lu Protokol'ün 1. maddesinin ihlal edildiği sonucuna varmıştır. (Bkz. sözü edilen *Akkuş* kararı ve sözü edilen *Aka* kararı).

AİHM, mevcut davada Hükümet'in davayı farkı şekilde sonuçlandırarak hiçbir tespit ve delil sunmadığı kanaatine varmaktadır. AİHM, ulusal mahkemelerin kararına göre kamulaştırmayı yapan idare tarafından başvuranlara verilmesi gereken ek tazminatın ödenmesindeki gecikmenin başvuranları mülkiyetin kamulaştırılmasına ilaveten ayrı bir zarara daha soktuğunu tespit etmektedir. Bu gecikme, AİHM'yi başvuranların toplum yararının gerektirdikleri ile mülkiyet hakkına saygının korunması arasında hüküm sürmesi gereken adil dengeyi bozan alışılmışın dışında ve ölçüsüz bir yüke katlanmak zorunda kaldıkları yönünde düşünmeye sevk etmektedir.

Sonuç olarak, Ek 1 No'lu Protokol'ün 1. maddesi ihlal edilmiştir.

II. AİHS'NİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI HAKKINDA

A. Maddi ve manevi tazminat

Başvuranlar Turhan Atay, Hasan Akpınar ve Emin Dönmez sırasıyla, 4.000 (dört bin), 1.000 (bin) ve 2.000 (iki bin) YTL tutarında maddi zararlarının karşılanması gerektiğini ifade etmektedirler. Ayrıca, başvuranlar toplamda 15.000¹ (on beş bin) YTL tutarında manevi tazminat talebinde de bulunmuşlardır.

Hükümet talep edilen tutarların aşırı ve dayanaktan yoksun olduğunu belirtmektedir.

Maddi tazminat konusunda, AİHM, *Akkuş* kararında benimsenen hesaplama yöntemini göz önünde bulundurarak (Bkz sözü edilen s. 1311, § § 35–36 ve 39) ve ilgili ekonomik veriler ışığında, başvuranlara aşağıdaki tutarların ödenmesine karar vermektedir:

- Turhan Atay'a 2.242 EUR (iki bin iki yüz kırk iki Euro),
- Hasan Akpınar'a 561 EUR (beş yüz altmış bir Euro) ve
- Emin Dönmez'e 1.121 EUR (bin yüz yirmi bir Euro) .

AİHM, manevi tazmin için, dava koşullarında, ihlal tespitinin yeterli adli tazmin oluşturduğuna kanaat getirmektedir.

B. Masraf ve harcamalar

¹ Yaklaşık 8 188 Euro'ya tekabül etmektedir.

Başvuranlar, AİHM önünde yaptıkları masraf ve harcamalar için 7 500² (yedi bin beş yüz) YTL talep etmektedirler.

Hükümet bu talebin belgelendirilmemiş olduğunu bildirmektedir.

AİHM, AİHS'nin 41. maddesi uyarınca yalnızca gerçekten yapıldığı ve makul tutarda olduğu ortaya konulan masrafların ödendiğini hatırlatmaktadır. (Bkz, diğerleri arasından *Nikolova- Bulgaristan*, başvuru no: 31195/96)

Mevcut davada her ne kadar talebi belgelendirilmemiş olsa da, AİHM, bu hususta sahip olduğu usulleri ve kendi içtihadını göz önüne alarak tüm masraflarla birlikte 500 (beş yüz) Euro ödenmesinin uygun olacağına karar vermiştir.

C. Gecikme Faizi

Gecikme faizi olarak, Avrupa Merkez Bankası'nın marjinal kredi kolaylıklarına uyguladığı faiz oranına 3 puanlık bir artış eklenmektedir.

BU GEREKÇELERE DAYALI OLARAK, AİHM, OYBİRLİĞİYLE,

1. Başvuran, Turhan Yıldırım'ın başvurusunun *kayıttan düşürülmesine*;
  2. Diğer başvuranların başvurularının *kabuledilebilirliğine*;
  3. Ek 1 No'lu Protokol'ün 1. maddesinin *ihlal edildiğine*;
  4. İhlal kararının manevi tazminat için yeterli adil tazmin *oluşturduğuna*;
  5. a) AİHS'nin 44§2 maddesi gereğince kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde, ödeme tarihindeki döviz kuru üzerinden YTL'ye çevrilmek üzere Savunmacı Hükümetin aşağıdaki tutarları:
    - i.maddi zarar için
      - Turhan Atay'a 2 242 (İki bin iki yüz kırk iki) Euro *ödenmesine*;
      - Hasan Akpınar'a 561 (beş yüz altmış bir) Euro *ödenmesine*;
      - Emin Dönmez'e 1 121 (bin yüz yirmi bir) Euro *ödenmesine*;
    - ii. masraf ve harcamalara ilişkin olarak da 500 (beş yüz) Euro *ödenmesine*;
  - b) Söz konusu sürenin bittiği tarihten itibaren ödemenin yapılmasına kadar, Avrupa Merkez Bankası'nın o dönem için geçerli olan faiz oranının üç puan fazlasına eşit oranda basit faizin uygulanmasına;
6. Adil tazmine ilişkin diğer tüm taleplerin *reddine*;

KARAR VERİLMİŞTİR.

İşbu karar Fransızca olarak hazırlanmış ve AİHM iç tüzüğü'nün 77 § 2. ve 3. maddelerine uygun olarak 26 Haziran 2007 tarihinde yazıyla bildirilmiştir.

— • —

 [İçindekilere dön](#)

CAHİT SOLMAZ/Türkiye Davası

² Yaklaşık 4 094(dört bin doksan dört) Euro'ya tekabül etmektedir.

Başvuru No:34623/03
Strazburg
14 Haziran 2007

OLAYLAR

I. DAVANIN UNSURLARI

Başvuran, 1979 yılı doğumludur ve İstanbul'da ikamet etmektedir.

Başvuran, on altı yaşındayken, 3 Ekim 1995 tarihinde, İstanbul Emniyet Müdürlüğü Terörle Mücadele Şubesi'ne bağlı polisler tarafından yakalanmış ve gözaltında alınmıştır. Başvuranın yasadışı silahlı bir örgüt olan DHKP-C (Devrimci Halk Kurtuluş Partisi) üyesi olduğundan ve bu örgüt adına yasadışı eylemlere katıldığından şüphe edilmiştir.

Polis, 4 Ekim 1995 tarihinde, başvuranın evinde gerçekleştirdiği aramalar sırasında, sözkonusu örgüte ait belgelerin ve iki gaz tabancasının ele geçirildiğini gösteren bir arama tutanağı düzenlemiştir.

Başvuran, 12 Ekim 1995 tarihinde, İstanbul Emniyet Müdürlüğü'nde itirafta bulunmuş, sözkonusu örgüte üye olduğunu ve üzerine atılı eylemleri kabul etmiştir. Aynı gün, polis tarafından bir ifade tutanağı hazırlanmış ve bu tutanak başvuran tarafından imzalanmıştır.

Başvuran, 16 Ekim 1995 tarihinde, hazırlık soruşturması çerçevesinde, İstanbul Devlet Güvenlik Mahkemesi Cumhuriyet Savcısı tarafından dinlenmiştir. Başvuran, baskı altında imzaladığını iddia ettiği 12 Ekim 1995 tarihli ifadenin içeriğini ve DHKP-C üyesi olduğunu tamamen reddetmiştir.

Aynı gün başvuran, Devlet Güvenlik Mahkemesi nöbetçi hakimi önüne çıkarılmış ve Cumhuriyet Savcısı'na verdiği beyanları tekrarlamıştır. Bununla birlikte, nöbetçi hakim, dosyadaki unsurların tamamını dikkate alarak başvuranın tutuklu yargılanmasına karar vermiştir.

Başvuran, 17 Ekim 1995 tarihinde Devlet Güvenlik Mahkemesi önünde bu karara itiraz etmiş ve tutuksuz yargılanma talebinde bulunmuştur. Başvuran, özellikle, gözaltında bulunduğu sırada kendisinin itirafta bulunması amacıyla işkencelere maruz kaldığını ve bu nedenle alınan beyanlarının aleyhte kanıt oluşturulmaması gerektiğini ileri sürmüştür.

Aynı gün, Devlet Güvenlik Mahkemesi, “atılı suçu ve kanıtların durumunu göz önüne alarak” tutuksuz yargılanma talebini reddetmiştir.

---

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

Cumhuriyet Savcısı, 27 Ekim 1995 tarihinde, başvuran ve diğer dört kişi aleyhinde, eski Türk Ceza Kanunu'nun 146/1. maddesi uyarınca, Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının tamamını veya bir kısmını tağyir ve tebdile teşebbüsten ve 1993–1995 yılları arasında DHKP-C örgütü adına ve yararına yasadışı eylemlerden dolayı ceza davası açmıştır.

Devlet Güvenlik Mahkemesi, 1995–2002 yılları arasında birçok açık duruşma gerçekleştirmiştir. Avukatının da hazır bulunduğu bu duruşmalarda başvuran, tahliye talebini

yinelemiştir. Bununla birlikte, “ atılı suç u ve kanıtların durumunu göz önüne alarak” Devlet Güvenlik Mahkemesi, başvuranın taleplerini her defasında reddetmiştir.

20 Temmuz 1999 tarihli iddianamesinde, Cumhuriyet Savcısı, yasadışı silahlı bir örgüte üye olmasından dolayı 3713 sayılı Terörle Mücadele yasanın 5. maddesi ile Türk Ceza Kanunu’nun 168/2. maddesi uyarınca ve 13 kere patlayıcı madde atmasından dolayı da Türk Ceza Kanunu’nun 264/6–8. maddesi uyarınca başvuranın mahkumiyetini istemiştir. Ayrıca Savcı, olayların meydana geldiği sırada başvuranın yaşı sebebi ile Türk Ceza Kanunu’nun 55/3. maddesinin uygulanmasını önermiştir.

Devlet Güvenlik Mahkemesi, dosyadaki unsurların tamamını dikkate alarak, 25 Mart 2002 tarihinde, başvurayı üzerine atılı olaylardan suçlu ilan etmiştir. Devlet Güvenlik Mahkemesi, başvurayı, Türk Ceza Kanunu’nun 55/3., 59. ve 168/2. maddesi ile 3713 sayılı yasanın 5. maddesi gereğince, 8 yıl 4 ay hapis cezasına; Türk Ceza Kanunu’nun 264. maddesi gereğince 18 yıl 5 ay 18 gün hapis cezasına ve Türk Ceza Kanunu’nun 77/2. maddesi gereğince 17 yıl 6 ay hapis cezasına çarptırmıştır.

Başvuranın temyiz başvurusu üzerine ve tarafların dinlenmelerinin ardından, 15 Ekim 2002 tarihli bir karar ile Yargıtay, ilk derece mahkemesinin kararını bozmuş ve davayı Devlet Güvenlik Mahkemesi’ne göndermiştir.

Devlet Güvenlik Mahkemesi, 3 Haziran 2003 ve 4 Eylül 2003 tarihlerinde gerçekleştirilen açık duruşmalarda, “atılı suç u ve kanıtların durumunu göz önüne alarak” başvuranın tahliye talebini iki kez reddetmiştir.

Başvuranın avukatı, 8 Eylül 2003 tarihinde, Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu’nun 104. maddesine ve AİHS’nin tutukluluk süresine ilişkin 5/3. maddesine atıfta bulunarak, Devlet Güvenlik Mahkemesi’nde 4 Eylül 2003 tarihli karara itiraz etmiş ve müvekkilinin salıverilmesini talep etmiştir.

Devlet Güvenlik Mahkemesi Başkanı, 15 Eylül 2003 tarihli bir karar ile sözü edilen 4 Eylül 2003 tarihli kararı, yürürlükteki yasaya aykırı olmadığı gerekçesiyle onamıştır.

Devlet Güvenlik Mahkemesi, 13 Kasım 2003 ve 10 Şubat 2004 tarihlerinde, iki açık duruşma gerçekleştirmiştir. Devlet Güvenlik Mahkemesi, bu duruşmalarda, “atılı suç u ve kanıtların durumunu göz önüne alarak” başvuranın tutukluluk halinin devamına karar vermiştir.

Başvuranın avukatı, 11 Mart 2004 tarihinde, cezaların uygulanması hususundaki hükümleri ve müvekkilinin ağırlaşan sağlık şartlarını (başvuranın ailesinden edindiği bilgiye göre, 2 Mart 2004 tarihinde geçirdiği bir kalp krizinin ardından Edirne Tıp Fakültesi Üniversitesi acil servisine kaldırılmıştır) ileri sürerek, Devlet Güvenlik Mahkemesi Başkanından, başvuranın tahliyesini talep etmiştir.

Devlet Güvenlik Mahkemesi Başkanı, 18 Mart 2004 tarihli bir karar ile “atılı suç u ve kanıtların durumunu göz önüne alarak” sözkonusu talebi reddetmiştir.

Cezai yargılamaya ilişkin düzenlemeyi içeren ve Devlet Güvenlik Mahkemeleri’ni kaldıran 5190 sayılı yasanın yürürlüğe girmesinin ardından, dava, ilk duruşmasını 1 Temmuz 2004 tarihinde gerçekleştiren İstanbul Ağır Ceza Mahkemesi’nde görülmeye başlamıştır.

Başvuranın avukatının talebi üzerine, 28 Eylül 2004 tarihli duruşmada, Ağır Ceza Mahkemesi esasa yönelik savunma hazırlanması için ek süre vermiş fakat ilgilinin tahliye talebi reddedilmiştir. Dava, 23 Kasım 2004 tarihine ertelenmiştir.

Başvuranın avukatı, 28 Ekim 2004 tarihli bir mektup ile AİHM'ye Türk Ceza Kanunu'nun yeni hükümleri uyarınca başvuranın 28 Ekim 2004 tarihinde salıverildiğini bildirmiştir.

Dosyadaki unsurlara göre, dava hala, başvuran aleyhinde yapılan suçlamaların doğruluğu hakkında henüz karar veremeyen Ağır Ceza Mahkemesi önünde sürmektedir.

HUKUK AÇISINDAN

I. AİHS'NİN 5/3. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuran, tutuklu yargılanma süresinden şikayetçi olmaktadır. Bu bağlamda başvuran, AİHS'nin 5/3. maddesine atıfta bulunmaktadır.

Hükümet, bu iddiaya karşı çıkmaktadır.

A. Kabuledilebilirliğe İlişkin

AİHS'nin 35.maddesinin 3. paragrafı çerçevesinde başvurunun dayanaktan yoksun olmadığını kaydeden AİHM, ayrıca, başka açılardan bakıldığında da kabuledilemezlik unsuru bulunmadığını tespit eder. Bu nedenle başvuru kabuledilebilir niteliktedir.

B. Esas Hakkında

AİHM, AİHS'nin 5/3. maddesinde belirtilen sürenin bitiş tarihinin "ilk derece mahkemelerinde suçlamanın esası hakkında karar verildiği gün" olduğunu hatırlatmaktadır (Bkz. *Wemhoff-Almanya*, 27 Haziran 1968 tarihli kararı ve *Labita-İtalya*, başvuru no: 26772/95) ve birden çok tutuklu yargılanma süresi sözkonusu olduğunda, tutuklu yargılanma dönemlerinin tamamını göz önüne almak uygun olacaktır (Bkz. *Baltacı-Türkiye*, başvuru no: 495/02, 18 Temmuz 2006, *Solmaz-Türkiye*, başvuru no: 27561/02).

Mevcut davada, AİHM, başvuranın dava konusu olan ilk tutukluluk döneminin, yakalandığı tarih olan 3 Ekim 1995 tarihinde başladığını ve 25 Mart 2002 tarihinde mahkum edilmesiyle sona erdiğini gözlemlemektedir. Bu ilk dönem, altı yıl beş ay ve yirmi iki gün sürmüştür. Yargıtay'ın 25 Mart 2002 tarihli kararı bozduğu 15 Ekim 2002 tarihinden itibaren davanın incelenmesi, Devlet Güvenlik Mahkemesi önünde yeniden başlamış ve AİHS'nin 5/3. maddesi uyarınca başvuranın ikinci tutuklu yargılanma süresi başlamış oldu. Bu dönem, 25 Aralık 2004 tarihinde, başvuranın salıverilmesiyle sona ermiştir. Bu dönem iki yıl ön üç gün sürmüştür. Toplamda, başvuran, sekiz yıl altı ay beş günü tutuklu olarak geçirmiştir.

AİHM, belirli bir durumda bir sanığın tutuklu yargılanma süresinin makul süre sınırını geçmemesine özen göstermenin, ilk olarak ulusal yargı mercilerinin üzerine düşen bir görev olduğunu hatırlatmaktadır. Bu amaçla, masumiyet karinesi doğrultusunda bireysel özgürlüğe saygı kuralına istisna getirilmesini meşru kılan kamu çıkarının gerektirdiği gerçek bir zorunluluğun olup olmadığını ortaya çıkaracak bütün koşulları incelemesi ve tutuksuz yargılanma talebini reddettiğinde kararında bunu gerekçelendirmelidir. AİHM, esas itibariyle sözkonusu kararlarda yer alan gerekçelere ve ilgili taraftan başvurusunda belirtilen inkar

edilemez olgulara dayanarak, AİHS'nin 5/3. maddesinin ihlal edilip edilmediğini belirlemelidir (Bkz. *Assenov ve diğerleri- Bulgaristan*, 28 Ekim 1998 tarihli karar).

Bu bağlamda yakalanan kişinin bir suç işlediğinden şüphe edilmesine neden olan makul nedenlerin devam etmesi, tutukluluk halinin devamı için *sine qua non* (olmazsa olmaz) koşuldur. Ancak bir süre sonra bu da yeterli olmaz. Dolayısıyla AİHM, adli makamlar tarafından benimsenen diğer gerekçelerin, özgürlükten yoksun bırakmayı haklı göstermeye yetip yetmediğini belirlemelidir. Bu gerekçeler “uygun” ve “yeterli” olduğu takdirde, AİHM, bunun üzerine yetkili ulusal makamların “yargılamanın devamına özel bir ihtimam gösterip göstermediğini” araştırmalıdır (Bkz. diğerleri arasında, *Mansur-Türkiye*, 8 Haziran 1995 tarihli karar, *Ali Hıdır Polat-Türkiye*, başvuru no: 61446/00, 5 Nisan 2005 ve *Baltacı*).

Dosya unsurlarından, ulusal mahkemelerin başvuranın sürekli olarak yinelediği serbest bırakılma taleplerini reddettiği ve “atılı suçun niteliği” ve “kanıtların durumu” gibi birbirinin aynı, hatta stereotip ifadeler kullanarak tutuklu yargılanmaya devam edilmesine karar verdiği ortaya çıkmaktadır.

Oysa AİHM'nin gözünde, “kanıtların durumu” suçluluğun ciddi belirtilerinin var olduğunu ve var olmaya devam ettiği şeklinde değerlendirilse de , bu davada sözkonusu koşullar, bu kadar uzun bir süre başvuranın tutuklu kalmaya devam etmesini tek başına haklı gösteremez (Bkz. *Ali Hıdır Polat*, *Baltacı*).

AİHM, bu koşullarda ve bu durumda başvuranın tutuklu yargılanma süresinin uzun olmasını göz önünde bulundurarak, AİHS'nin 5/3. maddesinin ihlal edildiği sonucuna varmaktadır.

II. AİHS'NİN 5/5. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuran, tutukluluğunun “makul süreyi” geçmesi sebebiyle AİHS'nin 5/5. maddesi uyarınca tazminat elde etmesinin Türk Hukuku'nda mümkün olmamasından şikayetçidir.

A. Kabul edilebilirlik hakkında

Hükümet, iç hukuk yollarının tüketilmediği kapsamındaki ön itirazını belirtmektedir. Hükümete göre, başvuran, 466 sayılı Kanun uyarınca zararına ilişkin tazminat elde edebilirdi.

AİHM, sözkonusu itirazın, AİHS'nin 5/5. maddesi kapsamında yapılan şikayetin incelenmesi ile yakından ilgili olduğu kanısındadır ve itirazı esasa eklemiştir.

AİHM, şikayetin, AİHS'nin 35/3. maddesi uyarınca açıkça dayanaktan yoksun olmadığını tespit etmektedir ve şikayet esastan inceleme yapılmasını gerektirmektedir. AİHM, kabul edilemezliğe dair başka hiçbir gerekçe olmadığını tespit etmektedir.

B. Esas hakkında

AİHM, AİHS'nin 5. maddesinin 1, 2, 3 veya 4. paragraflarına aykırı koşullarda özgürlükten yoksun bırakılma sebebiyle tazminat talebinde bulunmanın mümkün olduğu durumlarda, AİHS'nin 5. maddesinin 5. paragrafına riayet edildiğini hatırlatmaktadır (*Wassink-Hollanda*, 27 Eylül 1990). 5. paragrafta ifade edilen tazminat hakkı 5. maddenin sözkonusu diğer paragraflardan birinin ihlal edildiğinin bir ulusal makam veya AİHS'nin organları tarafından tespit edilmesini gerektirmektedir. (*N.C.-İtalya*, başvuru no:24952/94).

Mevcut davada, AİHM, tutukluluk süresinin “makul süreyi” geçmesi sebebiyle AİHS’nin 5. maddesinin 3. paragrafının ihlal edildiği sonucuna ulaşmıştır. Başvuranın maruz kaldığı zarar için tazminat talep etme olanağına sahip olup olmadığını belirlemek gerekmektedir.

466 sayılı Kanun’unun 1. maddesi ile ilgili olarak, AİHM Kanun dairesinde yakalandıktan veya tutuklandıktan sonra haklarında kovuşturma yapılmasına veya son soruşturmanın açılmasına yer olmadığına veya hut beraetlerine veya ceza verilmesine mahal olmadığına karar verilen durum haricinde ki bu davada zaten bu durum sözkonusu değildir,, bu madde ile öngörülen tazmin varsayımlarının tamamının, özgürlükten mahrum bırakmanın yasaya aykırı olmasını öngördüğünü ortaya koymaktadır. Oysa dava konusu tutukluluk iç hukuka uygun olduğunda, başvuran tazminat elde edemez (*Sakık ve diğerleri*).

Her halukarda, AİHM, olayların meydana geldiği dönemde, 466 sayılı yasanın hükümlerinin tutukluluk süresinin “makul süreyi” geçmesi durumunda tazminat ödemeyi öngörmediğini, bu nedenle de başvuranın zararının tazmin edilmesi için bütün olanaklardan yoksun olduğunu gözlemlemektedir (Bkz. aynı anlamda, *Çiçekler-Türkiye*, başvuru no: 14899/03, 22 Aralık 2005).

Sonuç olarak, mevcut dava koşullarında, AİHM, Türk Hukuku’nun, başvuranın maruz kaldığı özgürlükten yoksunluk için başvurana tazminat hakkı sunmadığını gözlemlemektedir. Dolayısıyla AİHM, Hükümet’in itirazını reddetmekte ve AİHS’nin 5/5. maddesinin ihlal edildiği sonucuna ulaşmaktadır.

III. AİHS’NİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI HAKKINDA

A. Tazminat

Başvuran, maruz kaldığı manevi zarar için 20.000 YTL, yaklaşık 10.722 Euro manevi tazminat talep etmektedir.

Hükümet, bu miktara itiraz etmektedir.

AİHM, başvuranın, tutuklu yargılanma süresinin uzun olmasından dolayı ihlal tespitinin yeterince telafî edemeyeceği bir manevi zarara uğradığını kabul etmektedir (Bkz. özellikle, *Kudla-Polonya*, başvuru no: 30210/96 ve *Acunbay-Türkiye*, başvuru numaraları: 61442/00 ve 61445/00, 31 Mayıs 2005). Hakkaniyete uygun olarak ve başvuranın yaşını göz önünde bulundurarak, AİHM, başvurana 10.000 Euro manevi tazminat ödenmesinin uygun olacağını düşünmektedir.

B. Masraf ve Harcamalar

Başvuran, yerel mahkemeler ve AİHM önünde yapmış olduğu masraf ve harcamalar için 8.000 YTL yaklaşık 4.289 Euro talep etmektedir. Bu amaçla başvuran, bir ücret makbuzu sunmaktadır.

Hükümet, bu miktara karşı çıkmaktadır.

AİHM, içtihadına göre, bir başvuran, masraf ve harcamaların geri ödemesini ancak gerçekliği, gerekliliği ve makul oranda oldukları ortaya konulduğu sürece elde edebilir. Mevcut davada, sahip olduğu unsurları ve sözü edilen kriterleri dikkate alarak AİHM,

başvurana tüm masraflar için, Avrupa Konseyi'nden adli yardım başlığı altında aldığı 850 Euro düşülerek 2.000 Euro ödenmesinin makul olacağı kanaatindedir.

C.Gecikme Faizi

AİHM, Avrupa Merkez Bankası'nın marjinal kredi kolaylıklarına uyguladığı faiz oranına üç puanlık bir artışın eklenmesinin uygun olacağına hükmeder.

BU GEREKÇELERE DAYALI OLARAK, AİHM, OYBİRLİĞİYLE,

1.Hükümet'in ön itirazının esasa *eklenmesine* ve bu itirazın *reddine*;

2.Başvurunun *kabuledilebilir* olduğuna;

3.AİHS'nin 5/3. maddesinin *ihlal edildiğine*;

4.AİHS'nin 5/5. maddesinin *ihlal edildiğine*;

5. a) AİHS'nin 44/2 maddesi gereğince kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde, ödeme tarihindeki döviz kuru üzerinden Y.T.L.'ye çevrilmek üzere, Savunmacı Hükümet tarafından, başvurana manevi tazminat olarak 10.000 (on bin) Euro ve masraf ve harcamalar için 2.000 (iki bin) Euro'nun miktara yansıtılabilecek her türlü vergiden muaf tutularak ve Avrupa Konseyi tarafından başvurana adil yardım olarak verilen 850 Euro'nun (sekiz yüz elli) düşülerek *ödenmesine*,

b) sözkonusu sürenin bittiği tarihten itibaren ödemenin yapılmasına kadar Hükümet tarafından, Avrupa Merkez Bankası'nın o dönem için geçerli olan faiz oranının üç puan fazlasına eşit oranda basit faiz *uygulanmasına*;

6. Adil tatmine ilişkin diğer tüm taleplerin *reddine*;

KARAR VERMİŞTİR.

İşbu karar Fransızca olarak hazırlanmış ve AİHM İçtüzüğü'nün 77/2 ve 77/3. maddesine uygun olarak 14 Haziran 2007 tarihinde yazılı olarak tebliğ edilmiştir.

— • —

 [İçindekilere dön](#)

ERDAL TAŞ/Türkiye Davası (n° 2)*

Başvuru No:13021/02

Strazburg

20 Eylül 2007

OLAYLAR

I. DAVANIN UNSURLARI

Başvuran, 1974 yılı doğumludur ve Fribourg'da (İsviçre) ikamet etmektedir. Olayların meydana geldiği dönemde başvuran "2000'de Yeni Gündem" isimli günlük gazetede sorumlu yazı işleri müdürüydü.

"2000'de Yeni Gündem" isimli bu günlük gazete, 12 Ocak 2001 tarihinde, yasadışı bir örgüt olan PKK eski lideri Abdullah Öcalan'ın açıklamalarına yer veren " Öcalan: Türkiye Oyuna Gelmesin" başlıklı bir makale yayımlamıştır.

İstanbul Devlet Güvenlik Mahkemesi Cumhuriyet Savcılığı, 19 Ocak 2001 tarihinde, sorumlu yazı işleri müdürü sıfatıyla başvuranı, 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu'nun 6/2. ve 6/4. maddeleri uyarınca, terör örgütü liderinin açıklamalarını yayımlamakla suçlamıştır.

Devlet Güvenlik Mahkemesi, 26 Nisan 2001 tarihinde, başvuranı üzerine atılı olaylardan suçlu bulmuş ve başvuranı 816.187. 500 TL (yaklaşık 755 Euro) para cezasına çarptırmıştır. Devlet Güvenlik Mahkemesi, ayrıca, 5680 sayılı yasanın ek 2/1. maddesi uyarınca gazetenin otuz gün süreyle kapatılmasına karar vermiştir.

Cumhuriyet Başsavcısı'nın başvurana bildirilmeyen görüşü ışığında Yargıtay, 18 Eylül 2001 tarihinde, ilk derece mahkemesinin kararını onamıştır.

Belirtilmeyen bir tarihte, başvuran İsviçre'ye yerleşmiş ve sözkonusu günlük gazete faaliyetlerine son vermiştir. Başvuran, para cezasını ödememiştir.

HUKUK AÇISINDAN

I. AİHS'NİN 10. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuran, cezai mahkumiyetinin, ifade özgürlüğü hakkını ihlal ettiğini iddia etmektedir. Başvuran bu bağlamda, AİHS'nin 10. maddesine atıfta bulunmaktadır.

Hükümete göre, sözkonusu makalenin terör örgütü PKK'nın propagandasını yapması nedeniyle, dava konusu müdahale, AİHS'nin 10/2. maddesi bakımından haklı görülmektedir.

---

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

AİHM, dava konusu mahkumiyet kararının, AİHS'nin 10/1. maddesinin güvence altına aldığı başvuranın ifade özgürlüğü hakkına müdahale oluşturmasının taraflar arasında ihtilafa neden olmadığını kaydetmektedir. Üstelik müdahalenin kanun tarafından öngörüldüğüne ve 10/2. maddesi uyarınca ulusal güvenlik, kamu düzeninin korunması ve toprak bütünlüğü gibi yasal amaç güttüğüne itiraz edilmemektedir. (Bkz. *Yağmurdereli-Türkiye*, başvuru no: 29590/96, 4 Haziran 2002) Uyuşmazlık sözkonusu tedbirin "demokratik bir toplumda gerekli" olup olmadığının tespit edilmesine dayanmaktadır.

AİHM, bu bağlamda demokratik bir toplumda basın başlıca rolünü hatırlatmaktadır. (Bkz. 27 Mart 1996 tarihli *Goodwin –Birleşik Krallık kararı, Bladet Tromsø ve Stensaas-Norveç*, başvuru no: 21980/93) Basın, görev ve sorumlulukları çerçevesinde, kamu yararına ilişkin tüm sorunlar hakkında bilgi ve fikirler sunmakla yükümlüdür. Bununla birlikte, basının, terör tehdidi, milli güvenlik, toprak bütünlüğü gibi devletin yaşamsal çıkarları sözkonusu olduğunda veya kamu düzeninin korunması veya suçun engellenmesi için birtakım sınırları aşmaması gerekmektedir. (*Sürek ve Özdemir – Türkiye*, başvuru no: 23927/94 ve 24277/94, 8 Temmuz 1999)

Bu özgürlüğe getirilen kısıtlamayı haklı çıkaracak zorunlu bir sosyal ihtiyacın olup olmadığını değerlendirme görevi öncelikle ulusal makamlara aittir. Ulusal makamlar bu görevi yerine getirirken geniş bir takdir hakkına sahiptir. Dava konusu sözler bir birey, bir kamu görevlisi veya bir nüfusun bir kesimine karşı şiddete teşvik ettiği durumlarda Devlet otoriteleri, ifade özgürlüğüne ilişkin müdahale gereğinin incelenmesinde daha geniş bir takdir payına sahiptir. (*Sürek-Türkiye* (n°1), 26682/95)

Denetimini yaparken, AİHM'nin ulusal mahkemelerin yerini alma gibi bir görevi yoktur. Ancak AİHM, ulusal mahkemelerin kendi takdir yetkileri gereğince verdikleri kararları, AİHS'nin 10. maddesi açısından inceleyip uygunluğunu tespit etmektedir. Bunun için AİHM, dava konusu müdahaleyi, davanın tümü ışığında (Bkz. diğerleri arasında, 8 Temmuz 1986 tarihli *Lingens ve Avusturya* kararı) özellikle suç unsuru yazıda kullanılan ifadeler bakımından, yayımlandığı bağlam açısından ve terörle mücadeleye bağlı zorlukları dikkate alarak değerlendirmelidir (Bkz. *İbrahim Aksoy- Türkiye*, başvuru numaraları: 28635/95, 30171/96 ve 34535/97, 10 Ekim 2000).

Mevcut davada başvuran, terör örgütü liderinin açıklamalarını yayımlamaktan dolayı mahkum edilmiştir. Söz konusu makale, PKK eski lideri Abdullah Öcalan'ın açıklamalarını içermektedir. Öcalan, makalede, PKK'nın Türkiye'ye doğru sürülmesi için Ankara'nın desteğine bağlı olan Kürt Lider Talabani tarafından kabul edilen stratejiyi eleştirmektedir. Böylece dava konusu sözler, siyasi bir tavır olarak görülmektedir.

AİHM, söz konusu makalede kullanılan terimlere özel bir dikkat göstermektedir. Abdullah Öcalan'ın tavrının yeniden şiddete yönelik olmadığı anlamına geldiği doğru olsa da, AİHM, bu sözlerde bir anlam belirsizliği not etmektedir. Zira yazar, "meşru öz savunma" çerçevesinde, PKK'nın kendini savunabilmesi gerektiğini belirtmektedir.

AİHM'ye göre böyle bir ifadenin kullanılması, şiddete başvurmayı meşrulaştırma niyetini açık bir şekilde ortaya koymaktadır. AİHM, Abdullah Öcalan tarafından tanıtıldığı gibi, PKK ideolojisinin, PKK tarafından "meşru müdafaa" olarak tanıtılan şiddete, mücadeleye ve silahlı direnişe başvurmayı kapsadığını hatırlatmaktadır (Bkz. bu anlamda, Abdullah Öcalan tarafından yazılan kitabın yayımlanmasını içeren 22 Mart 2007 tarihli *Gülcan Kaya –Türkiye Davası*, 6250/02).

AİHM'ye göre, söz konusu açıklamalar açıklamayı yapanın kişiliğinden bağımsız olarak değerlendirilemez. Aktarılan sözler PKK eski liderinin sözleri olduğundan bu sözlerin önemini tespit etmek gerekmektedir. Böyle bir durumda, söz konusu sözlerin, okuyucular için özel bir önem taşıdığı görülmektedir ve bu sözler, silahlı mücadele ve direnişi meşrulaştırma ve teşvik etme eğilimindedir. Dolayısıyla, okuyucu şiddete başvurmanın kendini savunmak için geçerli ve haklı bir tedbir olduğu izlenimine kapılmaktadır. Güvenlik güçleri ve PKK mensupları arasında yaklaşık 1985 yılından beri yaşanan büyük sıkıntıları da not etmek uygun olacaktır. Güvenlik güçleri ve PKK mensupları arasındaki düşmanlıklar, çok sayıda insan kaybına ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin büyük bir kısmında bugün kaldırılmış olan olağanüstü halin ilan edilmesine neden olmuştur. Oysa AİHM, bölgede hüküm süren güvenlik durumunu ağırlaştıracak olası söz ve eylemler hususunda yetkililerin kaygılarının farkındadır. Böyle bir bağlamda, makalenin şiddeti destekler nitelikte olduğunun tespit edilmesi gerekmektedir. (Bkz. sözü edilen, *Gülcan Kaya*)

Ayrıca, AİHM, sunmak ve incelemek için gazetecilik bağlamında hiçbir yorum yapılmaksızın açıklamaların olduğu gibi yayımlanmasının ve bunların PKK eski liderine ait açıklamalar olmasının, şiddet kullanımına, silahlı direnişe veya başkaldırıya teşvik edebileceğini düşünmektedir. AİHM'ye göre, bu durum, dikkate alınacak temel unsurdur (*Halis Doğan-Türkiye* (n° 3), başvuru no: 4119/02, 10 Ekim 2006).

Ayrıca başvuranın, suç unsuru makalede ifade edilen açıklamalara kişisel olarak bağlı olmadığı doğru olsa da, başvuran, bu açıklamaların sahibine fırsat tanımış ve bu açıklamaları yayımlamıştır. Böylece başvuran, görüşlerini kamuoyuna duyuran kişilerin “görev ve sorumlulukları” dolaylı olarak paylaşmaktadır (Bkz. *mutatis mutandis*, *Öztürk-Türkiye*, başvuru no: 22479/93). Haber verme hakkının, şiddete teşvik eden söylemlerin veya terörist gruplarının açıklamalarının (sözü edilen *Gülcan Kaya*) yayımlanmasında kullanılması mümkün olmayacağından, gazetenin yazı işleri müdürü olan başvuran, makalenin içeriğine ilişkin sorumluluktan muaf tutulamaz (*Sürek-Türkiye* (n° 3), başvuru no: 24735/94, 8 Temmuz 1999).

Son olarak, yapılan müdahalenin orantılılığının belirlenmesinde verilen cezanın niteliği ve ağırlığı da göz önüne alınmaktadır. Mevcut davada başvuran, para cezasına çarptırılmış ve ulusal mahkemeler otuz gün süreyle gazetenin geçici olarak kapatılmasına karar vermişlerdir. Bu bağlamda, AİHM, açıklamaların, şiddet, direniş veya başkaldırıya teşvik oluşturduğunda, caydırıcı cezaların iç hukukta yer almasının gerekli olabileceğini hatırlatmaktadır.

Böylece, AİHM, ulusal yetkililerin benzer durumda sahip olduğu takdir payını dikkate alarak, başvuranın mahkumiyetinin yasal amaçlarla orantısız olduğunun düşünülemeyeceğine kanaat getirmektedir. Söz konusu şikayetin, açıkça dayanaktan yoksun olduğu ve AİHS'nin 35/3 ve 35/ 4. maddelerinin uygulanmasının reddedilmesi gerektiği sonucuna ulaşılmaktadır.

II. AİHS'NİN 6/1. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuran, Yargıtay Başsavcısı'nın kendisine bildirilmeyen görüşüne cevap veremediğinden şikayetçi olmaktadır. Bu bağlamda, başvuran AİHS'nin 6. maddesine atıfta bulunmaktadır.

A. Kabul edilebilirlik hakkında

AİHS'nin 35. maddesinin 3. paragrafı çerçevesinde başvurunun dayanaktan yoksun olmadığını kaydeden AİHM, ayrıca, başvuruda başka açılardan bakıldığında da kabul edilemezlik unsuru olmadığını tespit eder. Bu nedenle başvuru kabul edilebilir niteliktedir.

B. Esas hakkında

AİHM, başvuranın sunduğu şikayete benzer bir şikayeti daha önce incelediğini ve Cumhuriyet Başsavcısı'nın gözlemlerinin niteliği ve yargılanan kişinin yazılı olarak bunlara cevap verme olanağının bulunmamasını göz önüne alarak, Cumhuriyet Başsavcısı'nın görüşünün tebliğ edilmemesinden dolayı AİHS'nin 6/1. maddesinin ihlal edildiği sonucuna ulaştığını hatırlatmaktadır (Bkz. *Göç –Türkiye*, başvuru no: 36590/97).

AİHM, mevcut davayı incelemesinin ardından, Hükümet'in mevcut durumda farklı bir sonuca ulaştıracak ikna edici ne bir olay ne de bir argüman sunduğuna kanaat getirmektedir.

Böylece AİHM, AİHS'nin 6/1. maddesinin ihlal edildiği sonucuna ulaşmaktadır.

III. 1 NO'LU EK PROTOKOL'UN 1. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuran, gazetenin geçici olarak kapatılması tedbirinin, 1 No'lu Ek Protokol'ün 1. maddesini ihlal ettiği kanaatinde.

AİHS'nin 10. maddesi ile ilgili tespitini göz önüne alan AİHM, şikayetin açıkça dayanaktan yoksun olduğuna ve AİHS'nin 35/3 ve 35/4. maddelerinin uygulanmasının reddedilmesi gerektiğine kanaat getirmektedir.

IV. AİHS'İN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI HAKKINDA

A. Tazminat

Başvuran, maruz kaldığı maddi zararın 10.000 Euro değerinde olduğunu iddia etmektedir. Başvuran, gazetenin faaliyetlerine tamamen son vermek zorunda kaldığını ve kendisinin, çarptırıldığı para cezasını ödeyecek güçte olmadığından Türkiye'yi terk etmek ve yurtdışına yerleşmek zorunda bırakıldığını belirtmektedir. Başvuran ayrıca manevi tazminat olarak 10.000 Euro talep etmektedir.

Hükümet bu iddiaları kabul etmemektedir.

AİHM, tespit edilen ihlal ile iddia edilen maddi tazminat arasında nedensel bir bağ görememektedir. Dolayısıyla, AİHM, sözkonusu talebi reddetmiştir.

Ayrıca AİHM, ihlal tespitinin kendisinin iddia edilen manevi zarar için yeterli adil tazmin oluşturduğuna kanaat getirmektedir.

B. Masraf ve Harcamalar

Başvuran, AİHM önünde yapmış olduğu masraf ve harcamalar için 2.500 Euro talep etmektedir. Bununla birlikte başvuran, bu hususta herhangi bir belge sunmamaktadır.

Hükümet, bu iddialara karşı çıkmaktadır.

AİHM içtihadına göre, bir başvuran masraf ve harcamaların geri ödemesini ancak gerçekliği, gerekliliği ve makul oranda oldukları ortaya konulduğu sürece elde edebilir.

Mevcut davada başvuran, avukatların gerçekleştirdiği işe ilişkin ödeme makbuzlarını sunmadığından sözü geçen harcamaların hiçbirini belgelendirmemiştir. AİHM, yine de başvuranın başvurusunu sunmak için kesinlikle masraf ve harcamalarda bulunduğu kanısındadır ve bu nedenle masraf ve harcamalara ilişkin olarak en fazla 500 Euro ödenmesinin uygun olacağına kanaat getirmektedir. Dolayısıyla AİHM, bu miktarı AİHM önündeki dava için ödemektedir.

C. Gecikme Faizi

AİHM, Avrupa Merkez Bankası'nın marjinal kredi kolaylıklarına uyguladığı faiz oranına üç puanlık bir artışın eklenmesinin uygun olacağına hükmeder.

BU GEREKÇELERLE, AİHM,

1. Oybirliliğiyle, başvurunun AİHS'nin 6/1. maddesi kapsamındaki şikayetine ilişkin kısmının *kabuledilebilir* ve oyçokluğuyla, başvurunun geriye kalan kısmının *kabuledilemez* olduğuna;

2. Oybirliğiyle, AİHS'nin 6/1. maddesinin *ihlal edildiğine*;
3. Oybirliğiyle, ihlal tespitinin kendisinin, başvuran tarafından talep edilen manevi tazminat için yeterli adil tazmin *oluşturduğuna*;
4. Oybirliğiyle,
  - a) AİHS'nin 44/2. maddesi gereğince kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde ödeme tarihindeki döviz kuru üzerinden YTL' ye çevrilmek üzere, miktara yansıtılabilecek her türlü vergiden muaf tutularak, Savunmacı Hükümet'in başvurana, masraf ve harcamalar için 500 Euro (beş yüz Euro) *ödemesine*;
  - b) sözkonusu sürenin bittiği tarihten itibaren ödemenin yapılmasına kadar, Avrupa Merkez Bankası'nın o dönem için geçerli olan faiz oranının üç puan fazlasına eşit oranda eşit oranda basit faizin *uygulanmasına*;
5. Oybirliğiyle, adil tazmine ilişkin diğer tüm taleplerin *reddine*;

KARAR VERMİŞTİR.

İşbu karar Fransızca olarak hazırlanmış ve AİHM iç tüzüğü'nün 77/2. ve 77/3. maddelerine uygun olarak 20 Eylül 2007 tarihinde yazıyla bildirilmiştir.

— • —

 [İçindekilere dön](#)

ERDAL TAŞ/Türkiye Davası (n°3)*

Başvuru No:17445/02
Strazburg
20 Eylül 2007

OLAYLAR

I. DAVANIN UNSURLARI

Başvuran, 1974 yılı doğumludur ve Fribourg'da (İsviçre) ikamet etmektedir. Olayların meydana geldiği dönemde başvuran “2000’de Yeni Gündem” isimli günlük gazetede sorumlu yazı işleri müdürüydü.

“2000’de Yeni Gündem” isimli gazete, 20 Mart 2001 tarihinde, sırasıyla “*Yeni oyunlar oynanıyor*” ve “*Barış güneş gibi ısıtacak*” başlıklı makaleleri yayımlamıştır. Sözkonusu makaleler sırasıyla, PKK Başkanlık Konseyi üyesi Osman Öcalan ve Abdullah Öcalan’ın açıklamalarını aktarmaktadır.

İstanbul Devlet Güvenlik Mahkemesi Cumhuriyet Savcılığı, 28 Mart 2001 tarihinde, sorumlu yazı işleri müdürü sıfatıyla başvuranı, 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu’nun 6/2. ve 6/4. maddeleri uyarınca, terör örgütü yöneticilerinin açıklamalarını yayımlamakla suçlamıştır.

Devlet Güvenlik Mahkemesi, 19 Haziran 2001 tarihinde, başvuranı üzerine atılı olaylardan suçlu bulmuş ve 684.450.000 TL (yaklaşık 655 Euro) para cezasına çarptırmıştır. Devlet Güvenlik Mahkemesi, ayrıca, 5680 sayılı yasanın ek 2/1. maddesi uyarınca gazetenin beş gün süreyle kapatılmasına karar vermiştir.

Cumhuriyet Başsavcısı'nın başvurana bildirilmeyen görüşü ışığında Yargıtay, 24 Aralık 2001 tarihinde, ilk derece mahkemesinin kararını onamıştır.

Belirtilmeyen bir tarihte, başvuran İsviçre'ye yerleşmiş ve sözkonusu günlük gazete faaliyetlerine son vermiştir. Başvuran, para cezasını ödememiştir.

HUKUK AÇISINDAN

I. AİHS'NİN 10. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuran, cezai mahkumiyetinin, ifade özgürlüğü hakkını ihlal ettiğini iddia etmektedir. Başvuran, bu bağlamda, AİHS'nin 10. maddesine atıfta bulunmaktadır.

Hükümete göre, sözkonusu makalenin terör örgütü PKK'nın propagandasını yapması nedeniyle, dava konusu müdahale, AİHS'nin 10/2. maddesi uyarınca haklı görülmektedir.

---

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

A. Kabul edilebilirlik hakkında

1. “ Yeni oyunlar oynanıyor ” başlıklı makale

AİHM, dava konusu mahkumiyet kararının, AİHS'nin 10/1. maddesinin güvence altına aldığı başvuranın ifade özgürlüğü hakkına müdahale oluşturmasının taraflar arasında ihtilafa neden olmadığını kaydetmektedir. Üstelik müdahalenin kanun tarafından öngörüldüğüne ve 10/2. maddesi uyarınca ulusal güvenlik, kamu düzeninin korunması ve toprak bütünlüğü gibi yasal amaç güttüğüne itiraz edilmemektedir. (Bkz. *Yağmurdereli-Türkiye*, başvuru no: 29590/96, 4 Haziran 2002) Uyuşmazlık sözkonusu tedbirin “demokratik bir toplumda gerekli” olup olmadığının tespit edilmesine dayanmaktadır.

AİHM, bu bağlamda demokratik bir toplumda basın başlıca rolünü hatırlatmaktadır (Bkz. 27 Mart 1996 tarihli *Goodwin –Birleşik Krallık kararı, Bladet Tromsø ve Stensaas-Norveç*, başvuru no: 21980/93). Basın, görev ve sorumlulukları çerçevesinde, kamu yararına ilişkin tüm sorunlar hakkında bilgi ve fikirler sunmakla yükümlüdür. Bununla birlikte, basının, terör tehdidi, milli güvenlik, toprak bütünlüğü gibi devletin yaşamsal çıkarları sözkonusu olduğunda veya kamu düzeninin korunması, suçun engellenmesi için birtakım sınırları aşmaması gerekmektedir.(*Sürek ve Özdemir – Türkiye*, başvuru no: 23927/94 ve 24277/94, 8 Temmuz 1999).

Bu özgürlüğe getirilen kısıtlamayı haklı çıkaracak zorunlu bir sosyal ihtiyacın olup olmadığını değerlendirme görevi öncelikle ulusal makamlara aittir. Ulusal makamlar bu görevi yerine getirirken geniş bir takdir hakkına sahiptir. Dava konusu sözler bir birey, bir kamu görevlisi veya nüfusun bir kesimine karşı şiddete teşvik ettiği durumlarda Devlet otoriteleri, ifade özgürlüğüne ilişkin müdahale gereğinin incelenmesinde daha geniş bir takdir payına sahiptir (*Sürek-Türkiye* (n°1), 26682/95).

Denetimini yaparken, AİHM'nin ulusal mahkemelerin yerini alma gibi bir görevi yoktur. Ancak AİHM, ulusal mahkemelerin kendi takdir yetkileri gereğince verdikleri kararları, AİHS'nin 10. maddesi açısından inceleyip uygunluğunu tespit etmektedir. Bunun için AİHM, dava konusu müdahaleyi, davanın tümü ışığında (Bkz. diğerleri arasında, 8 Temmuz 1986 tarihli *Lingens ve Avusturya* kararı) özellikle suç unsuru yazıda kullanılan ifadeler bakımından, yayımlandığı bağlam açısından ve terörle mücadeleye bağlı zorlukları dikkate alarak değerlendirmelidir (Bkz. *İbrahim Aksoy- Türkiye*, başvuru numaraları: 28635/95, 30171/96 ve 34535/97, 10 Ekim 2000).

Mevcut davada başvuran, terör örgütü liderinin açıklamalarını yayımlamaktan dolayı mahkum edilmiştir. Söz konusu makalede, PKK Başkanlık Konseyi üyesi, Osman Öcalan, çatışmalara teşvik etmek amacıyla komplolar ileri sürmektedir. Düşmanlık olarak değerlendirdiği bir müdahalenin “ büyük kayıplara yol açan bir savaşa” veya “büyük bir savaşa” neden olacağını belirtmekten de geri kalmayan Osman Öcalan'ın ifadelerinde, AİHM, bir anlam belirsizliği not etmektedir.

AİHM'ye göre, ihtilafli açıklamalar, açıklamayı yapanın kişiliğinden bağımsız olarak değerlendirilemez. Şayet bu koşulun kendisi, ihtilafli müdahaleyi haklı gösteremiyorsa, ihtilafli bir örgütün etkili bir kişiliğine ait olduğundan aktarılan ifadelerin önemini tespit etmek gerekmektedir. Böylece söz konusu sözler, okuyucu için ayrı bir önem taşımaktadır ve yalnızca silahlı eylemi meşrulaştırmak değil aynı zamanda gerekli görülebileceği durumlarda, böyle bir eyleme teşvik etme eğilimindedirler. Ayrıca, güvenlik güçleri ve adı geçen örgütün mensupları arasındaki düşmanlıkların, çok sayıda insan kaybına ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin büyük bir kısmında bugün kaldırılmış olan olağanüstü halin ilan edilmesine neden olduğunu da not etmek uygun olacaktır.

Ayrıca, AİHM, ihtilafli ifadelerin, gazete tarafından yorumsuz ve analiz edilmeden, olduğu gibi aktarılmasının veya, bu ifadeler PKK'nın üst düzey bir yetkilisi tarafından sarfedildiği cihetle, şiddet kullanımına, silahlı direnişe veya başkaldırıya teşvik edebileceğini düşünmektedir. AİHM'ye göre bu durum dikkate alınacak temel unsurdur (*Halis Doğan-Türkiye* (n° 3), başvuru no: 4119/02, 10 Ekim 2006).

Ayrıca başvuranın, suç unsuru makalede ifade edilen açıklamalara kişisel olarak bağlı olmadığı doğru olsa da, başvuran, bu açıklamaların sahibine fırsat tanımış ve bu açıklamaları yayımlamıştır. Böylece başvuran, görüşlerini kamuoyuna duyuran kişilerin “görev ve sorumluluklarını” dolaylı olarak paylaşmaktadır (Bkz. *mutatis mutandis*, *Öztürk-Türkiye*, başvuru no: 22479/93). Haber verme hakkının, şiddete teşvik eden söylemlerin veya terörist gruplarının açıklamalarının (*Kaya-Türkiye*, başvuru no:6250/02, 22 Mart 2007) yayımlanmasında kullanılması mümkün olamayacağından, gazetenin yazı işleri müdürü olan başvuran, makalenin içeriğine ilişkin sorumluluktan muaf tutulamaz (*Sürek-Türkiye* (n° 3), başvuru no: 24735/94, 8 Temmuz 1999).

Son olarak, ifade özgürlüğüne yapılan müdahalenin orantılılığının belirlenmesinde verilen cezanın niteliği ve ağırlığı da dikkate alınacak unsurlardır. Mevcut davada başvuran, para cezasına çarptırılmış ve ulusal mahkemeler beş gün süreyle gazetenin geçici olarak kapatılmasına karar vermişlerdir. Bu bağlamda AİHM, açıklamaların, şiddet, direniş ve başkaldırıya teşvik oluşturduğunda, caydırıcı cezaların iç hukukta yer almasının gerekli olabileceğini hatırlatmaktadır.

Böylece, AİHM, ulusal yetkililerin benzer durumda sahip olduğu takdir payını dikkate alarak, başvuranın mahkumiyetinin yasal amaçlarla orantısız olduğunun düşünülmemeyeceğine

kanaat getirmektedir. Sözkonusu şikayetin, açıkça dayanaktan yoksun olduğu ve AİHS'nin 35/ 3 ve 35/ 4. maddelerinin uygulanmasının reddedilmesi gerektiği sonucuna ulaşılmaktadır.

2. “Barış güneş gibi ısıtacak” başlıklı makale

AİHM, sözkonusu şikayetin, AİHS'nin 35/3. maddesi bakımından açıkça dayanaktan yoksun olmadığına kanaat getirmektedir. AİHM, ayrıca kabuledilemezliğe dair hiçbir gerekçe bulunmadığını belirtmektedir. Böylece, sözkonusu şikayetin kabuledilebilir olduğunu ilan etmek uygun olacaktır.

B. Esas Hakkında

AİHM, dava konusu mahkumiyet kararının, AİHS'nin 10. maddesinin güvence altına aldığı başvuranın ifade özgürlüğü hakkına müdahale oluşturmasının taraflar arasında ihtilafa neden olmadığını kaydetmektedir. Üstelik müdahalenin kanun tarafından öngörüldüğüne ve 10/2. maddesi uyarınca ulusal güvenlik, düzenin korunması ve toprak bütünlüğü gibi yasal amaç güttüğüne itiraz edilmemektedir. (sözü edilen, *Yağmurdereli*) Uyuşmazlık, müdahalenin “demokratik bir toplumda gerekli” olup olmadığının bilinmesi sorununa dayanmaktadır.

AİHM, konuya ilişkin içtihadından doğan genel ilkeleri hatırlatmaktadır (Bkz. diğerleri arasından, *Ceylan Türkiye*, başvuru no: 23556/94, sözü edilen *Öztürk* ve sözü edilen, *İbrahim Aksoy*). AİHM, bu ilkeler ışığında davayı inceleyecektir.

AİHM, suç unsuru sayılan maddede kullanılan terimlere ve yayımlandıkları bağlama özellikle dikkat etmiştir. Bu bağlamda AİHM, göreceği davanın bulunduğu koşulları, özellikle terörle mücadeleyle ilgili zorlukları göz önünde bulundurmuştur (Bkz. *İbrahim Aksoy* ve 9 Haziran 1998 tarihli *İnal –Türkiye kararı*).

Mevcut davada, başvuran, bir terör örgütü liderinin açıklamalarını yayımlamaktan dolayı mahkum edilmiştir. Sözkonusu maddede, Abdullah Öcalan, Nevruz kutlamaları dolayısıyla mesaj vermektedir.

AİHM, mevcut dava koşullarının, *Halis Doğan-Türkiye* (no:2) (başvuru no: 71984/01, 25 Temmuz 2006), *Çapan-Türkiye* (başvuru no: 71978/01, 25 Temmuz 2006), *Yıldız ve Taş-Türkiye* (no:1), (no:2), (no:3) ve (no:4) (başvuru no: 77641/01, 77642/01, 477/02 ve 3847/02, 19 Aralık 2006) ve daha yakın zamanlı *Demirel ve Ateş-Türkiye* (başvuru no: 10037/03 ve 14813/03, 12 Nisan 2007) kararlarında belirtilen koşullarla benzerlik gösterdiğini not etmektedir. AİHM, bilgilendirme görevinin kaçınılmaz olarak “ görev ve sorumluluklar” içerdiğini ve basın kuruluşlarının kendiliklerinden uyması gereken sınırlamaları hatırlatmanın yararlı olacağı kanaatindedir. Medyada yer alan bir yazı, kendilerini terörist örgütlerin birer mensupları olarak tanıtan kişilerin açıklamalarını aktardığında ve böyle bir yayın, yazarlarına şiddet içerikli ve demokrasinin reddine ilişkin fikirlerin yayılmasını sağlayabilecek nitelikte olduğunda, sözkonusu hatırlatma özellikle yerinde olur (mutatis mutandis *Stankov ve Ilinden birleşik Makedon Örgütü-Bulgaristan*, başvuru no: 29221/95 ve 29225/95, *Demirel ve Ateş*).

Mevcut davada, ulusal mahkemelerin kararlarında belirtilen gerekçeleri inceleyen AİHM, yine de bu gerekçelerin, başvuranın ifade özgürlüğü hakkına yönelik yapılan müdahaleyi haklı çıkarmak için yeterli olduklarının düşünülmemeyeceğine kanaat getirmektedir. Dava konusu açıklamalar, yazarının kişiliğinden bağımsız olarak değerlendirilemez de bu koşulun kendisi ihtilafli müdahaleyi haklı çıkaramamaktadır. (bu bağlamda, bkz. diğerleri arasından, *Halis Doğan-Türkiye* (no:2), *Çapan-Türkiye*, *Demirel*

Ateş-Türkiye, sözü edilen bu davalarda, suçlu bulunan terör örgütü liderlerinin açıklamaları söz konusudur).

Kuşkusuz, Abdullah Öcalan'ın mesajı gazetecilik bağlamında hiçbir yorum yapılmaksızın olduğu gibi yayımlanmıştır. Bununla birlikte, AİHM, Abdullah Öcalan'ın açıklamalarında hiçbir anlam belirsizliğine rastlamamıştır. Nevruz kutlaması dolayısıyla yayımlanan mesajı, şiddet kullanımına, direnişe ve başkaldırıya ilişkin hiçbir çağrıda bulunmamaktadır ve nefret içeren bir söylem söz konusu değildir, bu, AİHM'ye göre dikkate alınacak temel unsurdur (Bkz. *a contrario*, Sürek (no:1), *Gerger-Türkiye*, başvuru no: 24919/94, 8 Temmuz 1999).

Son olarak, yapılan müdahalenin orantılılığının belirlenmesinde verilen cezanın niteliği ve ağırlığı da göz önüne alınacak unsurlardır. Mevcut davada, başvuran, para cezasına çarptırılmış ve ulusal mahkemeler sözkonusu günlük gazeteyi beş gün süreyle kapatmışlardır. Para cezasının ödenmemiş olması, ihtilafli müdahalenin önemini hiçbir bakımdan azaltmamaktadır.

Bu durumda AİHM, başvuranın mahkumiyetinin izlenen amaçlarla orantısız olduğunu ve "demokratik bir toplumda gerekli" olmadığını düşünmektedir. Böylece, AİHS'nin 10. maddesi ihlal edilmiştir.

II. AİHS'NİN 6. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDASI HAKKINDA

Başvuran, Yargıtay Başsavcısı'nın kendisine bildirilmeyen görüşüne cevap veremediğinden şikayetçi olmaktadır. Bu bağlamda başvuran, AİHS'nin 6. maddesine atıfta bulunmaktadır.

A. Kabul edilebilirlik hakkında

AİHS'nin 35. maddesinin 3. paragrafı çerçevesinde başvurunun dayanaktan yoksun olmadığını kaydeden AİHM, ayrıca, başvuruda başka açılardan bakıldığında da kabul edilemezlik unsuru olmadığını tespit eder. Bu nedenle başvuru kabul edilebilir niteliktedir.

C. Esas hakkında

AİHM, başvuranın sunduğu şikayete benzer bir şikayeti daha önce incelediğini ve Cumhuriyet Başsavcısı'nın gözlemlerinin niteliği ve yargılanan kişinin yazılı olarak bunlara cevap verme olanağının bulunmamasını göz önüne alarak, Cumhuriyet Başsavcısı'nın görüşünün tebliğ edilmemesinden dolayı AİHS'nin 6/1. maddesinin ihlal edildiği sonucuna ulaştığını hatırlatmaktadır (Bkz. *Göç-Türkiye*, başvuru no: 36590/97).

AİHM, mevcut davayı incelemiştir. AİHM, Hükümet'in mevcut durumda farklı bir sonuca ulaşacak ikna edici ne bir olay ne de bir argüman sunduğunu düşünmektedir.

Bu durumda AİHM, AİHS'nin 6/1. maddesinin ihlal edildiği sonucuna ulaşmaktadır.

III. 1 NO'LU EK PROTOKOL'ÜN 1. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDIASI HAKKINDA

Başvuran, gazetenin geçici olarak kapatılması tedbirinin, 1 No'lu Ek Protokol'ün 1. maddesini ihlal ettiği kanaatindedir.

AİHM, başvuranın şikayetçi olduğu tedbirin, AİHM'nin AİHS'nin 10. maddesinin ihlali tespitine vardığı başvuranın mahkumiyetinin ihtiyari bir etkisi olduğunu gözlemlemektedir. Bu durumda AİHM, bu şikayetin ayrı olarak incelenmesine gerek olmadığı kanısındadır (Bkz. sözü edilen, *Öztürk*).

IV. AİHS'İN 41. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

A. Tazminat

Başvuran, maruz kaldığı maddi zararın 10.000 Euro değerinde olduğunu iddia etmektedir. Başvuran, çok sayıdaki mahkumiyetin ardından, gazetenin faaliyetlerine tamamen son vermek zorunda kaldığını ve kendisinin, çarptırıldığı para cezasını ödeyecek güçte olmadığından Türkiye'yi terk etmek ve yurtdışına yerleşmek zorunda bırakıldığını belirtmektedir. Başvuran ayrıca manevi tazminat olarak 10.000 Euro talep etmektedir.

Hükümet, bu iddialara karşı çıkmaktadır.

İddia edilen maddi tazminata ilişkin olarak, AİHM, sunulan delillerin, maddi zararın AİHS'nin 10. maddesinden kaynaklandığını açık bir şekilde belirleme olanağı tanımadıklarını düşünmektedir (aynı anlamda, Bkz. *Karakoç ve diğerleri-Türkiye*, başvuru numaraları: 27692/95, 28138/95 ve 28498/95). Para cezası hususunda ise, başvuranın bu cezayı hiçbir zaman ödemediği görülmektedir. Bu durumda, AİHM, bu talebi reddetmektedir.

Buna karşılık, AİHM, manevi tazminat olarak başvurana 1.000 Euro ödenmesi gerektiğini düşünmektedir.

B. Masraf ve Harcamalar

Başvuran, AİHM önünde yapmış olduğu masraf ve harcamalar için 2.500 Euro talep etmektedir. Bununla birlikte başvuran, bu hususta herhangi bir belge sunmamaktadır.

Hükümet, bu iddialara karşı çıkmaktadır.

AİHM içtihadına göre, bir başvuran masraf ve harcamaların geri ödemesini ancak gerçekliği, gerekliliği ve makul oranda oldukları ortaya konulduğu sürece elde edebilir.

Mevcut davada AİHM, başvuranın, avukatların gerçekleştirdiği işe ilişkin ödeme makbuzlarını sunmadığından sözü geçen harcamaların hiçbirini belgelemediğini tespit etmektedir. AİHM, yine de başvuranın başvurusunu sunmak için kesinlikle masraf ve harcamalarda bulunduğu kanısındadır ve bu nedenle masraf ve harcamalara ilişkin olarak en fazla 500 Euro ödenmesinin uygun olacağına kanaat getirmektedir. Dolayısıyla AİHM, bu miktarı AİHM önündeki dava için ödemektedir.

C. Gecikme Faizi

AİHM, Avrupa Merkez Bankası'nın marjinal kredi kolaylıklarına uyguladığı faiz oranına üç puanlık bir artışın eklenmesinin uygun olacağına hükmeder.

BU GEREKÇELERLE, AİHM,

1. Oybirliğiyle, başvurunun, (*Barış güneş gibi ısıtacak* başlıklı makale ile ilgili olarak) AİHS'nin 6/1. ve 10. maddeleri kapsamındaki şikayetine ilişkin kısmının *kabuledilebilir* ve oyçokluğuyla, başvurunun geri kalan kısmının *kabuledilemez* olduğuna;

2. Oybirliğiyle, AİHS'nin 10. maddesinin *ihlal edildiğine*;

3. Oybirliğiyle, AİHS'nin 6/1. maddesinin ihlal edildiğine;

4. Oybirliğiyle, 1 No'lu Ek Protokol'ün 1. maddesi kapsamındaki şikayetin ayrı olarak incelenmesine *gerek olmadığına*;

5. Oybirliğiyle;

a) AİHS'nin 44/2. maddesi uyarınca kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde, Savunmacı Devlet tarafından başvurana ödeme tarihindeki döviz kuru üzerinden YTL'ye çevrilmek üzere:

i. manevi tazminat için 1.000 Euro (bin Euro) *ödenmesine*;

ii masraf ve harcamalar için 500 Euro (beş yüz) *ödenmesine*;

iii. yukarıdaki miktarın her türlü vergiden muaf *tutulmasına*;

b) sözkonusu sürenin bittiği tarihten itibaren ödemenin yapılmasına kadar, Avrupa Merkez Bankası'nın o dönem için geçerli olan faiz oranının üç puan fazlasına eşit oranda eşit oranda basit faizin *uygulanmasına*;

6. Oybirliğiyle, adil tazmine ilişkin diğer tüm taleplerin *reddine*;

KARAR VERMİŞTİR.

İşbu karar Fransızca olarak hazırlanmış ve AİHM iç tüzüğü'nün 77/2. ve 77/3. maddelerine uygun olarak 20 Eylül 2007 tarihinde yazıyla bildirilmiştir.

— • —

 [İçindekilere dön](#)

ERDAL TAŞ/Türkiye Davası (n°4)*

Başvuru no:29847/02

Strazburg

20 Eylül 2007

OLAYLAR

I. DAVANIN UNSURLARI

Başvuran, 1974 yılı doğumludur ve Fribourg'da (İsviçre) ikamet etmektedir. Olayların meydana geldiği dönemde başvuran "2000'de Yeni Gündem" isimli günlük gazetede sorumlu yazı işleri müdürüydü.

2000'de Yeni Gündem isimli gazete, 27 Mart 2001 tarihinde, "PKK eleştirdi; Ulusal Program demokratik değil" başlıklı bir makale yayımlamıştır. Söz konusu makale yasa dışı bir örgüt olan PKK'nın yetkililerinden Duran Kalkan'ın açıklamalarını içermektedir.

İstanbul Devlet Güvenlik Mahkemesi Cumhuriyet Savcılığı, sorumlu yazı işleri müdürü sıfatıyla başvurunu, 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu'nun 6/2. ve 6/4. maddesi uyarınca terör örgütü yöneticilerinin açıklamalarını yayımlamakla suçlamıştır.

Devlet Güvenlik Mahkemesi, 21 Ağustos 2001 tarihinde, başvurunu üzerine atılı olaylardan suçlu bulmuş ve 570.375.000 TL (yaklaşık 435 Euro) para cezasına çarptırmıştır.

Cumhuriyet Başsavcısı'nın başvurana bildirilmeyen görüşü ışığında Yargıtay, 29 Ocak 2002 tarihinde, ilk derece mahkemesinin kararını onamıştır.

Belirtilmeyen bir tarihte, başvuran İsviçre'ye yerleşmiş ve söz konusu günlük gazete faaliyetlerine son vermiştir. Başvuran, para cezasını ödememiştir.

HUKUK AÇISINDAN

I. AİHS'NİN 10. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuran, cezai mahkumiyetinin, ifade özgürlüğü hakkını ihlal ettiğini ileri sürmektedir. Başvuran, bu bağlamda, AİHS'nin 10. maddesine atıfta bulunmaktadır.

Hükümete göre, söz konusu makalenin terör örgütü PKK'nın propagandasını yapması nedeniyle, dava konusu müdahale, AİHS'nin 10/2. maddesi bakımından haklı görülmektedir.

AİHM, dava konusu mahkumiyet kararının, AİHS'nin 10. maddesinin güvence altına aldığı başvuranın ifade özgürlüğü hakkına müdahale oluşturmasının taraflar arasında ihtilafa neden olmadığını kaydetmektedir. Üstelik müdahalenin kanun tarafından öngörüldüğüne ve

---

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

AİHS'nin 10/2. maddesi uyarınca ulusal güvenlik, kamu düzeninin korunması ve toprak bütünlüğü gibi yasal amaç güttüğüne itiraz edilmemektedir. (Bkz. *Yağmurdereli-Türkiye*, başvuru no: 29590/96, 4 Haziran 2002) Uyuşmazlık söz konusu tedbirin "demokratik bir toplumda gerekli" olup olmadığını sorusuna dayanmaktadır.

AİHM, konuya ilişkin içtihadından doğan genel ilkeleri hatırlatmaktadır. (Bkz: *Ceylan-Türkiye*, başvuru no: 23556/94, *Öztürk-Türkiye*, başvuru no: 22479/93 ve *İbrahim Aksoy-Türkiye*, başvuru numaraları: 28635/95, 30171/96 ve 34535/97, 10 Ekim 2000)

AİHM, suç unsuru sayılan makalede kullanılan terimlere ve yayımlandıkları bağlama özellikle dikkat etmiştir. Bu bağlamda, AİHM, göreceği davanın bulunduğu koşulları, özellikle terörle mücadeleye bağlı zorlukları göz önünde bulundurmıştır (Bkz. *İbrahim Aksoy*).

Mevcut davada sözkonusu makale, ulusal programın yapısının demokratik olmadığını belirten PKK yetkililerinden Duran Kalkan'ın açıklamalarını aktarmaktadır. Ulusal mahkemeler, başvuranın, terör örgütünün ve yöneticilerinin açıklamalarını yayımlamaktan suçlu olduğu kanısına varmışlardır.

AİHM, mevcut dava koşullarının, *Halis Doğan-Türkiye* (no:2) (başvuru no: 71984/01, 25 Temmuz 2006), *Çapan-Türkiye* (başvuru no: 71978/01, 25 Temmuz 2006), *Yıldız ve Taş-Türkiye* (no:1), (no:2), (no:3) ve (no:4) (başvuru no: 77641/01, 77642/01, 477/02 ve 3847/02, 19 Aralık 2006) ve daha yakın zamanlı *Demirel ve Ateş-Türkiye* (başvuru no: 10037/03 ve 14813/03, 12 Nisan 2007) kararlarında belirtilen koşullarla benzerlik gösterdiğini not etmektedir. AİHM, bilgilendirme görevinin kaçınılmaz olarak “ görev ve sorumluluklar” içerdiğini ve basın kuruluşlarının kendiliklerinden uyması gereken sınırlamaları hatırlatmanın yararlı olacağı kanaatinde. Medyada yer alan bir yazı, kendilerini terörist örgütlerin mensupları olarak tanıtan kişilerin açıklamalarını aktardığında ve böyle bir yayın, konuşmayı yapanın şiddet içerikli ve demokrasinin reddine ilişkin fikirlerinin yayılmasını sağlayabilecek nitelikte olduğunda, sözkonusu hatırlatma özellikle yerinde olur (mutatis mutandis *Stankov ve Ilinden birleşik Makedon Örgütü-Bulgaristan*, başvuru no: 29221/95 ve 29225/95, *Demirel ve Ateş*).

Mevcut davada, ulusal mahkemelerin kararlarında belirtilen gerekçeleri inceleyen AİHM, yine de bu gerekçelerin, başvuranın ifade özgürlüğü hakkına yönelik yapılan müdahaleyi haklı çıkarmak için yeterli olduklarının düşünülmemeyeceğine kanaat getirmektedir. Dava konusu açıklamalar, açıklamayı yapanın kişiliğinden bağımsız olarak değerlendirilemese de bu koşulun kendisi ihtilafli müdahaleyi haklı çıkaramamaktadır. (bu bağlamda, bkz. diğerleri arasından, *Halis Doğan-Türkiye* (no:2), *Çapan-Türkiye*, *Demirel Ateş-Türkiye*, sözü edilen bu davalarda, suçlu bulunan terör örgütü liderlerinin açıklamaları söz konusudur).

Sözkonusu makalenin bazı parçaları, Türk Devleti'ne ilişkin olarak negatif bir tablo çizmekte ve yazıya düşmanca bir yan anlam vermekte ise de, şiddete, direnişe başkaldırıya teşvik etmemektedir ve nefret içeren bir söylem söz konusu değildir (Bkz. *Sürek-Türkiye* (no:1), başvuru no: 26682/95 ve *Gerger –Türkiye*, başvuru no: 24919/94, 8 Temmuz 1999).

Son olarak, yapılan müdahalenin orantılılığının belirlenmesinde verilen cezanın niteliği ve ağırlığı göz önüne alınacak unsurlardır. Mevcut davada başvuran, para cezasına çarptırılmıştır. Para cezasının ödenmemiş olması ihtilafli müdahalenin önemini hiçbir bakımdan azaltmamaktadır.

Bu koşullarda AİHM, başvuranın mahkumiyetinin izlenen amaçla orantısız olduğunu ve “demokratik bir toplumda gerekli olmadığını” düşünmektedir. Böylece, AİHS'nin 10. maddesi ihlal edilmiştir.

II. AİHS'NİN 6/1.MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuran, Yargıtay Başsavcısı'nın kendisine bildirilmeyen görüşüne yanıt veremediğinden şikayetçi olmaktadır. Bu bağlamda başvuran, AİHS'nin 6. maddesine atıfta bulunmaktadır.

A. Kabul edilebilirlik Hakkında

AİHS'nin 35. maddesinin 3. paragrafı çerçevesinde başvurunun dayanaktan yoksun olmadığını kaydeden AİHM, ayrıca, başvuruda başka açılardan bakıldığında da kabuledilmezlik unsuru olmadığını tespit eder. Bu nedenle başvuru kabuledilebilir niteliktedir.

B. Esas Hakkında

AİHM, başvuranın sunduğu şikayete benzer bir şikayeti daha önce incelediğini ve Cumhuriyet Başsavcısı'nın gözlemlerinin niteliği ve yargılanan kişinin yazılı olarak bunlara cevap verme olanağının bulunmamasını göz önüne alarak, Cumhuriyet Başsavcısı'nın görüşünün tebliğ edilmemesinden dolayı AİHS'nin 6/1. maddesinin ihlal edildiği sonucuna ulaştığını hatırlatmaktadır (Bkz. *Göç-Türkiye*, başvuru no: 36590/97).

AİHM, mevcut davayı incelemiştir. AİHM, Hükümet'in mevcut durumda farklı bir sonuca ulaştıracak ikna edici ne bir delil ne de bir argüman sunduğunu düşünmektedir.

Bu durumda AİHM, AİHS'nin 6/1. maddesinin ihlal edildiği sonucuna ulaşmaktadır.

III. AİHS'İN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI HAKINDA

A. Tazminat

Başvuran, maruz kaldığı maddi zararın 10.000 Euro değerinde olduğunu iddia etmektedir. Başvuran, çok sayıdaki mahkumiyetin ardından, gazetenin faaliyetlerine tamamen son vermek zorunda kaldığını ve kendisinin, çarptırıldığı para cezasını ödeyecek güçte olmadığından Türkiye'yi terk etmek ve yurtdışına yerleşmek zorunda bırakıldığını belirtmektedir. Başvuran ayrıca manevi tazminat olarak 10.000 Euro talep etmektedir.

Hükümet bu iddialara karşı çıkmaktadır.

İddia edilen maddi tazminata ilişkin olarak, AİHM, sunulan delillerin, maddi zararın AİHS'nin 10. maddesinden kaynaklandığını açık bir şekilde belirleme olanağı tanımadıklarını düşünmektedir (aynı anlamda, Bkz. *Karakoç ve diğerleri-Türkiye*, başvuru numaraları: 27692/95, 28138/95 ve 28498/95). Para cezası hususunda ise, başvuranın bu cezayı hiçbir zaman ödemediği görülmektedir. Bu durumda AİHM, bu talebi reddetmektedir. Buna karşılık AİHM, manevi tazminat olarak başvurana 1.000 Euro ödenmesi gerektiğini düşünmektedir.

C. Masraf ve Harcamalar

Başvuran, AİHM önünde yapmış olduğu masraf ve harcamalar için 2.500 Euro talep etmektedir. Bununla birlikte başvuran, bu hususta herhangi bir belge sunmamaktadır.

Hükümet, bu iddialara karşı çıkmaktadır.

AİHM içtihadına göre, bir başvuran masraf ve harcamaların geri ödemesini ancak gerçekliği, gerekliliği ve makul oranda oldukları ortaya konulduğu sürece elde edebilir.

Mevcut davada AİHM, başvuranın, avukatların gerçekleştirdiği işe ilişkin ödeme makbuzlarını sunmadığından sözü geçen harcamaların hiçbirini belgelendirmediğini tespit etmektedir. AİHM, yine de başvuranın başvurusunu sunmak için kesinlikle masraf ve harcamalarda bulunduğu kanısındadır ve bu nedenle masraf ve harcamalara ilişkin olarak en fazla 500 Euro ödenmesinin uygun olacağına kanaat getirmektedir.

D. Gecikme Faizi

AİHM, Avrupa Merkez Bankası'nın marjinal kredi kolaylıklarına uyguladığı faiz oranına üç puanlık bir artışın eklenmesinin uygun olacağına hükmeder.

BU GEREKÇELERLE, AİHM, OYBİRLİĞİYLE,

1. Başvurunun geri kalan kısmının *kabuledilebilir olduğuna*;
2. AİHS'nin 10. maddesinin *ihlal edildiğine*;
3. AİHS'nin 6/1. maddesinin *ihlal edildiğine*;
4. a) AİHS'nin 44/2. maddesi uyarınca kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde, Savunmacı Devlet tarafından başvurana ödeme tarihindeki döviz kuru üzerinden YTL'ye çevrilmek üzere:
  - i. manevi tazminat için 1.000 Euro (bin Euro) *ödenmesine*;
  - ii. masraf ve harcamalar için 500 Euro (beş yüz Euro) *ödenmesine*;
  - iii. yukarıdaki miktarların her türlü vergiden *muaf tutulmasına*;b) sözkonusu sürenin bittiği tarihten itibaren ödemenin yapılmasına kadar, Avrupa Merkez Bankası'nın o dönem için geçerli olan faiz oranının üç puan fazlasına eşit oranda basit faizin *uygulanmasına*;
5. Adil tazmine ilişkin diğer tüm taleplerin *reddine*;

KARAR VERMİŞTİR.

İşbu karar Fransızca olarak hazırlanmış ve AİHM iç tüzüğü'nün 77/2. ve 77/3. maddelerine uygun olarak 20 Eylül 2007 tarihinde yazıyla bildirilmiştir.

— • —

 [İçindekilere dön](#)

ERDAL TAŞ/Türkiye Davası (n°5)*

Başvuru No:29848/02

Strazburg

20 Eylül 2007

OLAYLAR

I. DAVANIN UNSURLARI

Başvuran, 1974 yılı doğumludur ve Fribourg'da (İsviçre') ikamet etmektedir. Olayların meydana geldiği dönemde başvuran "2000'de Yeni Gündem" isimli günlük gazetede sorumlu yazı işleri müdürüydü.

2000'de *Yeni Gündem* isimli gazete, “PKK'den şiddete son çağrısı” başlıklı bir makale yayımlanmıştır.

İstanbul Devlet Güvenlik Mahkemesi Cumhuriyet Savcılığı, 26 Şubat 2001 tarihinde, sorumlu yazı işleri müdürü sıfatıyla başvuru, 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu'nun 6/2. ve 6/4. maddesi uyarınca terör örgütünün açıklamalarını yayımlamakla suçlamıştır.

Devlet Güvenlik Mahkemesi, 24 Ağustos 2001 tarihinde, başvuru üzerine atılı olaylardan suçlu bulmuş ve 712.912.500 TL (yaklaşık 530 Euro) para cezasına çarptırmıştır.

Cumhuriyet Başsavcısı'nın başvurana bildirilmeyen görüşü ışığında Yargıtay, 11 Şubat 2002 tarihinde, ilk derece mahkemesinin kararını onamıştır.

Belirtilmeyen bir tarihte, başvuru İsviçre'ye yerleşmiş ve sözkonusu günlük gazete faaliyetlerine son vermiştir. Başvuru, para cezasını ödememiştir.

HUKUK AÇISINDAN

I. AİHS'İNİN 10. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuru, cezai mahkumiyetinin, ifade özgürlüğü hakkını ihlal ettiğini ileri sürmektedir. Başvuru, bu bağlamda AİHS'nin 10. maddesine atıfta bulunmaktadır.

Hükümete göre, sözkonusu makalenin terör örgütü PKK'nın propagandasını yapması nedeniyle, dava konusu müdahale, AİHS'nin 10/2. maddesi bakımından haklı görülmektedir.

AİHM, dava konusu mahkumiyet kararının, AİHS'nin 10/1. maddesinin güvence altına aldığı başvuru ifade özgürlüğü hakkına müdahale oluşturmasının taraflar arasında ihtilafa neden olmadığını kaydetmektedir. Üstelik müdahalenin kanun tarafından öngörüldüğüne ve AİHS'nin 10/2. maddesi uyarınca ulusal güvenlik, kamu düzenin korunması ve toprak bütünlüğü gibi yasal amaç güttüğüne itiraz edilmemektedir. (

---

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir. Bkz. *Yağmurdereli-Türkiye*, başvuru no: 29590/96, 4 Haziran 2002) Uyuşmazlık sözkonusu tedbirin “demokratik bir toplumda gerekli” olup olmadığını sorusuna dayanmaktadır.

AİHM, bu bağlamda demokratik bir toplumda basın başlıca rolünü hatırlatmaktadır (Bkz. 27 Mart 1996 tarihli *Goodwin –Birleşik Krallık kararı, Bladet Tromsø ve Stensaas-Norveç*, başvuru no: 21980/93). Basın, görev ve sorumlulukları çerçevesinde, kamu yararına ilişkin tüm sorunlar hakkında bilgi ve fikirler sunmakla yükümlüdür. Bununla birlikte, basının terör tehdidi, milli güvenlik, toprak bütünlüğü gibi devletin yaşamsal çıkarları sözkonusu olduğunda veya kamu düzeninin korunması veya suçun engellenmesi için birtakım sınırları aşmaması gerekmektedir (*Sürek ve Özdemir – Türkiye*, başvuru no: 23927/94 ve 24277/94, 8 Temmuz 1999).

Bu özgürlüğe getirilen kısıtlamayı haklı çıkaracak zorunlu bir sosyal ihtiyacın olup olmadığını değerlendirme görevi öncelikle ulusal makamlara aittir. Ulusal makamlar bu görevi yerine getirirken geniş bir takdir hakkına sahiptir. Dava konusu sözler bir birey, bir kamu görevlisi veya bir nüfusun bir kesimine karşı bir şiddet teşvik ettiği durumlarda Devlet otoriteleri, ifade özgürlüğüne ilişkin müdahale gereğinin incelenmesinde daha geniş bir takdir payına sahiptir (*Sürek-Türkiye* (n°1), 26682/95).

Denetimini yaparken, AİHM'nin ulusal mahkemelerin yerini alma gibi bir görevi yoktur. Ancak AİHM, ulusal mahkemelerin kendi takdir yetkileri gereğince verdikleri kararları, AİHS'nin 10. maddesi açısından inceleyip uygunluğunu tespit etmektedir. Bunun için AİHM, dava konusu müdahaleyi, davanın tümü ışığında (Bkz. diğerleri arasında, 8 Temmuz 1986 tarihli *Lingens ve Avusturya* kararı) özellikle suç unsuru yazıda kullanılan ifadeler bakımından, yayımlandığı bağlam açısından ve terörle mücadeleye bağlı zorlukları dikkate alarak değerlendirmelidir (Bkz. *İbrahim Aksoy- Türkiye*, başvuru numaraları: 28635/95, 30171/96 ve 34535/97, 10 Ekim 2000).

Mevcut davada, başvuran, bir terör örgütünün açıklamalarını yayımlamaktan dolayı mahkum edilmiştir. Söz konusu makalede, PKK, Orta Doğu'da İsrail tarafından yürütülen politikayı ve örgütün eski lideri Abdullah Öcalan'ın yakalanmasının ardından düzenlenen protesto gösterileri sırasında göstericilerin ölümünü eleştirmektedir. PKK, böyle şiddet politikalarının PKK yönetimdeki Kürt halkı gibi halkların "haklı tepkisi" ile karşılaşacaklarının altını çizmektedirler.

AİHM, söz konusu makalede kullanılan terimlere özellikle dikkat etmektedir. Söylendikleri ortamdan bağımsız olarak ele alındıklarında bazı ifadeler barışa çağrı ve provokasyonlara karşı dikkatli olmaya davet olarak düşünülebilir. Bununla birlikte, aşağıdaki ifadelerin kullanılması ile açıkça bir şiddette başvuruyu meşrulaştırma amacı olduğunu göstermektedir.

"Şiddet politikasında ısrar edenler, karşılarında halkların haklı tepkilerini bulacaklarını unutmamak zorundadır. Bu gerçek herkes için olduğu gibi PKK öncülüğünde demokrasi, özgürlük ve eşitlik mücadelesi veren Kürt halkı için de geçerlidir."

AİHM için, PKK gibi yasadışı bir örgüte ait böyle söylemler, en azından, ölümcül şiddetin bir savunması olarak değerlendirilmektedir. AİHM'nin gözünde, bu açıklamalar açıklamayı yapanın kişiliğinden bağımsız olarak değerlendirilemez. Bu durum, ihtilaflı müdahaleyi haklı göstermeye yetmekle birlikte, aktarılan ifadelerin silahlı bir örgüte ait olması ayrı bir vahamet taşımaktadır. Söz konusu açıklamalar böylece okuyucu için ayrı bir önem taşımakta ve yalnızca silahlı eylemi meşrulaştırmak değil aynı zamanda gerekli görülebileceği durumlarda, böyle bir eyleme teşvik etme eğilimindedirler. Dolayısıyla okuyucu, şiddete başvurmanın kendini savunmak için geçerli ve haklı bir tedbir olduğu izlenimine kapılmaktadır. Güvenlik güçleri ve PKK mensupları arasında yaklaşık 1985 yılından beri yaşanan büyük sıkıntıları da not etmek uygun olacaktır. Güvenlik güçleri ve PKK mensupları arasındaki bu sıkıntılar çok sayıda insan kaybına ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin büyük bir kısmına bugün kaldırılmış olan olağanüstü halin ilan edilmesine neden olmuştur. Oysa AİHM, bölgede hüküm süren güvenlik durumunu ağırlaştıracak olası söz ve eylemler hususunda yetkililerin kaygılarının farkındadır. Böyle bir bağlamda, makalenin şiddeti destekler nitelikte olduğunun tespit edilmesi gerekmektedir.

Ayrıca, AİHM, sunmak ve incelemek için gazetecilik bağlamında hiçbir yorum yapılmaksızın açıklamaların olduğu gibi yayımlanmasının, şiddet kullanımına, silahlı direnişe veya başkaldırıya teşvik edebileceğini düşünmektedir. AİHM'ye göre bu durum dikkate alınacak temel unsurdur (*Halis Doğan-Türkiye* (n° 3), başvuru no: 4119/02, 10 Ekim 2006).

Ayrıca, başvuranın, suç unsuru makalede ifade edilen açıklamalara kişisel olarak bağlı olmadığı doğru olsa da, başvuran bu açıklamaların sahibine fırsat tanımış ve bu açıklamaları yayımlamıştır. Böylece başvuran, görüşlerini kamuoyuna duyuran kişilerin "görev ve sorumluluklarını" dolaylı olarak paylaşmaktadır (Bkz. *mutatis, mutandis, Öztürk-Türkiye*, başvuru no: 22479/93). Haber verme hakkının, şiddete teşvik eden söylemlerin veya terörist

grupların açıklamalarının (Kaya-Türkiye, başvuru no: 6250/02, 22 Mart 2007) yayımlanmasında kullanılması mümkün olamayacağından, gazetenin yazı işleri müdürü olan başvuran, makalenin içeriğine ilişkin her türlü sorumluluktan muaf tutulamaz (*Sürek-Türkiye* (n° 3), başvuru no: 24735/94, 8 Temmuz 1999).

Son olarak, ifade özgürlüğüne yapılan müdahalenin orantılılığının belirlenmesinde verilen cezanın niteliği ve ağırlığı da dikkate alınacak unsurlardır. Mevcut davada başvuran para cezasına çarptırılmıştır. Bu bağlamda, AİHM, açıklamaların şiddet, direniş ve başkaldırıya teşvik oluşturduğunda, caydırıcı cezaların iç hukukta yer almasının gerekli olabileceğini hatırlatmaktadır.

Böylece, AİHM, ulusal yetkililerin benzer durumda sahip olduğu takdir payını dikkate alarak, başvuranın mahkumiyetinin yasal amaçlarla orantısız olduğunun düşünülmemeyeceğine kanaat getirmektedir. Söz konusu şikayetin, açıkça dayanaktan yoksun olduğu ve AİHS'nin 35/ 3 ve 35/ 4. maddelerinin uygulanmasının reddedilmesi gerektiği sonucuna ulaşılmaktadır.

II. AİHS'NİN 6. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuran, Yargıtay Başsavcısı'nın kendisine bildirilmeyen görüşüne cevap veremediğinden şikayetçi olmaktadır. Bu bağlamda başvuran AİHS'nin 6. maddesine atıfta bulunmaktadır.

A. Kabul edilebilirlik hakkında

AİHS'nin 35. maddesinin 3. paragrafı çerçevesinde başvurunun dayanaktan yoksun olmadığını kaydeden AİHM, ayrıca, başvuruda başka açılardan bakıldığında da kabul edilemezlik unsuru olmadığını tespit eder. Bu nedenle başvuru kabul edilebilir niteliktedir.

B. Esas hakkında

AİHM, başvuranın sunduğu şikayete benzer bir şikayeti daha önce incelediğini ve Cumhuriyet Başsavcısı'nın gözlemlerinin niteliği ve yargılanan kişinin yazılı olarak bunlara cevap verme olanağının bulunmamasını göz önüne alarak, Cumhuriyet Başsavcısı'nın görüşünün tebliğ edilmemesinden dolayı AİHS'nin 6/1. maddesinin ihlal edildiği sonucuna ulaştığını hatırlatmaktadır (Bkz. *Göç-Türkiye*, başvuru no: 36590/97).

AİHM, mevcut davayı incelemiştir. AİHM, Hükümet'in mevcut durumda farklı bir sonuca ulaştıracak ikna edici ne bir olay ne de bir argüman sunduğunu düşünmektedir.

Bu durumda AİHM, AİHS'nin 6/1. maddesinin ihlal edildiği sonucuna ulaşmaktadır.

III. 1 NO'LU EK PROTOKOL'ÜN 1. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuran, gazetenin geçici olarak kapatılması tedbirinin, 1 No'lu Ek Protokol'ün 1. maddesini ihlal ettiği kanaatindedir.

AİHS'nin 10. maddesine ilişkin tespiti göz önüne alarak, AİHM, bu şikayetin açıkça dayanaktan yoksun olduğu ve AİHS'nin 35/3. ve 35/4. maddeleri uyarınca reddedilmesi gerektiği kanaatindedir.

IV. AİHS'İNİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI HAKKINDA

A. Tazminat

Başvuran, maruz kaldığı maddi zararın 10.000 Euro değerinde olduğunu iddia etmektedir. Başvuran, çok sayıdaki mahkumiyetin ardından, gazetenin faaliyetlerine tamamen son vermek zorunda kaldığını ve kendisinin, çarptırıldığı para cezasını ödeyecek güçte olmadığından Türkiye'yi terk etmek ve yurtdışına yerleşmek zorunda bırakıldığını belirtmektedir. Başvuran ayrıca manevi tazminat olarak 10.000 Euro talep etmektedir.

Hükümet, bu iddialara karşı çıkmaktadır.

AİHM, tespit edilen ihlal ile iddia edilen maddi tazminat arasında nedensel bir bağ görememektedir. Böylece AİHM, bu talebi reddetmektedir.

Ayrıca, ihlal tespitinin kendisinin manevi tazminat için yeterli adil tazmin oluşturduğu kanaatindedir.

B. Masraf ve Harcamalar

Başvuran, AİHM önünde yapmış olduğu masraf ve harcamalar için 2.500 Euro talep etmektedir. Başvuran, bu hususta herhangi bir belge sunmamaktadır.

Hükümet, bu iddialara karşı çıkmaktadır.

AİHM içtihadına göre, bir başvuran masraf ve harcamaların geri ödemesini ancak gerçekliği, gerekliliği ve makul oranda oldukları ortaya konulduğu sürece elde edebilir.

Mevcut davada başvuran, avukatların gerçekleştirdiği işe ilişkin ödeme makbuzlarını sunmadığından ve sözünü ettiği harcamalarını ispatlamadığından iddialarını belgelendirmemiştir. AİHM, yine de başvuranın başvurusunu sunmak için kesinlikle masraf ve harcamalarda bulunduğu kanısındadır ve bu nedenle masraf ve harcamalar ilişkin olarak en fazla 500 Euro ödenmesinin uygun olacağına kanaat getirmektedir. Dolayısıyla, AİHM, bu miktarı AİHM önündeki dava için ödemektedir.

C. Gecikme Faizi

AİHM, Avrupa Merkez Bankası'nın marjinal kredi kolaylıklarına uyguladığı faiz oranına üç puanlık bir artışın eklenmesinin uygun olacağına hükmeder.

BU GEREKÇELERLE, AİHM,

1. Başvurunun AİHS'nin 6/1. maddesi kapsamındaki şikayetine ilişkin kısmının *kabuledilebilir*, başvurunun geri kalan kısmının *kabuledilemez* olduğuna;
2. AİHS'nin 6/1. maddesinin *ihlal edildiğine*;
3. İhlal tespitinin kendisinin başvuranın maruz kaldığı manevi zarar için yeterli adil *tazmin oluşturduğuna*;
4. a) AİHS'nin 44/2. maddesi gereğince kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde ödeme tarihindeki döviz kuru üzerinden YTL' ye çevrilmek üzere, miktara

yansıtılabilecek her türlü vergiden muaf tutularak, Savunmacı Hükümet'in başvurana, masraf ve harcamalar için 500 Euro (beş yüz Euro) *ödemesine*;
b) sözkonusu sürenin bittiği tarihten itibaren ödemenin yapılmasına kadar, Avrupa Merkez Bankası'nın o dönem için geçerli olan faiz oranının üç puan fazlasına eşit oranda eşit oranda basit faizin *uygulanmasına*;

5. Adil tazmine ilişkin diğer tüm taleplerin *reddine*;

KARAR VERMİŞTİR.

İşbu karar Fransızca olarak hazırlanmış ve AİHM iç tüzüğü'nün 77/2. ve 77/3. maddelerine uygun olarak 20 Eylül 2007 tarihinde yazıyla bildirilmiştir.

— • —

 [İçindekilere dön](#)

GÜLCAN KAYA/Türkiye Davası*

Başvuru No:6250/02
22 Mart 2007

KABULEDİLEMEZLİK KARARININ ÖZET ÇEVİRİSİ

OLAYLAR

1979 doğumlu başvuran Gülcan Kaya Türk vatandaşı olup, İstanbul'da ikamet etmektedir. Başvuran MEM yayınevini sahibi ve Yazı İşleri Genel Müdürü'dür. Başvuran Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) önünde İstanbul Barosu avukatlarından Ö. Kılıç ve A. Üstün tarafından temsil edilmektedir.

Tarafların sunduğu üzere dava koşulları aşağıdaki gibi özetlenebilir.

Başvuran 2001 Ekim ayında yasadışı örgüt PKK'nın eski lideri Abdullah Öcalan'ın yazdığı "Sümer Rahip Devletinden Halk Cumhuriyetine Doğru" başlıklı bir kitap yayınlamıştır. Kitap 383 ve 311 sayfalık iki ciltten oluşmaktadır. Birinci cilt, köleci toplum ve medeniyetlerin gelişimi ile feodal ve kapitalist medeniyetlerin tanımına ilişkin olup, ikinci cilt daha çok Kürt sorunuyla ilgilidir.

İstanbul Devlet Güvenlik Mahkemesi (DGM) Cumhuriyet Başsavcısı 26 Ekim 2001 tarihinde kitabın ve tanıtım afişlerinin müsadere edilmesi konusunda DGM'nin hükme varmasını istemiştir.

Aynı gün DGM yedek hakimi Anayasa'nın 28 ve Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu'nun (CMUK) 86. maddelerine dayanarak müsadere kararı vermiştir. DGM yedek hakimi, 1975-2000 yılları arasında PKK'nın gerçekleştirdiği eylemlere yer veren ikinci cildin 91. sayfasından 114. sayfasına ve aynı cildin 156. sayfasından 213. sayfasına kadar olan bölümlerde, örgütün propagandası yapıldığına kanaat getirmiştir.

İki polis 27 Ekim 2001 tarihinde, müsadere kararını tebliğ etmek amacıyla yayın evine gitmiştir. Polisler, kitabın 4.000 adedi ve 500 tanıtım afişi daha önce dağıtıldığından hiçbir müsadere işlemi gerçekleştirmemişlerdir.

DGM 6 Kasım 2001 tarihinde, müsadere kararının usule ve yasaya uygun olduğuna kanaat getirerek başvuranın itirazını reddetmiştir.

Cumhuriyet Başsavcılığı 7 Kasım 2001 tarihinde başvurunu, eski Türk Ceza Kanunu'nun (TCK) 169 ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu'nun 5 ve 8. maddelerine dayanarak basın yoluyla ayrımcı propaganda yapmak ve yasadışı bir örgüte yardım ve yataklık yapmakla suçlamıştır.

---

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

DGM, mevcut dava 22 Nisan 2002 tarihinde başvuran aleyhinde yürütülen benzer suçlamalara ilişkin başka bir dava ile birleştirildikten sonra, eski TCK'nın 169 ve 3713 sayılı Kanun'un 5. maddelerine dayanarak başvurunu her suçlama için dört yıl altı ay hapis cezasına çarptırmıştır. DGM hapis cezalarını para cezasına çevirmiştir.

Temyizin ardından DGM, 2 Mayıs 2003 tarihinde bir önceki kararını yinelemiştir.

Yargıtay 11 Mart 2004 tarihinde 2 Mayıs 2003 tarihli kararı da bozmuş ve eski TCK'nın 169. maddesinde yapılan değişiklik ışığında davayı yeniden incelemesi için dava dosyasını ilk derece mahkemesine geri göndermiştir.

DGM'lerin kaldırılmasının ardından dava İstanbul Ağır Ceza Mahkemesi'ne devredilmiştir.

Ağır Ceza Mahkemesi 30 Eylül 2005 tarihinde, 1 Haziran 2005 tarihinde yürürlüğe giren yeni CMUK'un 250. maddesi uyarınca *ratione materiae* yetkisizlik kararı vermiştir. Ağır Ceza Mahkemesi, dosyayı basın yoluyla işlenen suçlara bakan Fatih (İstanbul) Ceza Mahkemesi'ne göndermiştir.

Ceza Mahkemesi 7 Nisan 2006 tarihinde, 3713 sayılı Kanun'un 7§2 *in fine* maddesine dayanarak başvurunu altı ay hapis ve para cezasına çarptırmıştır. Hapis cezasının hafifletilmesinin ardından başvurunu toplam 816 YTL (yaklaşık 527 Euro) para cezasına çarptırmıştır.

Başvuran temyize gitmiştir.

ŞİKAYETLER

Başvuran Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 14. maddesi ile birlikte 10. maddesini ileri sürerek, haber alma ve verme özgürlüğü hakkının ihlal edildiğinden şikayetçi olmaktadır. Başvuran dava konusu müsadere kararının, yazarın kişiliği nedeniyle verildiğini savunmaktadır.

Başvuran AİHS'nin 7. maddesini ileri sürerek, dava konusu kitap kurallara uygun olarak yayınlandığından dolayı müsadere kararının yasal olmadığından şikayetçi olmaktadır.

Başvuran aynı olaylara dayanarak, AİHS'nin 1, 17 ve 18. maddelerinin ihlal edildiğinden şikayetçi olmaktadır.

HUKUK AÇISINDAN

Başvuran, dava konusu kitabın müsadere edilmesinin fikir ve haber verme özgürlüğü hakkını ihlal ettiğini iddia etmektedir. Başvurana göre tedbir kararı yazarın kişiliği nedeniyle verilmiştir. Başvuran burada AİHS'nin 14. maddesi ile birlikte 10. maddesinin ihlal edildiğini ileri sürmektedir.

Hükümet, polis hiçbir müsadere işlemi gerçekleştirmediğinden ve bütün kitapların daha önceden dağıtıldığından dolayı, müdahalenin mevcut olduğu iddiasını reddetmektedir. Hal böyleyken, AİHM'nin böyle bir kaniya varması durumunda, bu müdahalenin AİHS'nin 10. maddesinin 2. paragrafı uyarınca haklı gösterildiğini vurgulamaktadır. Müdahaleyle, ulusal güvenlik, ülke topraklarının bütünlüğü ve suçun önlenmesi gibi yasal amaçlar güdülmektedir. Hükümet'e göre kitap yasadışı bir örgütün propagandasını yapmakta ve şiddete çağrı niteliği taşımaktadır. Kitabın yayınlanmasıyla şiddet eylemlerini arttırma riski oluşmuştur. Hükümet buradan, yazarın kişiliği gözönüne alındığında müdahalenin gerekli olduğu sonucuna varmaktadır.

AİHM, dava konusu müsadere Anayasa'nın 28 ve eski CMUK'un 86. maddelerinde öngörüldüğünü ve kamu düzeni ve suçun önlenmesi gibi amaçlar güttüğünü gözlemlemektedir.

Geriye dava konusu müdahalenin "demokratik toplumda gerekli olup olmadığını" tespit etmek kalmaktadır. Bu bağlamda, özgürlüğe getirilen kısıtlamayı haklı gösterecek kaçınılmaz sosyal ihtiyacın var olup olmadığını değerlendirme görevi, öncelikle bir takım takdir payından faydalanan ulusal makamlara verilmektedir. Dava konusu sözlerin bir kişi, bir Devlet görevlisi ya da halkın bir bölümü aleyhinde şiddet kullanımına teşvik ettiği durumlarda, ulusal makamlar, ifade özgürlüğünün kullanımında müdahalenin gerekli olup olmadığına dair yaptıkları incelemede daha geniş takdir payından faydalanmaktadırlar (*Sürek-Türkiye* (no:1), no: 26682/95).

AİHM, incelemesini yaparken, ulusal mahkemelerin yerine geçme değil, takdir yetkileri gereğince verdikleri kararları 10. madde açısından değerlendirme görevi bulunmaktadır. Bunu yapmak için, AİHM dava konusu müdahaleyi, davanın tümü ışığında (bkz. diğerleri arasında, *Lingens-Avusturya*, 8 Temmuz 1986 tarihli karar ve *Rizos ve Daskas-Yunanistan*, no: 65545/01) özellikle suç unsuru yazıda kullanılan ifadeler bakımından, yayımlandığı bağlam açısından ve terörle mücadeleye bağlı zorlukları dikkate alarak değerlendirmelidir (bkz. *İbrahim Aksoy-Türkiye*, no: 28635/95, 30171/96 ve 34535/97 ve *Incal-Türkiye*, 9 Haziran 1998 tarihli karar). AİHS'nin 10. maddesi kendi içinde yayınlara getirilen her türlü ön kısıtlamayı yasaklamasa da, benzeri kısıtlamalar, AİHM tarafından titiz bir inceleme yapılmasını gerektirmektedir.

Bu durumda 26 Ekim 2001 tarihinde, DGM yedek hakimi yasadışı örgütün propagandasını yaptığı gerekçesiyle dava konusu kitabın müsadere edilmesi kararı vermiştir. Bunun için yedek hakim ikinci cildin 91. sayfasından 114. sayfasına ve 156. sayfasından 213. sayfasına kadar olan kısımları dikkate almıştır.

Yazar, PKK'nın kaynağı, gelişimi ve geleceği ile ilgili sayfalarda örgütün ideolojisini dile getirmiştir. Bu bağlamda, yazar "anayasal hak" ve "meşru müdafaa" olarak tanıttığı silahlı mücadele ve direnmeyi yüceltmekte ve meşrulaştırmaktadır. Yazar açık bir şekilde eylem aracı olarak güç kullanımına ve şiddete çağrı yapmaktadır. Yazar "bir ordu şeklinde", "savaşma sanatının incelikleri", "savaşa devam" ya da "merhametsiz savaş" gibi kelimeler kullanmaktadır. Dolayısıyla okuyucu, şiddete başvurmanın kendini savunmak için gerekli ve haklı bir tedbir olduğu izlenimine kapılmaktadır.

AİHM, kitabın yazarın kişiliğine özel ihtimam göstermelidir. Söz konusu olan PKK'nın eski lideridir. Bu bakımdan yazarın beyanları, örgütün bazı üyeleri tarafından bir sorgu, hatta şiddete başvurulmasını gerektiren bir ideolojinin yürütülmesine götürecek birleşme amacı içinde talimatlar olarak algılanabilir. Burada güvenlik güçleri ile söz konusu örgüt üyeleri arasındaki düşmanlığın, çok sayıda insan kaybına ve bölgenin büyük bir kısmında bugün kaldırılmış olan olağanüstü halin ilan edilmesine neden olduğunu da not etmek yerinde olacaktır.

Başvuran, dava konusu kitapta dile getirilen beyanlara kişisel olarak bağlı olmasa da, yazara fırsat sunarak, kitabın yayınlanmasını sağlamıştır. Oysa, haber alma ve verme hakkı, terör gruplarının beyanlarını yayınlamak için bahane olarak gösterilemeyeceğinden dolayı (*Falakoğlu ve Saygılı-Türkiye*, no: 11461/03), dava konusu yayının evinin sahibi ve yazı işleri

müdürü olarak her türlü sorumluluktan başışık tutulamaz (*Sürek-Türkiye* (no:3), no: 24735/94).

Benzeri bir durumda ulusal makamların faydalandıkları takdir payı gözönüne alındığında (*Sürek-Türkiye* (no:1)) AİHM, dava konusu müsadereenin izlenen yasal amaçlara göre orantısız olarak değerlendirilemeyeceği kanaatindedir.

Buradan bu şikayetin açıkça dayanaktan yoksun olduğu ve AİHS'nin 35§3 ve 4 maddesinin uyarınca reddedilmesi gerektiği sonucu ortaya çıkmaktadır.

AİHM başvuranın diğer şikayetlerini ayrıca incelemeye gerek olmadığına kanaat getirmektedir.

Yukarıda varılan sonuçlar gözönüne alınarak, AİHS'nin 29§3 maddesinin uygulanmasına son vermek yerinde olacaktır.

Bu gerekçelere dayalı olarak AİHM oybirliğiyle;

Başvurunun geri kalan kısmının *kabuledilemez* olduğuna karar vermiştir.

— • —

 [İçindekilere dön](#)

YARAR/Türkiye Davası*

Başvuru No: 57258/00

Strazburg

19 Aralık 2006

USULİ İŞLEMLER

Davanın nedeni, bir Türk vatandaşı olan Mehmet Erol Yarar'ın (“başvuran”), İnsan Haklarını ve Temel Hakları Korumaya Dair Sözleşme'nin (“Sözleşme”) 34. Maddesi uyarınca, 20 Mart 2000 tarihinde, Türkiye Cumhuriyeti aleyhine Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne yaptığı başvurudur (başvuru no: 57258/00).

OLAYLAR

DAVA OLAYLARI

Başvuran, 1960 yılında doğmuş olup İstanbul'da ikamet etmektedir. Olayların olduğu sırada, başvuran MÜSİAD'ın³ başkanı konumundadır.

Başvuran, 4 Ekim 1997 tarihinde, MÜSİAD üyeleriyle yapılan bir istişare toplantısında, bir açılış konuşması yapmıştır. Başvuran, bunun gizli bir oturum olduğunu ve gazetecilerin kabul edilmeyeceğini belirtmiştir. Öğle yemeği sırasında, T.Y. adında bir gazeteci başvurana yaklaşmış ve birkaç soru sormuştur. Başvuran bazı kısa cevaplar vermiştir.

5 Ekim 1997 tarihinde, *Hürriyet* Gazetesi, konuyla ilgili olarak “Tuhaf eleştiriler” başlıklı bir makale yayımlamıştır.

Bu arada, günlük gazetelerden diğer ikisi, konuyla ilgili olarak benzer makaleler yayımlamıştır. Başvuran, bu gazetelerin hikayeyi *Hürriyet*'ten aldıklarını iddia etmektedir.

13 Ekim 1997 tarihinde, Genel Kurmay İkinci Başkanı Sn. Ç.B., başvuranı İstanbul Cumhuriyet Savcılığı'na ihbar etmiştir. Ç.B., başvuran aleyhinde suçluluk isnadında bulunulmasını talep etmiştir.

³ Müstakil Sanayiciler ve İşadamları Derneği

20 Ekim 1997 tarihinde, Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürlüğü, İstanbul Cumhuriyet Savcılığı'ndan başvuran aleyhinde yasal işlem başlatılmasını talep etmiştir.

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

30 Ekim 1997 tarihinde, İstanbul Cumhuriyet Savcılığı, *ratione materiae* (konu bakımından) yetkisi olmadığına karar vermiş ve dava dosyasını İstanbul Devlet Güvenlik Mahkemesi Cumhuriyet Savcısı'na göndermiştir. İstanbul Devlet Güvenlik Mahkemesi Cumhuriyet Savcısı, *ratione loci* (yer bakımından) yetkisi olmadığına karar vermiş ve dava dosyasını Ankara Devlet Güvenlik Mahkemesi Cumhuriyet Savcısı'na göndermiştir.

26 Aralık 1997 tarihinde, İstanbul Devlet Güvenlik Mahkemesi Cumhuriyet Savcısı, makalenin yazarı T.Y. ile *Hürriyet* Gazetesi genel yayın yönetmeni aleyhinde cezai kovuşturma başlatılmaya karar vermiştir; çünkü, makalenin haber değeri olan bir olayla ilgili bilgi vermek amacıyla, herhangi bir yorum bulunmadan yayımlandığını düşünmüştür.

30 Nisan 1998 tarihinde, İstanbul Devlet Güvenlik Mahkemesi Cumhuriyet Savcısı, başvurunu dinlemiştir. Başvuran, *Hürriyet*'te yayımlanan sözleri söyleyip söylemediğini hatırlamadığını, çünkü toplantıda hazırlıksız konuştuğunu ve konuşmasının Türkiye'nin genel ekonomik durumunun bir eleştirisi olduğunu ifade etmiştir. Başvuran, insanları nefrete ve düşmanlığa teşvik ettiği iddiasını reddetmiş ve kendisine okunan ifadelerin böyle yorumlanamayacağını belirtmiştir.

20 Mayıs 1998 tarihinde, Ankara Devlet Güvenlik Mahkemesi Cumhuriyet Savcısı, başvuran aleyhinde, başvurunu sınıf ve din ayrımcılığına dayanarak insanları nefrete ve düşmanlığa teşvik etmekle suçlayan bir dava açmıştır. Ankara Devlet Güvenlik Mahkemesi Cumhuriyet Savcısı, Ceza Kanunu'nun 312 § 2 Maddesi uyarınca başvuranın suçlu bulunmasını ve hüküm giymesini talep etmiştir.

Belirsiz bir tarihte, Ankara Devlet Güvenlik Mahkemesi bünyesinde, başvuran aleyhinde cezai takibat başlatılmıştır.

Mahkeme, çeşitli makamlardan başvuranın konuşmasının kaydedilip kaydedilmediğini araştırmasını istemiştir. Ankara Emniyet Müdürlüğü, yaptıkları araştırmaya göre, konuşmanın hiç kimse tarafından kaydedilmediğini mahkemeye bildirmiştir.

Çeşitli tarihlerde, mahkeme, tanıkların ifadesini dinlemiştir. A.F., başvuranın kovuşturma tarafından altı çizilen cümleleri sarf ettiğini duymadığını ifade etmiştir. R.A. ve M.A.H., başvuranın konuşmasının içeriğini hatırlamadıklarını belirtmiştir. Y.R.S., başvuranın mevcut ekonomik sorunlardan bahsettiğini ifade etmiştir. N.B., başvuranın yalnızca "it ürür, kervan yürür" cümlesini kullandığını hatırladığını belirtmiştir.

11 Mayıs 1998 tarihinde, Devlet Güvenlik Mahkemesi Cumhuriyet Savcısı, T.Y.'yi dinlemiştir. T.Y., başvuranın konuşmasını kaydettiğini, ancak hiç itiraz talebi olmadığı için kaydı sildiğini ifade etmiştir. T.Y., on iki yıllık gazeteci olduğunu, yazıya hiçbir yorum eklemediğini ve başvuranın hala yazının tezkibini istemediğini belirtmiştir.

Takibat sırasında, başvuran aleyhinde yapılan suçlamaları reddetmiştir. Başvuran, 20 Temmuz 1998 tarihli yazılı ifadesinde, kafa koparmakla ilgili hiçbir şey söylemediğini ve gazetecinin ya söylemediği bazı noktaları eklediğini ya da görüşmeleri sırasında kendisine söylediği sözleri değiştirip konuşmasının bir parçasıymış gibi görünmesini sağladığını ifade etmiştir. Başvuran ayrıca, konuşmasının Hükümet'in ekonomik, siyasi ve sosyal politikalarını eleştirdiğini belirtmiştir.

15 Şubat 1999 tarihinde, Ankara Devlet Güvenlik Mahkemesi, *Milli Gazete*'de çalışan bir gazeteci olan Ö.T.'nin tanık olarak ifadesini dinlemiştir. Ö.T., olayların gerçekleşmesinin üzerinden bir yıldan fazla süre geçtiği için, başvuranın konuşmasının içeriğini hatırlayamadığını ifade etmiştir. Ö.T., yazı *Milli Gazete*'de yayımlandığı zaman, MÜSİAD'ın basın irtibat memurunun kendisini çağırıp memnuniyetsizliğini ve başvuranın böyle bir konuşma yapmadığını söylediğini iddia etmiştir. Ö.T., basın irtibat memuruna tezkip göndermesini söylediğini belirtmiştir. Ö.T., hikayeyi öğle yemeğinde başvuranla konuştuğunu söyleyen T.Y.'den aldığını iddia etmiştir.

17 Mart 1999 tarihinde, T.Y., Ankara Devlet Güvenlik Mahkemesi huzurunda vermiş olduğu ifadeleri yinelemiştir. T.Y. ayrıca, başvurana görüşme yapmadığını iddia etmiştir. Polisin kendisine kaseti sorduğunda, silinmiş olduğu için kasetin olmadığını söylediğini ifade etmiştir. Başvuran, gazetecinin ifadelerini kabul etmediğini belirtmiştir.

21 Nisan 1999 tarihinde, Ankara Devlet Güvenlik Mahkemesi, başvurana sınıf ve din ayırımına dayanarak insanları nefret ve düşmanlığa teşvik etmekten dolayı suçlu bulmuş ve bir yıl hapis ve 3,000 Türk Lirası (TRL) para cezasına çarptırmıştır. Mahkeme, başvurana cezasının uygulanmasını, 647 sayılı Kanun uyarınca ertelemeye karar vermiştir.

Mahkeme, vermiş olduğu kararda, gazetecinin başvurana suçlamak için hiçbir sebebi olmamasından ve başvurana yazının tektizibini istememiş olmasından dolayı, gazetecinin vermiş olduğu ifadenin samimi olduğu kanaatine varmıştır. Mahkeme, gazetelerde benzer yazıların yayımlandığını belirtmiştir. Mahkeme, konuşmanın tamamını göz önünde bulundurarak, başvurana toplumu inananlar ve inanmayanlar olmak üzere iki gruba ayırmış olduğuna karar vermiştir. Mahkeme, başvurana sekiz yıllık zorunlu eğitimden ve Ceza Kanunu'nun 163. Maddesi'nin yeniden dahil edilmesinden yana olanları inanmayanlar ve bunlara karşı olanları inananlar olarak düşündüğünü saptamıştır. Mahkeme, başvurana bu iki grubu karşı karşıya getirdiği ve gerçek Müslüman toplulukların dini inançlarını kışkırttığı kanaatine varmıştır. Mahkeme, başvurana toplumu inançlarına göre iki düşman gruba ayırmaya çalıştığı sonucuna varmıştır.

Ancak, mahkeme, yalanlanan konuşma kısıtlı sayıda kişiye, özel önemi olmayan bir günde yapıldığı için, konuşmanın halkın güvenliğini tehlikeye sokmadığını belirtmiştir.

6 Ekim 1999 tarihinde, Yargıtay, Ankara Devlet Güvenlik Mahkemesi'nin kararını onaylamıştır.

Hükümet, AİHM'ye başvurana sabıka kaydının silindiğini bildirmiştir.

HUKUK

I. KABULEDİLEBİLİRLİK

AİHM, başvurunun AİHS uyarınca, belirlenmesi esasların incelenmesini gerektiren olaylardan ve hukuktan kaynaklanan ciddi meseleleri ortaya çıkardığı kanısındadır. AİHM bu nedenle, AİHS'nin 35 § 3 Maddesi uyarınca başvurunun asılsız olmadığı sonucuna varmıştır. Başvurunun kabuledilemez olması için başka hiçbir gerekçe gösterilmemiştir.

II. AİHS'NİN 6. MADDESİ'NİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI

Başvuran ilk olarak, kendisini yargılayan ve mahkum eden Ankara Devlet Güvenlik Mahkemesi'nin yargıçlar kurulunda bir askeri hakimin bulunması nedeniyle, bağımsız ve tarafsız bir mahkeme tarafından adil bir şekilde yargılanmamaktan şikayetçi olmuştur. İkinci olarak, başvurana, aleyhindeki cezai takibatın Genel Kurmay İkinci Başkanı'nın talebi üzerine başlatıldığı için, mahkemenin Ordudan etkilendiğini iddia etmiştir. Başvuran son olarak, yalnızca kendisini suçlamada kişisel çıkarı bulunan gazetecinin ifadelerine dayanarak suçlu bulunduğunu iddia etmiştir. Başvuran, dayanak olarak AİHS'nin 6. Maddesi'ni göstermiştir:

“Herkes, ... kendisine yöneltilen suçlamalar konusunda karar verecek olan, yasayla kurulmuş bağımsız ve tarafsız bir mahkeme tarafından davasının ... hakkaniyete uygun ve açık olarak görülmesini istemek hakkına sahiptir.”

A. Devlet Güvenlik Mahkemesi'nin Bağımsızlığı ve Tarafsızlığı

AİHM, bu davadakine benzer sorunlar içeren çok sayıda davayı incelemiş ve AİHS'nin 6 § 1 Maddesi'nin ihlal edildiği kanısına varmıştır (bkz. *Özel*, yukarıda belirtilen, §§ 33-34; ve *Özdemir / Türkiye*, no. 59659/00, §§ 35-36, 6 Şubat 2003).

AİHM, bu davada farklı bir sonuca varmak için hiçbir gerekçe görmemektedir. Buna göre, AİHM, 6 § 1 Maddesi'nin ihlal edildiği sonucuna varmaktadır.

B. Cezai takibatın adil olması

AİHM, başvuranın bağımsız ve tarafsız bir mahkeme tarafından adil bir şekilde yargılanma hakkının ihlal edildiğinin saptanmasını göz önünde bulundurarak, yerel mahkemeler huzurundaki cezai takibatın adil olup olmamasıyla ilgili diğer şikayetleri, AİHS'nin 6. Maddesi uyarınca incelemeye gerek olmadığı kanısına varmıştır (bkz. diğer makamlar arasında, *Incal / Türkiye*, 9 Haziran 1998 tarihli karar, *Hüküm ve Karar Raportaları* 1998-IV, s. 1568, § 74).

III. AİHS'NİN 10. MADDESİ'NİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI

Başvuran, hüküm giymesinin ve cezasının ifade özgürlüğü hakkını ihlal ettiğinden şikayetçi olmuş ve AİHS'nin 10. Maddesi'ni ileri sürmüştür.

Hükümet, başvuranın ifade özgürlüğü hakkına müdahalenin 10. Madde'nin ikinci fıkrası uyarınca haklı çıkarıldığını belirtmiştir. Hükümet, başvuranın cezası ertelendiği için, müdahalenin nisbi olduğunu ifade etmiştir. Hükümet son olarak, AİHM'nin hukuk sistemi ışığında, Ceza Kanunu'nun 312. Maddesi'nin, 19 Şubat 2002 tarihinde yürürlüğe giren 4744 sayılı Kanun ile değiştirildiğini belirtmiştir.

Başvuran, iddialarını sürdürmüştür. Başvuran özellikle, söylemediği sözler yüzünden mahkum edildiğini ifade etmiştir. Başvuran, böyle bir konuşma yapmış olsa bile, bu konuşmanın sınıf ve din ayrımına dayanan nefret ve düşmanlığa teşvik oluşturmadığını iddia etmiştir.

AİHM, 10 § 1. Madde tarafından korunan, başvuranın ifade özgürlüğü hakkına yapılan müdahaleden şikayetçi olunan mahkumiyetin taraflar arasında tartışma konusu olmadığını belirtmektedir. Müdahalenin kanun tarafından öngörülmüş olduğuna ve 10 § 2. Madde'ye uygun olarak, meşru amaç veya amaçlar güdülerek karmaşanın, suçun önlenmesi veya başkalarının haklarının korunmasına da itiraz edilmemiştir. AİHM mutabık kalmıştır. Bu davadaki mesele, müdahalenin “demokratik bir toplumda gerekli olup olmadığıdır”.

AİHM, 10. Madde'ye ilişkin kararlarında belirlenen temel ilkeleri yinelemektedir (bkz. özellikle, *Karkın*, yukarıda anılan, §§ 27-30; ve *Gündüz / Türkiye*, no. 35071/97, § 37-41, ECHR 2003-XI). AİHM, söz konusu davayı, bu ilkeler ışığında inceleyecektir.

AİHM, konuşmanın içeriğini ve hangi bağlamda yapıldığını bir bütün olarak göz önünde bulundurarak, itiraz edilen müdahaleyi inceleyecektir. AİHM'nin, söz konusu müdahalenin “güdülen meşru amaçlarla orantılı” olup olmadığını ve bunu haklı çıkarmak için ulusal makamlar tarafından ileri sürülen gerekçelerin “konuyla ilgili ve yeterli” olup olmadığını saptaması gerekmektedir (bkz., diğer makamlar arasında, *Fressoz ve Roire / Fransa* [GC], no. 29183/95, ECHR 1999-I). Ayrıca, verilen cezaların niteliği ve şiddeti, müdahalenin ölçüsünü değerlendirirken göz önünde tutulması gereken faktörlerdir (bkz. *Skalka / Polonya*, no. 43425/98, § 42, 27 Mayıs 2003).

AİHM, –olayların olduğu sırada MÜSİAD başkanı olması nedeniyle halkın tanıdığı bir kişi olan – başvuranın, MÜSİAD toplantısında yapmış olduğu ve Devlet Güvenlik Mahkemesi tarafından sınıf ve din ayrımına dayanarak nefret ve teşvik oluşturduğu düşünülen bir konuşma nedeniyle hüküm giydiğini belirtmektedir. Yerel mahkeme bu sonuca varırken, özellikle takibat tarafından altı çizilen bölümleri ileri sürmüştür (bkz. 16. paragraf).

AİHM, söz konusu konuşmayı *Hürriyet*'te yer aldığı şekliyle incelemiştir. Kovuşturma tarafından altı çizilen aşağıdaki cümleleri dikkate almıştır: “Bu, milletçe değiştirmeye çalışmanız gereken bir kafadır. Bütün bu gayretleri sarf ettikten sonra adam olmazsa koparılması gereken bir kafadır”, “Bu konuyu Türkiye'nin gündemine getirenler mümin olamaz” ve “Sünnet düğününü bile dini bir faaliyet diye cezalandırmak bir sünnetsizin işi olsa gerek”. Konuşmadan alınan bu bölümlerin tek başlarına okunduğunda, dinsel hoşgörüsüzlüğe dayanan şiddete çağrı veya nefrete teşvik olarak yorumlanabileceği doğrudur. Ancak, AİHM'ye göre, yerel mahkemeler, herhangi bir okumada nefret veya şiddete teşvik olarak algılanamayabilecek olan bu sözleri, bir bütün olarak konuşma bağlamı içinde değerlendirmemiştir (tezat olarak bkz., *Sürek / Türkiye (no. 1)* [GC], no. 26682/95, § 62, ECHR 1999-IV; ve *Gerger / Türkiye* [GC], no. 24919/94, § 50, 8 Temmuz 1999).

Ayrıca, söz konusu davada, başvuranın sonradan söylemediğini iddia ettiği yukarıdaki sözleri de içine alan başvuranın konuşmasını aktaran birimin basın olması nedeniyle, AİHM, yayımlanan yazıda yer alan her şeyden başvuranı sorumlu tutmanın mümkün olmadığı kanaatine varmıştır (bkz. *Amihalachioaie / Moldova*, no. 60115/00, § 37, ECHR 2004-III; ve *Erbakan / Türkiye*, no. 59405/00, § 67, 6 Temmuz 2006).

AİHM son olarak, başvurana verilen cezanın uygulanmasının ertelenmiş olmasına rağmen, başvuranın ağır bir ceza ile karşı karşıya kaldığını belirtmektedir (bkz., diğer makamlar arasında, *Halis / Türkiye*, no. 30007/96, § 37, 11 Ocak 2005).

AİHM, buna karşı olarak, Ankara Devlet Güvenlik Mahkemesi'nin başvuranı suçlu bulmak ve cezalandırmak için gösterdiği gerekçelerin, ilintili olmasına rağmen, başvuranın ifade özgürlüğü hakkına müdahaleyi haklı çıkarmak için yeterli görülemeyeceği kanısındadır.

AİHM, yukarıdaki düşünceleri göz önünde bulundurarak, başvuranın hüküm giymesinin güdülen amaçlarla orantısız olduğu ve bu nedenle “demokratik bir toplumda gerekli” olmadığı sonucuna varmıştır. Buna göre, AİHS'nin 10. Maddesi ihlal edilmiştir.

IV. AİHS'İN 41. MADDESİ'NİN UYGULANMASI

AİHS'nin 41. Maddesi şöyledir:

“Mahkeme işbu Sözleşme ve protokollarının ihlal edildiğine karar verirse ve ilgili Yüksek Sözleşmeci Tarafın iç hukuku bu ihlali ancak kısmen telafi edebiliyorsa, Mahkeme, gerektiği takdirde, hakkaniyete uygun bir surette, zarar gören tarafın tatminine hükmeder.”

A. Tazminat

Başvuran, manevi tazminat olarak, 100,000 ABD Doları (USD), (yaklaşık 83,104 Euro (EUR)) talep etmiştir.

Hükümet, bu talebi reddetmiştir.

AİHM, dava koşulları nedeniyle başvuranın sıkıntı altında bulunmuş olabileceğini düşünmektedir. AİHM, AİHS'nin 41. Maddesi'ne uygun olarak, adil bir değerlendirme yapmış ve başvurana manevi tazminat olarak 2,000 Euro ödenmesini uygun görmüştür.

B. Masraf ve Giderler

Başvuran ayrıca, AİHM ve yerel mahkemeler için yapmış olduğu masraf ve giderler için toplam 90,257 USD (yaklaşık 75,007 EUR) talep etmiştir. Başvuran, bu talebi destekleyici harç hesabı ve makbuz gibi belgeleri sunmuştur.

Hükümet, bu talebi reddetmiştir.

AİHM, yalnızca saptanan ihlal veya ihlallerle ilgili olarak gerçekten ve gerektiği şekilde yapılan ve miktar olarak makul olan masraf ve giderlerin, 41. Madde uyarınca telafi edilebileceğini yinelemektedir (bkz., örn., *Şahin / Almanya* [GC], no. 30943/96, § 105, ECHR

2003). AİHM ayrıca, AİHS'nin ihlal edildiğini saptadığı durumlarda, AİHM'nin başvuranın ihlalin önlenmesi veya düzeltilmesi için ulusal mahkemeler huzurunda yapmış olduğu masraf ve harcamaları telafi edebileceğini yinelemektedir (bkz., diğer makamlar arasında, *Zimmermann ve Steiner / İsviçre*, 13 Temmuz 1983 tarihli karar, A Serisi no. 66, s. 14, § 36; ve *Hertel / İsviçre*, 25 Ağustos 1998 tarihli karar, *Raporlar*, 1998-VI, s. 2334, § 63). AİHM bu bağlamda, başvuranın taleplerini abartılı bulmuştur. Elde bulunan bilgilere ve yukarıdaki kriterlere dayanarak karar veren AİHM, başvurana masraf ve giderler için 3,000 Euro ödenmesini uygun görmektedir.

C. Gecikme Faizi

AİHM, gecikme faizinin, Avrupa Merkez Bankası'nın uyguladığı faiz oranına üç puan eklemek suretiyle oluşacak faiz oranına göre belirlenmesini uygun bulmuştur.

BU GEREKÇELERE DAYALI OLARAK, AİHM OYBİRLİĞİYLE,

1. Başvurunun *kabuledilebilir olduğuna*;
2. Ankara Devlet Güvenlik Mahkemesi'nin bağımsızlığına ve tarafsızlığına ilişkin şikayetle ilgili olarak, AİHS'nin 6. Maddesi'nin *ihlal edildiğine*;
3. Başvuranın diğer şikayetlerinin AİHS'nin 6. Maddesi uyarınca dikkate alınmasına *gerek olmadığına*;
4. AİHS'nin 10. Maddesi'nin *ihlal edildiğine*;
5. (a) davalı Devlet'in, başvurana, AİHS'nin 44 § 2 maddesi uyarınca bu kararın kesinlik kazandığı tarihten itibaren üç ay içinde, aşağıdaki miktarları *ödemesine* (bu miktar, ödeme tarihinde uygulanan kur üzerinden Türk Lirası'na çevrilecek);

i. Manevi tazminat olarak 2,000 Euro (iki bin Euro);

ii. Masraf ve giderler için 3,000 Euro (üç bin Euro);

iii. Bu miktarlara konulabilecek bütün vergiler;

(b) ödeme tarihine kadar yukarıda bahsedilen üç ayın dolması halinde, yukarıdaki miktarların üzerine, Avrupa Merkez Bankası'nın gecikme döneminde uyguladığı faiz oranına üç puan eklemek suretiyle oluşacak faiz oranına eşit miktarda basit faizin ödenmesine *karar vermiştir*.

6. Başvuranın adil tazmin talebinin geri kalan kısmının *reddine karar vermiştir*.

İşbu karar İngilizce olarak hazırlanmış olup 19 Aralık 2006 tarihinde, İktüzüğün 77. Maddesi'nin 2 ve 3. fıkraları uyarınca yazılı olarak tebliğ edilmiştir.

T. L. EARLY
Bölüm Sekreteri

Nicolas BRATZA
Başkan

ALİ ESEN/Türkiye*

Başvuru No. 74522/01

Strazburg

24 Temmuz 2007

USUL

Dava, İnsan Hakları ve Temel Özgürlükler Sözleşmesi'nin ("Sözleşme") 34. maddesi uyarınca, Türkiye Cumhuriyeti aleyhine, Ali Esen ("başvuran") isimli bir Türk vatandaşı tarafından, 16 Mayıs 2001 tarihinde, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne yapılan başvurudan (no. 74522/01) kaynaklanmaktadır.

Başvuran, Uşak Barosu'na bağlı avukat Vural tarafından temsil edilmiştir.

OLAYLAR

DAVA OLAYLARI

Başvuran 1957 doğumludur ve Uşak'ta ikamet etmektedir.

2 Temmuz 1999 tarihinde, A.Ç., 04 M 3070 kayıt numarasına sahip aracını satmış olduğu M.Y. hakkında Hatay Cumhuriyet Savcısı'na suç duyurusunda bulunmuştur. Satış sırasında M.Y.'nin sahte kimlik belgeleri kullandığını ve aracına karşılık sahte senet verdiğini iddia etmiştir.

4 Ağustos 1999 tarihinde, başvuran, M.O.'dan, mesleki faaliyetlerinde kullanmak üzere 64 AF 984 kayıt numaralı bir araç satın almış ve Trafik Tescil'e kendi adına kaydettirmiştir.

20 Eylül 1999 tarihinde, Hatay Cumhuriyet Savcısı, A.Ç.'den M.Y.'ye satılan aracın daha sonra sahte bir kayıt numarasıyla başvurana satılmış olduğunu tespit etmiştir. Cumhuriyet Savcısı, dolayısıyla, araca el koyulmasını emretmiştir.

28 Eylül 1999 tarihinde, Hatay Cumhuriyet Savcısı, M.Y. hakkında sahtekarlık ve sahte kimlik belgeleri basma suçundan bir iddianame sunmuştur. Suçlamalar, Ceza Kanunu'nun 503 § 1, 522 ve 350. maddeleri uyarınca yapılmıştır.

8 Ekim 1999 tarihinde, M.Y. hakkındaki cezai kovuşturma Hatay Ceza Mahkemesi'nde başlamış ve başvuran başka üç kişi ile birlikte üçüncü şahıs olarak davaya müdahil olmuştur.

17 Temmuz 2000 tarihinde, başvuran aracının iadesini talep etmiştir. Bu talep, arabanın mülkiyetinin ihtilaf halinde olması gerekçesiyle mahkeme tarafından 18 Temmuz 2000 tarihinde reddedilmiştir.

---

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

18 Ekim 2000 tarihinde, ilk derece mahkemesi, yargı yetkisini reddetmiş ve davayı Hatay Ağır Ceza Mahkemesi'ne iletmiştir.

31 Ekim 2000 tarihinde, Hatay Ağır Ceza Mahkemesi'ndeki dava başlamıştır.

11 Ocak 2001 tarihinde düzenlenen duruşmada, mahkeme, arabanın mülkiyetinin ihtilaf halinde olması gerekçesiyle hem başvuranın hem de A.Ç.'nin iade taleplerini reddetmiştir.

26 Haziran 2001 tarihinde, mahkeme, ceza davası devam ederken, arabanın kullanması için başvurana iade edilebileceğine karar vermiştir. Depozito miktarını 5.000.000 Türk Lirası olarak belirlemiştir. Başvuran depozitoyu ödeyemediği için arabanın iadesini talep edememiştir.

Belirli olmayan bir tarihte, başvuran, mahkemeden, dava devam ederken arabanın kendisine depozitosuz olarak iade edilmesini talep etmiştir.

19 Eylül 2002 tarihinde, mahkeme, ceza davası devam ederken arabanın depozitosuz olarak başvurana iadesini emretmiştir.

Ceza davası, Hatay Ağır Ceza Mahkemesi'nde halen devam etmektedir; zira, tutuklama emrine rağmen M.Y. halen bulunamamıştır.

HUKUK

I. AİHS'NİN 6 § 1. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI

Başvuran, davanın süresinin AİHS'nin 6 § 1. maddesinde belirtilen "makul süre" şartıyla uyumlu olmadığını konusunda şikayetçi olmuştur. Söz konusu madde şöyledir:

"Herkes, medeni hak ve yükümlülükleriyle ilgili nizalar ... konusunda karar verecek olan, ... bir mahkeme tarafından davasının makul bir süre içinde ... görülmesini istemek hakkına sahiptir".

Hükümet bu iddiaya karşı çıkmıştır.

Göz önünde bulundurulacak süreç 8 Ekim 1999 tarihinde başlamış ve halen sona ermemiştir. Dolayısıyla, söz konusu süreç, bir yargı kademesinde hali hazırda yedi yıldan fazla sürmüştür.

A. Kabuledilebilirlik

Hükümet, ilk olarak, başvuran hakkında cezai kovuşturma başlatılmadığı için 6. maddenin bu davada geçerli olmadığını ileri sürmüştür.

AİHM, bu davada, başvuran hakkında bir suç iddiasında bulunulmadığını ve başvuranın, M.Y. hakkındaki cezai kovuşturmaya üçüncü şahıs olarak müdahil olduğunu kaydetmiştir. Ayrıca, arabasına el konulması önleyici bir tedbirdir ve cezai bir yaptırımla mukayese edilemez. Sonuç olarak, bu davada, AİHS'nin 6. maddesi cezai yönden geçerli değildir. Bununla beraber, kovuşturmanın sonucunun başvuran üzerinde parasal etkisinin olacağı gözlemlenmiştir. Bu nedenle, şikayet konusu kovuşturma başvuranın mülkiyet hakkını (AİHM içtihadına göre bu hak medeni bir haktır) etkilemektedir (bkz., *Sporrong ve Lönnroth – İsveç*, 23 Eylül 1982 tarihli karar). Dolayısıyla, AİHM, bu davada 6 § 1. maddenin medeni

açıdan geçerli olduğunu değerlendirmiştir (bkz., *Yıldırım – İtalya*, no. 38602, 10 Nisan 2003). Bu nedenle, Hükümet'in ön itirazını reddetmiştir.

AIHM, bu şikayetin, AIHS'nin 35 § 3. maddesi anlamı dahilinde, dayanaktan yoksun olmadığını kaydetmiştir. Ayrıca, başka açılardan da kabuledilmez olmadığını belirtmiştir. Dolayısıyla, kabuledilebilir olduğuna karar verilmelidir.

B. Esaslar

AIHM, dava süresinin makuliyetinin, davanın şartları ışığında ve davanın karmaşıklığı, başvuranın ve ilgili makamların davranışı, ve başvuran için neyin tehlikede olduğu kriterlerine atfen değerlendirilmesi gerektiğini yinelemiştir (bkz., diğer pek çok kararın yanı sıra, *Frydlender – Fransa* [BD], no. 30979/96).

AIHM, bu davadaki konularla benzer konular ortaya koyan davalarda sıklıkla AIHS'nin 6 § 1. maddesinin ihlalini tespit etmiştir (bkz., yukarıda anılan, *Frydlender*).

Kendisine sunulan tüm belgeleri inceleyen AIHM, bu davada farklı bir sonuca varmasını sağlayacak bir delil veya iddianın Hükümet tarafından ortaya konmadığını değerlendirmiştir. AIHM, konuya ilişkin içtihadını göz önünde tutarak, bu davada kovuşturma süresinin aşırı olduğu ve “makul süre” şartına uymadığı kararını vermiştir.

Dolayısıyla, 6 § 1. madde ihlal edilmiştir.

II. AIHS'NİN 1 NO.'LU PROTOKOL'ÜNÜN 1. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI

Başvuran, arabasına el konulmasının, AIHS'nin 1 No.'lu Protokol'ünün 1. maddesine aykırı olarak, mal ve mülk dokunulmazlığına saygı gösterilmesini isteme hakkını ihlal ettiğini ileri sürmüştür. Arabasına el konulması nedeniyle geçimini sağlayamadığı konusunda da şikayetçi olmuştur.

Hükümet, ilk olarak, başvuranın, AIHS'nin 35. maddesi anlamı dahilinde iç hukuk yollarını tüketmediğini ileri sürmüştür. Başvuranın, Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu'nun 298. maddesi uyarınca, el koyma kararına karşı itirazda bulunabileceğini belirtmiştir. İkinci olarak, bu şikayetin asılsız olduğunu iddia etmiştir. Bu bağlamda, söz konusu aracın, 2002 yılında başvurana geri verildiğini ve arabanın mülkiyetine ilişkin tartışma olduğu gerekçesiyle verilen el koyma kararının iç hukuka uygun olduğunu ve genel menfaate hizmet ettiğini ifade etmiştir.

AIHM, başvuranın, AIHS'nin 35 § 1. maddesinin şartlarına uyup uymadığına ilişkin karar vermeyi gerekli görmemektedir. Zira bu şikayet, aşağıda belirtilen sebepten ötürü her halükarda kabuledilmez bulunmalıdır.

AIHM, mülkiyetin korunması hakkını garanti altına alan 1 No.'lu Protokol'ün 1. maddesinin, üç ayrı kural içerdiğini yinelemiştir: “birinci paragrafın ilk cümlesinde ortaya konan birinci kural, genel nitelikte olup mal ve mülk dokunulmazlığına saygı gösterilmesi ilkesini içermektedir; aynı paragrafın bir sonraki cümlesinde ortaya konan ikinci kural, mal ve mülkten yoksun bırakılma durumunu kapsar ve bunu belli koşullara bağlar; ikinci paragrafta belirtilen üçüncü kural, Sözleşmeciler Devletlerin, diğer şeylerin yanı sıra, mülkiyetin kamu yararına uygun olarak kullanılmasını düzenleme hakkını tanıyarak... Ancak, bu üç kuralın “ayrı” olması birbirleriyle bağlantısız oldukları anlamında değildir. İkinci ve üçüncü kurallar, mal ve

mülk dokunulmazlığına saygı gösterilmesini isteme hakkına yapılan özel müdahalelere ilişkindir ve dolayısıyla birinci kuralın içerdiği genel ilke ışığında yorumlanmalıdırlar” (bkz., *Anheuser-Busch Inc. – Portekiz* [BD], no. 73049/01, 11 Ocak 2007).

Bu davada, başvuranın arabasına el konulmasının, mal ve mülk dokunulmazlığına saygı gösterilmesini isteme hakkını ihlal ettiği tartışmasıdır. Ancak, arabaya el koyma kararının, arabanın mülkiyetine ilişkin tartışma olması sebebiyle verildiği kaydedilmiştir. Bu nedenle, her ne kadar söz konusu müdahale mülkten yoksun kalmaya yol açmışsa da, bu karar, 1 No.’lu Protokol’ün 1. maddesinin ikinci paragrafı anlamı dahilinde, mülkiyetin uygun olarak kullanılmasını düzenlemenin bir örneğidir.

AİHM içtihadına göre, ikinci paragrafta belirtilen amaç doğrultusunda yapılan müdahaleler kanun ile öngörülmüş olmalıdır ve meşru bir amaç izlemelidir. Ayrıca, toplumun genel menfaati ve kişinin temel haklarının korunması arasında adil bir denge kurulmalıdır. Bu dengeyi kurma endişesi, 1 No.’lu Protokol’ün 1. maddesinin genel yapısında yansıtılmaktadır. Söz konusu kişi, kişisel ve aşırı bir yüke maruz kalmışsa gerekli denge kurulmayacaktır (bkz., diğer kararların yanı sıra, yukarıda anılan, *Sporrong ve Lönnroth – İsveç*).

Bu bağlamda, AİHM, başvuranın arabasına el konulması emrinin, arabanın mülkiyetine ilişkin tartışma olması gerekçesiyle Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu’nun 86. maddesi uyarınca kanunsuz kullanımını engellemek üzere verildiğini gözlemlemiştir. Bu nedenle, yasayla öngörülen bir müdahaledir ve söz konusu tedbir genel menfaate hizmet etmiştir.

İzlenen amaç ve başvuranın temel hakları arasındaki denge hususunda, AİHM, 19 Eylül 2002 tarihinde, aracın, dava karara bağlanana kadar bedelsiz olarak vekaleten başvurana geri verildiğini kaydetmiştir.

Yukarıda belirtilenler karşısında ve “mülkiyetin kamu yararına uygun olarak kullanılması”na ilişkin Devletlere tanınan takdir payı göz önünde bulundurarak, AİHM, başvuranın mal ve mülk dokunulmazlığına saygı gösterilmesini isteme hakkına yapılan müdahalenin izlenen meşru amaçla orantılı olduğu kararına varmıştır.

AİHM, bu şikayetin açıkça dayanaktan yoksun olduğu ve AİHS’nin 35 §§ 3 ve 4. maddesi uyarınca reddedilmesi gerektiği kararını vermiştir.

III. AVRUPA İNSAN HAKLARI SÖZLEŞMESİ’NİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI

AİHS’nin 41. maddesi şöyledir:

“Mahkeme işbu Sözleşme ve protokollerinin ihlal edildiğine karar verirse ve ilgili Yüksek Sözleşmeciler Tarafın iç hukuku bu ihlali ancak kısmen telafi edebiliyorsa, Mahkeme, gerektiği takdirde, hakkaniyete uygun bir surette, zarar gören tarafın tatminine hükmeder.”

A. Tazminat

Başvuran, 35,653.79 Euro maddi tazminat ve 20.000 Euro manevi tazminat talebinde bulunmuştur.

Hükümet, talep edilen miktarlara itiraz etmiştir.

AİHM, tespit edilen ihlal ve talep edilen maddi tazminat arasında bir sebep-sonuç ilişkisi görmemiş ve bu nedenle bu talebi reddetmiştir. Diğer taraftan, AİHM, başvuranın,

kovuşturmanın süresi nedeniyle, acı ve sıkıntı gibi manevi zarar görmüş olabileceğini ve bunun tek başına ihlal tespitiyle tazmin edilemeyeceğini kabul etmiştir. AİHM, hakkaniyet temelinde karar vererek, başvurana, 4.800 Euro manevi tazminat ödenmesine karar vermiştir.

B. Mahkeme masrafları

Başvuran, ayrıca, AİHM’de yapılan mahkeme masraflarına karşılık 1.000 Euro talep etmiştir.

Hükümet bu talebe itiraz etmiştir.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi içtihadına göre, başvuran, ancak mahkeme masraflarının zorunlu olarak ve gerçekten yapıldığı ve miktarının makul olduğu kanıtlandığı durumda mahkeme masraflarının ödenmesi hakkına sahiptir. Bu davada, sahip olduğu bilgileri ve yukarıda belirtilen kriterleri göz önünde tutan AİHM, talep edilen miktarın ödenmesine karar vermiştir.

C. Gecikme faizi

AİHM, gecikme faizi olarak Avrupa Merkez Bankası’nın kısa vadeli kredilere uyguladığı marjinal faiz oranına üç puan eklemek suretiyle elde edilecek oranın uygun olduğuna karar verir.

BU SEBEPLERLE, AİHM OYBİRLİĞİ İLE

1. 1 No.’lu Protokol’ün 1. maddesine ilişkin şikayetin kabuledilmez olduğuna; başvurunun geri kalanının kabuledilebilir olduğuna;
2. AİHS’nin 6 § 1. maddesinin ihlal edildiğine;
3. a) Sorumlu Devlet’in, başvurana, aşağıdaki miktarları, AİHS’nin 44 § 2. maddesine göre kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde, ödeme günündeki kur üzerinden Yeni Türk Lirası’na dönüştürerek ve tabi olabilecek her türlü vergi veya ücretten muaf olarak ödemesine:
  - (i) 4.800 Euro (dört bin sekiz yüz Euro) manevi tazminat;
  - (ii) 1.000 Euro (bin Euro) mahkeme masrafları.b) Yukarıda belirtilen üç aylık sürenin aşılmasından ödeme gününe kadar geçen süre için yukarıdaki miktarlara Avrupa Merkez Bankası’nın o dönem için geçerli faizinin üç puan fazlasına eşit oranda basit faiz uygulanmasına;
4. Başvuranın adil tazmin talebinin kalanının reddine

KARAR VERMİŞTİR.

İngilizce olarak hazırlanmış ve Mahkeme İç Tüzüğü’nün 77 §§ 2 ve 3. maddesi uyarınca 24 Temmuz 2007 tarihinde yazılı olarak tebliğ edilmiştir.

Fatoş ARACI
Zabıt Katibi Yardımcısı

Nicolas BRATZA
Başkan

— • —

 [İçindekilere dön](#)

BOLLUK/Türkiye Davası*

Başvuru No:34506/03

OLAYLAR

I. DAVANIN UNSURLARI

Başvuran, 1936 yılı doğumludur ve Balıkesir’de ikamet etmektedir.

17 Ekim 2002 tarihinde, K.T. başvuranın da aralarında olduğu üç kişiden müessir fiil suçundan dolayı şikayetçi olmuştur.

21 Ekim 2002 tarihinde polis tarafından sorgulanan başvuran, kendisi aleyhindeki tüm suçlamaları reddetmiştir.

20 Ocak 2003 tarihinde, Balıkesir Cumhuriyet Başsavcılığı başvuran aleyhinde kamu davası açmış ve öldürme kastı olmaksızın bir başkasının fiziksel ve ruhsal bütünlüğüne yönelik saldırıyı cezalandıran TCK’nın 456/4. maddesinin uygulanmasını talep etmiştir.

30 Ocak 2003 tarihinde, Sulh Ceza Mahkemesi hiç duruşma gerçekleştirilmeden başvurunu yaklaşık 102 Euro’ya tekabül eden 181.753.415 TL ağır para cezasına çarptırmıştır. Bunun için, Sulh Ceza Mahkemesi, ceza kararname verilmesine olanak sağlayarak basitleştirilmiş yargılamayı öngören Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu’nun 386. maddesini temel almaktadır.

13 Mart 2003 tarihinde, başvuran, Balıkesir Asliye Ceza Mahkemesi’nde sözkonusu mahkumiyete itiraz etmiştir. 7 Nisan 2003 tarihli bir karar ile Balıkesir Asliye Ceza Mahkemesi de duruşma gerçekleştirilmeden bu itirazı reddetmiştir.

HUKUK AÇISINDAN

I. AİHS’NİN 6. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuran, mahkemelerin duruşma yapmamasından dolayı davasının hakkaniyete uygun olarak görülmediğini ileri sürmektedir. Böylelikle, başvuran, duruşmalara katılma ve uygun bir şekilde savunmasını sunma hakkından yoksun bırakılmıştır. Başvuran, AİHS’nin 6. maddesine atıfta bulunmaktadır.

Hükümet bu iddialara karşı çıkmaktadır ve ceza kararnamesinin adil bir yargılamanın sonunda ve hukuk kurallarına riayet edilerek verildiğini belirtmektedir. Hükümet, önemsiz olarak adlandırılan davalarla ilgili yargılamaları basitleştirerek mahkemelerin iş yükünü

---

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe’ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir. azaltmayı amaçlayan bir yargılamanın söz konusu olduğuna dikkat çekmektedir. Üstelik Hükümet, ceza kararnamesinin hüküm olarak düşünülmemeyeceğini de belirtmektedir. Hükümet, Türk Hukuku’nun, Asliye Ceza Mahkemeleri’ne itirazda bulunmak suretiyle ceza kararnamelerine karşı etkili bir başvuru yolu sunduğu hususunda AİHM’nin dikkatini çekmektedir. Hükümet, buradan ceza kararnamesi usulünün AİHS’nin 6. maddesinin gereklerine uygun olduğu sonucuna ulaşmaktadır.

Hükümet, 1 Haziran 2005 tarihinden beri yürürlükte olan Türk Ceza Kanununun ve cezai yargılamadaki yeniliklerin kabul edilmesinden itibaren ceza kararnamesi usulünün Türk Hukukunda artık bulunmadığını eklemektedir.

Başvuran, iddialarını yinelemektedir.

A. Kabul edilebilirliğe İlişkin

AİHS'nin 35. maddesinin 3. paragrafı çerçevesinde başvurunun dayanaktan yoksun olmadığını kaydeden AİHM, ayrıca, başvurunun başka açılardan bakıldığında da kabul edilmezlik unsuru bulunmadığını tespit eder. Bu nedenle başvuru kabul edilebilir niteliktedir.

B. Esasa İlişkin

AİHM, yargılamanın hiçbir aşamasında başvuranın ulusal mahkemeler önünde duruşmadan faydalanmadığını not etmektedir. Ne ceza kararnamesi çıkaran Ceza Mahkemesi ne itiraz üzerine hükme varan Asliye Ceza Mahkemesi duruşma yapmıştır. Başvuran, kendisini yargılamaya çağrılan hakimler önüne hiçbir zaman vicahi olarak çıkma olanağına sahip olmamıştır.

AİHM, mevcut davadakine benzer sorunları ortaya koyan birçok dava incelemiş ve AİHS'nin 6. maddesinin 1. paragrafının ihlal edildiğini tespit etmiştir (Bkz. diğerleri arasından, *Karahanoğlu, Tanyar ve Küçükergin-Türkiye*, başvuru no: 74242/01, *Gençer ve diğerleri-Türkiye*, başvuru no: 6291/02, 21 Aralık 2006, *Sümer-Türkiye*, başvuru no:27158/02, 6 Şubat 2007 ve *Taner* kararları).

Mevcut davada, AİHM, gözlemlerinde, Hükümet'in farklı bir sonuca ulaştıracak ikna edici hiçbir tespit ve delil sunmadığını not etmektedir. Ayrıca, AİHM, sözkonusu sonuçların reddedilmesi için hiçbir gerekçe görememektedir.

Olayın unsurlarının tamamı ışığında ve içtihadını göz önüne alarak, AİHM, başvuranın davasının, davaya bakan mahkemeler tarafından hakkaniyete uygun olarak görülmediğinden AİHS'nin 6. maddesinin 1. paragrafının ihlal edildiğini düşünmektedir.

AİHS'nin 6. maddesinin 1. paragrafı kapsamında ulaşılan ihlal tespitini göz önüne alarak, AİHM, mevcut başvuruda ortaya konulan başlıca hukuki sorunu incelediği kanaatindedir. AİHM, AİHS'nin 6. maddesi kapsamında yapılan şikayetlerin geri kalan kısmının ayrı olarak incelenmesine gerek olmadığını düşünmektedir.

A. Tazminat

Başvuran, maddi tazminat olarak 20.000 Euro ve manevi tazminat olarak 30.000 Euro talep etmektedir.

Hükümet, bu miktara itiraz etmektedir.

AİHM, belirtilen ihlallerin olmamasından dolayı Türk mahkemelerinin ulaştıkları sonuçlar üzerinde düşünme gereği duymamakta ve başvuranın maddi tazminat talebini reddetmektedir.

Manevi tazminata ilişkin olarak, AİHM, ihlal tespitinin kendisinin manevi tazminat için yeterli adil tatmin oluşturduğu kanaatindedir.

B. Yargılama masraf ve giderleri

Başvuran, AİHM ve yerel mahkemeler önünde yapmış oldukları masraf ve harcamalar için 7.000 Yeni Türk Lirası (YTL) talep etmektedir.

Hükümet, bu talebe itiraz etmektedir.

AİHM yerleşik içtihadına göre, AİHS'nin 41. maddesi uyarınca, masraf ve harcamaların ödenmesi, gerçekliğinin, zorunluluğunun ortaya konulmasını ve miktarlarının makul oranda olmasını öngörmektedir (*Iatridis-Yunanistan* (adil tazmin), başvuru no: 31107/96).

AİHM, başvuranın masraf ve harcamalarına ilişkin iddialarını belgelendirmediğini gözlemektedir. Dolayısıyla, bu talebin reddedilmesi uygun olacaktır.

BU GEREKÇELERE DAYALI OLARAK AİHM OYBİRLİĞİYLE,

1. Başvurunun *kabuledilebilir* olduğuna;
2. Ulusal yargılama çerçevesinde bir duruşma gerçekleştirilmediğinden AİHS'nin 6. maddesinin *ihlal edildiğine*;
3. AİHS'nin 6. maddesi kapsamındaki diğer şikayetlerin ayrı olarak incelenmesine *gerek olmadığına*;
4. Mevcut kararın kendisinin başvuranın maruz kaldığı manevi tazminat için yeterli adil tatmin *oluşturduğuna*;
5. Adil tatmine ilişkin diğer tüm taleplerin *reddine*;

KARAR VERMİŞTİR.

İşbu karar Fransızca olarak hazırlanmış ve AİHM iç tüzüğü'nün 77/2. ve 77/3. maddelerine uygun olarak 20 Eylül 2007 tarihinde yazıyla bildirilmiştir.

— • —

 [İçindekilere dön](#)

DİRİ/Türkiye Davası*

Başvuru No. 68351/01
Strazburg
31 Temmuz 2007

USUL

Dava, İnsan Hakları ve Temel Özgürlükler Sözleşmesi'nin ("Sözleşme") 34. maddesi uyarınca, Türkiye Cumhuriyeti aleyhine, Sabri Dirî ("başvuran") adlı Türk vatandaşı tarafından, 2 Mart 2001 tarihinde Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne yapılan başvurudan (no. 68351/01) kaynaklanmaktadır.

Başvuran İstanbul Barosu avukatlarından Bay Elban ve Bay Kırdök tarafından temsil edilmektedir.

OLAYLAR DAVANIN KOŞULLARI

Başvuran 1969 doğumludur ve halen İsviçre'de yaşamaktadır.

Davanın geçmişi

Yasadışı örgüt mensubu olmaktan hükümlü başvuran, olayların meydana geldiği tarihte İstanbul Ümraniye E Tipi Cezaevinde hapis cezasını çekmekteydi.

Aralık 2000'de başvuranın da içinde bulunduğu kalabalık bir mahkûm grubu F Tipi cezaevlerini protesto etmek amacıyla bir açlık grevi başlatmışlardır. 19 Aralık 2000 tarihinde güvenlik güçleri protestoları durdurmak amacıyla çeşitli cezaevlerinde operasyon düzenlemiştir. Bu operasyonlar sırasında çok sayıda mahkûm ve güvenlik güçleri üyesi yaralanmış ve 32 kişi ölmüştür. Bu olayları takiben 22 Aralık 2000 tarihinde, başvuran, diğer bazı mahkûmlarla birlikte, Ümraniye E Tipi Cezaevinden Kocaeli Kandıra F Tipi Cezaevine nakledilmiştir. Hükümet, başvuranın Ümraniye E Tipi Cezaevi'ndeki operasyon sırasında güvenlik güçlerine direnç gösterdiğini belirtmiştir. 22 Aralık 2000 tarihinde Kocaeli Kandıra F Tipi Cezaevi doktorları tarafından hazırlanan bir tıbbi raporda başvuranın çene ve burnunun sağ tarafında yara izleri, göz kapaklarında çizikler, başında 3 cm'lik yuvarlak hiperemik ödem ve karnında hassasiyet bulunduğu belirtilmiştir. Raporda başvuranın bir hafta iş göremeyeceği kanaatine varılmıştır. Başvuran, Kandıra F Tipi Cezaevine girişte dövüldüğünü iddia etmiştir.

Başvuranın Tekirdağ F Tipi Cezaevinde hapsi

23 Şubat 2001 tarihinde başvuran Tekirdağ F Tipi Cezaevine nakledilmiştir. İddiasına göre cezaevine girişte soyularak aranmış, dövülmüş, saçları ve bıyığı zorla kesilmiştir. Aynı zamanda bir hücreye tek başına kapatıldığını ve yüksek sesli müzik dinletildiğini ifade etmiştir. Başvurana göre, günlük sayımlarda ayağa kalkıp adını söylemeyi reddettiği için gardiyanlar tarafından kötü muameleyle tâbi tutulmuş ve falakaya yatırılmıştır.

---

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

24 Ocak ve 3 Mart 2001 tarihlerinde başvuran cezaevi doktoru tarafından muayene edilmiş, doktor başvuranın vücudunda herhangi bir kötü muamele izi tespit etmemiştir.

4 Mart 2001 tarihinde başvuranın avukatı Tekirdağ Savcılığı'na bir dilekçe ile başvurmuş ve başvuranın Tekirdağ cezaevinde gördüğü kötü muameleden şikâyetçi olmuştur. Ayrıca başvuranın bir adli tıp doktoru tarafından muayene edilmesini talep etmiştir.

Tekirdağ Savcısı başvuranın iddiaları üzerine bir soruşturma başlatmıştır. Savcının talimatıyla başvuran 8 Mart 2001 tarihinde bir kez daha cezaevi doktoru tarafından muayene edilmiş, doktor başvuranın vücudunda herhangi bir kötü muamele izi tespit etmemiştir. Aynı tarihte Tekirdağ Savcısı başvuranın ifadesini almıştır. Başvuran, Savcı huzurunda, Tekirdağ cezaevine alındığında cezaevi personelinin saçlarını ve bıyığını zorla kestiğini ve çırılçıplak soyulduğunu açıklamıştır. Ayrıca tek kişilik hücreye konulduğunu ve iki defa falakaya yatırıldığını iddia etmiştir.

Savcı, başvuranın vücudunda kötü muamele izi bulunmadığını belirten 24 Ocak, 3 Mart ve 8 Mart 2001 tarihli raporlara dayanarak 14 Mart 2001 tarihinde takipsizlik kararı vermiştir.

19 Nisan 2001 tarihinde Kırklareli Ağır Ceza Mahkemesi başvuranın itirazını reddetmiştir.

Başvuranın AİHM'ye yaptığı başvuru çerçevesinde, 31 Mayıs 2001 tarihinde Mahkeme, Hükümetten başvurana kemik sintigrafisi ve Manyetik Rezonans Görüntüleme (MRI) incelemesi yapmasını talep etmiştir.

26 Haziran 2001 tarihinde Hükümet sırasıyla MRI ve kemik sintigrafisi sonucu olan 13 ve 14 Haziran 2001 tarihli iki rapor göndermiştir.

13 Haziran 2001 tarihli MRI raporunda şunlar yer almıştır:

“Kemik sinyal yoğunluğu normaldir. Kemik konturları düzgündür. Aşıl tendon sinyal karakteristikleri ve kalınlıkları normaldir.

Yumuşak dokularda patolojiye rastlanmamıştır.

Sonuç: Normal

Not: Her iki ayağın medial bölgesinde gözlenen yağ birikimlerindeki yoğunluk artışı artefakt varlığına bağlanmıştır.”

14 Haziran 2001 tarihli kemik sintigrafisi raporu şu şekildedir:

“20mCi Tc-99m MDP intravenöz enjeksiyonunu takiben çekilen her iki ayağın dinamik, kan akışı ve kan havuzu görüntüleri ve dört saat sonra çekilen tüm vücudun geciktirilmiş statik ön/arka görüntüsünün incelenmesinden aşağıdaki tespitler yapılmıştır:

Her iki ayakta kan akışı normaldir; kan havuzu safhasında sol tibia ve bileğin alt ekstremite bölgelerinde faaliyet artışı gözlenmiştir.

Geciktirilmiş statik görüntüler her iki tibia'nın alt ekstremitelerinde ve başparmağın kemiklerinde (sol ayakta daha belirgin) radyofarmasötik birikimde artış göstermektedir. Radyofarmasötik birikimde artış aynı zamanda sol tibia eklemi ve üst fibulada da gözlenmiştir.

Yukarıda belirtilen bölgeler haricinde iskelet sistemindeki radyofarmasötik dağılım ve birikme normal düzeydedir.

Her iki böbrek kabaca görüntülenmiştir.

Sonuç: Yukarıda belirtilen bölgelerdeki radyofarmasötik birikimdeki artış travmatizme işaret etmektedir.”

Açlık eylemi nedeniyle bozulan sağlık durumunu dikkate alan yetkililer 19 Temmuz 2001 tarihinde başvurunu altı ay süresince serbest bırakmışlardır.

25 Eylül 2001 tarihinde Tekirdağ Savcısı özellikle raporda belirtilen bulguların nedenini ortaya koymak amacıyla başvuranın kemik sintigrafisi sonucunu değerlendirmelerini Adli Tıp Kurumu'ndan talep etmiştir.

Bu arada kemik sintigrafisinde belirtilen bulguları dikkate alan Adalet Bakanlığı Uluslararası Hukuk Dairesi, başvuranın kötü muamele iddialarıyla ilgili soruşturmayı yeniden başlatmak için bir yazılı emir çıkarılıp çıkarılmaması konusunu 16 Ekim 2001 tarihinde Ceza

İşleri Genel Müdürlüğü ile görüşmüştür. 17 Ekim 2001 tarihinde Ceza İşleri Genel Müdürlüğü Tekirdağ Savcısının konu ile ilgili görüşlerini bir yazı ile talep etmiştir. 28 Aralık 2001 tarihli cevabında Savcı, kemik sintigrafi testinin yaralanmaların kesin neden ve zamanını belirlememiş olması nedeniyle Kırklareli Ağır Ceza Mahkemesinin kararını bozacak bir emrin çıkarılmayacağını savunmuştur.

30 Kasım 2001 tarihinde Adli Tıp Kurumu, kemik sintigrafi raporunda yer alan bulguların romatizma ya da açlık grevi nedeniyle değil, bir travma sonucu oluştuğunu belirtmiştir.

7 Aralık 2001 tarihinde Tekirdağ Savcısı bu yaralanmaların meydana geldiği tarihi belirlemenin mümkün olup olmadığını açığa kavuşturmasını Adli Tıp Kurumu'ndan talep etmiştir. 12 Aralık 2001 tarihinde Adli Tıp Kurumu, böyle bir değerlendirme yapmanın mümkün olmadığını bildirmiştir.

Başvuran 5 Nisan 2002 tarihinde Tekirdağ F Tipi Cezaevine tekrar dönmüş ancak 12 Nisan 2002 tarihinde yeniden altı ay süreyle serbest bırakılmıştır.

2 Eylül 2006 tarihinde başvuranın avukatı, Dr. Şebnem Korur Fincancı adlı bir adli tıp uzmanından ek bilirkişi raporu talep etmiştir. Dr. Fincancı'dan 14 Haziran 2001 tarihli kemik sintigrafi testi bulgularını değerlendirmesi ve raporda belirtilen bulguların başvuranın falaka iddiasıyla uyuşup uyuşmadığını değerlendirmesi istenmiştir. Bu bağlamda Dr. Fincancı'ya başvuranın Tekirdağ F Tipi Cezaevinde uğradığı kötü muameleyi ayrıntılı olarak anlattığı bir yazılı ifadesi verilmiştir. Bu ifadesinde başvuran, F tipi cezaevi sistemini protesto etmek amacıyla, günlük sayımlar sırasında ayağa kalkmayı ve adını söylemeyi reddettiğini söylemiştir. Gardiyanların uyarılarına uymayınca büyük bir gardiyan grubu hücrelerine girip onu dövmeye başlamış, bu sırada iki gardiyan kollarından iki gardiyan da ayaklarından tutmuştur. Sonra bir gardiyan başvuranın karnı üzerine oturmuş ve başka biri de ağzını kapatmıştır. Ayaklarını bir kemerle bağladıktan sonra birkaç gardiyan kemerleriyle ayaklarına vurmuştur.

11 Eylül 2006 tarihli raporunda Dr. Fincancı, kemik sintigrafisi testinin statik ve dinamik görüntülerinin birlikte incelendiğinde başvuranın falaka iddiası ile uyduğu sonucuna varmıştır. Ayrıca şikâyet konusu travmanın başvurana testten yaklaşık üç ay önce uygulandığını savunmuştur. Dr. Fincancı, raporunu hazırlarken başvuranın 22 Aralık 2000, 24 Şubat 2001, 3 Mart 2001 ve 8 Mart 2001 tarihli önceki tıbbi raporlarını dikkate almıştır.

Dr. Fincancı'nın raporuna cevaben Hükümet, Adli Tıp Kurumu'nun Dr. Fincancı'nın aksine, kemik sintigrafi testindeki bulguların başvuranın ayaklarındaki yaralanmaların sebebini ortaya çıkarmadığını ve bu yaralanmaların ne zaman meydana geldiğini değerlendirmenin mümkün olmadığını belirten 9 Ocak 2007 tarihli başka bir raporunu sunmuştur.

HUKUK

I. AİHS'İN 3. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI

Başvuran öncelikle Tekirdağ F Tipi Cezaevindeki koşulların 3. maddeyi ihlal etmesinden şikâyetçi olmuştur. Özellikle cezaevine girdiğinde soyularak arandığını ve saç ve bıyığının zorla kesildiğini savunmuştur. Aynı zamanda tek başına bir hücreye konulduğunu ve zorla yüksek sesli müzik dinletildiğini savunmuştur. Başvuran ikinci olarak günlük sayımlara

katılmayı reddettiğinde dövülmesi ve iki defa falakaya yatırılmasından şikâyetçi olmuştur. 3. madde aşağıdaki şekildedir:

“Hiç kimse işkenceye, insanlık dışı ya da onur kırıcı ceza veya işlemlere tabi tutulamaz.”

Hükümet, iddialara karşı çıkmıştır.

A. Hapis koşullarına ilişkin

Başvuran 3. maddeye dayanarak cezaevine girdiğinde soyularak aranması, saç ve bıyığının zorla kesilmesi, tek başına bir hücreye konulması ve zorla yüksek sesli müzik dinletilmesinden şikâyetçi olmuştur.

Mahkeme geçmişte benzer şikâyetleri incelediğini ve bunları kabuledilmez olarak ilan ettiğini anımsar (bkz. *Gündoğan – Türkiye*, no. 29/02; *Yılmaz Karakaş – Türkiye*, no. 68909/01). Somut davada bu içtihattan ayrılmasını gerektirecek özel koşullar ya da yasaklanan derecedeki bir muameleyi ortaya çıkarabilecek herhangi bir unsur tespit etmemektedir.

Yukarıdakiler ışığında Mahkeme başvuranın savunulabilir bir iddianın temellerini oluşturamadığı ve bu nedenle başvurunun bu kısmının AİHS'nin 35. maddesinin 3 ve 4. paragrafları uyarınca açıkça dayanaktan yoksun olmasından kabuledilmez olarak ilan edilmesi gerektiğine karar vermiştir.

B. Kötü muamele iddiasına ilişkin

1. Kabuledilebilirlik

AİHS'nin 35/3. maddesi çerçevesinde başvurunun dayanaktan yoksun olmadığını kaydeden AİHM, ayrıca, başka açılardan bakıldığında da kabuledilemezlik unsuru bulunmadığını tespit eder. O halde kabuledilebilir olarak ilan edilmelidir.

2. Esas

a) Kötü muamele iddiası

i. Genel ilkeler

Mahkeme, AİHS'nin 3. maddesinin AİHS'nin istisnaya izin verilmeyen en temel hükümlerinden biri olduğunu hatırlatır. Madde aynı zamanda Avrupa Konseyi'ni oluşturan demokratik toplumların temel değerlerinden birini güvence altına almaktadır. Bireylerin korunması için bir araç olarak AİHS'nin amaç ve hedefi bu hükümlerin, tanıdığı güvenceleri pratik ve etkili kılacak şekilde, yorumlanıp uygulanmasını gerektirmektedir (bkz *Avşar – Türkiye*, no. 25657/94).

Ayrıca Mahkeme özgürlüğünden mahrum bırakılmış şahsa ilişkin olarak, bireyin tutumunun zor kullanmayı gerekli kıldığı durumlar haricinde, fiziksel güç kullanımının insan onuruna aykırı olduğunu ve ilke olarak 3. maddede öngörülen hakkın bir ihlalini oluşturduğunu hatırlatır (bkz. *Ribitsch – Avusturya*, A Serisi no. 336; *Krastanov – Bulgaristan*, no. 50222/99).

AİHS'nin 3. maddesi uyarınca iddialarda bulunulduğu durumlarda, AİHM kapsamlı bir inceleme yapmak durumundadır ve taraflarca sunulan tüm delilleri temel alarak bu şekilde bir yol izleyecektir.

Mahkeme, delilleri değerlendirirken genel olarak "makul şüphenin ötesinde" kanıt standardını uygulamaktadır. Ancak böyle bir kanıt yeterince güçlü, açık ve anlamlı çıkarımların veya çürütülemez benzer karinelerin varlığı ile ortaya konabilir

Bununla birlikte olayların, bütünüyle veya büyük bir kısmı ile, gözaltında tuttukları sırada kontrolleri altında bulunan kişilerin durumlarında olduğu gibi yalnızca yetkili makamların bilgisi dahilinde olduğu durumlarda, gözaltı sırasında vuku bulan yaralanmalar hususunda güçlü maddi karineler ortaya çıkacaktır. Tatmin ve ikna edici bir açıklamada bulunma hususunda beyine külfetin, yetkili makamlara ait olduğu kabul edilebilmektedir.

ii. *Tarafların görüşleri*

Sözkonusu davada başvuran, günlük sayımlarda ayağa kalkmayı ve ismini söylemeyi reddettiği için iki kere falakaya yatırıldığı hususunda şikâyetle bulunmuştur.

Hükümet, başvuranın kötü muameleye maruz kaldığını reddetmiştir. Sözkonusu yaraları, Aralık 2000'de Ümraniye E-Tipi Cezaevi'nde yaşanan olaylar sırasında aldığını belirtmiştir. Bununla birlikte, yirmi dört saat video kaydı alındığı için başvuranın Tekirdağ E-Tipi Cezaevi'nde falakaya yatırıldığına ilişkin iddialarının asılsız olduğunu belirtmiştir. Hükümet ayrıca başvuranın, vücudunda hiçbir yara izi bulmayan bir doktor tarafından üç kere muayene edildiğini açıklamıştır. Vücudunda iz bulunmaması nedeniyle doktorun başvuranı, yeni testler yapılması için hastaneye havale etmeye gerek görmediğini, bu tür bir yükümlülüğün zorunlu hale getirilmesinin yetkili makamlara aşırı bir yük getireceği kanısındadır. Ayrıca, Hükümet, kemik sintigrafisinin, başvuranın ayak travması geçirdiğini gösterse de, bunun mutlaka başvuranın iddia ettiği gibi falakaya yatırıldığı anlamına gelmediği kanısındadır. Bu bağlamda Hükümet, başvuranın uzun süredir açlık grevinde olduğunu ve kemiklerinin, yetersiz beslenme ve fiziksel egzersiz nedeniyle zayıflamış olduğunu belirtmiştir. Yaralanmaların kaynağını ve zamanını gösteren somut deliller bulunmaması nedeniyle Hükümet, başvuranın kötü muamele gördüğüne ilişkin iddialarının asılsız olduğunun kabul edilmesi gerektiğini ileri sürmüştür.

iii. *AİHM'nin değerlendirmesi*

İçtihatı doğrultusunda hareket eden AİHM, kendisine sunulan deliller ışığında kendi değerlendirmesini yapmakta özgürdür.

AİHM, 14 Haziran 2001 tarihli kemik sintigrafisi raporundaki ve 30 Kasım 2001'de Adli Tıp Enstitüsü'nce yayımlanan sağlık raporundaki bulguların, başvuranın Tekirdağ F-Tipi Cezaevi'nde falakaya yatırıldığına ilişkin iddiaları ile uyumlu olduğunu belirtmektedir. Sözkonusu raporlarda açıkça belirtildiği gibi, başvuranın ayaklarındaki yaralanma, romatizma ya da açlık greviden kaynaklanmamaktadır. Tek nedeni travma olabilir. AİHM, Hükümet'in sözkonusu yaralanmanın Aralık 2000'de Ümraniye E-Tipi Cezaevi'nde gerçekleşen olaylar sırasında meydana gelmiş olması gerektiğine ilişkin görüşlerini gözönüne almaktadır. Bu bağlamda, başvuranın vücudunda birçok yaranın bulunduğu belirtilen 22 Aralık 2000 tarihli sağlık raporuna değinmektedir. AİHM, yaralanma sözkonusu olaylar sırasında meydana geldiyse, 22 Aralık 2000'de başvuranı muayene eden doktorların başvuranın ayağındaki yaralanmayı neden rapor etmediklerine ilişkin bir sebep görememektedir. Ayrıca Hükümet'in, travmanın stres ya da yetersizlik kırığından kaynaklanmış olabileceğini iddia ettiğini ancak bu

iddiaları destekleyen ikna edici deliller bulunmadığını belirtmektedir. Sonuç olarak AİHM, başvuranın ayağındaki yaralanmanın, sorumluluğu Tekirdağ'daki yetkili makamlara ait olan bir tür kötü muameleden kaynaklanmış olması gerektiği kanısına varmaktadır.

Sözkonusu muamelenin ciddiyetine ilişkin olarak AİHM, bu alandaki içtihadı uyarınca, belirli bir kötü muamele türünü işkence olarak sınıflandırması için 3. maddede ifade edilen işkence kavramı ile insanlık dışı veya alçaltıcı muamele arasındaki farkı ortaya koymak gerektiğini yinelemektedir. AİHS'nin, bu ayrımı yapmaktaki amacı, ciddi ve insafsızca acı çekilmesine yol açan kasıtlı ve insanlık dışı muameleye özel bir önem yüklemektir.

Bu bağlamda AİHM, şikâyetinde bulunan muamelenin, cezaevi gardiyanlarınca başvurunu cezalandırmak ve cezaevi yönetimine karşı fiziksel ve manevi direnci kırma amacıyla yapıldığı kanısındadır. Sözkonusu koşullar altında AİHM bu fiilin ciddi anlamda insanlık dışı olduğu ve şiddetli acı ve sıkıntıya yol açmış olabileceği sonucuna varmaktadır. Bu nedenle, sözkonusu türdeki kötü muamelenin AİHS'nin 3. maddesi bağlamında işkence anlamına geldiği kanısındadır.

Dolayısıyla bu hususta AİHS'nin 3. maddesi ihlal edilmiştir.

b) Soruşturmanın yetersiz olduğu iddiası

Başvuran ayrıca 3. madde uyarınca yetkili makamların, kötü muamele iddialarına ilişkin yeterli bir soruşturma yürütmediklerini ileri sürmüştür.

Hükümet sözkonusu iddiaya itiraz etmiştir. Yerel makamların, başvuranın iddiaları hususunda ciddi bir soruşturma yürütmediklerini belirtmiştir.

AİHM, kişinin polis ya da benzeri devlet organları tarafından 3. maddeyi ihlal edecek şekilde kötü muameleye maruz bırakıldığına dair inandırıcı bir iddiada bulunması durumunda, sözkonusu maddenin, Devlet'in AİHS'nin 1. maddesi bağlamındaki "yetki alanları dahilindeki herkese AİHS'de belirtilen hak ve özgürlükleri sağlaması" gerektiğine ilişkin genel görevi ile birlikte dikkate alındığında, etkili bir resmi soruşturma yapılmasını gerektirdiğini hatırlatmaktadır. 2. madde bağlamındaki soruşturmada olduğu gibi, bu tür bir soruşturma, sorumlu kişilerin tespit edilmesini ve cezalandırılmasını sağlamalıdır. Aksi halde, işkence, insanlık dışı ve alçaltıcı muamele ve cezalandırmanın kanuna uygun olarak yasaklanması, temel önemine rağmen, uygulamada etkisiz olacaktır. Aynı zamanda bir kısım davalarda Devlet organlarının, kendi kontrolleri dahilindeki kimselerin haklarını ihlal etmeleri mümkün olacaktır.

Sözkonusu dava olaylarına ilişkin olarak AİHM, başvuranın 4 Mart 2001'de Tekirdağ Cumhuriyet Savcısı'na şikâyetinde bulunmakla, kötü muamele şikâyetlerini yetkili makamların dikkatine sunmuş olduğunu gözlemlemektedir. Başvuran dilekçesinde bir adli tabip tarafından muayene edilmeyi talep etmiştir. 8 Mart 2001'de, Cumhuriyet Savcısı'nın emri üzerine, başvuran bir kez daha aynı cezaevi doktoru tarafından muayene edilmiş, doktor başvuranın vücudunda hiçbir kötü muamele izi bulunmadığını rapor etmiştir. Aynı gün, kötü muamele iddialarını sürdüren başvuranın kısa bir ifadesi alınmıştır. Bu noktada AİHM, Cumhuriyet Savcısı'nın takipsizlik kararı vermeden önce başka bir muayene talebinde bulunmadığını, suçlanan cezaevi gardiyanlarının veya görgü tanıkları ile 24 Şubat 2001, 3 Mart 2001 ve 8 Mart 2001 tarihli sağlık raporlarını hazırlayan cezaevi doktorunun ifadelerini almadığını üzülmeye belirtmektedir. Cumhuriyet Savcısı kararını verirken yalnızca başvuranın vücudunda hiçbir kötü muamele izi bulunmadığı belirtilen üç sağlık raporuyla yetinmiştir. AİHM, bu bağlamda uygun tıbbi muayenelerinin, kötü muameleye karşı gerekli korumayı sağladığını

hatırlatmaktadır. Adli tabip, resmi ve fiili bağımsızlığa sahip, özel eğitim almış olmalı ve yeterli derecede geniş kapsamlı talimatlar verebilmelidir. Söz konusu davada, cezaevi doktoru tarafından hazırlanan 3 ve 8 Mart 2001 tarihli sağlık raporları, kısıtlı tıbbi bilgi sağlamakta ve başvuranın şikâyetleri hususundaki açıklamalarını içermemektedir.

AİHM aynı zamanda, 14 Haziran 2001 tarihli kemik sintigrafisi sonuçları ve Adli Tıp Enstitüsü'nün, başvuranın ayağındaki yaralanmanın yalnızca bir travma sonucu oluşabileceğine ilişkin 30 Kasım 2001 tarihli müteakip raporu ardından, Ceza Kanunu'nun 167. maddesi uyarınca başvuranın kötü muamele iddiaları hususunda iç soruşturmayı yeniden başlatma yetkisine sahip olan Cumhuriyet Savcısı'nın, hiçbir girişimde bulunmamasını dikkat çekici bulmaktadır. Bununla birlikte, Adalet Bakanlığı'na bağlı Uluslararası Hukuk ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü, başvuranın kötü muamele iddiaları hususundaki soruşturmayı yeniden başlatmak için yazılı emir yayımlayıp yayımlanmaması gerektiğine dair Ceza Hukuku Genel Müdürlüğü'ne başvurmuş olduğu halde, Cumhuriyet Savcısı'nın, kemik sintigrafisi sonuçlarının söz konusu yaralanmanın nedenini veya zamanını göstermediğini belirterek öneriyi reddettiği belirtilmiştir. AİHM, Cumhuriyet Savcısı söz konusu yeni delillere dayanarak iç soruşturmayı yeniden başlatmış olsaydı, yaralanmanın nasıl ve ne zaman oluşmuş olabileceği hususunda kayda değer bilgiler toplayebileceği kanısındadır.

Yukarıda kaydedilenler ışığında AİHM, başvuranın Tekirdağ E-Tipi Cezaevi'nde falakaya yatırıldığına ilişkin iddiasının yerel makamların, AİHS'nin 3. maddesine öngörüldüğü gibi etkili bir soruşturmaya maruz kalmadığı sonucuna varmaktadır.

Dolayısıyla bu hususta AİHS'nin 3. maddesi usulden ihlal edilmiştir.

II. AİHS'NİN 13. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI

Başvuran, 13. madde uyarınca yerel makamların, kötü muamele iddialarına ilişkin etkin bir soruşturma yürütmediklerini ileri sürmüştür.

Hükümet söz konusu iddiaya itiraz etmiştir.

AİHM, söz konusu şikâyetin, yukarıda incelenen şikâyet ile bağlantılı olduğunu ve kabuledilebilir olduğu sonucuna varılması gerektiğini belirtmektedir.

Ancak, 3. maddeye ilişkin bulguları göz önüne alan AİHM, bu davada 13. maddenin ihlal edilip edilmediğini ayrıca incelemenin gerekli olmadığı kanısındadır.

III. AİHS'NİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI

AİHS'nin 41. maddesi aşağıda kaydedilmiştir:

“Mahkeme işbu Sözleşme ve Protokollerinin ihlal edildiğine karar verirse ve ilgili Yüksek Sözleşmeci Tarafın iç hukuku bu ihlali ancak kısmen telafi edebiliyorsa, Mahkeme, gerektiği takdirde, hakkaniyete uygun bir surette, zarar gören tarafın adil tazminine hükmeder.”

A. Tazminat

Başvuran, manevi tazminat olarak 30,000 Euro talep etmiştir.

Hükümet söz konusu talebe itiraz etmiştir.

AİHM, başvuranın yalnızca Mahkeme'nin ihlal tespiti ile telafi edilemeyecek şekilde sıkıntıya maruz kalmış olduğu kanısındadır. Tespit edilen ihlalin niteliğini göz önüne alan ve eşit temellere dayanarak karar veren AİHM, başvurana 15,000 Euro manevi tazminat ödenmesi gerektiği sonucuna varmıştır.

B. Yargılama masraf ve giderleri

Başvuran ayrıca yerel mahkemeler ve AİHM önünde yaptığı masraflara karşılık olarak toplam 9,826.18 Euro talep etmiştir.

Hükümet sözkonusu talebe itiraz etmiştir.

AİHM, ancak gerekli oldukları için yapıldıkları ve meblağların makul olduğu gösterildiği müddetçe tazminat ödenmesine karar verebilmektedir. Mevcut bilgilere dayanarak değerlendirmede bulunan ve eşit temellere dayanarak sonuca varan AİHM, başvurana yargılama masrafları için Avrupa Konseyi'nden yasal yardım olarak kabul edilen 850 Euro çıkarılmak üzere 2,500 Euro ödenmesine karar vermiştir.

C. Gecikme Faizi

AİHM, gecikme faizi olarak Avrupa Merkez Bankası'nın kısa vadeli kredilere uyguladığı marjinal faiz oranına üç puan eklemek suretiyle elde edilecek oranın uygun olduğuna karar vermiştir.

BU GEREKÇELERE DAYANARAK AİHM, OYBİRLİĞİYLE,

1. Cezaevi koşullarına ilişkin şikayetin kabuledilmez ve başvurunun kalan kısmının kabuledilebilir olduğuna;
2. Başvuranın, Tekirdağ F-Tipi Cezaevi'nde işkence görmesi hususunda AİHS'nin 3. maddesinin ihlal edildiğine;
3. Yetkili makamların, başvuranın Tekirdağ F-Tipi Cezaevi'nde işkence gördüğüne ilişkin iddialarına dair etkin bir soruşturma yürütmemeleri hususunda AİHS'nin 3. maddesinin usulden ihlal edildiğine;
4. AİHS'nin 13. maddesi bağlamındaki şikayeti ayrıca incelemenin gerekli olmadığına;
5. (a) Sorumlu Devletin başvurana, kararın AİHS'nin 44/2. maddesine göre kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içerisinde, ödeme tarihinde uygulanan döviz kuru üzerinden Yeni Türk Lirası'na çevrilmek üzere, her türlü vergi ve kesintiden muaf tutularak:
  - (i) manevi tazminat olarak 15,000 Euro (on beş bin Euro);
  - (ii) yargılama masraf ve giderleri için, yasal yardım olarak kabul edilen 850 Euro (sekiz yüz elli Euro) çıkarılmak üzere, 2,500 Euro (iki bin beş yüz Euro) ödemesine;
- (b) Sözkonusu sürenin bittiği tarihten itibaren ödemenin yapılmasına kadar, Avrupa Merkez Bankası'nın uyguladığı marjinal faiz oranına üç puan fazlasına eşit oranda faiz uygulanmasına;
6. Adil tazmine ilişkin diğer taleplerin reddine

KARAR VERMİŞTİR

İşbu karar, İngilizce olarak hazırlanmış ve AİHM İç Tüzüğü'nün 77. maddesinin 2. ve 3. paragrafları uyarınca 31 Temmuz 2007 tarihinde yazılı olarak tebliğ edilmiştir.

F. ELENS-PASSOS
Kâtip Yardımcısı

F. TULKENS
Başkan

— • —

 [İçindekilere dön](#)

AK/Türkiye Davası*

Başvuru No:27150/02
Strazburg
31 Temmuz 2007

OLAYLAR

DAVANIN KOŞULLARI

1977 doğumlu olan başvuran İskenderun'da ikamet etmektedir.

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ('idare') bir baraj inşası çerçevesinde başvuranın da ortakları arasında bulunduğu bazı arazileri kamulaştırma bedeli ödemek suretiyle istimlak etme yoluna gitmiştir.

Ödenen istimlak bedeli konusunda idareyle anlaşmazlığa düşen ortakların her biri, kendi hisselerine ilişkin olarak kamulaştırma bedelinin artırımı talebiyle Nizip Asliye Hukuk Mahkemesi önünde bir dava açmıştır.

Mahkeme, konuyla ilgili olarak düzenlenen bilirkişi raporu uyarınca ortakları kısmen haklı bularak, hisseleri nisbetinde ek kamulaştırma tazminatı ödenmesine hükmetmiştir. Hükmedilen tutarlara mülkiyet devrinin gerçekleştiği tarihten itibaren geçerli olmak üzere yasal gecikme faizi eklenmiştir.

Yargıtay ilk derece mahkemesinin kararını onamıştır.

İdare, sözkonusu ek kamulaştırma bedellerini Aralık 2001 ila Mayıs 2003 tarihlerinde ödemiştir.

Her bir parsele ilişkin iç hukuk sürecinin ayrıntıları aşağıda sunulan tablodaki gibidir:

HUKUK

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

I. 1 NO'LU EK PROTOKOL'ÜN 1. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuran, gecikme faizi oranlarının Türkiye'deki yüksek enflasyon karşısında yetersiz kalması nedeniyle ek kamulaştırma tazminatının değerini yitirmesinden şikayetçi olmaktadır. Başvuran bu hususta 1 No'lu Ek Protokol'ün 1. maddesine atıfta bulunmaktadır.

Akkuş – Türkiye davasında benimsediği hesap yöntemini esas alan AİHM, uğranılan maddi zararın tespiti için, başvurana gerçekte ödenen tutar ile gecikme dönemi zarfında paranın yitirdiği değer arasındaki farkın dikkate alınması gerektiğini hatırlatmaktadır.

AİHM, Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından yayınlanan perakende fiyat endeksinde belirtilen enflasyonun Türkiye'deki etkilerini hesaba kattığı hususunun altının çizilmesine de ayrıca önem atfetmektedir.

Bu hesap yöntemini göz önünde bulunduran AİHM, başvuranın hiçbir gerçek kaybının olmadığını tespit etmektedir. Başvurana ödenen ek kamulaştırma tazminatı tutarı toplamı tam tazminata tekabül etmekte olup *Akkuş – Türkiye* davasında varılan içtihada uygundur. Dolayısıyla iç hukuk kararlarının kesinleşmesiyle ek kamulaştırma tazminatının ödenmesi arasında geçen süre, 1 No'lu Ek Protokol'ün 1. maddesi anlamında, sözkonusu tazminatın enflasyonun etkisiyle değerini yitirmesine matuf bir gecikme olarak mütalaa edilemez.

Dolayısıyla bu şikayet açıkça dayanaktan yoksun olup AİHS'nin 35. maddesinin 3. ve 4. paragrafları açısından reddedilmelidir.

II. AİHS'NİN 6/1 MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Uzun tazminat yargılaması süresinden yakınan başvuran, idarenin, kendi lehinde

PARSEL NO	EK KAMULAŞTIRMA BEDELİ TUTARI (Türk Lirası cinsinden (TL))	GEÇİKME FAİZİNİN HESAPLANMAYA BAŞLANDIĞI TARİHİ	YARGITAY KARARI TARİHİ	ÖDEME TARİHİ	ÖDEME TUTARI
No: 102-1356	3.694.765.750	11.3.1999	15.5.2000	10.12.2001	9.499.090.903
No: 102-205	13.605.913.550	29.6.2000	11.6.2001	25.12.2002	37.456.919.063
No: 104-435	19.221.985.960	10.5.2000	28.5.2001	25.12.2002	54.525.629.701
No: 104-436	8.677.371.950	10.5.2000	18.6.2001	2.5.2003	25.493.322.810
No: 104-1033	1.551.642.991	10.5.2000	18.6.2001	25.4.2003	4.498.309.880

verilen mahkeme kararlarını uzun bir süre boyunca uygulamamasından şikayetçi olmaktadır. Bu hususta AİHS'nin 6. maddesinin 1. paragrafına atıfta bulunan başvuran, ulusal hukukta bu ihtilafli duruma son verecek mekanizmaların bulunmamasından şikayetçi olmaktadır.

A. Kabul edilebilirliğe ilişkin

İçtihadından çıkan ölçütleri ve elinde bulunan unsurların tamamını göz önünde bulunduran AİHM, bu şikayetin esastan incelenmesi gerektiği kanaatine varmaktadır. AİHM ayrıca bu şikayetin başka açılardan bakıldığında da kabuledilemezlik gerekçesi bulunmadığını tespit etmektedir.

B. Esasa ilişkin

Hükümet başvuranın savına itiraz etmektedir. Hükümet, başvuranın davasının ulusal mahkemeler tarafından ‘makul bir süre’ içinde görüldüğünü savunmaktadır.

Başvuran iddialarını yinelemektedir.

AİHM, hangi mahkeme tarafından verilmiş olursa olsun bir mahkeme kararının uygulanmasının, AİHS’nin 6/1 maddesi anlamında ‘dava’ nın bir parçası olarak telakki edilmesi gerektiğini anımsatır (bkz., özellikle, *Hornsby – Yunanistan*, 19 Mart 1997 tarihli karar, prg. 40 ve devamı, *Metaxas – Yunanistan*, no: 8415/02, prg. 25, 27 Mayıs 2004). Bir Sözleşmecî Devletin ulusal hukuk düzeni tarafından verilen zorunlu ve kesinleşmiş bir yargı kararının taraflardan birinin zararına etkisiz kalması durumunda 6/1 maddesiyle güvence altına alınan mahkemeye erişim hakkı anlamsız hale gelmiş olacaktır.

Dolayısıyla, yargılanabilirlerin etkin şekilde korunması ilkesi idarenin yargı kararlarına uyma yükümlülüğünü de kapsar. Devlet otoritesi yargı kararına dayanan bir borcu ödememek için kaynak yetersizliğini bahane olarak öne süremez (bkz. *Bourdov – Rusya*, no:59498/00, prg. 35).

Öte taraftan, AİHM’nin daha evvel müteaddit defalar tekrar ettiği üzere bir yargı süreci sonucunda Devlet’e karşı alacaklı konumuna geçen bir kimseden alacağının ödenmesi için daha sonra yeniden bir cebri icra davası açmasının talep edilmesi yerinde olmayacaktır. Bu nedenle başvurana ödenmesi gereken tutarın cebri icra yoluyla gecikmeli olarak ödenmesi, ulusal makamların yargı kararına uymayı uzun bir süre reddetmelerini ve uygun tazmin yoluna gitmemelerini telafi etmeyecektir (*Metaxas*, adıgeçen, prg. 19; *Karahalios – Yunanistan*, no: 62503/00, prg. 23, 11 Aralık 2003).

AİHM, idarenin bir ödemeyi yapabilmek için belli bir süreye ihtiyaç duyacağını kabul eder; ancak bu belli süre makul süre sınırını aşmamalıdır.

Mevcut davada AİHM, idarenin başvurana olan borcunu kesinleşmiş yargı kararından bir yıl altı ay on dört gün sonra ödediğini tespit etmektedir. AİHM’ye göre bu süre makul olarak kabul edilemez.

Bu itibarla AİHM, ulusal makamların, kesinlik kazanmış yargı kararlarına makul bir süre içinde uymamak suretiyle AİHS’nin 6. maddesinin 1. paragrafını yararlı etkisinden kısmen yoksun bıraktıkları kanaatine varmaktadır.

Bu nedenle AİHS’nin sözkonusu maddesi ihlal edilmiştir.

III. AİHS’NİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI HAKKINDA

A. Tazminat

Başvuran maddi tazminat olarak 1.000 Euro talep etmektedir. Başvuran ayrıca 1.000 Euro olarak hesapladığı manevi zararının tazminini talep etmektedir.

Hükümet bu taleplere itiraz etmektedir.

Talep edilen maddi tazminat ile tespit edilen ihlal arasında bir illiyet bağı bulunmadığını kaydeden AİHM bu talebi reddeder.

Buna karşın AİHM, başvurana ödenen tazminat tutarı 1 No'lu Ek Protokol'ün 1. maddesi anlamında tam tazmine tekabül etse dahi, ödeme tarihine ilişkin belirsizlik dolayısıyla başvuranın belli bir manevi zarara uğradığını ve bu durumun telafisi için ihlal tespitinin yeterli olmayacağını değerlendirmektedir. Hakkaniyete uygun bir karara varan AİHM, bu sıfatla başvurana 750 Euro ödenmesine hükmeder.

B. Yargılama masraf ve giderleri

AİHM içtihadına göre bir başvurana, yaptığı masraf ve harcamaların geri ödemesi ancak sözkonusu masraf ve harcamaların gerçekliği, gerekliliği ve oranlarının makul yönü ortaya konulduğu sürece yapılmaktadır. AİHM, başvuranın ulusal mahkemeler önünde ya da AİHS organları önünde yaptığı yargılama masraflarına ilişkin herhangi bir belge sunmadığını kaydetmektedir. Bununla birlikte AİHM, kendi önünde bir avukat tarafından temsil edilen başvuranın zorunlu olarak birtakım harcamalar yapmış olması gerektiği kanaatinde. Dava koşullarını göz önünde bulunduran AİHM, talep edilen 500 Euro'nun başvurana ödenmesinin makul olacağına hükmeder.

C. Gecikme faizi

Gecikme faizi Avrupa Merkez Bankası'nın marjinal kredi faizlerine uyguladığı orana üç puanlık bir artış eklenerek belirlenecektir.

BU GEREKÇELERE DAYALI OLARAK AİHM, OYBİRLİĞİYLE,

1. AİHS'nin 6. maddesinin 1. paragrafı yönünden yapılan şikayetin *kabuledilebilir*, diğer şikayetin ise *kabuledilemez olduğuna*;
2. AİHS'nin 6. maddesinin 1. paragrafının *ihlal edildiğine*;
3. a) AİHS'nin 44/2 maddesi gereğince kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde, ödeme tarihindeki döviz kuru üzerinden YTL' ye çevrilmek üzere, Savunmacı Devlet tarafından, başvurana manevi tazminat olarak 750 Euro (yedi yüz elli Euro) ve yargılama masraf ve giderleri için miktara yansıtılabilecek her türlü vergiden muaf tutularak 500 Euro (beş yüz Euro) *ödenmesine*;
b) sözkonusu sürenin bittiği tarihten itibaren ödemenin yapılmasına kadar Hükümet tarafından, Avrupa Merkez Bankası'nın o dönem için geçerli olan faiz oranının üç puan fazlasına eşit oranda basit faiz *uygulanmasına*;
4. Adil tatmine ilişkin diğer taleplerin *reddine*;

Karar vermiştir.

İşbu karar Fransızca olarak hazırlanmış ve AİHM'nin iç tüzüğü'nün 77. maddesinin 2. ve 3. paragraflarına uygun olarak 31 Temmuz 2007 tarihinde yazılı olarak bildirilmiştir.

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Tebliğler

Başbakanlık (Hazine Müsteşarlığı)'tan:

SİGORTA TAHKİM USÛLÜ VE SİGORTA HAKEMLERİNE İLİŞKİN TEBLİĞ (TEBLİĞ NO: 2009/1)

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Tebliğin amacı, 3/6/2007 tarihli ve 5684 sayılı Sigortacılık Kanununun 30 uncu maddesinde öngörülen sigortacılıkta tahkime ve bu sistemde yer alacak sigorta hakemlerine ilişkin usûl ve esasları belirlemektir.

Tanımlar

MADDE 2 – (1) Bu Tebliğde geçen;

- Kanun: 3/6/2007 tarihli ve 5684 sayılı Sigortacılık Kanununu,
  - Liste: Sigorta hakemleri listesini,
  - Müsteşarlık: Hazine Müsteşarlığını,
  - Sigorta hakemi: Sigorta ettiren veya sigorta sözleşmesinden menfaat sağlayan kişiler ile riski üstlenen taraf arasında sigorta sözleşmesinden doğan uyuşmazlıkları çözen kişiyi,
  - Sigorta Tahkim Komisyonu: Sigorta ettiren veya sigorta sözleşmesinden menfaat sağlayan kişiler ile riski üstlenen taraf arasında sigorta sözleşmesinden doğan uyuşmazlıkların çözümü amacıyla Türkiye Sigorta ve Reasürans Şirketleri Birliği nezdinde oluşturulan Komisyonu,
- ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Sigorta Hakemleri

Sigorta hakemlerinde aranacak deneyime ilişkin kriterler

MADDE 3 – (1) Kanunun 30 uncu maddesinin sekizinci fıkrasının (c) bendi uyarınca sigorta hakemlerinde aranacak deneyim şartının belirlenmesinde aşağıdaki kriterler esas alınır.

- Deneyim şartı her bir başvuru için münferiden incelenir.
- Sigorta hukukunda en az beş yıl, sigortacılıkta en az on yıl deneyim sahibi olma, sigorta hakemliği başvurusunda bulunan kişilerin bu süre zarfında yaptığı işlerin nitelik ve niceliğine göre belirlenir.
- Deneyime etki edecek şekilde mesleğe ara verilen dönemler, deneyime ilişkin süre hesabında dikkate alınmaz.
- Deneyim için öngörülen süre şartı sağlanmış olsa dahi, deneyime etki edecek sürede mesleğe ara verilmişse, deneyim şartı gerçekleşmiş sayılmaz.
- Yapılan işin deneyim şartını sağlayabilmesi, sigortacılık tekniği ile doğrudan ilgili olmasına bağlıdır. Sigortacılıkla ilgili bir kuruluştaki çalışmış olmak sigortacılık deneyimi için tek başına yeterli değildir.
- Akademisyenlerin sigorta hakemliğine ilişkin yeterliliği sigortacılıkla ilgili çalışmalarını ve yayınlarını göz önünde bulundurularak değerlendirilir.

f) Sigortacılık deneyiminin belgelenmesi esas olmakla birlikte, ispatın zor, imkansız veya başvuru sahibinin sahasında maruf olması gibi durumlarda ilgilinin beyanı ile değerlendirme yapılabilir.

Bilgilendirme ve seminer

MADDE 4 - (1) Sigorta hakemi olarak Listeye kaydolma hakkını kazanan kişiler, kayıt işleminden önce Sigorta Tahkim Komisyonu tarafından sistemin işleyişi hakkında bilgilendirilir. Yapılacak bilgilendirmenin şekli ve içeriği Müsteşarlığın görüşü alınarak belirlenir.

(2) Sigorta hakemlerinin bilgilerinin güncellenmesi, istişare ve koordinasyon amacıyla Sigorta Tahkim Komisyonu ve Sigortacılık Eğitim Merkezi tarafından seminerler düzenlenebilir. Düzenlenecek seminerin içeriği, şekli ve süresi Müsteşarlığın görüşü alınarak belirlenir.

Sigorta hakemliği

MADDE 5 – (1) Sigortacılıkta Tahkime İlişkin Yönetmeliğin 17 nci ve 18 inci madde hükümleri saklı kalmak üzere:

a) Taraflardan biriyle istihdam ilişkisi bulunmaksızın sözleşmeli veya dosya başı anlaşmalı olarak çalışan avukatlar sigorta hakemliği yapabilir.

b) Akademisyen hukukçuların taraflardan herhangi birine hukuki mütalaa vermesi sigorta hakemliği yapmalarına engel teşkil etmez.

(2) Birinci fıkranın (a) ve hakemlik yaptığı uyuşmazlıkla ilişkili olmak üzere (b) bentlerinin geçerli olduğu hallerde hakem, dosya kendisine intikal ettiği tarihten itibaren durumunu, karşı tarafa iletilmesi amacıyla, Komisyona derhâl bildirir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Yargılama

Başvuru

MADDE 6 – (1) Kişilerin Sigorta Tahkim Komisyonuna doğrudan başvurusu esastır. Ancak, kişilerin avukat tutma hakları saklıdır.

(2) Komisyon kişilerin başvurularını hızlı ve basit biçimde yapabilmesi için gerekli tedbirleri alır.

Karar süreci

MADDE 7 – (1) Kanununun 30 uncu maddesinin yirmiikinci fıkrası uyarınca Kanunda hüküm bulunmayan hallerde Hukuk Usûlü Muhakemeleri Kanunu sigortacılıktaki tahkim hakkında da kıyasen uygulanacağından;

a) Hakemler sadece kendilerine tevdi olunan evrak üzerinden karar verir,

b) İlke olarak dosya üzerinde inceleme yapar ancak duruşma yapmalarına da bir engel yoktur,

c) Hukuk Usûlü Muhakemeleri Kanununda deliller için kabul edilen hükümler tahkimde de uygulanır,

ç) Hakemler ihtiyati tedbir ve ihtiyati haciz kararı veremez,

d) Hakemlerde açılmış bir dava üçüncü kişilere ihbar edilebilir ve üçüncü kişiler de hakemlerde açılmış davaya müdahil olabilir.

Kararların şekli

MADDE 8 – (1) Hakem kararlarında;

a) Uyuşmazlığın neden ibaret olduğu,

b) Maddi ve hukuki gerekçe,

c) Davanın esası ve yargılama giderleri

yer almak zorundadır. Hakem kararları, Sigorta Tahkim Komisyonu tarafından belirlenen ve Müsteşarlık tarafından uygun görülen formata göre hazırlanır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Son Hükümler

Yürürlük

MADDE 9 – (1) Bu Tebliğ yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 10 – (1) Bu Tebliğ hükümlerini Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakan yürütür.

[R.G. 21 Ocak 2009 – 27117]

 [İçindekilere dön](#)

Maliye Bakanlığından:

2009 YILI MERKEZİ YÖNETİM BÜTÇE UYGULAMA TEBLİĞİ (SIRA NO: 6)

8/1/2009 tarihli ve 27104 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan (1) Sıra No'lu 2009 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Uygulama Tebliği gereğince, ilgili idarelerce hazırlanarak Bakanlığımıza gönderilen ve Bakanlığımızca vize edilen ayrıntılı harcama programı (AHP) ve ayrıntılı finansman programının (AFP) uygulanması ve ödeneklerin uygulanmakta olan ekonomik programın ilke ve hedefleri ile uyum içinde kullanılması için gerekli esas ve usuller aşağıda belirtilmektedir.

I – Ortak Hükümler

1 – İdareler, uygulanmakta olan ekonomik programın aksamaması ve ilave nakit ihtiyacına yol açılmaması için, harcamalarını vize edilen AHP ve AFP'lere uygun olarak gerçekleştireceklerdir.

2 – Bakanlığımızca vize edilen AHP ve AFP'lere uygun olarak, Ocak ayı harcamaları ile Bakanlığımızca yapılan münferit serbest bırakma işlemleri dikkate alınmak suretiyle hazırlanacak olan tertip düzeyindeki detaylar, Strateji Geliştirme Başkanlıkları/Daire Başkanlıkları/Müdürlüklerince 31/1/2009 tarihine kadar e-bütçe sistemine girişleri sağlanarak onaylanacaktır.

3 – Tertipler düzeyinde bloke tutularak AHP ve AFP'lere bağlanmayan ödenekler, bütçe uygulamalarındaki gelişmeler dikkate alınarak Bakanlığımızca kullanılabilir olacaktır.

4 – İhale işlemlerinde bütçelerin ilgili tertiplerinde yer alan kesintili başlangıç ödenekleri dikkate alınarak taahhüde girişilebilecektir. Ancak, şartname ve sözleşmelere Bakanlığımızca vize edilen AHP ve AFP'deki ödenek dağılımına göre harcama yapılacağına ilişkin hüküm konulacaktır.

5 – Geçici işçi ödenekleri, Bakanlığımızca vize edilen aylık dağılım cetvellerine göre kullanılacaktır.

6 – İdareler seyyar görev tazminatına ilişkin vize taleplerinde, ödenek ile gün ve kadro sayısı arasındaki bağlantıyı kuracaklar, "03.3.5- Yolluk Tazminatları" kodundaki ödeneğin diğer ekonomik kodlar için kullanılmamasına özen göstereceklerdir. Vize edilen adam/gün sayısının üzerinde görevlendirme yapılmayacaktır.

7 – Devam eden temizlik işleri kapsamında bir önceki yılda çalıştırılan işçi sayısı 2009 yılında arttırılmayacaktır. Ancak, bütçelerinde bu amaçla tertiplenen kesintili başlangıç ödeneğinin aşılması ve ilave ödenek talep edilmemesi kaydıyla, yeni birimlerin faaliyete geçmesi veya temizlenecek hizmet alanlarının bir önceki yıla göre artış göstermesi hallerinde mevcut temizlik işleri kapsamında çalıştırılan işçi sayısında artışa gidilebilecektir.

II – Özel Hükümler

A) Genel Bütçeli İdareler ile Hazine Yardımı Alan Özel Bütçeli İdareler

1 – Vize edilen icmal cetvellerinde yer alan ödenekler, idarelerin üçer aylık dönemler itibariyle kullanabilecekleri tutarlardır. Dolayısıyla, harcamalar üçer aylık dönemler itibariyle programlanmış ödenekler dahilinde yapılacaktır. Dönemleri içinde kullanılmayan tutarlar ise

takip eden üçer aylık dönemlerde kullanılabilir. Ancak, takip eden dönemlere ilişkin ödenekler süresinden önce kesinlikle kullanılmayacaktır.

2 – İdareler, tertipler bazında her üç aylık dönemde herhangi bir talimat beklemeksizin bu ödenekler için ödenek gönderme belgesi düzenleyebileceklerdir.

3 – Üst yönetici ve harcama yetkilileri, AHP ve AFP'lerin temel amacının aylık nakit planlaması olduğu bilinciyle hareket edecekler ve ödemelerin her üç aylık dönem içinde aylara dengeli olarak dağıtılmasına özen göstereceklerdir.

4 – İdareler zorunlu ve acil durumlarda öncelikle vize edilen icmal programlar içinde kalacak şekilde tertipler düzeyindeki revize yetkilerini kullanarak ihtiyaçlarını karşılayacaklardır. Yapılacak bu revize işlemlerinin yeterli olmaması halinde, Strateji Geliştirme Başkanlıkları/Daire Başkanlıkları/Müdürlükleri aracılığıyla Bakanlığımızca vize edilen icmal cetveller üzerinden revize talebinde bulunabileceklerdir. İdareler, revizeyi gerektiren detaylı hizmet gerekçeleriyle birlikte diğer bilgi ve belgeleri talebe ekleyerek Bakanlığımıza iletcekler ve gerekirse Bakanlığımızca yerinde inceleme yaptırıldıktan sonra karar verilecektir.

Strateji Geliştirme Başkanlıkları/Daire Başkanlıkları/Müdürlükleri Bakanlığımızca uygun görülen talepler sonucunda yapılan revize işlemi müteakip, tertip bazında e-bütçe sistemine giriş yapacaklar ve işlem sonucundan Bakanlığımızı bilgilendireceklerdir.

B) Hazine Yardımı Almayan Özel Bütçeli İdareler, Düzenleyici ve Denetleyici Kurumlar

1 – Bu idareler, AFP ve detay kayıtlarının e-bütçeye girişlerini 31/1/2009 tarihine kadar yaparak onaylayacaklar ve AFP'lerini Bakanlığımıza göndereceklerdir.

2- Onaylanan AFP'de yapılacak revizelerin tümü ilgili idarelerce sonuçlandırılacaktır. Yapılan revize işlemi müteakip Bakanlığımıza bilgi verilecektir.

C) Sosyal Güvenlik Kurumları

1 – Sosyal güvenlik kurumları, Bakanlığımızca icmal cetveller üzerinden vize edilen AFP'lerinin detay kayıtlarını 31/1/2009 tarihine kadar e-bütçe sistemine gireceklerdir.

2 – Söz konusu kurumlar, hazine yardımı revize taleplerini AFP icmal cetveller üzerinden Bakanlığımıza bildireceklerdir. Bu çerçevede, hazine yardımları idarelerin aylık gider, öz gelir gerçekleştirmeleri, net finansman durumları, revizeyi gerektiren detaylı hizmet gerekçeleri ile diğer bilgi ve belgeler dikkate alınarak revize edilecektir.

3 – Bakanlığımızca yapılan revize işlemi üzerine gerekli detay değişiklikler ile hazine yardımı revizesi gerektirmeyen değişiklikler e-bütçe sisteminde ilgili kurumlar tarafından yapılacaktır. Yapılan revize işlemi müteakip Bakanlığımıza bilgi verilecektir.

Tebliğ olunur.

[R.G. 24 Ocak 2009 – 27120]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Maliye Bakanlığından:

TEDAVİ YARDIMINA İLİŞKİN UYGULAMA TEBLİĞİ (SIRA NO: 4)

Bilindiği üzere, (6) sıra numaralı Tedavi Yardımına İlişkin Uygulama Tebliği (Bundan sonra Tebliğ olarak ifade edilecektir.) 23/10/2008 tarihli ve 27033 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

Söz konusu Tebliğde aşağıda belirtilen değişiklik ve düzenlemelerin yapılması gerekli görülmüştür.

1. Tebliğin 2.3.2 nci maddesinin son fıkrası “Günübirlik tedavilerde Tebliğ eki EK-8 sayılı listede yer alan refakatçi ücreti ödenmez.” şeklinde değiştirilmiştir.

2. Tebliğin 2.4 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“2.4. Sevk işlemleri

2.4.1 Sağlık kurum ve kuruluşlarına müracaat işlemleri

Memurlar varsa kurum tabibine gönderilecek, kurum tabibinin gerekli görmesi halinde ikinci veya üçüncü basamak sağlık kurumuna sevk edilecektir. Kurum tabibi bulunmadığı takdirde memurlar belediye sınırları ve mücavir alan içinde bulunan birinci, ikinci veya üçüncü basamak sağlık kurum veya kuruluşuna doğrudan başvurabilirler. Kurum hekimliği veya diğer birinci basamak sağlık kuruluşundan ikinci veya üçüncü basamak sağlık kurumlarına yapılacak sevk işlemlerinde hastane ve hekim adı belirtilmez.

Memurun bakmakla yükümlü olduğu aile fertleri, kurum hekimliğine veya belediye sınırları ve mücavir alan içerisindeki birinci, ikinci veya üçüncü basamak sağlık kurum ve kuruluşlarına doğrudan veya sevkli olarak başvurabilirler.

Tıbbi gereklilik halleri dışında muayene ve tedavi işlemlerinin yukarıda belirtilen esaslar çerçevesinde öncelikle belediye sınırları ve mücavir alan içinde tamamlanması esastır. Bunun mümkün olmaması halinde, Yönetmelikteki genel esaslar geçerli olmak üzere, memuriyet mahalli dışına yapılacak sevk işleminin, bulunulan yerdeki ikinci veya üçüncü basamak sağlık kurumlarınca hastanın sevk edileceği ilçe veya ilin ismi belirtilerek, tedavinin sağlanabileceği en yakın yerdeki ikinci veya üçüncü basamak sağlık kurumuna yapılması gerekmektedir.

Bulunulan yer dışında sürekli olarak tedavisi gereken ve hastane tarafından kontrol amacıyla çağrılan hastalar, bu durumun sevk evrakı üzerinde veya ayrı bir raporla belgelendirilmesi ve kontrole çağırılmasına esas olan ilk sevk işleminin usule uygun olması kaydıyla, kurum hekimlikleri tarafından veya kurum hekimliği bulunmadığı takdirde diğer birinci basamak sağlık kuruluşları tarafından sevk edilebilirler.

Aynı sevk kâğıdı ile bir sağlık kurumuna müracaat edenlerin ilk muayenesini müteakip yeni bir sevk kâğıdına gerek kalmaksızın değişik bölümlerde aynı sevk kağıdı ile muayene, tetkik, tahlil ve tedavi olmaları mümkün bulunmaktadır. Bunun için yeterli sayıda nüsha içeren hasta sevk kâğıdının düzenlenmesi ve sağlık kurumlarınca tüm nüshaların ilk nüsha gibi değerlendirilerek işlem yapılması esastır. Sonraki muayeneler konsültasyon olarak kabul edilir.

Sağlık kurumlarında yatırılarak tedavi altına alınan hastalar için üniversite veya eğitim hastanelerinden ilgili dal uzmanı çağırılmak suretiyle konsültasyon hizmeti alınması durumunda, ikinci bir sevk işlemine gerek kalmaksızın, konsültasyon ücreti konsültan hekimce düzenlenen epikrize dayalı olarak tahakkuk ettirilecek faturaya istinaden hastayı yatıran sağlık kurumu tarafından konsültan hizmeti veren sağlık kurumunun döner sermayesine aktarılır.

Sağlık kurumlarında yatırılarak tedavi altına alınan hastaların yapılamayan tetkik ve tahlilleri için diğer sağlık kurumlarına sevkine gerektiği durumlarda, ikinci bir sevk işlemine gerek kalmaksızın yapılan tetkik bedeli, hastayı sevk eden sağlık kurumu tarafından tetkiki yapan kurumun döner sermayesine aktarılır.

Ayakta tedavi gören hastalara ait sevk evrakının hastalara verilen suretlerine (tek hekim tarafından verilen istirahat raporlarına ilişkin sevk evrakı hariç) muayene ve tedavi işlemlerinin tamamlanması sonrasında, kurum başhekiminin onayı ve mühür tasdik işlemi yapılmayacaktır.

Sevk işlemleri, şehir içi sevklerde 3 (üç) işgünü, şehir dışı sevklerde 5 (beş) işgünü geçerlidir.

2.4.2 Aile hekimliğine geçilen illerde sevk işlemleri

24/11/2004 tarihli ve 5258 sayılı Aile Hekimliği Pilot Uygulaması Hakkında Kanun gereği aile hekimliği uygulamasına geçilen iller arasından Bakanlık tarafından belirlenecek illerde, 1/7/2009 tarihinden itibaren ilk müracaatın aile hekimliğine veya aile hekimliği dışında kalan diğer birinci basamak resmi sağlık kuruluşlarına (ana çocuk sağlığı merkezi, toplum sağlığı merkezi, verem savaş dispenseri, kurum hekimlikleri, üniversitelerin

medikososyal birimleri) müracaat edilmesi zorunludur. Sevk zinciri uygulamasına geçilen iller ile bu illerde sağlık kurum ve kuruluşlarına müracaat işlemlerinin usul ve esasları Bakanlık tarafından tespit edilir.”

3. Tebliğe 2.5 inci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde ilave edilmiştir.

“2.5.1. Hava ambulans ücretleri

Hava ambulans ücretleri sadece Tebliğin “Organ ve doku nakli tedavileri” başlıklı (8) numaralı maddesi kapsamında sağlanan sağlık hizmetleri için ödenir. Organın/dokunun naklin yapılacağı sağlık kurumuna, hava ambulansı dışındaki özel hava taşıtı ile getirilmesi halinde gidiş-dönüş yol giderleri hava ambulansı için belirlenen tutarlar esas alınarak ödenir. Hava ambulans bedelinin ödenebilmesi için fatura ekinde hava ambulans aracının ambulans görevi maksadıyla ilk kule teması “ambulans görevi” ifadesi ile temas kurulmuş olması, hava aracının uçucu ve teknik kayıtlarının (motor çalıştırma motor susturma arasındaki geçen zaman dilimi) ibraz edilmesi gerekmektedir. Ruhsatlandırılmış hava ve deniz ambulansları için belirlenen ücretler azami ücretler olup ücretlere tıbbi müdahale bakım ücretleri dâhildir.

a) Uçak ambulans ücretleri;

(1) Turbo prop motorlu ambulans uçağı için gidiş dönüş hesap edilmek suretiyle uçuş saati başına 2.000,00 (ikibin) TL,

(2) Jet motorlu ambulans uçağı için gidiş dönüş hesap edilmek suretiyle uçuş saati başına 3.500,00 (üçbinbeşyüz) TL, yurt dışı uçuşlar için 4.000,00 (dörtbin) TL,

b) Helikopter ambulans ücretleri;

(1) Tek motorlu ambulans helikopter için gidiş dönüş hesap edilmek suretiyle uçuş saati başına 1.500,00 (binbeşyüz) TL,

(2) Çift motorlu ambulans helikopter için gidiş dönüş hesap edilmek suretiyle uçuş saati başına 2.750,00 (ikibinyediyüzelli) TL,

4. Tebliğin 11 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “kapsam dışı tedavileri için gerekli sağlık kurulu raporları” ibaresi “kapsam dışı tedavileri için gerekli resmi sağlık kurulu raporları” olarak değiştirilmiştir.

5. Tebliğin 12.1.1 inci maddesinin ikinci fıkrasına “Reçetede yazılı ilacın/ilaçların yan etkilerini önlemek ve/veya tedaviyi desteklemek amacıyla yazılan ilaçlar için ayrıca teşhis aranmayacaktır.” ibaresi eklenmiştir.

6. Tebliğin 12.2 nci maddesinin birinci ve üçüncü fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Ayakta tedavilerde, 12.3 üncü maddede belirtilen durumlar dışında, bir reçetede en fazla dört kalem ilaç yazılır ve her kalem ilaçtan bir kutunun (ilaçların parenteral ve topikal formları ile 12.5 inci maddede belirtilen durumlar hariç) bedeli ödenir. Parenteral formlar ile majistrallerin reçeteye yazılması durumunda en fazla 10 günlük tedavi bedeli ödenir. Reçetede mutlak surette günlük kullanım dozu belirtilecektir. Majistraller en fazla 10 günlük tedavi dozunda reçetelendirilebilecek olup, bu durum ve tedavi amaçlı olduğu hekim tarafından reçete üzerinde belirtilecektir.”

“Antiinflamatuvar ve antiromatizmal grubu ilaçların solid-oral formlarında büyük ambalaj kapsamına giren ilaçlar, ayaktan tedavide tek uzman hekim tarafından düzenlenen sağlık raporuna dayanılarak reçete edildiklerinde, en küçük ambalajlı formları ise rapor aranmaksızın reçete edildiklerinde bedelleri ödenir. Bunların dışında kalan ilaçlarda, aynı dozda bir veya birden fazla formu olan ilaçların/eşdeğer ilaçların 30 günlük tedavi dozunu geçen ambalaj formları için sağlık raporu düzenlenmesi zorunludur.”

7. Tebliğin 12.7.1 inci maddesinin (b) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Leflunomid kullanım ilkeleri: Sadece romatoid artrit veya psoriyatik artritli (Bu endikasyonda sadece leflunomid 20-100 mg) hastaların tedavisinde diğer hastalık modifiye edici ilaçlardan sulfasalazin veya methotrexat ile kontrol altına alınamayan veya bu ilaçların kullanımının kontrendike olduğu iç hastalıkları, romatoloji, immunoloji ve fiziksel tıp ve rehabilitasyon uzman hekimlerinden biri tarafından düzenlenecek uzman hekim raporunda

belirtilmek şartı ile bu uzman hekimler tarafından reçetelenmesi halinde bedeli ödenir. Raporda ilaç kullanım dozu ve kullanım süresi belirtilecektir."

8. Tebliğin 12.7.2 nci maddesinin (b) bendinin birinci fıkrasında yer alan "zotepine, sertindol" ibaresinden sonra gelmek üzere "paliperidon" ibaresi ilave edilmiştir.

9. Tebliğin 12.7.3 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Enjektabl allerji aşı endikasyonları;

İnhalen alerjen duyarlılığı olduğu cilt testleri ve/veya spesifik Ig E ölçümü ile gösterilmiş, en fazla 2 farklı grup inhale alerjene karşı duyarlılığı olan, en az 3 ay süre ile uygulanan medikal tedavi ile hastalığın kontrol altına alınmadığının raporda belirtilmesi kaydı ile;

1) Allerjik bronş astımı,

2) Allerjik rinit,

3) Allerjik konjoktivit,

durumlarında, bu durumların allerji veya klinik immunoloji uzman hekimlerinden birinin yer aldığı, tedavi protokolünü gösterir resmi sağlık kurulu raporuna dayanılarak reçete edilmesi halinde bedelleri karşılanır. İlk reçetelendirme allerji veya klinik immunoloji uzman hekimleri tarafından yapılacaktır.

Sağlık kurulu raporuna istinaden tedavinin devamı niteliğindeki diğer reçetelendirmeler bu hekimlerin yanı sıra, çocuk sağlığı ve hastalıkları, kulak burun boğaz, göz hastalıkları, göğüs hastalıkları, iç hastalıkları veya aile hekimliği uzman hekimi tarafından yapılabilecektir.

Alerji aşılarının oral formları ödenmez.

Arı venom alerjisi; Arı venom aşıları, allerji, klinik immunoloji, çocuk sağlığı ve hastalıkları uzman hekimlerinden biri tarafından düzenlenen uzman hekim raporuna dayanılarak, uzman hekimler tarafından reçete edilmeleri halinde bedeli ödenir.

Aşı tedavileri, arı venom alerjisi hariç 5 yılı geçemez. Bu amaçla yukarıda tanımlanan raporlarda tedaviye başlama tarihi yazılacaktır.

Zehirlenmelerde kullanılan antidotların bedelinin tamamı sağlık raporu aranmaksızın ödenir."

10. Tebliğin 12.7.9 uncu maddesinin (a) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"a) Eritropoietin ve darbepoetin kullanım ilkeleri;

Eritropoietin ve darbepoetin preparatları sadece kronik böbrek yetmezliği ile ilişkili anemi ve myelodisplastik sendrom endikasyonlarında aşağıda belirtilen koşullarda karşılanacak olup, diğer endikasyonlarda karşılanmaz.

1. Kronik böbrek yetmezliği ile ilişkili anemi endikasyonunda;

Eritropoietin alfa-beta ve darbepoetin ile tedaviye başlamadan önce; hastanın ferritin ve/veya transferrin saturasyonu (TSAT) değerlerine bakılacaktır. Bu değerler TSAT < %20 ve/veya ferritin <100 µg/L ise hastaya öncelikle oral veya intravenöz demir tedavisine başlanacaktır. TSAT ≥ %20 ve/veya ferritin ≥ 100 µg/L olduğunda hemoglobin değeri 10 gr/dl altında ise tedaviye başlanır. Hedef hemoglobin değeri 11-12 gr/dl arasındır. Hemoglobin değeri 11 gr/dl'ye ulaşmaya kadar başlangıç dozunda tedaviye devam edilir ve Hb seviyesini 11-12 gr/dl arasında tutabilmek için idame dozda tedaviye devam edilir. Hb seviyesi 12 gr/dl'yi aşınca tedavi kesilir. Hasta Hb seviyesi için takibe alınacak ve Hb seviyesi 11-12 gr/dl'nin arasına gelince hastaya idame dozda tedaviye tekrar başlanabilir. İdame tedavi sırasında ve/veya tedaviye yeniden başlandığında TSAT >%20 ve/veya ferritin >100 µg/L olmalıdır. Bu değerlere 3 ayda bir bakılır ve tetkik sonuç belgesi reçeteye eklenir. Tetkik sonuçlarının cihaz çıktısı şeklinde olması şart olup, el yazısı ile yazılan sonuçlar dikkate alınmaz.

Eritropoietin alfa-beta ve darbepoetin, nefroloji uzman hekimi veya diyaliz sertifikalı uzman hekimlerden biri tarafından düzenlenen uzman hekim raporuna dayanılarak, nefroloji uzman hekimi veya diyaliz merkezinde görevli diyaliz sertifikalı tüm hekimlerce yazılabilir.

Tedaviye başlama ve idame dozu, sırasıyla: darbepoetin için 0.25-0.75 mcg/kg/hafta ve idame dozu 0.13-0.35 mcg/kg/hafta, eritropoetin alfa-beta için ise tedaviye başlangıç dozu 50-150 IU/kg/hafta ve idame dozu 25-75 IU/kg/haftadır.

2. Myelodisplastik sendrom endikasyonunda;

Hemoglobin değeri 11 gr/dl'nin, blast oranı %5'in ve serum eritropoetin düzeyi 500mu/ml'nin altında olan hastalarda tedaviye başlanır. Hedef hemoglobin değeri 12 gr/dl'dir. Hb seviyesi 12 gr/dl'yi aşınca tedavi kesilir. Maksimum doz haftada 900 IU/kg'ı aşmamalıdır. Eritropoetin alfa-beta ve darbepoetin, hematoloji uzman hekimi tarafından düzenlenen uzman hekim raporuna dayanılarak, hematoloji veya iç hastalıkları uzman hekimlerince reçete edilebilir. Hemogram sonuç belgesi her reçeteye eklenir.

Tetkik sonuçlarının cihaz çıktısı şeklinde olması şart olup, el yazısı ile yazılan sonuçlar dikkate alınmaz.

3. Eritropoetin alfa-beta ve darbepoetin endikasyon muadili olarak birbirlerinin yerine kullanılabilirler.

Eritropoetin ve darbepoetinlerin ilgili uzman hekim raporlarında ilacın kullanım dozu ve süresi belirtilir. Bir defada en fazla 1 aylık ilaç verilir.”

11. Tebliğin 12.7.9 uncu maddesinin (b) bendine aşağıdaki fıkra ilave edilmiştir.

“Fosfor düzeyinin 3.5mg/dl'nin üzerine çıkması durumunda tedaviye ilk başlama kriterleri aranarak tekrar başlanabilir.”

12. Tebliğin 12.7.13 üncü maddesinin (A) bendinin (4) numaralı alt bendine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Stabil HIV ve naiv HCV ko-enfeksiyonlarında daha önce tedavi almış (peginterferon, interferon monoterapisi veya ribavirin ile kombine tedavi) ve başarısız olmuş hastalarda bir defaya mahsus olmak üzere pegile interferon alfa 2 b ve ribavirin tekrar kullanılır.”

13. Tebliğin 12.7.14 üncü maddesinin (c) bendinin (3/a) numaralı alt bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“a) Tıbbi onkoloji veya çocuk onkolojisi uzman hekimlerinin bulunduğu tüm hastanelerde, bu hekimlerden en az birinin yer aldığı sağlık kurulu raporu düzenlenerek bu hekimlerce reçete edilir. Bu uzman hekimlerden hiçbirinin bulunmadığı üçüncü basamak sağlık kurumlarında ise, hastalıkla ilgili branşlardaki uzman hekimlerce sağlık kurulu raporu düzenlenir ve yine üçüncü basamak sağlık tesislerinde bu hekimlerce reçete edilir.

Bevacizumab, erlotinib, gefinitib, octreotid, lanreotid, setuksimab.”

14. Tebliğin 12.7.14 üncü maddesinin (c) bendinin (3/d) numaralı alt bendine birinci fıkra olarak aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Trastuzumab; Metastik meme kanseri tedavisinde HER- 2 immünohistokimya ile +3 veya FISH/CISH (+) olan hastalarda progresyona kadar kullanılabilir. Hastanın tedaviden fayda görmesi ve bu durumun reçete üzerinde hekim tarafından belirtilmesi halinde tedaviye devam edilir. Trastuzumab kullanılırken progresyon gelişmesi halinde tedavi sonlandırılır. Tıbbi onkoloji uzman hekiminin bulunduğu tüm hastanelerde bu hekimin yer aldığı sağlık kurulu raporu ile bu hekimlerce reçete edilir. Tıbbi onkoloji uzman hekiminin bulunmadığı 3.basamak sağlık kurumlarında ise genel cerrahi uzman hekiminin yer aldığı sağlık kurulu raporu ile ve yine 3. basamak sağlık tesislerinde genel cerrahi uzman hekimince reçete edilir.”

15. Tebliğin 12.7.14 üncü maddesinin (c) bendinin (3/d) numaralı alt bendinde “Rituksimab.” başlıklı fıkrasında yer alan “uzman hekim raporuna istinaden” ibaresinden sonra gelmek üzere “yalnızca bu uzman hekimler tarafından reçete edildiğinde” ibaresi eklenmiştir.

16. Tebliğin 12.7.15 numaralı maddesinin (b) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“b) Akut koroner sendrom tanısıyla hastaneye yatırılan veya müşahedeye alınan hastalarda EKG değişikliği veya troponin pozitif olan ST yükselmesiz miyokard enfarktüsü veya anstabil anginalı hastalar ile ST yükselmeli miyokard enfarktüsü hastalarında kardiyoloji, kalp damar cerrahisi veya acil tıp uzman hekimleri tarafından rapor aranmaksızın bir defaya mahsus olmak üzere reçete edilmesi halinde bedeli ödenir. Bu durumlarda hasta

taburcu olduktan sonra bir defaya mahsus olmak ve 4 haftayı geçmemek üzere bu hekimlerden biri tarafından raporsuz reçete edilmesi halinde bedeli ödenir.”

17. Tebliğin 12.7.17 numaralı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“12.7.17. Osteoporozda ilaç kullanım ilkeleri

1- Osteoporoz tedavisinde bifosfonatlar ve diğer osteoporoz ilaçları (raloksifen, calcitonin, stronsiyum ranelat) yalnızca aşağıdaki endikasyonlarda ve aşağıda belirtilen koşullar çerçevesinde ödenir. Bu ilaçlar tedavi süresinin belirtildiği sağlık raporuna dayanılarak reçete edilirler. Rapor süresi 1 yıldır. Omurgadan ve femurdan yapılan tetkiklerle ilgili KMY ölçümünün bir örneği reçeteye eklenir. Bu grup ilaçların birlikte kombine kullanımını halinde sadece birinin bedeli ödenir.

Aktif D vitaminleri (kalsitriol ve al fakalsidol) osteoporoz tedavisinde ödenmez. (Ek-2 listesindeki düzenlemeler hariç)

A. Senil osteoporoz, postmenopozal ve cerrahi menapoza bağlı osteoporozda:

1) Osteoporotik patolojik kırık bulunan ve lomber bölgeden posteroanterior veya lateral yapılan kemik mineral yoğunluk (KMY) ölçümünde L1, L2, L3, L4 veya femoral bölgeden yapılan KMY ölçümünde “T” değerlerinden herhangi birinin -1 veya daha düşük olduğu hastalarda,

2) Lomber bölgeden posteroanterior veya lateral yapılan KMY ölçümünde L1, L2, L3, L4 veya femoral bölgeden yapılan femur total veya femur boynu KMY ölçümünde “T” değerlerinden herhangi birinin -2,5 veya daha düşük olduğu hastalarda,

uzman hekim raporuna dayanılarak uzman hekimlerce reçete edilir.

B. Senil, postmenopozal ve cerrahi menapoza bağlı osteopenide (T-skorunun -1 ile -2.5 arasında olması)

Aşağıdaki hasta gruplarında bifosfonatların veya diğer osteoporoz ilaçların (raloksifen, stronsiyum ranelat) kullanımında raporda tedavi süresi belirtilir, omurgadan ve femurdan yapılan tetkiklerle ilgili KMY ölçümünün bir örneği ile belirlenen hastalıklara ait raporun bir örneği reçeteye eklenir.

Romatoid artrit, çölyak hastalığı, kronik inflamatuvar barsak hastalığı (Crohn hastalığı veya ülseratif kolit), ankilozan spondilit, hipertiroidi, hipogonadizm, hipopituitarizm, anoreksia nervroza, kronik obstrüktif akciğer hastalığı, tip I diyabet, uzun süreli (en az 3 ay) ve > 5mg/gün sistemik kortikosteroid kullanımı veya organ nakli uygulanmış hastalara sağlık kurulu raporuna dayanılarak uzman hekimlerce reçete edilir.

C. Sudek atrofisinde:

Altı ay boyunca uygulanan standart tedavilere (analjezik, fizyoterapi) rağmen yeterli cevap alınmadığının ve lokal kıvrığın raporda belirtilmesi halinde uzman hekim raporuna dayanılarak reçete edilir.

Yukarıda belirtilen durumlar için düzenlenen raporların süresi 1 (bir) yıldır. Osteoporozda ilaç tedavisi son 6 ay içinde yapılan KMY ölçümüyle planlanır. Ölçüm en erken 1 yıl sonra tekrar edilebilir ve yılda bir defadan daha sık yapılamaz. 75 yaş ve üzerindeki hastalarda KMY ölçümüne gerek yoktur. KMY ölçümü bir kalçasında protez olan hastada diğer kalçadan, her iki kalçasında da protez olan hastada vertebradan yapılabilir.

2- Paget, uzun süreli kortikosteroid kullanımına bağlı osteoporoz ve juvenil osteoporoz:

Uzman hekim raporuna dayanılarak uzman hekimlerce reçete edilir. Rapor süresi 1 yıldır.”

18. Tebliğin 12.7.23 üncü maddesinin başlığında yer alan “infüzyon” ibaresinden sonra gelmek üzere parantez içerisine “ve solüsyon” ibaresi ilave edilmiş, bu maddeye üçüncü fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“**Ittrakonazol Solusyon;** HIV pozitif veya bağışıklığı bozulan hastalardaki flukonazole dirençli özofajiyal kandidozun tedavisinde,

hematolojik malignitesi olan veya allojenik kemik iliği transplantasyonu yapılan ve nötropeni gelişmiş (<500 hücre/ml) hastalardaki derin fungal (mantar) enfeksiyonların

profilaksisinde (nötrofil sayısının 500 ün üzerine çıkması durumunda tedavi süresi en fazla 7 gün olacaktır),

erişkin veya çocuk hematoloji, erişkin veya çocuk onkoloji, erişkin veya çocuk enfeksiyon hastalıkları uzmanlarınca reçete edilmek kaydı ile kullanılabilir.”

19. Tebliğin 12.7.27 numaralı maddesinin (A) bendinin; birinci fıkrasının birinci cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, son fıkrasında “inhibitör düzeyini belirten” ibaresinin önünde yer alan “varsa” ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

“Hastanın tanısı, faktör düzeyi, varsa inhibitör düzeyini belirten hematoloji uzman hekiminin yer aldığı sağlık kurulu raporuna dayanılarak, hematoloji uzman hekiminin olmadığı hastanelerde ise üç iç hastalıkları ya da üç çocuk sağlığı ve hastalıkları uzman hekimi tarafından düzenlenecek sağlık kurulu raporuna dayanılarak, hematoloji veya iç hastalıkları veya çocuk sağlığı ve hastalıkları uzman hekimi tarafından;”

20. Tebliğin 12.7.28 numaralı maddesinde aşağıda belirtilen düzenlemeler yapılmıştır.

1. Birinci cümlesi “Aşağıda belirtilen hastalıklardan birini gösteren sağlık raporuna istinaden;” şeklinde değiştirilmiştir.

2. (B) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“B-Sağlık raporu iç hastalıkları, çocuk sağlığı ve hastalıkları, kardiyoloji, kalp damar cerrahisi veya nöroloji uzman hekimlerinden biri tarafından düzenlenir ve rapor süresi boyunca tetkik sonuçları değerlendirmeye alınmaz. İlk sağlık raporuna son 6 ayda yapılmış, kan lipid düzeylerinin yüksek olduğunu gösteren tetkik eklenir veya bu tetkik sonuçları raporda belirtilir. 01x01 dozda reçete edilmesi halinde bedeli ödenir.”

3. (D) bendinde yer alan “Tetkik sonuçlarının cihaz çıktısı şeklinde olması şart olup, el yazısı ile yazılan sonuçlar dikkate alınmaz.” ibaresi, (12.7.28) numaralı maddenin son fıkrası olacak şekilde düzenlenmiştir.

21. Tebliğin 12.7 numaralı maddesine (12.7.33) numaralı madde olarak aşağıdaki madde ilave edilmiştir.

“12.7.33. Makula dejenerasyonunda kullanılan ilaçların kullanım ilkeleri;

Pegaptanib sodyum, ranibizumab ve vertaporfin etken maddelerini içeren ilaçlar; 3. basamak sağlık tesislerinde en az üç göz hastalıkları uzmanının yer aldığı sağlık kurulu raporu ile hasta anamnezi, FFA ve lezyona ait renkli resim rapora eklenerek, göz hastalıkları uzmanlarınca reçetelenecek uygulanır. Pegaptanib sodyum 6 haftada bir yılda en fazla 9 enjeksiyon, ranibizumab etken maddeli ilaçlar da yılda en fazla 6 enjeksiyon uygulanabilir.”

22. Tebliğin 12.8 inci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“12.8. Güvenlik ve endikasyon formu ile uyuşturucu ve psikotrop ilaçlar

Sağlık Bakanlığının (İlaç ve Eczacılık Genel Müdürlüğü) bilimsel komisyonları tarafından herhangi bir ilaçla ilgili “Güvenlik ve Endikasyon Formu” geliştirilmiş ise ilgili ilacın geri ödenmesi için söz konusu formun doldurulması ve gereken imzaların tamamlanması ve bir örneğinin reçeteye eklenmesi gerekmektedir.

Güvenlik ve endikasyon formu olan ilaçlar ile uyuşturucu ve psikotrop ilaçların reçeteye yazılacak maksimum dozları ve varsa rapor süreleri konusunda Sağlık Bakanlığınca belirlenen kurallara uyulacaktır.”

23. Tebliğin 17.5.1 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Akut böbrek yetmezliği tanısıyla hemodiyaliz tedavisi görmesi gerektiğine dair rapor düzenlenmeksizin uygulanan hemodiyaliz tedavileri Tebliğ eki EK-8 sayılı listenin “704.210” işlem kodundan faturalandırılır.”

24. Tebliğin 17.7 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Ayaktan fizik tedaviler ile ayaktan/yatarak tedavilerde uygulanan rehabilitasyon işlemleri için gerekli uzman hekim raporu, fiziksel tıp ve rehabilitasyon uzman hekimlerince düzenlenecektir. Raporda tanı ve uygulanacak seans sayısı yer alacaktır.

Rehabilitasyon işlemleri ile ayaktan fizik tedavi uygulamaları Tebliğ eki EK-9 sayılı listede yer alan fiyatlar esas alınarak ödenir.”

25. Tebliğe 17.7.2 nci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde ilave edilmiştir.

“17.7.3. Ekstrakorporal şok dalgası (ESWT) tedavisi

ESWT tedavisi için gereken uzman hekim raporu, fiziksel tıp ve rehabilitasyon, ortopedi ve travmatoloji ile spor hekimlerinden biri tarafından düzenlenecektir.

ESWT tedavisi, sadece epin calcanei, plantar fasiit, epikondilit ve kalsifik tendinit tanılarında uygulanması halinde bedelleri kurumlarca karşılanır.

ESWT tedavisi Tebliğ eki EK-9 sayılı listede yer alan fiyat esas alınarak ödenir. Bir hasta için bir yıl içinde farklı vücut bölgelerinden olmak şartıyla iki kez, aynı bölgeden bir kez olmak üzere uygulanan ESWT işlemlerine ait bedeller kurumlarca karşılanır.

ESWT işlemi diğer fizik tedavi işlemleri ile birlikte faturalandırılmaz.”

26. Tebliğe 17.9 uncu maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde ilave edilmiştir.

“17.10. Yoğun bakım tedavisi

Resmi ve özel sağlık kurumları bünyesinde kurulu bulunan yoğun bakım ünitelerinin standartları, yoğun bakım ünitelerinin tanımı, hasta özellikleri, personel durumu, yatak sayısı, tıbbi cihaz ve donanım ile yoğun bakım ünitelerinin taşınması gereken diğer özellikleri v.b. hususlarda Sağlık Bakanlığı düzenlemelerine uyulacaktır.

Yoğun bakım tedavileri Tebliğ eki EK-9 sayılı listede yer alan ücretler üzerinden faturalandırılır. Ayrıca faturalandırmada aşağıdaki hususlar da dikkate alınacaktır.

1) “Trombosit süspansiyonu” ve “aferez trombosit” bedelleri yoğun bakım hizmetleri paket fiyatlarına dahil olmayıp ayrıca fatura edilebilecektir.

2) Yoğun bakımda tedavi gören hastaya Tebliğ eki EK-8 sayılı veya EK-9 sayılı listelerde yer alan işlemlerden A, B, C grubu cerrahi işlemlerin yapılması halinde, Tebliğ eki EK-8 sayılı liste üzerinden işlem bedelleri ile bu işlemler ile ilgili olarak kullanılan faturalandırılabilir tıbbi malzeme bedelleri ayrıca faturalandırılabilir. Tebliğ eki EK-8 sayılı ve EK-9 sayılı listede yer alan işlemlerden D ve E grubu işlemler ise yoğun bakım hizmetleri paket ücretlerine dahil olup ayrıca faturalandırılmaz.

3) Tebliğ eki EK-8 sayılı ve/veya EK-9 sayılı listeler kapsamında cerrahi işlem yapılan hastaya işlem sonrası yoğun bakım tedavisi gerekmesi durumunda yoğun bakım hizmetleri, Tebliğ eki EK-9 sayılı listede yer alan ücretler üzerinden faturalandırılabilir. Bu durumda yapılan cerrahi işlem bedeli Tebliğ eki EK-8 sayılı liste üzerinden, bu işlem ile ilgili olarak kullanılan faturalandırılabilir tıbbi malzeme bedelleri ayrıca faturalandırılabilir.

4) Yoğun bakımdaki hastalara uygulanan hemofiltrasyon, hemodiyaliz, plazmaferez tedavileri, Tebliğ eki EK-8 sayılı liste üzerinden ayrıca faturalandırılabilir.

5) Aynı sağlık kurumunda aynı gün birden fazla basamakta yoğun bakım tedavisi gören hasta için bir yoğun bakım ücreti faturalandırılabilir. Hastanın genel durumu itibariyle bulunduğu basamaktan farklı bir basamağa geçmesi durumunda, gelişmeler epikrizde belirtilmelidir. Haftanın ilk günlerinde basamak değişikliği olması halinde basamak değişikliğinin olduğu gün için geçilen basamağın birinci gün ücreti ödenir. Haftanın birinci günleri dışındaki günlerde basamak değişikliği olması halinde basamak değişikliğinin olduğu gün için birinci gün ücreti değil, geçilen basamağın diğer gün ücreti ödenir.

6) Birinci, sekizinci, onbeşinci vb. gün uygulamaları hastanın yatış günleri esas alınarak uygulanacak olup, hasta; birinci, sekizinci, onbeşinci vb. günlerde hangi klinik basamakta ise bu maddenin (5) numaralı madde hükmü göz önünde bulundurularak ilgili basamağın ilk gün ücreti üzerinden faturalandırılacaktır.

7) Yoğun bakımda üç günden (üçüncü gün dahil) daha kısa süre yatan hastalar için haftanın ilk günü dâhil tüm günler “diğer günler” üzerinden ücretlendirilir. Ancak üç günden kısa yatışlar, hastanın ölümü nedeniyle oluşmuşsa ilk gün için “ilk gün” ücreti ödenir.”

27. Tebliğin 20.1 inci maddesinin dördüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Özel sağlık kurumları tarafından temin edilen tıbbi malzemeler; Tebliğ eki listelerde yer alması halinde bu listelerde yer alan birim fiyatlar üzerinden; Tebliğ eki listelerde yer

almaması halinde varsa Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından tespit edilen birim fiyatlar üzerinden, yoksa KDV dâhil alış fiyatı üzerinden fatura edilir.”

28. Tebliğin 20.3 üncü maddesinin altıncı fıkrasına birinci cümlesinden önce gelmek üzere “Hastanın ayakta tedavisine veya evde tedavisine bağlı olarak sağlık kurulu raporu ile kullanılması gerekli görülen ve Tebliğ eki tıbbi malzeme listelerinde birim fiyatları yer alan protez, ortez, tıbbi malzeme ve cihazların bedeli bu fiyatlar üzerinden,” ibaresi ile aynı maddeye aşağıdaki fıkra ilave edilmiştir.

“3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu kapsamında terörle mücadelede görev veren veya bu görevi ifa eden adli, istihbarî, idarî ve askerî görevliler ile kolluk görevlilerinden, görevin icrası sırasında veya görevin icrasından dolayı bir uzvunu veya duyusunu tamamen veya kısmen kaybedenlerin bu uzuv ve duyularla ilgili ihtiyaçlarını karşılayacak her türlü ortez, protez ve diğer iyileştirici araç ve gereçlerin bedelinin tamamı kurumlarınca ödenir.”

29. Tebliğin 20.3 üncü maddesine onuncu fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“Mücbir sebeplere (yangın, doğal afet) bağlı olarak protez-ortezlerin kullanılamayacağı belgelendirilmesi halinde, süreye bakılmaksızın yenilenir.

Hastanelerce demirbaş olarak kullanılan malzemelerin ve bunlara ait sarf malzemelerinin bedelleri kurumlarca karşılanmaz.

İnterspinoz implantlar, viskosüplemantasyon ürünleri, sacral sinir stimilatörü (aksesuarları dahil) ve inflow kateter bedelleri ödenmez.”

30. Tebliğin 20.4.1 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Bilateral üst ekstremitte ampute hastalar veya tek taraflı üst ekstremitte amputasyonu ile birlikte karşı ekstremitteyi kullanamayacak hastalar için önerilen myoelektronik kontrollü kol protezlerine yönelik sağlık kurulu raporu, fiziksel tıp ve rehabilitasyon, ortopedi ve travmatoloji ve psikiyatri uzman hekimlerinin bulunduğu üçüncü basamak sağlık kurumları sağlık kurullarınca düzenlenecektir.

Sağlık kurulu raporunda; hastanın myoelektronik kontrollü kol protezi kullanımına ilişkin eğitim aldığı ve kullanabileceğinin yanında ayrıntılı değerlendirmeleri içeren ilgili uzman hekimlerin görüşünün yer alması zorunlu olup söz konusu raporların Sağlık Bakanlığına bağlı Ankara veya İstanbul Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Eğitim ve Araştırma Hastanelerince veya TSK Ankara Rehabilitasyon merkezince onaylanması gerekmektedir.

Myoelektronik kontrollü kol protezlerinin yenilenme süresi 10 yıldır. Bu süreden önce temin edilen myoelektronik kontrollü kol protezlerinin bedeli ödenmez.

Tek taraflı dominant üst ekstremitte amputasyonu olanlara 2 kanallı myoelektronik kontrollü kol protezi ödenir.

EMG ile tespiti yapılmış yeterli aksiyon potansiyeline sahip olmalıdır.

Myoelektronik kontrollü kol protezi temin edildikten sonra hasta tarafından, yüksek gerilim altında ve manyetik alanlarda çalışmayacağını belgelemesi veya taahhüt etmesi gerekmektedir.”

31. Tebliğin 20.4.4 üncü maddesinde aşağıda belirtilen düzenlemeler yapılmıştır.

a) Birinci fıkranın bir numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“1) Yara bakım ürünleri için düzenlenecek sağlık kurulu raporları;

a) Yatarak tedavide;

Takip ve tedaviyi yapan branş uzman hekimi ile genel cerrahi, ortopedi ve travmatoloji ve plastik ve rekonstrüktif cerrahi uzman hekimlerinden en az birinin yer aldığı,

b) Ayaktan tedavide;

Resmi sağlık kurum/kuruluşlarında genel cerrahi, ortopedi ve travmatoloji, plastik ve rekonstrüktif cerrahi, uzman hekimlerinden en az birinin yer aldığı,

sağlık kurullarınca düzenlenecektir.”

b) Birinci fıkranın beş numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“5) Ayaktan tedavide kullanılacak yara bakım ürünleri için, sağlık kurulu raporuna dayanılarak genel cerrahi, ortopedi ve travmatoloji ile plastik ve rekonstrüktif cerrahi uzmanı hekimlerinden biri tarafından reçete düzenlenmesi gerekmektedir.”

c) Birinci fıkranın altı numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“6) Tek reçetede en fazla 15 (onbeş) günlük miktar yazılabilir. Reçete düzenlenirken Tebliğ eki EK-5/D sayılı listede belirtilen kriterler kapsamındaki miktarların bedeli kurumlarca karşılanır.”

e) Birinci fıkranın sekiz numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“8) Ayaktan tedavide, sadece hydrocolloid, köpüklü ve hidrofiber içeren yara bakım ürünleri, Tebliğ eki Ek-5/A sayılı listede belirtilen bedeller doğrultusunda karşılanır.”

32. Tebliğin 20.4.11 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Ayakta durmak ve/veya yürümek için alt ekstremitelerini kullanamayacak hastalığı veya sakatlığının yanında,

- El, ön kol ve kolun tek taraflı fonksiyonuna mani olan haller veya,
- Kalp yetmezliği veya koroner arter hastalıkları veya,
- Kronik obstrüktif akciğer hastalıkları

gibi tekerlekli sandalyeyi hareket ettirememesi ya da hareket ettirmesi halinde kişinin sağlığının tehlikeye gireceği durumlarda, bu durumlarının ortopedi ve travmatoloji, beyin cerrahisi, fiziksel tıp ve rehabilitasyon, erişkin veya çocuk nöroloji uzman hekimlerinden birinin ve kalp yetmezliği veya koroner arter hastalıkları varsa ayrıca kardiyoloji uzmanı, adı geçen branşta hekim yoksa dahiliye uzmanı; kronik obstrüktif akciğer hastalıkları varsa ayrıca göğüs hastalıkları uzmanı, adı geçen branşta hekim yoksa dahiliye uzmanının yer aldığı;

•Mental fonksiyonlar yönünden akülü tekerlekli sandalye kullanıp kullanamayacağı hususunun ayrıca belirtildiği; sağlık kurullarınca düzenlenen sağlık kurulu raporuyla tevsik edilmesi koşuluyla, akülü tekerlekli sandalye bedelleri kurumlarca ödenir. 12 yaş altı hastalarda yukarıdaki şartlar sağlansa bile akülü tekerlekli sandalye bedelleri ödenmez.”

33. Tebliğ 20.4.12 nci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki maddeler ilave edilmiştir.

“20.4.13. Sentetik greftler, kemik allogreftleri

20.4.13.1. Kemik yapımını uyaran materyaller (DBM, DBM içeren “putty” “crunch”, jel)

- a) Osteojenik aktivitenin istendiği atrofik nonunion, pseudoartroz olgularında,
- b) Kemik oluşumunu artırmada (avasküler nekroz, kemik tümörleri v.b.),
- c) Tümoral hastalıklarda (iyi veya kötü huylu) oluşan defektlerin giderilmesinde,
- d) Revizyon cerrahisinde (vertebral enstrümantasyon ve artroplasti revizyonu),
- e) Patolojik kırıklarda oluşan metafizial defektlerde osteokondüktif amaçlı, kullanılması halinde bedelleri ödenir.

20.4.13.2. Kemik yerine geçen materyaller (liyofilize edilmiş “strut greft, kortikal ve spongioz kemik içeren yongalar, küpler)

- a) Fazla miktarda greftin gerektiği defektli ve çok parçalı kırıklarda,
  - b) Ototreft donör alımında morbidite bulunma riski olan hastalar,
  - c) Daha önce otogreft uygulanmış ve greft alımında yeterli doku bulunmayanlarda,
  - d) Tibia plato kırıkları, calcaneus kırıkları gibi yüksek enerji ile oluşan kırıkların cerrahi tedavisinde,
  - e) Kemiklerde geniş defektler oluşturan benign veya malign tümörlerin cerrahisinde,
  - f) Üç veya daha fazla seviye implant uygulanması gereken omurga cerrahisinde,
- kullanılması halinde bedelleri ödenir.

20.4.13.3. Genel hükümler

Spinal stabilizasyon operasyonlarında her seviye için en fazla 10cc spongiose allogreft ödenir.

Spinal cerrahide tümör ya da travma nedeniyle vertebrektomi boşluğuna titanyum yada çelik kafes yerleştirilmesi sırasında kafesin içinin otogreft ile doldurulması halinde bedelleri ödenir.

Servikal füzyon ameliyatlarında tıbben gerekli olduğu durumlarda, disk mesafesinde kafes içine en fazla 1 cc DBM içerikli allogreft ödenir.

Kemik greftlerinin birden fazla formunun birlikte kullanımı (allogreftlerin kombine kullanımı) halinde bedelleri ödenmez.

Hidroksi apatit kristalleri mercan kaynaklı, tricalcium fosfat, cam granülleri kaynaklı kemik greftlerinin bedelleri kurumlarca karşılanmaz.

20.4.14. Konuşma cihazı

Konuşma cihazları resmi sağlık kurumları tarafından sağlık kurulu raporu ile belgelenmek kaydıyla ödenir.

Konuşma cihazının yenilenme süresi beş yıldır. Bu süreden önce yenilenen konuşma cihazı bedelleri ödenmez. Ancak, ilgililerin kusuru olmaksızın garanti süresi dışında cihazın arızalanması nedeniyle kullanılamaz hâle geldiğinin sağlık kurulu raporu ile belgelenmesi hâlinde, süresinden önce yenilenmesi mümkündür.

20.4.15. Non-invaziv mekanik ventilasyon cihazları (NİMV)

A) Solunumsal uyku hastalıklarında NİMV cihazları verilme ilkeleri;

1. NİMV cihazı verilecek hastalıklar;

Uluslararası uyku bozuklukları sınıflamasına göre;

a) Obstrüktif uyku apne sendromu (OUAS),

b) Santral uyku apne sendromu,

c) Cheyne stokes solunumu,

d) Uykuyla ilişkili hipoventilasyon/hipoksemik sendromlar (uyku ilişkili obstrüktif olmayan idiopatik alveoler hipoventilasyon, konjenital santral alveoler hipoventilasyon sendromu, pulmoner parankimal veya vasküler patolojilere bağlı hipoventilasyon hipoksemi, alt solunum yolu hastalıklarına/kronik obstrüktif akciğer hastalığına bağlı hipoventilasyon hipoksemi, nöromuskuler ya da göğüs duvarı hastalıklarına bağlı hipoventilasyon hipoksemi),

2. NİMV cihazları verilmesine ilişkin sağlık kurulu raporlarının, bünyesinde uyku merkezi bulunan sağlık kurumları sağlık kurullarınca düzenlenmesi gerekmektedir.

3. Sağlık kurulunda; göğüs hastalıkları, psikiyatri veya nöroloji uzmanlarından en az birinin yer alması zorunludur.

4. Tüm gece boyunca, en az 16 kanallı polisomnografi cihazı (en az 3 kanallı olmak üzere elektroensefalografi, elektromyografi, elektrokardiyografi, elektrookülografi, oksimetre, hava akımı, karın ve göğüs solunum efor bantlarını ve horlama mikrofonu kaydını içermesi) ile yapılan tetkike ait raporda;

a) Uyku evreleri (total uyku süresi, uykuya geçiş süreleri, uyku etkinliği),

b) Oksijen saturasyonu ortalama ve en düşük değerleri,

c) Oksijen desaturasyon indeksi,

d) Apne – Hipopne indeksi veya solunum bozukluğu indeksi (respiratory disturbance index/RDI)

e) Apne – Hipopne veya RDI (Apne – Hipopne -Solunum çabasına bağlı uyanma reaksiyonu (respiratory effort related arousal: RERA)) süreleri,

f) Bunların yatış pozisyonu ve uyku evrelerine göre dağılımı, bilgilerinin yer alması gerekmektedir.

5. Sağlık kurulu raporu ekinde polisomnografi tetkikine ait rapor eklenecektir.

6. Sağlık kurulu raporunda tanı ve tedavi, tedavi basıncı ile hastanın kullanacağı NİMV cihazının türü ve birlikte kullanılacak aksesuarlar (maske, nemlendirici ve ısıtıcı nemlendirici gibi) yer alacaktır.

7. NİMV cihazı kullanımı sırasında oksijen saturasyonu %88'in üzerine çıkarılmıyorsa, NİMV tedavisine ek olarak kronik oksijen tedavisine yönelik cihaz önerilmesi durumunda bedelleri kurumlarca karşılanır.

8. NİMV cihazlarının etkin kullanılıp kullanılmadığına yönelik yıllık olarak kurumlarca yaptırılacak kontrollerde, cihazın yıllık minimum 1200 saatin altında kullanıldığı saptanması durumunda, kullanım saati bilgilerinin yer aldığı sevk evrakı ile hastaların sağlık tesisine sevk edilmesi ve cihazla tedavinin devam edip edilmeyeceğine ilişkin sağlık kurulu raporu tanzim edilmesi gerekmektedir.

9. Kamu sağlık kurumları dışında polisomnografi tetkiki yapılan uyku merkezinin akreditasyon yeterliliğinin bulunması ve bu merkezde çalışan hekimlerin uyku bozuklukları konusunda Sağlık Bakanlığı'nın onayını içerir yeterlilik belgesine sahip olması gereklidir. Özel sağlık kurumu istendiği takdirde bu bilgileri kuruma iletmekle yükümlüdür.

10. NİMV cihazlarının her birinin kullanım süresi 10 yıldır. Bu süreden önce yenilenen NİMV cihazının bedeli kurumlarca ödenmez. Ancak NİMV cihazının kullanma süresi dolmadan kullanıcının kasıt ve kusuru olmaksızın arızalandığı veya kullanılamaz hale geldiğinin sağlık kurulu raporu ile belgelendirilmesi ve onarımının sağlanamaması hâlinde, süresinden önce yenilenmesi mümkündür.

11. NİMV cihazıyla birlikte kullanılması ve belli sürelerde değişmesi gereken maske, başlık, ara hava hortumu, oksijen ara bağlantı hortumu ve bakteri filtresi gibi aksesuarların, sağlık kurulu raporuna istinaden yılda en fazla bir kez reçete edilmesi durumunda bedelleri kurumlarca karşılanır.

12. Bedeli kurumlarca karşılanan NİMV cihazları

a) Continuous positive airway pressure (CPAP) cihazı;

Polisomnografik olarak;

1) Apne indeksi (AI) en az 15 veya apne-hipopne indeksi (AHİ) en az 30 veya apne, hipopne ve solunum eforu sonucu uyanma sayısını gösteren solunum bozukluğu indeksi (RDİ) en az 30 olarak tespit edilen ve bu bilgilerin sağlık kurulu raporu eki polisomnografi raporunda belirtilmiş olması kaydıyla veya

2) AHİ veya RDİ 5-30 arasında olmakla birlikte artmış gündüz uykululuk, bilişsel etkilenme, duygudurum bozuklukları, uykusuzluk veya hipertansiyon, iskemik kalp hastalığı, inme veya uykuyla ilişkili hipoventilasyon/ hipoksemik sendromlardan birinin varlığının sağlık kurulu raporunda belirtilmesi koşuluyla;

kullanılması gerekli görülen CPAP cihazı bedelleri kurumlarca karşılanır.

b) Oto-CPAP cihazı:

CPAP cihazı verilme kriterlerine ek olarak, pozisyonel OUAS, REM ile ilişkili OUAS, yüksek basıncı tolere edemeyen veya sabit basınç cihazlarıyla (CPAP) tedaviyi tolere edemeyen hastalarda, bu durumun sağlık kurulu raporunda belirtilmesi koşuluyla, kullanılması gerekli görülen Oto-CPAP bedelleri kurumlarca karşılanır.

c) Bilevel positive airway pressure therapy (BPAP) cihazı:

CPAP cihazı verilme endikasyonu olup; yüksek nazal hava akımını tolere edemeyen, CPAP maskesinde önemli düzeyde hava kaçığı olan veya pozitif basınca karşı nefes verme güçlüğü yaşayan OUAS hastalarında veya

Uyku ile ilişkili hipoventilasyon/hipoksemik sendromu (restriktif akciğer hastalığı, kronik obstrüktif akciğer hastalığı, obesite-hipoventilasyon sendromu, pulmoner parankimal veya vasküler patolojilere bağlı hipoventilasyon/hipoksemi vb) olan hastalarda,

Bu durumun düzenlenecek sağlık kurulu raporunda belirtilmesi koşuluyla BPAP cihazı (auto BPAP hariç) bedelleri kurumlarca karşılanır.

d) BPAP S/T cihazı:

Uyku ile ilişkili hipoventilasyon/hipoksemik sendromu (Restriktif akciğer hastalığı, Kronik obstrüktif akciğer hastalığı, obesite-hipoventilasyon sendromu, pulmoner parankimal veya vasküler patolojilere bağlı hipoventilasyon/hipoksemi vb) olan hastalarda, spontan solunumu ve tetikleme gücünün yetersiz olduğunun düzenlenecek sağlık kurulu raporunda belirtilmesi koşuluyla BPAP S/T cihazı bedelleri kurumlarca karşılanır.

e) BPAP S/T AVAPS cihazı:

Polisomnografi eşliğinde yapılan BPAP S/T titrasyonunda yeterli tidal volüm sağlanamadığı veya uykuda solunum bozukluklarının ortadan kaldırılamadığı hastalarda,

Nöromusküler ve göğüs duvarı bozukluklarına bağlı uyku ile ilişkili hipoventilasyon-hipoksemi olan restriktif akciğer hastalığı olan hastalarda (ALS, Obesite- hipoventilasyon sendromu, kifoskolyoz vb.)

bu durumun düzenlenecek sağlık kurulu raporunda belirtilmesi koşuluyla BPAP S/T AVAPS cihazı bedelleri kurumlarca karşılanır.

f) Adaptif basınç destekli servo ventilasyon (ASV) cihazı:

İlk gece polisomnografi tetkiki sırasında santral apne veya Cheyne-Stokes solunumunun görüldüğü hastalarda titrasyon gecesinde CPAP, BPAP S/T tedavileriyle, uyku ile ilişkili solunum bozukluğu olaylarının engellenememesi veya hastanın tedaviye uyumunun ve sürekli kullanımının sağlanamaması veya

İlk gece polisomnografi tetkiki sırasında, ön planda santral apne veya Cheyne-Stokes solunumunun görüldüğü hastalarda veya ejeksiyon fraksiyonu % 40'dan düşük olan konjestif kalp yetmezliği hastalarında basınç titrasyonunda CPAP, BPAP S/T tedavileri uygulanmaksızın,

bu durumun düzenlenecek sağlık kurulu raporunda belirtilmesi koşuluyla ASV cihazı bedelleri kurumlarca karşılanır.

B) Kronik solunum yetmezliğinde NİMV cihazları verilme ilkeleri;

Kronik stabil ya da yavaş ilerleyen solunum yetmezliği (gündüz ya da gece karbondioksit retansiyonuna bağlı semptom varlığı, noktürnal hipoventilasyon) varlığında hastanın ilaç ve oksijen tedavisi alırken stabil dönemde solunum yetmezliğinin önlenemiyor olması NİMV cihazı verilme endikasyonu olarak kabul edilir.

Kronik solunum yetmezliğinde BPAP-S ve BPAP-S/T cihazı bedelleri kurumlarca karşılanacak olup verilmesine yönelik sağlık kurul raporu, göğüs hastalıkları, nöroloji, anestezi ve reanimasyon ile yoğun bakım sorumlu uzman tabiplerinden birinin yer aldığı sağlık kurullarınca düzenlenecektir.

Sağlık kurulu raporunda hastanın kullanacağı NİMV cihazının türü ve birlikte kullanılacak aksesuarlar (maske, nemlendirici ve ısıtıcı nemlendirici gibi) yer alacaktır.

Solunumsal Uyku Hastalıklarında Non-İnvazif Mekanik Ventilasyon Cihazları Verilme İlkeleri bölümü (10) ve (11) numaralı maddelerde belirtilen hükümler bu bölüm içinde geçerlidir.

1. BPAP- S cihazı:

a) Restriktif akciğer hastalıklarında;

$PaCO_2 \geq 45$ mmHg veya

En az 2 lt/dk akım hızında nazal O₂ desteği altında O₂ saturasyonunun 5 dk süreyle kesintisiz $\leq \%88$ veya

İlerleyici nöromusküler hastalıklar için maksimal inspratuvar basınç (MIP) ≤ 60 cm H₂O veya FVC $\leq \%50$,

Olarak saptanması ve bunlara ilişkin kanıtlayıcı belgelerin (solunum fonksiyon testi, arteriyel kan gazı ölçümü) sağlık kurulu raporu ekinde yer alması koşuluyla BPAP-S cihazı bedelleri kurumlarca karşılanır.

b) Obstrüktif akciğer hastalıkları:

Uygun bronkodilatör ve O₂ tedavisine rağmen;

$PaCO_2 \geq 55$ mmHg veya

$PaCO_2$ 50 ve 54 mmHg arasında ise en az 2 lt /dk akım hızında nazal O₂ desteği altında noktürnal O₂ saturasyonunun 5 dk süreyle kesintisiz $\leq \%88$ veya

$PaCO_2$ 50 ve 54 mmHg arasında olup, bir yılda ikiden fazla hiperkapnik atak nedeniyle hastaneye yatırılan,

kronik obstrüktif akciğer hastalığı olan hastalarda; bu durumların sağlık kurulu raporunda belirtilmesi ve bunlara ilişkin kanıtlayıcı belgelerin (solunum fonksiyon testi, arteriyel kan gazı ölçümü) sağlık kurulu raporu ekinde yer alması koşuluyla BPAP-S cihazı

bedelleri kurumlarca karşılanır. (Hasta solunum fonksiyon testi yapamıyorsa bu durum sağlık kurulu raporunda açıkça belirtilecektir.)

2. BPAP S/T cihazı:

BPAP- S cihazı için tanımlanmış kriterlere ek olarak inspirasyon basınç yüksekliği (İPAP $\geq$ 20 cm H₂O) veya yoğun bakımda izlendiği dönemlerde apne saptanan hastalarda, bu durumların sağlık kurulu raporunda belirtilmesi ve bunlara ilişkin kanıtlayıcı belgelerin sağlık kurulu raporu ekinde yer alması koşuluyla BPAP-S/T cihazı bedelleri kurumlarca ödenir.

20.4.15.1. Evde uzun süreli oksijen tedavisi cihazları

Kronik solunum yetmezliği tedavisinde uygulanacak oksijen sistemlerinin verilmesine yönelik sağlık kurulu raporları, göğüs hastalıkları, nöroloji, anestezi ve reanimasyon ile yoğun bakım sorumlu uzman tabiplerinden birinin yer aldığı sağlık kurullarınca düzenlenecektir.

Sağlık kurulu raporunda; tanı, hastanın kullanacağı oksijen cihazının türü ve gerekçesi, oksijen akım hızı, günlük kaç saat kullanılacağı ve birlikte kullanılacak aksesuarlar (maske, kanül taşıyıcı hortum, nemlendirici gibi) yer alacaktır.

Sağlık kurulu raporu ekinde arteriyel kan gazı tetkiki ve diğer kanıtlayıcı belgeler eklenecektir.

Evde uzun süreli oksijen tedavi cihazı verilme koşulları;

1. Kronik solunum yetmezliği olanlarda; (istirahat veya egzersiz halinde)

PaO₂ (Parsiyel Oksijen Basıncı) $\leq$ 55 mmHg veya

SaO₂ (Oksijen Saturasyonu) $\leq$ 88 olması halinde,

2. Korpulmonale varlığında;

PaO₂ 'de 55-59 mmHg veya SaO₂ $\leq$ 89 ile birlikte

EKG 'de "P Pulmonale" bulgusu olması veya,

Hematokrit $>$ % 55 veya,

Konjestif yetmezlik olması halinde,

3. Akut solunum yetmezliğinde;

Akut solunum yetmezliği olan hastalarda stabil dönemde solunum yetmezliğinin önlenemiyor olması durumunda yukarıda 1 veya 2 de sıralanan bulgular sağlanıyorsa,

4. Efor kapasitesini sınırlayan terminal dönem (kanser ve diğer sistemik hastalıklara bağlı) hastalarda sağlık kurulu raporunda belirtilmek koşuluyla,

evde uzun süreli oksijen tedavisi cihazı bedelleri kurumlarca karşılanır.

Evde uzun süreli oksijen tedavisi cihazı verilen hastaların yılda bir kez sevk evrakı ile sağlık tesisine gönderilmesi ve cihazla tedavinin devam edip edilmeyeceğine ilişkin sağlık kurulu raporu tanzim edilmesi gerekmektedir.

Bedeli ödenecek evde uzun süreli oksijen tedavisi cihazları;

1. Oksijen tüpü (gaz hali)

2. Oksijen tüpü (sıvılaştırılmış)

3. Oksijen konsantratörü

Taşınabilir komponenti olan oksijen tedavisi cihazları, istirahat halinde PaO₂ (Parsiyel Oksijen Basıncı) $>$ 55 mmHg veya SaO₂ (Oksijen Saturasyonu) $>$ 88 olmasına karşın egzersiz durumunda veya iş sırasında desatüre (PaO₂ $\leq$ 55 mmHg veya SaO₂ $\leq$ 88) olması halinde bedelleri kurumlarca karşılanır.

Oksijen konsantratörü verilen kişilere, raporda belirtilmek koşuluyla oksijen tüpü önerilmesi durumunda bedelleri kurumlarca karşılanır.

Cihazla birlikte kullanılması ve belli sürelerde değişmesi gereken maske, başlık, ara hava hortumu, oksijen ara bağlantı hortumu ve bakteri filtresi gibi aksesuarların, sağlık kurulu raporuna istinaden yılda en fazla bir kez reçete edilmesi durumunda bedelleri kurumlarca ödenir.

20.4.16. Nebulizatör cihazı

Nebulizatör cihazı verilmesine ilişkin sağlık kurulu raporlarının,

a) Erişkin hastalar için; göğüs hastalıkları uzmanı veya alerji hastalıkları uzmanı;

b) Çocuk hastalar için; çocuk alerjisi uzmanı veya çocuk göğüs hastalıkları uzmanı, bu uzman hekimlerin bulunmadığı sağlık kurumlarında çocuk sağlığı ve hastalıkları uzmanlarından,

en az birinin yer aldığı sağlık kurulları tarafından düzenlenmesi gerekmektedir.

Sağlık kurulu raporu ekinde solunum fonksiyon testi (SFT) ve arteriyel kan gazı (AKG) sonuçlarını gösterir belge eklenecektir.

Kompresör tipi nebulizatör bedelleri kurumlarca karşılanacak olup ultrasonik nebulizerler bedelleri karşılanmaz.

Cihazın verilmesine ilişkin şartlar;

Erişkin hastalar;

İnhaler preparatları ve inhaler preparatların kullanılmasına yardımcı aletleri (airchamber, spacer v.b.) kullanmadığı sağlık kurulu raporu ile belgelenen,

a) Stabil kronik akciğer hastalığı olanlarda;

FEV1 $\leq$ 40 ise AKG değerlerine bakılmaksızın,

b) Persistan astımlı hastalarda;

FEV1 veya PEFr $\leq$ %60 veya

FEV1 veya PEFr % 60–80 arasında olup günlük PEFr veya FEV1 değişkenliği %30'un üzerinde ise,

c) Bronşektazi tanısı ile birlikte kalıcı hava yolu obstrüksiyonu olan hastalarda;

Stabil dönemde FEV1 $\leq$ 40

olduğu sağlık kurulu raporunda belirtilmesi ve dayanağı belgelerin rapor ekinde yer alması koşuluyla nebulizatör cihazı bedelleri kurumlarca ödenir.

Çocuk hastalar;

a) Persistan astımlı hastalarda;

FEV1 veya PEFr $\leq$ %60 olan veya

FEV1 veya PEFr % 60–80 arasında olup günlük PEFr veya FEV1 değişkenliği %30'un üzerinde olması veya

b) 14 yaşın üstündeki hastalarda;

FEV1 veya PEFr $\leq$ 40 olması veya

c) 6 yaşın altındaki hastalar ve 6 yaşın üstünde olup ek sorunu (örneğin nörolojik bir sorun) nedeniyle solunum fonksiyon testi yapılamayan hastalarda bu durumun sağlık kurulu raporunda belirtilmesi,

koşuluyla nebulizatör cihazı bedelleri kurumlarca ödenir.

Solunum fonksiyon testi yapamayan ve kronik akciğer hastalığı tanısı almış çocuklarda, bronkopulmoner displazi, bronşiolitis obliterans tanılı hastalarda, interkostal adeleleri çalışmayan veya mental retarde (IQ $\leq$ 40) olan nörolojik sorunlu hastalarda PaO₂ $\leq$ 55 mmHg veya SaO₂ $\leq$ 88 olması halinde bu durumun sağlık kurulu raporunda belirtilmesi gerekmektedir.

20.4.17. Ayakta dik pozisyonlama ve yürütme cihazları

20.4.17.1. Çocuklar için (Parapodium, Standing Table)

(1) Üniversite veya eğitim araştırma hastanelerinin fizik tedavi ve rehabilitasyon kliniklerinde yatırılarak uygulama ve eğitiminin yapılması sonucunda nöroloji, fiziksel tıp ve rehabilitasyon ve ortopedi uzman hekimlerinin bulunduğu sağlık kurulu raporuna dayanılarak, fiziksel tıp ve rehabilitasyon uzman hekimlerince;

-Bilinci açık ve kognitif fonksiyonları yerinde olan,

-Baş kontrolü ve oturma dengesi olan,

-Üst ekstremiteler motor fonksiyonları yerinde olan,

-Progresif hastalığı olmayan,

-Herhangi bir nedene bağlı yerleşmiş parapleji klinik tablosu olan,

2 yaş ve üzerindeki hastalara (8 yaş üstü hastalara standing table bedeli karşılanmaz) reçete edilmesi halinde bedeli karşılanır.

Parapodium, standing table, cihazları birlikte temin edilmez.

Bu hastalara ayrıca tekerlekli sandalye bedeli ödenmez.

20.4.17.2. Erişkinler için (Stand Up Wheelchair (manuel kalkış manuel sürüş))

Üniversite veya eğitim araştırma hastanelerinin fiziksel tıp ve rehabilitasyon kliniklerinde yatırılarak uygulama ve eğitiminin yapılması sonucunda nöroloji, fiziksel tıp ve rehabilitasyon ve ortopedi uzman hekimlerinin bulunduğu sağlık kurulu raporuna dayanılarak fiziksel tıp ve rehabilitasyon uzman hekimlerince;

- Bilinci açık ve kognitif fonksiyonları yerinde olan,
  - Üst ekstremiteler motor fonksiyonları yerinde olan,
  - Progresif hastalığı olmayan,
  - Herhangi bir nedene bağlı yerleşmiş parapleji klinik tablosu olan,
  - Mesleğini devam ettiren ve mesleki olarak ayakta durması gereken,
- hastalara reçete edilmesi halinde bedeli kurumlarca karşılanır.

Bu hastalara ayrıca tekerlekli sandalye (özelliksiz, özellikli, akülü), ayakta dik durma, parapodium cihazı bedeli ödenmez.

Bu Tebliğin yürürlük tarihinden önce temin edilen tekerlekli sandalye (özellikli, özelliksiz, akülü), cihazlarının kullanım süreleri tamamlanmadan erişkinler için Stand up wheelchair bedeli karşılanmaz.

Akülü, motorlu, elektrikli, kalkış/sürüş, merdiven inip çıkabilen ve benzeri cihaz bedelleri kurumlarca karşılanmaz.

Stand up wheelchair yenilenme süresi 10 yıldır. Bu süreden önce yenilenmesi halinde bedeli ödenmez.

20.4.17.3. Ayakta dik pozisyonlama ve yürütme cihazlarının bedeli Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından tespit edilen birim fiyatlar üzerinden ödenir.

20.4.18. İşitmeye yardımcı implantlar/kulakla ilgili implantlar

20.4.18.1. Koklear implantlar (Kİ):

Koklear implant, bilateral ileri-çok ileri derecede sensörinöral işitme kaybı olan ve işitme cihazından yarar görmeyen kişilerde aşağıdaki kriterlere haiz olması halinde uygulanır;

•Pre-lingual işitme kaybı olan çocuklarda (işitme cihazı hiç kullanmamış olanlar da dahil) 6 yaşını tamamlayıncaya kadar Kİ uygulanır.

•7 yaş ve üzeri pre-lingual işitme kaybı olan çocuklarda kronolojik yaşla konuşma yaşı arasındaki fark 4 yıldan az ise Kİ uygulaması yapılır.

•Post-lingual işitme kaybı olanlarda Kİ uygulanır, ancak hiç işitme cihazı kullanmamış post-lingual işitme kaybı olanlarda 20 yıl geçmesi halinde Kİ uygulanmaz.

•Kİ sağlık kurulu raporu aynı resmi sağlık kurumunda çalışan üç kulak burun boğaz uzman hekimi ve iki uzman odyologdan oluşan bir ekip tarafından düzenlenir.

•Elektrod yerleşimini sağlayacak kadar iç kulak gelişiminin olması ve koklear sinirin varlığı yüksek çözünürlükte CT ve/veya MRI ile gösterilmelidir.

•Eğitimsel, psikolojik değerlendirmeler ve uygunluğu ekipte yer alan eğitim odyoloğu ve psikolog tarafından yapılmalı ve Kİ kurul raporunda belirtilmelidir.

•Meningit sonrası oluşan işitme kaybı ve koklear ossifikasyon varlığında özel şartlar aranmaksızın acil operasyon Kİ kurul raporu ile belgelendirilmesi halinde yapılır.

•İşitsel nöropatide ayrıntılı değerlendirmeler sonunda Kİ uygulamasının yararlı olacağı Kİ kurul raporu ile belgelendirilmesi halinde yapılır.

•Kİ uygulaması sonrasındaki eğitimin takibi; cerrahi tedavi yapılan sağlık kurumunca; eğitim odyoloğu ve yer belirtilerek en az 5 yıllık süreyi içeren bir taahhütname ile belgelenmelidir.

Odyolojik değerlendirme:

Odyometrik değerlendirme,

Saf ses hava yolu ve kemik yolu işitme eşikleri; 1000, 2000, 3000 ve 4000 Hz'lerdeki ortalama eşiklerin 90 dB'den daha kötü olması ve işitme cihazı ile konuşmayı ayırtma skorunun %30'un altında olmalıdır.

20.4.18.2. Beyinsapı implantı

Koklear implant ekibi tarafından değerlendirilmiş ve yapılan CT ve/veya MRI incelemeleri sonucu; koklea ve/veya akustik sinirin olmadığı veya tam gelişmediği veya hasar gördüğü tespit edilen hastalara beyinsapı implantı Kİ kurul raporu ile uygulanır.

20.4.18.3. Kemiğe implante edilen işitme cihazı

Konvansiyonel işitme cihazından fayda görmediği Kİ kurul raporu ile saptanan ve otolojik açıdan alttaki kriterlere uyan hastalar ile sınırlıdır.

Ortalama kemik yolu işitme eşiği 500, 1000, 2000 ve 4000 Hz de 45 dB'i aşmayan, iletim veya mikst tip işitme kaybı olan ve maksimum konuşmayı ayırt etme skoru %60 ve üzerinde olan hastalarda aşağıda belirtilen kriterlere uyması durumunda;

- Bilateral aural atrezi, cerrahi ile düzeltilemeyen konjenital orta kulak anomalilerinde,
  - Bilateral mastoidektomi kavitesi bulunan hastalarda,
  - Tek işiten kulakta iletim tipi işitme kaybı olan hastalarda,
- uygulanır.

20.4.18.4. Orta kulağa implante edilebilen işitme cihazları

Konvansiyonel işitme cihazından fayda görmediği Kİ kurul raporu ile saptanan ve otolojik açıdan aşağıdaki kriterlere uyan hastalar ile sınırlıdır.

•Alçak frekanslarda işitmesi iyi olup yüksek frekanslara doğru ani artışlar gösteren fakat 80 dB'i aşmayan sensori-neural işitme kaybı olan kişilerde (konvansiyonel endikasyon),

•Kemik yolu işitme eşikleri 60 dB'den kötü olmayan mikst tip işitme kaybında, (yuvarlak pencere endikasyonu) uygulanır. Ancak hastanın her iki kulağı da daha önce en az bir kez opere edilmiş ve işitme kaybı düzeltilememiş olmalı ve yeni bir mikrocerrahi ile işitmenin düzeltilmesi şansının olmadığı belirtilmelidir.

20.4.19. Servikal disk protezleri

45 yaş ve altı, aktif hayat beklentisi olan, boyun hareketlerinin korunması amaçlanan, dejeneratif omurga sorunu bulunmayıp, servikal lordozu uygun olan hastalarda, tek mesafe için kullanımı halinde bedelleri kurumlarca ödenecektir.

20.4.20. Pedikül vida yerleştirici

Pedikül vida yerleştirici malzemeleri tanıya dayalı işlemler listesi (EK-9) dahilinde olup, ayrıca fatura edilse dahi bedelleri kurumlarca ödenmeyecektir.

20.4.21. Perkutan interbody füzyon ve vida fiksasyonu (Sakrum korpusundan geçerek lomber korpus içine giren fiksasyon yöntemi)

Dejeneratif disk hastalığına bağlı foraminal stenoz, instabilite, spondilolistezis (grade 1 veya 2) ve başarısız füzyon girişimi olan hastalarda, eğitim araştırma ve üniversite hastanelerinde uygulanması halinde bedelleri kurumlarca ödenecektir."

34. Tebliğin 21.4.2 nci maddesine, "otelcilik hizmetleri" ibaresinden önce gelmek üzere "ve bunların bakmakla yükümlü olduğu kişilerden" ibaresi eklenmiş, 21.4.3 üncü maddesinde yer alan "bedellerinden ilave ücret alınmaz" ibaresi "için herhangi bir ilave ücret alınmaz" şeklinde değiştirilmiştir.

35. Tebliğin 22.2 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "anestezi ilaçları, ilaç" ibaresinden sonra gelmek üzere "(kan ürünleri hariç)" ibaresi eklenmiştir.

36. Tebliğin 20.4.8.4 üncü maddesinde yer alan "30" rakamı "35" olarak, 14/11/2008 tarihli ve 18312 sayılı Bakanlığımız Genelgesinin 2 nci maddesinde yer alan "1/12/2008" ibaresi "15/11/2008" olarak değiştirilmiştir.

37. Tebliğin 25.1 inci maddesinde belirtilen listelere "EK-5/D Liste" ilave edilmiş, bu maddede yer alan "EK-4: Sevk Zinciri Uygulanacak İller Listesi" ve "EK-4/A: Hasta Sevk Formu" listesi madde metninden çıkarılmıştır.

38. Bu Tebliğin 2 nci maddesi 15/1/2009 tarihinden geçerli olmak üzere, diğer maddeleri yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Maliye Bakanlığından:

TEDAVİ KATILIM PAYININ UYGULANMASI HAKKINDA TEBLİĞ
(SIRA NO: 5)

Bilindiği üzere, (7) sıra numaralı Tedavi Katılım Payının Uygulanması Hakkında Tebliğ (Bundan sonra Tebliğ olarak ifade edilecektir.) 31/12/2008 tarihli ve 27097 (yedinci mükerrer) sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

Söz konusu Tebliğde aşağıda belirtilen değişiklik ve düzenlemelerin yapılması gerekli görülmüştür.

1. Tebliğın 6 ncı maddenin ikinci fıkrasında yer alan “Özel sağlık kurum ve kuruluşlarında” ibaresi “Özel sağlık kurumlarında” şeklinde değiştirilmiş, üçüncü fıkrasında yer alan “resmî” ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

2. Tebliğın 9 uncu maddesine (ç) bendi olarak “(c) bendi dışında kalan ve sağlık raporunda (yatarak tedavilerde sağlık raporu veya epikrizde) hayati önemi haiz olduğu belirtilmeyen; iyileştirme araç ve gereçleri ile protez ve ortezler.” ibaresi ilave edilmiştir.

3. Tebliğın 11 inci maddesine (c) bendi olarak “Embriyo dondurma (freezing) işlemi için %30,” ibaresi ilave edilmiştir.

4. Bu Tebliğın 1 inci maddesi 1/1/2009 tarihinden geçerli olmak üzere, diğer maddeleri yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

[R.G. 20 Ocak 2009 – 27116]

— • —

Sermaye Piyasası Kurulundan:

BORÇLANMA ARAÇLARININ KURUL KAYDINA ALINMASI VE SATIŞINA
İLİŞKİN ESASLAR HAKKINDA TEBLİĞ
(SERİ: II, NO: 22)

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak, Tanımlar ve Kısaltmalar

Amaç ve kapsam

MADDE 1 – (1) Bu Tebliğ'in amacı; 28/7/1981 tarihli ve 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu'nun uygulaması ile ilgili olarak, borçlanma araçlarının Kurul kaydına alınması ve ihracında uyulması gereken esaslar ile borçlanma araçlarının niteliklerini düzenlemektir.

Dayanak

MADDE 2 – (1) Bu Tebliğ, 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu'nun 13 üncü ve 14 üncü maddeleri ile 22 nci maddesinin (a) ve (b) bentlerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar ve kısaltmalar

MADDE 3 – (1) Bu Tebliğ'de geçen;

a) Altın, Gümüş ve Platin Bonoları: İAB üyesi bankalar ile kıymetli maden aracı kurumlarının belli miktarda kıymetli maden cinsinden ihraç ettikleri menkul kıymeti,

b) Aracı Kuruluş: Aracı kurumlar ile bankaları,

c) Banka Bonosu: Kalkınma ve yatırım bankalarının borçlu sıfatıyla düzenleyip, iskonto esasına göre ihraç ettikleri menkul kıymeti,

ç) Borçlanma Araçları: İhraççıların bu Tebliğ hükümlerine göre borçlu sıfatıyla düzenleyip Kurul kaydına alınmak suretiyle ihraç ederek sattıkları emre, nama veya hamiline yazılı menkul kıymet niteliğindeki Tahvilleri, Hisse Senedine Dönüştürülebilir Tahvilleri,

Değiştirilebilir Tahvilleri, Finansman Bonolarını, Altın, Gümüş ve Platin Bonolarını, Banka Bonolarını ve bu Tebliğ'de sayılmamakla birlikte niteliği itibari ile borçlanma aracı olduğu Kurulca kabul edilecek sermaye piyasası araçlarını,

d) DET (Değiştirilebilir Tahvil): İhraççı tarafından çıkarılan ve payları borsalarda veya teşkilatlanmış diğer piyasalarda işlem gören diğer ortaklıklara ait paylarla değiştirme hakkı veren menkul kıymetleri,

e) Finansman Bonosu: İhraççıların borçlu sıfatıyla düzenleyip, iskonto esasına göre ihraç ettikleri menkul kıymeti,

f) HDT (Hisse Senedine Dönüştürülebilir Tahvil): Ortaklık tarafından çıkarılan ve ihraççı ortaklığın sermaye artırımını suretiyle çıkaracağı paylara veya izahname ve sirkülerde belirtilen esaslar çerçevesinde temin edilen ihraççı paylarına dönüştürme hakkı veren menkul kıymetleri,

g) İAB: İstanbul Altın Borsası'nı,

ğ) İhraç: Borçlanma araçlarının ihraççı tarafından çıkarılıp, halka arz edilerek veya halka arz edilmeksizin tahsisli satışını,

h) İhraççı: Ortaklıklar, mevzuata göre özelleştirme kapsamına alınanlar dahil kamu iktisadi teşebbüsleri, mahalli idareler ile bu idarelerle ilgili özel mevzuat uyarınca faaliyet gösteren kuruluş, idare ve işletmeleri,

ı) İMKB: İstanbul Menkul Kıymetler Borsası'nı,

i) Kanun: 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu'nu,

j) Kurul: Sermaye Piyasası Kurulu'nu,

k) MKK: Merkezi Kayıt Kuruluşu A.Ş.'yi,

l) Ortaklık: Anonim ortaklığı,

m) Tahsisli satış: İhraç edilecek borçlanma araçlarının halka arz edilmeyerek, doğrudan dışarıda veya yurt içinde yerleşik kişilere tahsisli olarak ya da İMKB'nin ilgili pazarında toptan satışını,

n) Tahvil: Ortaklıkların ödünç para bulmak için itibari kıymetleri eşit ve ibareleri aynı olmak üzere çıkardıkları borç senetlerini,

o) TSPAKB: Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliği'ni,

ö) TTK: 29/6/1956 tarihli ve 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nu,

p) TTSG: Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi'ni,

ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Genel Esaslar

Kurul kaydına alınmanın kapsamı

MADDE 4 – (1) İhraççıların ihraç edecekleri borçlanma araçlarını, bu Tebliğ'de belirtilen esaslara göre Kurul'a kaydettirmeleri zorunludur.

(2) Borçlanma aracı ihracı için ortaklık statüsündeki ihraççıların esas sözleşmelerinde buna yetki veren hüküm bulunması ve bu konuda genel kurulca karar alınmış olunması zorunludur. Genel kurul kararının toplantı ve karar nisapları bakımından, TTK'nın 372 nci ve 378 inci maddeleri hükümlerine uygun olarak alınmış olması gereklidir. Kanun'un 13 üncü maddesine göre, borçlanma araçlarını ihraç yetkisi, esas sözleşme ile yönetim kuruluna devredilebilir.

(3) İhraç edilecek borçlanma araçlarına ilişkin olarak alınacak yetkili organ kararında bu araçların tutarının, türünün, vadesinin ve faizinin belirlenmesine ilişkin genel esaslar ile banka bonusu için satış ve tedavül limitlerine yer verilmesi zorunludur.

(4) Kurul kaydına alınma başvurusunun, yetkili organ kararının alındığı tarihten itibaren 1 yıl içinde yapılması zorunludur.

(5) İhraç başvurusu bir yıllık bir dönem içinde yapılacak borçlanma araçları ihraçlarının tümünü kapsayacak şekilde de yapılabilir. Bu dönem içerisinde borçlanma araçları, farklı vade yapısı veya faiz oranına sahip tertipler veya tertibe bağlı seriler halinde satılabilir.

(6) Banka bonosuna ilişkin ihraç başvurusunun bir yıllık bir dönem içinde yapılacak borçlanma araçları ihraçlarının tümünü kapsayacak şekilde yapılması durumunda, Kurulca belirlenecek satış limiti, tedavül limitini geçmemek üzere, bu süre içerisinde satışı yapılacak banka bonolarının tamamını kapsar.

(7) Kayda alınan borçlanma araçlarının satışından vazgeçilmesi halinde bu durum derhal Kurul'a bildirilir.

Kayda alınma için Kurul'a başvuru ve gerekli belgeler

MADDE 5 – (1) İhraççılar, esas sözleşmeleri veya varsa kendi özel mevzuatları uyarınca borçlanma aracı ihracına yetkili organ kararının alınmasından sonra borçlanma araçlarının kayda alınması için, Ek/1'de yer alan belgelerle birlikte Kurul'a başvururlar.

(2) Bir yıllık dönem içinde halka arz edilecek borçlanma araçlarının Kurulca kayda alınmasından sonra, ihraççılar her tertip veya serinin satışından en az 10 gün önce; satış ile ilgili sirkülerin de içinde bulunduğu Ek/2'de yer alan belgelerle birlikte Kurul'a başvururlar. Kurul, gerekli incelemeleri yaptıktan sonra sirküleri onaylar. Sirküler onaylanmadan satış işlemlerine başlanamaz.

(3) Bir yıllık dönem içinde tahsisli satılacak borçlanma araçlarının Kurul kaydına alınmasından sonra, ihraççılar satış işlemlerini Kurul'a başvurulmaksızın gerçekleştirirler ve satış sonuçlarına ilişkin olarak Kurul'a bilgi verirler.

(4) İhraççıların borçlanma aracı ihraçları için, ihraççılarla ilgili özel mevzuat uyarınca başka bir makam veya organın karar ve onayı gerekiyorsa ihraç başvurusunda bu karar veya onayın bulunması şarttır.

(5) Özel mevzuatları uyarınca başka bir kamu kuruluşunun gözetim ve denetimine tabi olan ihraççıların, Kurul'a yapacakları kayda alma başvurusu öncesinde, ihraca engel teşkil edecek herhangi bir husus olup olmadığına dair ilgili kamu kuruluşunca hazırlanarak doğrudan Kurul'a gönderilecek görüş yazısı için ilgili kamu kuruluşuna başvuruda bulunmaları gereklidir.

(6) Halka arz edilecek borçlanma araçlarının borsada işlem görmesinin planlanması halinde ihraççılar, ihraç edilecek borçlanma araçlarının ilgili borsa pazarında işlem görüp göremeyeceğine ilişkin olarak bu maddenin beşinci fıkrasında yer alan esaslar çerçevesinde borsaya başvururlar.

(7) Halka arz yolu ile satılacak borçlanma araçları için, ihraççının son 3 yıla ait yıllık finansal tablolarının bağımsız denetimden geçirilmesi zorunludur. İhracın hesap döneminin bitimini izleyen ilk altı aydan sonraki bir dönemde gerçekleştirilmesi durumunda ise, 6 veya 9 aylık ara dönem finansal tablolar da bağımsız denetimden geçirilir.

(8) Tahsisli satılacak borçlanma araçları için, ihraç veya tedavül limitinin hesaplanmasında esas alınacak finansal tabloların özel amaçlı bağımsız denetimden geçirilmesi yeterlidir.

Kurul kaydına alınma

MADDE 6 – (1) Kurul, ihraç edilecek borçlanma araçlarının Kurul kaydına alınmasına ilişkin başvuruları, mevzuatta öngörülen esaslar çerçevesinde inceler ve sonuçlandırır. İncelemeler sonucunda açıklamaların yeterli olmadığı ve gerçeği dürüst biçimde yansıtmayarak halkın istismarına yol açacağı sonucuna varılırsa, gerekçe gösterilerek, başvuru konusu borçlanma araçlarının Kurul kaydına alınmasından imtina edilebilir.

(2) Kayda alınan borçlanma araçlarının satışına ilişkin olarak bir kayıt belgesi düzenlenir. Kayıt belgesinin, Kurul'un kayda alma kararı tarihinden itibaren en geç 15 gün içinde teslim alınması zorunlu olup, bu belge alınmaksızın ihraç ve satış işlemlerine başlanamaz. Ancak, Kurul gerekli hallerde bu süreyi uzatabilir.

(3) Kurul, ihraççıdan, borçlanma araçlarına ilişkin ödeme yükümlülüklerinin yurt içinde yerleşik bir banka veya üçüncü bir tüzel kişi tarafından garanti altına alınmasını talep edebilir.

Borçlanma araçlarının türü

MADDE 7 – (1) Borçlanma araçları halka arz edilerek veya halka arz edilmeksizin tahsisli olarak satılabilir.

(2) Borçlanma araçlarının emre, nama veya hamiline olarak hangi türde ihraç edileceğine izahname ve sirkülerde yer verilir.

Borçlanma araçlarının tahsisli satışı

MADDE 8 – (1) Borçlanma araçlarının tahsisli olarak satışında izahname ve sirküler düzenlenmez.

(2) Borçlanma araçlarını tahsisli olarak satın alacak gerçek ve tüzel kişilerin sayısının gerek bu araçların Kurul kaydına alınması aşamasında gerekse kayıt aşamasından sonra yapılacak işlemlerle 100'ü geçmemesi şarttır.

(3) Kurul'un ihraççıların muafiyet şartlarına ilişkin düzenlemelerinde tanımlanan nitelikli yatırımcılara yapılan tahsisli satışlarda sayı yönünden bir kısıtlama uygulanmaz. Ancak nitelikli yatırımcılara satılan borçlanma araçlarının, Kanun'un 3 üncü maddesinde yer alan halka arz tanımı kapsamına girecek şekilde yeniden satışa sunulmaları halinde izahname ve sirküler düzenlenmesi zorunludur.

Derecelendirme

MADDE 9 – (1) İhraç edilecek borçlanma araçlarına ilişkin olarak kredi derecelendirmesi yapılması durumunda, derecelendirme notuna izahname ve sirkülerde yer verilmesi zorunludur.

(2) İhraç edilecek borçlanma aracının kredi derecelendirmesini yapan derecelendirme kuruluşunun, derecelendirme notuna esas teşkil eden bilgileri vade boyunca yılda en az bir seferden az olmamak üzere ve ihtiyaç halinde düzenli olarak gözden geçirmesi, gözden geçirmenin sonucuna bağlı olarak derecelendirme çalışmasını yeniden değerlendirmek suretiyle verilen notu zamanında güncellemesi zorunludur.

(3) Derecelendirme notlarındaki değişikliklerin, ihraççılarca Kurul'un özel durumların kamuya açıklanmasına ilişkin düzenlemeleri çerçevesinde kamuya açıklanması zorunludur.

Borçlanma araçlarının hak sahipleri bazında izlenmesi

MADDE 10 – (1) Yurtiçinde ihraç edilen borçlanma araçlarının Kanun'un 10/A maddesi çerçevesinde MKK nezdinde kayden hak sahipleri bazında izlenmesi zorunludur.

İhraç limiti

MADDE 11 – (1) Borçlanma araçlarına ilişkin ihraç limiti ve katsayı, 14/1/1993 tarihli ve 93/3983 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı'nda yer alan esaslar ve Kanun çerçevesinde tespit olunur.

(2) İhraççıların ihraç edebileceği borçlanma araçlarının toplam tutarı Ek/3'te yer alan esaslar dahilinde belirlenir. Ancak; mahalli idareler ve bunlarla ilgili özel mevzuatları uyarınca faaliyet gösteren kuruluş, idare ve işletmeler, mevzuata göre özelleştirme kapsamına alınanlar dahil kamu iktisadi teşebbüslerinin borçlanma aracı ihraç limitleri 14/1/1993 tarihli ve 93/3983 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı'nda yer alan esaslar ve Kanun çerçevesinde belirlenir. Bu durumda, özel kanunlarda belirlenen limitler uygulanmaz. Ayrıca banka bonolarına ilişkin tedavül ve satış limitleri, bu Tebliğ'in 58 inci maddesinde yer alan esaslar çerçevesinde tespit olunur.

(3) İhraç limitinin hesaplanmasında, özel bağımsız denetime tabi tutulmuş ve Kurul'un sermaye piyasası araçları bir borsada işlem gören ortaklıklar için belirlediği finansal tablo ve raporlamaya ilişkin düzenlemelerine göre hazırlanmış finansal tablolar esas alınır. İhraç limitinin hesaplanmasına esas teşkil eden finansal tabloların Kurul'un bağımsız denetim standartları düzenlemeleri çerçevesinde bağımsız denetimden geçirilmiş olması halinde özel bağımsız denetim raporu istenmez.

(4) Ancak; ihraççıların, bağımsız denetimden geçmiş son finansal tablo döneminden sonra, limite esas teşkil eden bilanço kalemlerinde olumsuz yönde meydana gelen değişiklik sonucunda ihraç edilecek borçlanma araçlarının toplam tutarının ihraç limitinin üstünde kalması halinde ihraç limitleri, Kurul'un bağımsız denetim standartları düzenlemeleri çerçevesinde hazırlanan özel amaçlı bağımsız denetim raporu düzenlenmek suretiyle tespit edilir.

(5) Tahsisli satılacak borçlanma araçlarına ilişkin ihraç limitinin belirlenmesinde, Ek/3'te belirtilen katsayılar yarı oranında uygulanır.

(6) Hazine garantisi ihtiva eden ihraçlarda, mevzuatta öngörülen ihraç limitlerine uyulmaz.

Aracı kuruluş kullanma zorunluluğu

MADDE 12 – (1) Halka arz edilen borçlanma araçlarının satışının, bunlara ilişkin anapara, faiz ödemesi ve benzeri yükümlülüklerin aracı kuruluşlar vasıtasıyla yerine getirilmesi zorunludur.

(2) Borçlanma araçlarının halka arz yoluyla satışında, bu araçlara ilişkin yükümlülüklerin yerine getirilme esaslarına düzenlenecek izahname ve sirkülerde yer verilir.

(3) Borçlanma araçlarının halka arz yoluyla satışında, bu araçlara ilişkin yükümlülükler, tasarruf sahiplerinin kolaylıkla yararlanabileceği şekilde yerine getirilir.

İzahname ve sirküler düzenleme esasları

MADDE 13 – (1) İzahname ve sirkülerin ihraççı, ihraççının mali durumu, riskleri, borçlanma araçlarının itfasına ilişkin temel varsayımları, faaliyet kapsam ve sonuçları ile ihraca ilişkin olarak mevzuatın öngördüğü ve Kurulca gerekli görülen bilgiler ile yatırımcıların yatırım kararlarına etki edebilecek diğer hususları açıklıkla ortaya koyacak ayrıntıda düzenlenmesi, Kurul tarafından belirlenen asgari standartlara uygun olması, kayda alınma başvurusu sırasında Kurulca istenebilecek ek bilgileri içermesi ve izahname ve sirkülerde yer alan bilgi ve açıklamaların belgeye dayandırılması zorunludur.

(2) İhraç edilecek borçlanma araçlarına garanti verilmesi durumunda, garantöre ilişkin temel bilgilere de izahname ve sirkülerde yer verilir.

(3) Kurul'un ilgili Tebliğ hükümleri çerçevesinde bağımsız denetime tabi ihraççıların izahname ve sirkülerindeki denetlenen dönemlere ilişkin mali durum ve faaliyet sonuçlarına ilişkin bilgilerin, ilgili bağımsız denetim kuruluşlarınca verilen raporlara uygun olarak hazırlanması ve uygunluğunun bağımsız denetim kuruluşlarınca onaylanmış olması gerekir.

(4) İzahname ve sirkülerin aracı kuruluş ve varsa konsorsiyum üyeleri tarafından da imzalanması gerekir. Bu belgelerde yer alan bilgilerin gerçeği dürüst bir biçimde yansıtmasından ihraççılar sorumludur. Ancak, kendilerinden beklenen özeni göstermeyen aracı kuruluşlara da zararın ihraççılara tazmin ettirilemeyen kısmı için müracaat edilir. Bağımsız denetim kuruluşları da kendi sorumlulukları çerçevesinde izahnamede yer alan bilgilerin gerçeği dürüst bir biçimde yansıtmasından hukuken sorumludurlar.

(5) İhraççılar ve satışa aracılık eden kuruluşlar, satış yerlerinde Kurulca onaylanmış izahnameden yeterli sayıda bulundurarak talep edenlere vermek zorundadırlar.

Halka açıklanan konulardaki değişiklikler

MADDE 14 – (1) İzahname ve sirkülerle halka açıklanan konularda satışa başlamadan veya satış süresi içinde meydana gelen ve bildirilmemesi halinde yatırımcıların zararına neden olabilecek değişikliklerin ve yeni hususların, ihraççılar tarafından öğrenildiği tarihte her durumda satışa başlamadan önce veya satış süresi içinde satış durdurularak, ihraççı veya aracı kuruluş tarafından yazılı şekilde en seri haberleşme vasıtasıyla Kurul'a bildirilmesi zorunludur.

(2) Kurul'dan onay alındıktan sonra izahnamedeki değişikliklerin Ticaret Sicili'ne tescil ettirilmesi ve TTSG'de ilanı; sirkülerdeki değişikliklerin ise, bu sirkülerlerin ilan edildiği gazetelerde veya ihraççının internet sitesinde yayımlanması zorunludur.

İzahnamenin tescili ve ilanı

MADDE 15 – (1) Halka arz yoluyla satılacak borçlanma araçlarının Kurul kaydına alınmasından sonra, Kurulca onaylanmış izahname, kayıt belgesi tarihinden itibaren 15 gün içinde ortaklığın kayıtlı olduğu Ticaret Sicili'ne tescil ve TTSG'de ilan ettirilir. Ticaret Sicili'ne tescil ve TTSG'de ilan ettirilen izahname, ihraççının internet sitesinde de yayımlanır.

Tasarruf sahipleri sirkülerinin ilanı

MADDE 16 – (1) Tasarruf sahipleri sirkülerinin, izahnamenin tescilinden itibaren 15 gün içinde ve satışın başlangıç tarihinden en az 1, en çok 5 gün önce günlük yayın yapan en

az iki gazetenin Türkiye baskısında veya ihraçcının internet sitesinde satış süresince ilan edilmesi zorunludur.

(2) Borçlanma araçları, Kurulca onaylanan sirkülerin ilanını takiben, izahnamede yer alan esaslar çerçevesinde satışa sunulur.

İlan ve reklamlar

MADDE 17 – (1) Borçlanma araçlarının halka arzı dolayısıyla yayımlanacak ilan ve reklam metinleri, yayım tarihinden en az 2 işgünü önce Kurul'a sunulur. İlan, reklam ve her türlü açıklamalarda izahname ve sirkülerde yer alan bilgilere aykırı düşecek herhangi bir bilgiye yer verilemez. Kurul, gerekli gördüğünde metinlerde değişiklik yapılmasını isteyebilir. Kurulca talep edilen değişiklikler yapılmadan metinler yayımlanamaz.

(2) Söz konusu metinlerde, halka arza ilişkin izahnamenin temin edileceği yerler ile varsa sirkülerin ilan edildiği gazetelerin isimleri ve tarihleri veya ihraçcının internet sitesinin adresi belirtilir.

(3) Sirküler yayımlanmadan önce, Kurul'dan onay alınmak kaydıyla, sadece ihraçcının faaliyet konusu, sektörü, sektördeki yeri ve ürünleri hakkında ilan ve reklam yapılabilir ve bu bilgilerle sınırlı olmak üzere, basın yayın organlarına açıklamada bulunulabilir.

(4) Sirküler yayımlandıktan sonra, gazeteler yoluyla ilan veya reklam yapılmak istendiği takdirde, yapılacak ilan ve reklamlarda sirkülerin yayımlandığı gazetelere ilişkin bilgilere yer verilmesi zorunludur. Sirkülerin sadece ihraçcının internet sitesinde yayımlanması durumunda, bu bilgiye tüm ilan ve reklamlarda yer verilir.

Satış süresi ve vade başlangıç tarihinin belirlenmesi

MADDE 18 – (1) Halka arz edilecek borçlanma araçlarının satış süresi 2 işgününden az ve 5 işgününden fazla olamaz. Ancak halka arz edilecek banka bonoları, bu bonoların vadesi boyunca satışa sunulabilir.

(2) Tahsisli satışlarda, satışa Kurul kayıt tarihinden itibaren 15 gün içinde başlanması ve satışın 7 gün içinde tamamlanması zorunludur.

(3) Kurul, makul gerekçelerin varlığı halinde borçlanma araçlarının satış süresini uzatabilir.

(4) Tahvillerin, HDT'lerin ve DET'lerin vade başlangıç tarihinin belirlenmesinde, satış süresinin son günü vade başlangıç tarihi olarak kabul edilir.

(5) Finansman bonoları, altın, gümüş ve platin bonoları ile banka bonolarının vade başlangıç tarihinin belirlenmesinde, bunların satışa sunulduğu ilk gün vade başlangıç tarihi olarak kabul edilir.

Satış sonuçlarının Kurul'a bildirilmesi

MADDE 19 – (1) Borçlanma araçlarının satış süresinin bitimini izleyen 6 işgünü içinde ihraççı veya aracı kuruluş;

a) Borçlanma araçlarının halka arz edilmesi durumunda, izahnamenin yayımlandığı TTSG, varsa sirkülerin ilan edildiği gazeteler ile ilan ve reklamların yayımlandığı yazılı yayın araçlarının birer nüshasını,

b) Borçlanma araçlarının satıldığı gerçek ve tüzel kişileri, bu kişilerin satın aldıkları borçlanma araçlarının miktar ve tutarlarını, varsa bunların ihraççı ile olan sermaye, yönetim ve ticari ilişkilerini gösteren bir belgeyi,

c) Satış sonuçlarına ilişkin olarak MKK'dan alınacak yazıyı, Kurul'a göndermekle yükümlüdür.

İkinci el piyasa işlemleri

MADDE 20 – (1) Borsalarda işlem gören borçlanma araçlarının borsada ve borsa dışında alım satımı borsa mevzuatı çerçevesinde mümkündür.

(2) İlgili borsalarda işlem gören borçlanma araçlarına ilişkin olarak aracı kuruluşların borsa dışında verdikleri alım satım fiyat tekliflerinin, TSPAKB tarafından belirlenecek bir veri yayın kuruluşu vasıtasıyla kamuya açıklanması zorunludur.

(3) Aracı kuruluşların borsalarda işlem görmeyen borçlanma araçları için verdikleri alım satım fiyat tekliflerini kendi internet sitelerinde güncel bir şekilde yayımlamaları zorunludur.

Borsalarda işlem görmeyen borçlanma araçlarına ilişkin olarak aracı kuruluşların verdikleri alım satım fiyat teklifleri, TSPAKB tarafından belirlenecek bir veri yayın kuruluşu vasıtasıyla da kamuya açıklanır.

Hisseleri İMKB’de işlem görmeyen ihraççılara ilişkin özel hükümler

MADDE 21 – (1) Hisseleri İMKB’de işlem görmeyen ihraççıların, ilgili borsa veya teşkilatlanmış diğer piyasalarda işlem görmek üzere halka arz edilmek suretiyle borçlanma aracı ihraç etmeleri durumunda, söz konusu borçlanma araçlarının vadesi boyunca, Kurul’un sermaye piyasası araçları bir borsada işlem gören ortaklıklar için belirlediği finansal tablo ve raporlamaya ilişkin düzenlemeleri çerçevesinde yıllık finansal tablolarını bağımsız denetimden, 6 aylık ara dönem finansal tablolarını incelemekten (sınırlı bağımsız denetim) geçirmeleri, 3 ve 9 aylık finansal tablolarını ise bağımsız denetimden geçirmeksizin, payları borsada işlem gören halka açık ortaklıkların ilgili finansal tablolarının gönderilme süresi içinde Kurul’a ve ilgili borsaya iletmeleri zorunludur.

(2) Bu ihraççılar, Kurul düzenlemelerine uygun olarak hazırlayacakları yıllık finansal tablolarını her yıl olağan genel kurul toplantılarını izleyen 30 gün içinde TTSG’de yayımlamak zorundadırlar. Genel kurul yapılmasına bağlı olmaksızın, bu ilan en geç yıllık hesap döneminin bitimini izleyen altıncı ayın sonunda yapılır.

(3) Bu ihraççılar, yıllık faaliyet raporları ile bağımsız denetime tabi tutulmuş finansal tablolarını, finansal tablo kullanıcıları tarafından kolaylıkla ulaşılabilecek şekilde, borsada kamuya açıklandıktan sonra, kendilerine ait internet sitelerinde yayımlamak zorundadırlar. Bu bilgilerin, ilgili internet sitesinde borçlanma aracının vadesi süresince kamuya açık tutulması zorunludur.

(4) Bu ihraççıların, ilgili borsa veya teşkilatlanmış diğer piyasalarda işlem görmeksizin halka arz edilmek suretiyle borçlanma aracı ihraç etmeleri durumunda, söz konusu borçlanma araçlarının vadesi boyunca, Kurul’un finansal tablo ve raporlamaya ilişkin düzenlemeleri kapsamında yıllık finansal tablolarını bağımsız denetimden geçirmeleri zorunludur. Bu ihraççılar, Kurul düzenlemelerine uygun olarak hazırlayacakları yıllık finansal tablolarını her yıl olağan genel kurul toplantılarını izleyen 30 gün içinde biri merkezlerinin bulunduğu yerde yayımlanan en yüksek tirajlı iki yerel süreli yayından birinde olmak üzere iki yerel süreli yayında veya kendilerine ait internet sitelerinde, ayrıca TTSG’de ilan ederler. Genel kurul yapılmasına bağlı olmaksızın, bu ilanlar en geç yıllık hesap döneminin bitimini izleyen altıncı ayın sonunda yapılır.

Mahalli idareler, ilgili kuruluş, idare ve işletmeler

MADDE 22 – (1) Mahalli idareler ve bu idarelerle ilgili özel mevzuatları uyarınca faaliyet gösteren kuruluş, idare ve işletmeler mevzuatları uzun vadeli borçlanmaya imkan verdiği takdirde ödünç para bulmak için, Kanun’un 13 üncü maddesi uyarınca 14/1/1993 tarihli ve 93/3983 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı’nda yer alan esaslar çerçevesinde, menkul kıymet niteliklerini taşımak üzere borçlanma araçları ihraç edebilirler.

Özel durumların açıklanması

MADDE 23 – (1) İhraççılar, bu Tebliğ hükümleri çerçevesinde ihraç ettikleri borçlanma araçlarına ilişkin olarak Kurul’un özel durumların açıklanması hakkındaki düzenlemeleri çerçevesinde gerekli özel durum açıklamalarını yaparlar.

Kurul denetimi ve bilgi verme

MADDE 24 – (1) Kurul, borçlanma araçlarını kayda aldığı ihraççıların, borçlanma araçlarına dair hesap ve işlemlerini Kanun uyarınca denetleyebilir.

(2) Kurul, ihraççıdan; borçlanma araçlarına ve ihraççının mali durumunun izlenmesine dair her türlü bilgi ve belgeyi isteyebilir.

Yurtdışında satılacak borçlanma araçları

MADDE 25 – (1) İhraççılar yurt dışında satışını gerçekleştirecekleri borçlanma araçlarının, Kurul kaydına alınması için Ek/4’te yer alan belgelerle Kurul’a başvururlar.

(2) Söz konusu borçlanma araçlarına ilişkin satış işlemlerine, bu araçlar Kurul kaydına alınmadan başlanamaz.

Kayda alma ücreti

MADDE 26 – (1) İhraççılar, kayıt belgesinin verilmesinden önce, satışı yapılacak borçlanma araçlarının ihraç değeri üzerinden Kanun’da belirtilen oran nispetinde belirlenecek ücreti Kurul adına açılan hesaba yatırmakla yükümlüdürler.

(2) Kayda alınan borçlanma araçlarının tamamının veya bir kısmının satışının yapılamamış olması halinde, borçlanma araçlarına ilişkin olarak Kurulca alınmış bulunan ücretin iadesi talep edilemez.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM Tahvillere İlişkin Esaslar

Tahvillerin vadesi

MADDE 27 – (1) Tahvillerin vadesi 1 yıldan az olmamak üzere serbestçe belirlenebilir.

(2) Tahviller seriler halinde satışa sunulduğunda, serilerin vadelerinin başlangıç tarihleri, her seri için belirlenen satış sürelerinin son günüdür.

Tahvillerin itfası

MADDE 28 – (1) Tahvillerin anaparası, vade bitiminde bir defada veya vade içinde taksitler halinde ödenebilir. Halka arz edilecek tahvillerin taksitli itfa edilmesi durumunda itfaya ilişkin esaslara izahname ve sirkülerde yer verilir.

(2) Halka arz edilecek tahvillerde itfa planının sirkülerde ve ihraççının internet sitesinde yer alması zorunludur.

(3) İtfa planına bağlı olarak yıllık eşit taksitlerle itfa edilecek tahvillerin itfası bu Tebliğ’in 29 uncu maddesinde yer alan hükümlere göre gerçekleştirilir.

Tahvillerin erken itfası

MADDE 29 – (1) İhraççının veya tasarruf sahibinin talebine bağlı olarak kısmen veya tamamen erken itfa edilebilir nitelikte tahvil ihraç edilebilir. Halka arz edilecek tahvillerin erken itfaya konu olması durumunda erken itfaya ilişkin esaslara ve kısmi itfa durumunda tahvillerin ne şekilde belirleneceğine izahname ve sirkülerde yer verilir.

(2) Erken itfaya konu tahvillerin bedellerinin tasarruf sahiplerine, erken itfanın başladığı tarihten itibaren en geç 5 işgünüde ödenmesi zorunludur.

(3) Erken itfaya ilişkin olarak ihraççı tarafından yapılacak duyurular ayrıca MKK’ya da bildirilir ve bedeli ödenen tahviller erken itfa ile birlikte MKK nezdinde iptal olunur.

İhraççının talebine bağlı erken itfa

MADDE 30 – (1) Tahvillerin ihraççının talebine bağlı olarak erken itfaya konu olması durumunda, itfa tarihinden en az 15 gün önce ihraççı tarafından özel durum açıklaması yapılması ve erken itfaya ilişkin duyurunun ihraççının internet sitesinde yer alması zorunludur.

(2) Duyurularda erken itfanın ne zaman başlayacağı ve kaç gün süreceği, itfanın yapılacağı yerler ve ödeme esasları ile itfaya ilişkin diğer hususlar belirtilir.

Tasarruf sahibinin talebine bağlı erken itfa

MADDE 31 – (1) Tasarruf sahiplerinin talebine bağlı olarak erken itfa edilebilir nitelikte ihraç edilen tahviller, ihraççının itfa planında yer alan faiz ödeme tarihlerinden bir veya bir kaçında tahvilin bedelinin izahname ve sirkülerde açıklanan esaslara göre tespit edilecek fiyat üzerinden ödenmesi taahhüdünü taşır.

(2) Erken itfa hakkını kullanmak isteyen tasarruf sahipleri, tahvillerin ihracına ilişkin izahname ve sirkülerde belirtilen tarihlerden en erken bir ay önce ihraççıya bildirimde bulunurlar. Bu bildirim aracı kuruluş vasıtasıyla yapılması zorunludur. İhraççı söz konusu bildirim kolaylıkla yapılabilmesi için gerekli önlemleri alır.

Faiz

MADDE 32 – (1) Tahvillere ödenecek faiz oranı ile ödeme koşullarına ilişkin esaslar, izahname ve sirkülerde açıkça belirtilmek koşuluyla ihraççılarca belirlenir.

(2) Aynı tertibe dahil farklı serilerdeki tahviller için değişik faiz oranı tespit edilebilir.

Değişken faizli tahvil

MADDE 33 – (1) İhraççılar değişken faizli tahvil ihraç edebilir. Halka arz edilecek değişken faizli tahvillerde faiz belirleme usul ve esasları izahname ve sirkülerde açıkça belirtilir.

(2) Uygulamaya esas alınacak faiz oranının belirlenmesi için gerekli unsurların Kurul'a müracaat edilmeden önce tespiti ve bunların izahname ile sirkülerde yer alması zorunlu olup, söz konusu hususlarda, kanuni zorunluluklar saklı kalmak kaydıyla vade sonuna kadar değişiklik yapılamaz.

(3) Aracı kuruluşlar değişken faizli tahvillere ödenecek faiz tutarlarının usulüne uygun olarak hesaplanmasının kontrolü ile yükümlüdürler.

(4) Ödenecek faiz oranının belirlenmesinde esas alınacak ölçütün ortadan kalkması halinde yapılacak işlemler Kurul tarafından belirlenir.

Tahvillere kardan pay verilmesi

MADDE 34 – (1) İhraççılar esas sözleşmelerinde veya varsa özel mevzuatlarında hüküm bulunmak şartıyla tahvillere kardan pay verebilirler. Halka arz edilecek tahvillere kardan pay verilmesine ilişkin esaslara izahname ve sirkülerde yer verilir.

(2) Tahvillere verilecek kar payının hesaplanmasında, Kurul'un sermaye piyasası araçları bir borsada işlem gören ortaklıklar için belirlediği finansal tablo ve raporlamaya ilişkin düzenlemeleri çerçevesinde hazırlanmış ve ihraççı genel kurulunca kabul edilmiş yıllık finansal tablolar esas alınır.

(3) İhraççılar, tahvillere verilecek kar payının belirlenmesinde aşağıdaki esaslardan birini seçebilir:

a) Faiz ve buna ek olarak, tahvile kardan pay verilmesi,

b) Kar payının faizden daha az olması halinde, faiz ödenmesi; faiz getirisine eşit veya daha fazla kar payı tahakkuk etmişse kar payının ödenmesi,

c) Bir faiz öngörülmezsizin tahvile kardan pay verilmesi.

(4) Halka açık ortaklıklar açısından tahvillere ödenecek kar payı, Kurulca belirlenen ilke ve esaslara göre ayrılacak birinci temettü miktarını azaltamaz.

(5) Tahvillere ödenecek kar payı, yıllık finansal tabloların ihraççı olağan genel kurulunca onaylanmasını müteakip ve hesap dönemini takip eden 5 inci ay sonuna kadar, izahname ve sirkülerde belirtilmiş olan esaslar çerçevesinde belirlenerek açıklanır.

(6) Tahvillere ilişkin kar payı, kıstelyevm esası uygulanmak sureti ile hesap dönemi sonu itibarıyla mevcut tahvillerin tümüne, bunların ihraç ve vade tarihleri dikkate alınarak dağıtılır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

HDT'lere İlişkin Esaslar

HDT'lerin vadesi ve dönüştürmenin başlangıcı

MADDE 35 – (1) HDT'nin vadesi 1 yıldan az olamaz. HDT'lerin hisse senetlerine dönüştürülmesi vade başlangıç tarihinden itibaren en erken 1 yıl sonra yapılabilir.

İhraççının niteliği

MADDE 36 – (1) HDT'lerin halka arz yolu ile satılacak olması durumunda ihraççının paylarının borsada veya teşkilatlanmış diğer piyasalarda işlem görmesi zorunludur.

Dönüştürme fiyatı ve oranı

MADDE 37 – (1) Dönüştürme fiyatı, HDT sahiplerinin tahvillerini hisse senetlerine dönüştürmeleri halinde bu hisse senetlerine uygulanacak fiyattır.

(2) Dönüştürme oranı, hisse senedine dönüştürme sırasında HDT'nin nominal değeri karşılığında verilecek pay sayısını gösterir.

(3) Dönüştürme oranının küsuratlı olması durumunda, dönüştürme sırasında toplam üzerinden küsurata isabet eden hisse senedi tutarı HDT sahibine nakden ve peşinen ödenir. Bu hesaplamada dönüştürme fiyatı esas alınır.

(4) Payları borsada veya teşkilatlanmış diğer piyasalarda işlem gören ortaklıklarca ihraç edilecek HDT'lerin tahsisli olarak satılması durumunda uygulanacak dönüştürme fiyatının

belirlenmesinde, hisseleri borsada işlem gören ortaklıkların tahsisli sermaye artırımlarına ilişkin fiyat tespit esasları uygulanır.

(5) İhraç edilmiş HDT'lere ilişkin dönüştürme işlemleri, ortaklığın ve mevcut ortakların hak ve menfaat kaybına neden olacak şekilde gerçekleştirilemez.

Dönüştürme oranının düzeltilmesi

MADDE 38 – (1) İhraç edilen HDT'lerin vadesi içerisinde sermaye artırımını, temettü ödemesi ve benzeri nedenlerle hisse fiyatını etkileyen işlemler olması durumunda dönüştürme oranının belirlenmesinde düzeltilmiş fiyatlar esas alınır ve dönüştürme oranının düzeltilme esasları HDT ihracına ilişkin izahname ve sirkülerde belirtilir.

(2) Birinci fıkra çerçevesinde yeniden hesaplanan dönüştürme oranı ortaklık tarafından özel durum açıklaması ile kamuya duyurulur.

İtfa planına bağlı dönüştürme

MADDE 39 – (1) HDT'ler itfa planına bağlı olarak hisse senetlerine dönüştürülebilir. HDT'lerin halka arz edilmesi durumunda dönüştürme esasları ve itfa planı izahname ve sirkülerde yer alır. HDT'lerin hisselerine taksitler halinde dönüştürülmesi durumunda, son taksidin HDT vadesinin bitim tarihine rastlayacak şekilde belirlenmesi zorunludur.

(2) Ortaklıklar, itfa planına bağlı dönüştürmede aşağıdaki esaslardan birini seçebilir:

a) Ortaklık, dönüştürülecek HDT tutarı karşılığında verilmesi gereken pay sayısını temsil eden tutarda sermaye artırımını yaparak hisse senetlerini, dönüştürülmek üzere, HDT sahiplerine arz eder. İtfa edilecek HDT'lerin sahipleri, dönüştürme süresi içinde bu haklarını HDT'lerini hisse senetlerine dönüştürmek veya anaparalarını işlemiş faiziyle birlikte geri almak üzere kullanırlar. Dönüştürme süresi içerisinde ortaklığa dönüştürme talebiyle başvuruda bulunmayan tasarruf sahiplerinin iradeleri HDT bedellerinin nakden ödenmesi şeklinde değerlendirilir ve bu bedeller HDT'lerin dönüştürme süresinin sonunda ortaklık tarafından ilgili tasarruf sahiplerinin hesaplarına aktarılır. Dönüştürme süresinin sonunda, hisse senetleriyle değiştirilmeyen HDT'ler nedeniyle ortaklığın elinde kalan hisse senetleri, Kurul'un hisse senetlerinin Kurul kaydına alınmasına ilişkin düzenlemelerine uygun olarak halka arz edilir.

b) Ortaklık, HDT'lerin hisse senetlerine dönüştürülmesi hakkının kullanılabilmesi için, dönüştürmeye ilişkin talep toplama süresinin başlangıç tarihinden en az 15 gün önce özel durum açıklaması yapar. Yapılacak özel durum açıklamasında; dönüştürmeye ilişkin talep toplama tarihleri, başvuru yerleri ile dönüştürmeye ilişkin diğer hususlar belirtilir. Dönüştürmeye ilişkin talep toplama süresi 10 işgününü geçemez. Ortaklık talepte bulunan HDT sahiplerine yönelik olarak, HDT tutarı karşılığında verilmesi gereken pay sayısını temsil eden tutarda sermaye artırımını yaparak hisse senetlerini, dönüştürülmek üzere, bu kişilere arz eder. Dönüştürmeye ilişkin talep toplama süresi içerisinde talepte bulunulmayan HDT sahiplerinin tüm hakları devam eder.

(3) Dönüştürülecek HDT'lere ilişkin olarak yapılacak talep toplama ve bildirim işlemlerinin aracı kuruluş vasıtası ile yapılması zorunlu olup; dönüştürme işlemlerinin itfa planına uygun olarak tam ve zamanında yerine getirilmesinden ortaklık sorumludur.

Ortaklığın talebine bağlı dönüştürme ve dönüştürme çağrısı

MADDE 40 – (1) HDT'lerin tamamı veya bir kısmı ortaklığın talebine bağlı olarak hisse senetlerine dönüştürülebilir. HDT'lerin halka arz edilmesi durumunda dönüştürmeye ilişkin esaslar izahname ve sirkülerde belirtilir. HDT'lerin kısmen dönüştürülmesi durumunda, dönüştürülecek HDT'lerin ne şekilde belirleneceğine ilişkin hususlara izahnamede yer verilir.

(2) HDT'lerin hisse senetlerine dönüştürülmesi hakkının kullanılabilmesi için, dönüştürmeye ilişkin talep toplama süresinin başlangıç tarihinden en az 15 gün önce ortaklık tarafından özel durum açıklaması yapılır.

(3) Yapılacak özel durum açıklamasında; dönüştürmeye ilişkin talep toplama tarihleri, başvuru yerleri ve ortaklığın dönüştürme çağrısını kabul etmeyen tasarruf sahiplerine

yapılacak ödeme ile dönüştürmeye ilişkin diğer hususlar belirtilir. Dönüştürmeye ilişkin talep toplama süresi 10 işgünü geçemez.

(4) Talep toplama süresi içerisinde talepte bulunmayan tasarruf sahiplerinin iradeleri HDT bedellerinin nakden ödenmesi şeklinde değerlendirilir ve bu bedeller HDT'lerin dönüştürme tarihinde ortaklık tarafından ilgili tasarruf sahiplerinin hesaplarına aktarılır.

(5) Dönüştürme hakkı kullanılmak üzere talepte bulunulan toplam HDT'ler karşılığında verilecek hisse adedinin, ortaklığın toplam pay sayısına oranının %20'nin altında kalması durumunda sermaye artırımını yapılmayabilir; ancak, bu durumda dönüştürme işleminin ne şekilde yapılacağına ve dönüştürülecek HDT tutarı karşılığında verilmesi gereken miktardaki hisse senetlerinin hangi surette temin edileceğine ilişkin bilgilere izahname ve sirkülerde yer verilir. Dönüştürme işlemlerinin tam ve zamanında yerine getirilmesinden ortaklık sorumludur.

(6) Dönüştürülecek HDT'lere ilişkin talep toplama ve bildirim işlemlerinin aracı kuruluş vasıtası ile yapılması zorunludur. Ortaklık söz konusu bildirim kolaylıkla yapılabilmesi için gerekli önlemleri alır.

Tasarruf sahibinin talebine bağlı olarak dönüştürme ve dönüştürme hakkının kullanım esasları

MADDE 41 – (1) HDT'lerin tamamı veya bir kısmı tasarruf sahibinin talebine bağlı olarak hisse senetlerine dönüştürülebilir. HDT'lerin halka arz edilmesi durumunda dönüştürmeye ilişkin esaslar izahname ve sirkülerde belirtilir.

(2) Dönüştürme hakkını kullanmak isteyen HDT sahipleri, HDT'lerin ihracına ilişkin izahnamede belirtilen tarihlerden en erken bir ay önce dönüştürme hakkının kullanımı için ortaklığa bildirimde bulunurlar. Bu bildirim aracı kuruluş vasıtası ile yapılması zorunludur. Ortaklık, söz konusu bildirim kolaylıkla yapılabilmesi için gerekli önlemleri alır.

(3) Dönüştürme hakkı kullanılmak üzere talepte bulunulan toplam HDT'ler karşılığında verilecek hisse adedinin, ortaklığın toplam pay sayısına oranının %20'nin altında kalması durumunda sermaye artırımını yapılmayabilir; ancak, bu durumda dönüştürme işleminin ne şekilde yapılacağına ve dönüştürülecek HDT tutarı karşılığında verilmesi gereken miktardaki hisse senetlerinin hangi surette temin edileceğine ilişkin bilgilere izahname ve sirkülerde yer verilir. Dönüştürme işlemlerinin tam ve zamanında yerine getirilmesinden ortaklık sorumludur.

Hisse senetlerinin tahsisinde öncelik hakkı

MADDE 42 – (1) HDT ile dönüştürülmek üzere artırılabilecek sermayeyi temsil eden hisse senetleri, TTK'nın 394 üncü maddesiyle ortaklara tanınan yeni pay alma hakkı da dahil olmak üzere, her türlü önceliklerden öne alınarak HDT sahiplerine tahsis olunur.

İşlemiş faizler ve giderler

MADDE 43 – (1) HDT'lerin dönüştürme gününe kadar işlemiş faizleri HDT sahiplerine nakden ödenir.

(2) Dönüştürme giderlerinin tamamı ortaklığa aittir.

Dönüştürme hakkının kalkması

MADDE 44 – (1) Ortaklık tarafından yükümlülüklerin tam olarak yerine getirilmesine rağmen dönüştürme hakkını kullanmayan HDT sahiplerinin dönüştürme hakları ortadan kalkar ve bu durumdaki HDT sahipleri anapara ve işlemiş faizleri alırlar.

Diğer hükümler

MADDE 45 – (1) HDT'lerle ilgili olarak bu bölümde düzenlenmeyen hususlarda, bu Tebliğ'in Üçüncü Bölümünde yer alan tahvillere ilişkin düzenlemelere uyulur.

(2) HDT'leri hisse senetlerine dönüştürmek üzere yapılacak sermaye artırımlarında 15/11/1998 tarihli ve 23524 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Seri:I, No:26 sayılı "Hisse Senetlerinin Kurul Kaydına Alınmasına ve Satışına İlişkin Esaslar Tebliği"nin 10 uncu maddesinin iki ve üçüncü fıkraları hükmü uygulanmaz.

BEŞİNCİ BÖLÜM DET'lere İlişkin Esaslar

DET'lerin vadesi ve değiştirmenin başlangıcı

MADDE 46 – (1) DET'in vadesi 1 yıldan az olamaz. DET'lerin hisse senetleriyle değiştirilmesi vade başlangıç tarihinden itibaren en erken 1 yıl sonra yapılabilir.

Değiştirme fiyatı ve oranı

MADDE 47 – (1) Değiştirme fiyatı, DET sahiplerinin tahvillerini hisse senetleri ile değiştirmeleri halinde bu hisse senetlerine uygulanacak fiyattır.

(2) Değiştirme oranı, hisse senedi ile değiştirme sırasında DET'in nominal değeri karşılığında verilecek pay sayısını gösterir.

(3) Payları borsada veya teşkilatlanmış diğer piyasalarda işlem gören ortaklıklarca ihraç edilecek DET'lerin tahsisli olarak satılması durumunda uygulanacak değiştirme fiyatının belirlenmesinde, hisseleri borsada işlem gören ortaklıkların tahsisli sermaye artırımlarına ilişkin fiyat tespit esasları uygulanır.

(4) İhraç edilmiş DET'lere ilişkin dnştirme işlemleri, ortaklığın ve mevcut ortakların hak ve menfaat kaybına neden olacak şekilde gerçekleştirilemez.

Değiştirme oranının düzeltilmesi

MADDE 48 – (1) İhraç edilen DET'lerin vadesi içerisinde sermaye artırımı, temettü oğemesi ve benzeri nedenlerle hisse fiyatını etkileyen işlemler olması durumunda değiştirme oranının belirlenmesinde düzeltilmiş fiyatlar esas alınır ve değiştirme oranının düzeltilme esasları DET ihracına ilişkin izahname ve sirkülerde belirtilir.

(2) Değiştirme oranı DET'in vadesi içerisinde yapılacak bütün sermaye artırımlarında hesaplanarak, yeni değiştirme oranı ihraçcı tarafından özel durum açıklaması ile kamuya duyurulur.

İtfa planına bağlı değiştirme

MADDE 49 – (1) DET'lerin halka arz edilmesi durumunda değiştirme esasları ve itfa planı izahname ve sirkülerde yer alır. DET'lerin hisseler ile taksitler halinde değiştirilmesi durumunda, son taksidin DET vadesinin bitim tarihine rastlayacak şekilde belirlenmesi zorunludur.

(2) İhracı, DET'lerin hisse senetleri ile değiştirilmesi hakkının kullanılabilmesi için, değiştirmeye ilişkin talep toplama süresinin başlangıç tarihinden en az 15 gün önce özel durum açıklaması yapar. Yapılacak zel durum açıklamasında; değiştirmeye ilişkin talep toplama tarihleri, başvuru yerleri ile değiştirmeye ilişkin diğer hususlar belirtilir. Değiştirmeye ilişkin talep toplama süresi 10 işgününü geçemez. DET sahipleri değiştirme süresi içinde bu haklarını, DET'lerini hisse senetleriyle değiştirmek veya anaparalarını işlemiş faiziyle birlikte geri almak üzere kullanırlar. İhracı değiştirme talebinde bulunan DET sahiplerine yönelik olarak, değiştirilecek DET tutarı karşılığında verilmesi gereken miktardaki hisse senetlerini değiştirmek üzere DET sahiplerine arz eder.

(3) Değiştirilecek DET'lere ilişkin olarak yapılacak talep toplama ve bildirim işlemlerinin aracı kuruluş vasıtası ile yapılması zorunludur.

(4) Değiştirmeye ilişkin talep toplama süresi içerisinde talepte bulunulmayan DET sahiplerinin tüm hakları devam eder.

(5) İhraçcının, değiştirilecek DET tutarı karşılığında verilmesi gereken miktardaki hisse senetlerini hangi surette temin edeceğine ilişkin bilgilerin izahname ve sirkülerde açıklanması zorunlu olup; değiştirme işlemlerinin itfa planına uygun olarak tam ve zamanında yerine getirilmesinden ihraçcı sorumludur.

İhraçcının talebine bağlı değiştirme ve değiştirme ağırısı

MADDE 50 – (1) DET'lerin tamamı veya bir kısmı ihraçcının talebine bağlı olarak hisse senetleri ile değiştirilebilir. DET'lerin halka arz edilmesi durumunda, değiştirmeye ilişkin esaslar izahname ve sirkülerde yer alır. DET'lerin kısmen değiştirilmesi durumunda, değiştirilecek DET'lerin ne şekilde belirleneceğine ilişkin hususlara izahnamede yer verilir.

(2) DET'lerin hisse senetleri ile değiştirilmesi hakkının kullanılabilmesi için, değiştirmeye ilişkin talep toplama süresinin başlangıç tarihinden en az 15 gün önce ihraçcı tarafından özel durum açıklaması yapılır. Yapılacak zel durum açıklamasında; değiştirmeye

ilişkin talep toplama tarihleri, başvuru yerleri ve ihraççının değiştirme çağrısını kabul etmeyen tasarruf sahiplerine yapılacak ödeme ile değiştirmeye ilişkin diğer hususlar belirtilir. Değiştirmeye ilişkin talep toplama süresi 10 işgünü geçemez.

(3) Talep toplama süresi içerisinde talepte bulunmayan tasarruf sahiplerinin iradeleri DET bedellerinin nakden ödenmesi şeklinde değerlendirilir ve bu bedeller DET'lerin değiştirme tarihinde ihraççı tarafından ilgili tasarruf sahiplerinin hesaplarına aktarılır. Değiştirme işlemlerinin tam ve zamanında yerine getirilmesinden ihraççı sorumludur.

(4) Değiştirilecek DET'lere ilişkin olarak yapılacak talep toplama ve bildirim işlemlerinin aracı kuruluş vasıtası ile yapılması zorunludur.

Tasarruf sahibinin talebine bağlı olarak değiştirme ve değiştirme hakkının kullanım esasları

MADDE 51 – (1) DET'lerin tamamı veya bir kısmı tasarruf sahibinin talebine bağlı olarak hisse senetleriyle değiştirilebilir. DET'lerin halka arz edilmesi durumunda, değiştirmeye ilişkin esaslar izahname ve sirkülerde yer alır. DET'lerin kısmen değiştirilmesi durumunda, değiştirilecek DET'lerin ne şekilde belirleneceğine ilişkin hususlara izahnamede yer verilir.

(2) Değiştirme hakkını kullanmak isteyen DET sahipleri, DET'lerin ihracına ilişkin izahnamede belirtilen tarihlerden en erken bir ay önce değiştirme hakkının kullanımı için ihraççıya bildirimde bulunurlar. Bu bildirim aracı kuruluş vasıtası ile yapılması zorunludur. İhraççı, söz konusu bildirim kolaylıkla yapılabilmesi için gerekli önlemleri alır. Değiştirme işlemlerinin tam ve zamanında yerine getirilmesinden ihraççı sorumludur.

İşlemiş faizler ve giderler

MADDE 52 – (1) DET'lerin değiştirme gününe kadar işlemiş faizleri DET sahiplerine nakden ödenir.

(2) Değiştirme giderlerinin tamamı ihraççıya aittir.

Değiştirme hakkının kalkması

MADDE 53- (1) İhraççı tarafından yükümlülüklerin tam olarak yerine getirilmesine rağmen değiştirme hakkını kullanmayan DET sahiplerinin değiştirme hakları ortadan kalkar ve bu durumdaki DET sahipleri anapara ve işlemiş faizleri alırlar.

Diğer hükümler

MADDE 54 – (1) DET'lerle ilgili olarak bu bölümde düzenlenmeyen hususlarda, bu Tebliğ'in Üçüncü Bölümünde yer alan tahvillere ilişkin düzenlemelere uyulur.

ALTINCI BÖLÜM

Bonolar

Finansman bonusu

MADDE 55 – (1) Finansman bonoları, ihraççıların bu Tebliğ hükümlerine göre borçlu sıfatıyla düzenleyip ihraç ederek iskonto esasına göre sattıkları menkul kıymettir.

(2) Finansman bonolarının vadesi 60 günden az 360 günden fazla olamaz.

(3) Finansman bonoları, ihraççı tarafından belirlenen vadeye uygun iskonto oranları ile iskonto edilerek bulunan fiyat üzerinden satılır. Halka arz edilmek suretiyle satışa sunulan finansman bonolarının satışında uygulanacak vadeye uygun iskonto oranları yıllık bazda hesaplanarak, satışın yapılacağı yerlerde satış süresi içerisinde ihraççı tarafından duyurulur.

Altın, gümüş ve platin bonoları

MADDE 56 – (1) Altın, gümüş ve platin bonoları, İAB üyesi bankalar ile kıymetli maden aracı kurumlarının belli miktarda kıymetli maden cinsinden ihraç ederek iskontolu veya iskontosuz olarak sattıkları menkul kıymettir.

(2) Altın, gümüş ve platin bonolarının vadesi 60 günden az 360 günden fazla olamaz.

(3) Halka arz edilmek suretiyle ve iskonto esasına göre satışa sunulan altın, gümüş ve platin bonolarının satışında uygulanacak vadeye uygun iskonto oranları yıllık bazda hesaplanarak, satışın yapılacağı yerlerde satış süresi içerisinde ihraççı tarafından duyurulur.

(4) Altın, gümüş ve platin bonolarının satış bedeli, esasları izahname ve sirkülerde belirtilmek kaydıyla, Türk Lirası, döviz veya kıymetli maden olarak tahsil edilir.

(5) Altın, gümüş ve platin bonolarına ilişkin ödemeler, esasları izahname ve sirkülerde belirtilmek kaydıyla, kıymetli madenin borsasında oluşan ağırlıklı ortalama fiyatı esas alınarak, Türk Lirası veya ödeme tarihinde Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası tarafından ilan edilen gösterge niteliğinde döviz satış kuru kullanılmak suretiyle, döviz cinsinden ya da ihraç sırasında fiziki teslim öngörülmüşse kıymetli maden cinsinden aracı kuruluş vasıtasıyla yapılır.

Banka bonoları

MADDE 57– (1) Banka bonoları, kalkınma ve yatırım bankalarının bu Tebliğ hükümlerine göre borçlu sıfatıyla düzenleyip ihraç ederek iskonto esasına göre sattıkları menkul kıymettir.

(2) Banka bonolarının kayda alınması, bankanın önerisi üzerine tedavül ve satış limitlerinin Kurulca belirlenmesini de kapsar.

(3) Halka arz edilecek olan banka bonolarının vadesi 60 günden az 360 günden fazla olamaz. Tahsisli satılacak banka bonolarının vadesi 15 günden az 360 günden fazla olamaz.

(4) Banka bonoları, kalkınma ve yatırım bankaları tarafından belirlenen vadeye uygun iskonto oranları ile iskonto edilerek bulunan fiyat üzerinden satılır. Halka arz edilmek suretiyle satışa sunulan banka bonolarının satışında uygulanacak vadeye uygun iskonto oranları yıllık bazda hesaplanarak, satışın yapılacağı yerlerde satış süresi içerisinde banka tarafından duyurulur.

(5) İhraç edilmiş banka bonoları ikinci el piyasada, bu banka bonolarını ihraç etmiş banka tarafından da alınıp satılabilir.

Banka bonolarının tedavül ve satış limitleri

MADDE 58 – (1) Tedavül limiti, kalkınma ve yatırım bankalarının satabileceği bonolardan herhangi bir anda tedavülde bulunabilecek azami nominal tutarı ifade eder.

(2) Tedavül limiti, bankanın bağımsız denetimden geçmiş ve başvuru tarihine en yakın üç aylık finansal tablolarında görülen ödenmiş veya çıkarılmış sermaye ve genel kurul veya bu görevi ifa eden organlarınca onaylanmış yıl sonu veya ara finansal tablolarında görülen yeniden değerlendirme değer artış fonu toplamından varsa zararların ve tedavüldeki borçlanma araçlarının nominal tutarının düşülmesinden sonra kalan miktarı geçemez.

(3) Tedavül limitinin hesaplanmasında, özel bağımsız denetime tabi tutulmuş finansal tablolar esas alınır. Tedavül limitinin hesaplanmasına esas teşkil eden finansal tabloların bağımsız denetimden geçirilmiş olması halinde özel bağımsız denetim raporu istenmez.

(4) Halka açık ortaklık niteliğindeki kalkınma ve yatırım bankalarının tedavül limitinin hesabında, yukarıdaki esaslar çerçevesinde, yedek akçeler de dikkate alınır.

(5) Banka bonolarının tedavül limitinin hesaplanmasında 14/1/1993 tarihli ve 93/3983 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı'nda belirtilen esaslara uyulur.

(6) Satış limiti, bankanın Kurul kaydına alınarak satışına yetkili kılındığı banka bonolarının nominal tutarını ifade eder. Satış limiti içerisinde yapılacak bono satışları, tedavül limiti dahilinde gerçekleştirilir. Satış limitinin, tedavül limitinin üzerinde belirlenmiş olması, herhangi bir anda tedavül limitinin aşılabileceği anlamına gelmez.

(7) Kurul kaydına alınmış banka bonolarının yapılan satışlar sonucunda satış limitine ulaşılması halinde, yeniden bono satılabilmesi için satılmak istenen yeni banka bonolarının Kurul'a kaydettirilmesi zorunlu olup, satılacak yeni banka bonolarının nominal tutarı yeni satış limitini oluşturur.

(8) Makul gerekçelerin varlığı halinde, bankanın daha önce Kurul'a kaydettirmiş olduğu banka bonolarına ilişkin satış limiti dolmadan Kurulca yeni bir satış limiti verilebilir.

Diğer hükümler

MADDE 59 – (1) Tahvillere ilişkin olarak bu Tebliğ'in Üçüncü Bölümünde düzenlenmiş olan itfa, erken itfa ve faiz belirleme yöntemine ilişkin esaslar bonolarda da kıyasen uygulanır.

YEDİNCİ BÖLÜM

Diğer Hükümler

Diğer borçlanma araçlarına ilişkin kayda alma başvurularının Kurulca sonuçlandırılması

MADDE 60 – (1) Bu Tebliğ’de sayılmamakla birlikte, niteliği itibari ile borçlanma aracı olduğu Kurulca kabul edilecek sermaye piyasası araçlarının kayda alınmasına ilişkin başvurular, bu Tebliğ hükümlerinin kıyasen uygulanması suretiyle sonuçlandırılır.

Yürürlükten kaldırılan mevzuat

MADDE 61 – (1) Aşağıda sayılan düzenlemeler yürürlükten kaldırılmıştır:

- a) 14/7/1992 tarihli ve 21284 sayılı mükerrer Resmî Gazete’de yayımlanan Seri:II, No:13 sayılı “Tahvillerin Kurul Kaydına Alınmasına İlişkin Esaslar Tebliği”,
- b) 14/7/1992 tarihli ve 21284 sayılı mükerrer Resmî Gazete’de yayımlanan Seri:II, No:15 sayılı “Hisse Senedi ile Değiştirilebilir Tahvillere İlişkin Esaslar Tebliği”,
- c) 14/7/1992 tarihli ve 21284 sayılı mükerrer Resmî Gazete’de yayımlanan Seri:II, No:16 sayılı “Kara İştirakli Tahvil İhraç Esasları Tebliği”,
- ç) 14/7/1992 tarihli ve 21284 sayılı mükerrer Resmî Gazete’de yayımlanan Seri:III, No:12 sayılı “Banka Bonoları ve Banka Garantili Bonoların Kurul Kaydına Alınmasına İlişkin Esaslar Tebliği”,
- d) 31/7/1992 tarihli ve 21301 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Seri:III, No:13 sayılı “Finansman Bonolarının Kurul Kaydına Alınmasına İlişkin Esaslar Tebliği”,
- e) 26/12/2001 tarihli ve 24622 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Seri:III, No:26 sayılı “Altın, Gümüş ve Platin Bonolarının Kurul Kaydına Alınmasına İlişkin Esaslar Tebliği”,
- f) 20/9/1991 tarihli ve 20997 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Seri:II, No:11 sayılı “Tahvillerin Şekil Şartlarına İlişkin Tebliğ”,
- g) 27/12/1985 tarihli ve 18971 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan “Menkul Kıymet Alım Satımı Hakkında Sirküler (No:4)”.

Mevcut başvuruların sonuçlandırılması

GEÇİCİ MADDE 1 – (1) Bu Tebliğ’in yürürlüğe girdiği tarihte Kurul nezdinde mevcut bulunan borçlanma araçlarının Kurul kaydına alınmasına ilişkin başvurular, işbu Tebliğ hükümlerine göre sonuçlandırılır.

Yürürlük

MADDE 62 – Bu Tebliğ yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 63 – Bu Tebliğ hükümlerini Sermaye Piyasası Kurulu yürütür.

EK/1

İHRAÇ EDİLECEK BORÇLANMA ARAÇLARININ KURUL KAYDINA ALINMASI İÇİN GEREKEN BELGELER

1. İhraççıyı tanıtıcı bilgiler (Ek/a-b’de yer alan tablolar doldurulacaktır),
2. İhraççının ortaklık yapısı ile yönetim ve denetim kurulu üyelerine ilişkin bilgiler (Ek/c-d-e’de yer alan tablolar doldurulacaktır.),
3. Yürürlükte bulunan tüm değişiklikleri içeren ve tek bir metin haline getirilmiş, ihraççıyı temsile yetkili kişilerce imzalı esas sözleşme,
4. Borçlanma aracı ihracına ilişkin genel kurul kararının tesciline ve ilanına dair TTSG veya esas sözleşme ile borçlanma senedi çıkarma yetkisi verilmiş yönetim kurulu kararının noter onaylı örneği, ilgili mevzuatta borçlanma aracı ihracı için başka mercilerin karar veya onayı arandığı takdirde bu karar veya onaya ilişkin belge,
5. Genel kurulca onaylanarak kesinleşen son üç yıllık bilanço, gelir tablosu, faaliyet raporları ve denetim raporları ile önceki yılın aynı dönemi ile karşılaştırmalı başvuru tarihine en yakın ara finansal tablolar,
6. Sermayenin ödendiğinin tespitine ilişkin mali müşavir raporu ile sermayenin tesciline ilişkin TTSG,
7. Borçlanma aracının anapara, faiz vb. ödemeleri için garanti verilmesi durumunda Kurul ve ihraççıya hitaben yazılacak yazı, garantiyi veren tüzel kişinin konuya ilişkin yetkili organ kararının noter onaylı örneği,

8. Satışın aracı kuruluşlar tarafından yapılacak olması halinde aracılık sözleşmesi,
9. İhraç edilecek borçlanma araçlarına ilişkin satış fiyatı, faiz oranı ve benzeri esasların belirlenmesine ilişkin rapor,
10. Halka arz yolu ile yapılacak ihraçlar için; ihraççının yönetim kurulu üyeleri ile yönetimde yetkili olan personelden alınan, ilgili kişiler hakkında yüz kızartıcı suçlardan dolayı alınmış cezai kovuşturma ve/veya hükümlülüğünün ve şirket işleri ile ilgili olarak taraf olunan dava konusu hukuki uyuşmazlık ve/veya kesinleşmiş hüküm bulunup bulunmadığına dair beyanlar,
11. Borçlanma aracı ihraç gerekçesi ile ihraçtan sağlanacak fonun kullanım yeri,
12. Noter onaylı imza sirküleri,
13. Halka arz yolu ile yapılacak ihraçlar için, ihraççının son 3 yıla ait yıllık finansal tabloları hakkında, Kurul'un sermaye piyasası araçları bir borsada işlem gören ortaklıklar için belirlediği finansal tablo ve raporlamaya ilişkin düzenlemeler çerçevesinde hazırlanan bağımsız denetim raporları ile hesap döneminin bitimini izleyen ilk 6 aydan sonraki bir dönemde ihraç yapılması durumunda düzenlenecek 6 veya 9 aylık ara dönem finansal tablolarına ait özel bağımsız denetim raporu (Kurul'un muhasebe ve bağımsız denetim standartları çerçevesinde, ara dönem finansal tabloları incelemeye (sınırlı bağımsız denetime) tabi tutulan ihraççıların ara dönem finansal tabloları için özel bağımsız denetim koşulu aranmaz),
14. Halka arz yolu ile yapılacak ihraçlar için; ihraççıyı, aracı kuruluşu, varsa garantörü ve bağımsız denetim kuruluşunu temsile yetkili kişilerce imzalı, halka arz yoluyla satışı yapılacak borçlanma aracına ilişkin olarak düzenlenmiş ve örneği Kurul'dan temin edilecek izahname ve sirküler ile varsa sirkülerin ilan edileceği gazetelerin isimleri veya ihraççının internet sitesinin adresi,
15. Varsa satışı yapılacak borçlanma aracına ilişkin kredi derecelendirme raporu,
16. Halka arz yolu ile yapılacak ihraçlar için; borçlanma aracı bedellerinin yatırılması için nezdinde özel hesap açılan banka tarafından bu durumu Kurul'a bildiren yazı,
17. Tahsisli yapılacak ihraçlar için; ihraç limitine esas alınacak, Kurul'un sermaye piyasası araçları bir borsada işlem gören ortaklıklar için belirlediği finansal tablo ve raporlamaya ilişkin düzenlemeler çerçevesinde hazırlanmış finansal tablolara ait özel amaçlı bağımsız denetim raporu (Kurul'un muhasebe ve bağımsız denetim standartları çerçevesinde, ihraç limitine esas finansal tabloları incelemeye (sınırlı bağımsız denetime) tabi tutulan ihraççıların söz konusu finansal tabloları için özel amaçlı bağımsız denetim koşulu aranmaz),
18. Altın, gümüş ve platin bonosu ihraçları için; ihraççının İAB üyesi olduğunu gösteren belge,
19. HDT ve DET ihraçları için; dönüştürme ve değiştirme oranlarının belirlenmesine ilişkin rapor,
20. Banka bonosu ihraçları için; bankanın yabancı kaynakları ve kredi taksitlerinden, vadelerine en çok iki yıl kalmış olanlarının vade dağılımını gösteren tablolar,
21. Kurulca gerekli görülmesi halinde verilen bilgileri teyit eden belgeler ile Kurulca istenebilecek diğer belgeler.

EK/2

KURUL KAYDINA ALINMIŞ VE BİR YILLIK DÖNEM İÇİNDE YAPILACAK İHRAÇLARDA, HER İHRAÇTAN ÖNCE KURUL'A GÖNDERİLECEK BİLGİ VE BELGELER

1. Hesap döneminin bitimini izleyen ilk 6 aydan sonraki bir dönemde ihraç yapılması durumunda, başvuru tarihine en yakın bağımsız denetimden geçirilmiş 6 veya 9 aylık ara dönem finansal tablolara ait özel bağımsız denetim raporu (Kurul'un muhasebe ve bağımsız denetim standartları çerçevesinde, ara dönem finansal tabloları incelemeye (sınırlı bağımsız denetime) tabi tutulan ihraççıların ara dönem finansal tabloları için özel bağımsız denetim koşulu aranmaz),

2. İhraççıyı, aracı kuruluşu, varsa garantörü ve bağımsız denetim kuruluşunu temsile yetkili kişilerce imzalı sirküler,

3. Satışı yürütecek aracı kurumlarla yapılan halka arza aracılık sözleşmesinin bir örneği,

4. İhraççının yönetim ve mali durumunda kayda alınma tarihinden sirkülerin gönderilme tarihine kadar geçen süre içinde meydana gelen değişme ve gelişmeleri içeren ihraççı tarafından hazırlanan ve yeterlilik ile gerçeği dürüst bir biçimde yansıtıp yansıtmadığı konularında satışı yürütecek aracı kurumlar tarafından görüş beyan edilmiş rapor,

5. Kurulca gerekli görülmesi halinde verilen bilgileri teyit eden belgeler ile Kurulca istenebilecek diğer belgeler.

EK/3

BORÇLANMA ARACI İHRAÇ KATSAYILARI				
Katsayı	1	1	3	6
Son Yıl Dönem Karı	YOK	VAR	YOK	VAR
Bağımsız Denetim	YOK	YOK	VAR	VAR
Kurul Onayı	VAR	VAR	VAR	VAR

HALKA AÇIK ANONİM ORTAKLIKLARIN İHRAÇ LİMİTLERİ	
1	Bağımsız denetimden geçmiş son finansal tablodaki sermaye
2	Genel kurulca onaylı son finansal tablodaki yedek akçeler
3	Genel kurulca onaylı son finansal tablodaki YDDAF
4	1+2+3
5	Zararlar
6	(4-5)* (Katsayı)
7	Tedavüldeki borçlanma araçlarının nominal tutarı
8	6-7

HALKA AÇIK OLMAYAN ANONİM ORTAKLIKLARIN İHRAÇ LİMİTLERİ	
1	Genel kurulca onaylı son finansal tablodaki sermaye
2	Genel kurulca onaylı son finansal tablodaki YDDAF
3	1+2
4	Zararlar
5	(3-4)* (Katsayı)
6	Tedavüldeki borçlanma araçlarının nominal tutarı
7	5-6

EK/4

YURTDIŞINDA İHRAÇ EDİLECEK BORÇLANMA ARAÇLARININ KURUL KAYDINA ALINMASI İÇİN GEREKEN BELGELER

1. İhraççıyı tanıtıcı bilgiler (Ek/a-b'de yer alan tablolar doldurulacaktır),

2. İhraççının ortaklık yapısı ile yönetim ve denetim kurulu üyelerine ilişkin bilgiler (Ek/c-d-e'de yer alan tablolar doldurulacaktır),

3. Yürürlükte bulunan tüm değişiklikleri içeren ve tek bir metin haline getirilmiş, ihraççıyı temsile yetkili kişilerce imzalı esas sözleşme,

4. Borçlanma aracı ihracına ilişkin genel kurul kararının tesciline ve ilanına dair TTSG veya esas sözleşme ile borçlanma senedi çıkarma yetkisi verilmiş yönetim kurulu kararının noter onaylı örneği, ilgili mevzuatta borçlanma aracı ihracı için başka mercilerin karar veya onayı arandığı takdirde bu karar veya onaya ilişkin belge,

5. Genel kurulca onaylanarak kesinleşen son üç yıllık bilanço, gelir tablosu, faaliyet raporları ve denetim raporları ile önceki yılın aynı dönemi ile karşılaştırmalı başvuru tarihine en yakın ara mali tablolar,

6. Sermayenin ödendiğine ilişkin mali müşavir raporu ile sermayenin tesciline ilişkin TTSG,

7. Borçlanma aracının anapara, faiz vb. ödemeleri için garanti verilmesi durumunda Kurul ve ihraççıya hitaben yazılacak yazı, garantiyi veren tüzel kişinin konuya ilişkin yetkili organ kararının örneği,

8. Borçlanma aracı ihraç gerekçesi ile ihraçtan sağlanacak fonun kullanım yeri,

9. Noter onaylı imza sirküleri,

10. Borçlanma aracı ihraç limitinin tespitine ve talep halinde katsayı uygulamasına esas teşkil etmek üzere, Kurul'un bağımsız denetim standartları düzenlemeleri çerçevesinde hazırlanan özel amaçlı bağımsız denetim raporu (İhraç limitinin hesaplanmasına esas teşkil eden mali tabloların Kurul'un bağımsız denetim standartları düzenlemeleri çerçevesinde bağımsız denetimden geçirilmiş olması halinde özel amaçlı bağımsız denetim raporu istenmez),

11. Borçlanma araçlarının satış esasları,

12. Kurulca gerekli görülmesi halinde verilen bilgileri teyit eden belgeler ile Kurulca istenebilecek diğer belgeler.

(Ek/a)

İHRAÇCIYI TANITICI BİLGİLER		
İhraççının	:	
Unvanı	:	
Kuruluş Esas Sözleşmesinin İlan Edildiği TTSG Tarih ve Numarası	:	
Ödenmiş/Çıkarılmış Sermayesi	:	
KSS Tavanı (Varsa)	:	
Faaliyet Konusu	:	
Paylarının Borsada İşlem Görüp Görmediği	:	
Bilinen Ortak Sayısı	:	
Ticaret Sicil Memurluğu	:	
Ticaret Sicil Numarası	:	
Vergi Dairesi	:	
Vergi Numarası	:	
Merkez Adresi	:	
Telefon Numarası	:	
Fax Numarası	:	
İnternet Adresi	:	
Elektronik Posta Adresi	:	

(Ek/b)

İHRAÇÇININ FİNANSAL DURAN VARLIKLARINA İLİŞKİN BİLGİLER			
İştirakin Ticaret Unvanı	İştirakin Sermayesi (TL)	İhraççının Sahip Olduğu Sermaye Tutarı (TL)	İhraççının Sahip Olduğu Pay Oranı (%)

(Ek/c)

İHRAÇCININ ORTAKLIK YAPISI (Son Genel Kurul Tarihi ve Son Durum İtibariyle, %5'ten Fazla Paya Sahip Olan Ortaklar)		
Ortağın Adı Soyadı / Ticaret Unvanı	Sahip Olunan Sermaye Tutarı (TL)	Sahip Olunan Pay Oranı (%)

(Ek/d)

YÖNETİM KURULU						
Adı Soyadı	Görevi	Seçildiği Genel Kurul Tarihi	Görev Süresi	Temsil Ettiği Tüzel Kişilik	Sermaye Payı (%)	T.C. Kimlik No

(Ek/e)

DENETİM KURULU				
Adı Soyadı	Görevi	Seçildiği Genel Kurul Toplantı Tarihi	Görev Süresi	T.C. Kimlik No

[R.G. 21 Ocak 2009 – 27117]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Sermaye Piyasası Kurulundan:

**ORTAKLIK VARANTLARININ KURUL KAYDINA ALINMASINA VE
ALIM SATIM İŞLEMLERİNE İLİŞKİN ESASLAR TEBLİĞİ
(SERİ: III, NO: 36)**

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak, Tanımlar ve Kısaltmalar

Amaç ve kapsam

MADDE 1 – (1) Bu Tebliğ'in amacı; borsada işlem görecekt ortaklık varantlarının Kurul kaydına alınması ve ihracında uyulması gereken esaslar ile ortaklık varantlarının nitelikleri ve borsa düzenlemeleri saklı kalmak kaydıyla alım satım işlemlerine ilişkin esasları düzenlemektir.

Dayanak

MADDE 2 – (1) Bu Tebliğ, 28/7/1981 tarihli ve 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu'nun 3 üncü maddesine ve 22 nci maddesinin (a) ve (b) bentlerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar ve kısaltmalar

MADDE 3 – (1) Bu Tebliğ'de geçen;

- a) Aracı Kuruluş: Aracı kurumlar ile bankaları,
  - b) Borsa: Sermaye piyasası araçlarının işlem gördüğü borsaları,
  - c) İhraççı: Payları İMKB'de işlem gören ya da işlem görmek üzere İMKB'ye başvuruda bulunan ortaklıkları,
  - ç) İlgili Sermaye Piyasası Aracı: Ortaklık varantının ihracı ile eş zamanlı olarak payları İMKB'de işlem gören halka açık bir anonim ortaklık tarafından halka arz edilmek suretiyle çıkarılan sermaye piyasası aracını,
  - d) İlişkili Taraf: Kurul'un muhasebe standartlarına ilişkin düzenlemelerinde tanımlanan ilişkili tarafı,
  - e) İMKB: İstanbul Menkul Kıymetler Borsası'nı,
  - f) Kanun: 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu'nu,
  - g) Kurul: Sermaye Piyasası Kurulu'nu,
  - ğ) MKK: Merkezi Kayıt Kuruluşu A.Ş.'yi,
  - h) Ortaklık: Anonim ortaklığı,
  - ı) Ortaklık Varantı: Sahibine,
    - 1) Payları İMKB'de işlem gören herhangi bir ortaklığın paylarını veyahut,
    - 2) Payları İMKB'de işlem gören kayıtlı sermaye sistemine tabi ihraççı hisselerini, önceden belirlenen bir fiyattan vade sonunda alma hakkı veren ve payları İMKB'de işlem gören halka açık anonim ortaklıklarca ilgili sermaye piyasası aracının halka arzı sırasında ihraç edilen sermaye piyasası aracını,
  - i) Tahsisli Satış: Payları İMKB'de işlem gören kayıtlı sermaye sistemine tabi halka açık anonim ortaklıklarca ihraç edilecek hisselerin halka arz edilmeyerek, elinde ortaklık varantı bulunduran gerçek ve tüzel kişilere tahsisli olarak satışını,
  - j) TTK: 29/6/1956 tarihli ve 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nu,
  - k) TTSG: Türkiye Ticaret Sicil Gazetesi'ni,
- ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Ortaklık Varantlarının İhracı ve Kurul Kaydına Alınması

İhraca ilişkin esaslar

MADDE 4 – (1) Ortaklık varantları, payları İMKB'de işlem gören ortaklıklar tarafından hisse ve borçlanma araçları gibi sermaye piyasası araçlarının halka arz yoluyla satışı sırasında, payları İMKB'de işlem gören başka bir ortaklığın hisseleri veyahut ihraççının kendi hisseleri üzerine yazılı olarak, söz konusu sermaye piyasası araçlarını satın alan tasarruf sahiplerine bedelli ya da bedelsiz olarak verilmek üzere ihraç edilebilirler.

(2) Ortaklık varantlarının bedelsiz olarak verilmek üzere ihraç edilmeleri durumunda, bunların ilgili sermaye piyasası aracını satın alan tüm tasarruf sahiplerine satın aldıkları sermaye piyasası aracı ile orantılı olarak verilmesi zorunludur. Ortaklık varantlarının ilgili sermaye piyasası aracının yanında bedelli olarak ihraç edilmeleri halinde; ilgili sermaye piyasası aracının tasarruf sahibi tarafından satın alınması, söz konusu ortaklık varantının da satın alınmasını gerektirmez.

(3) Ortaklık varantlarının ilgili sermaye piyasası aracının yanında bedelli olarak ihraç edilmeleri halinde, ilgili sermaye piyasası aracının satış süresi içerisinde satılmayan ortaklık varantları iptal edilir.

(4) Ortaklık varantlarının ihraççının kendi hisseleri üzerine yazılı olarak ihraç edilmesi durumunda, ihraççının kayıtlı sermaye sistemine tabi olması zorunludur.

(5) Paylarını ilk defa halka arzedecek ihraççılar, sadece kendi hisseleri üzerine yazılı olmak kaydıyla ortaklık varantı ihraç edebilirler. Bu ihraççıların ortaklık varantının vadesinin sonuna kadar kayıtlı sermaye sistemine geçmeleri zorunludur.

(6) İlgili sermaye piyasası aracının hisse olması durumunda, bu hisselerin sermaye artırımını suretiyle ihraç edilmesi zorunludur.

Ortaklık varantlarına ilişkin esaslar

MADDE 5 – (1) Ortaklık varantlarının ilgili sermaye piyasası aracının halka arzına aracılık eden aracı kuruluşlar vasıtasıyla tasarruf sahiplerine kayden teslim edilmeleri, bunların borsada işlem görmeleri ve borsa tarafından kabule ilişkin kurallara uyması zorunludur.

(2) İhraç edilecek ortaklık varantlarının vadesi iki aydan az, beş yıldan fazla olamaz.

(3) İlgili sermaye piyasası aracının satışa sunulduğu ilk gün vade başlangıç tarihi olarak kabul edilir.

(4) Ortaklık varantlarının itibari değeri 1 Kuruştan aşağı olamaz.

(5) Kurul ortaklık varantlarına ilişkin genel ihraç limiti belirleyebilir.

(6) Ortaklık varantı ihraçları kaydi olarak yapılır. İhraççıların MKK üyesi olmaları zorunludur.

Kurul kaydına alınma

MADDE 6 – (1) İhraççılar ihraç edecekleri ortaklık varantlarını, bu Tebliğ’de belirtilen esaslara göre ilgili sermaye piyasası aracı ile birlikte Kurul’a kaydettirirler.

(2) Ortaklık varantı ihracı için ihraççıların esas sözleşmelerinde buna yetki veren hüküm bulunması ve bu konuda genel kurulca karar alınmış olması zorunludur. Genel kurul kararının, esas sözleşmede aksine bir hüküm yoksa TTK’nın 372 nci ve 378 inci maddeleri hükümlerine uygun olarak alınmış olması gereklidir. Ortaklık varantı ihraç yetkisi, esas sözleşme ile yönetim kuruluna devredilebilir.

(3) Kayıt başvurusunun, ortaklık varantı ihraç etmeye ilişkin yetkili organ kararının alındığı tarihten itibaren 3 ay içerisinde yapılması zorunludur.

(4) Kurul, ilgili sermaye piyasası aracının halka arzı nedeniyle yapılacak kayda alma başvurusu ile ortaklık varantı ihraç başvurularını, izahname ve sirküleri ihraççıya ve ortaklık varantlarına ilişkin mevzuatın öngördüğü ve Kurul’un gerekli gördüğü bilgileri içerip içermediğini dikkate alarak kamunun aydınlatılması esasları çerçevesinde inceler ve ortaklık varantlarını kayda alır.

(5) İncelemeler sonucunda açıklamaların yeterli olmadığı ve gerçeği dürüst biçimde yansıtmayarak halkın istismarına yol açacağı sonucuna varılırsa, gerekçe gösterilerek, başvuru konusu ortaklık varantlarının Kurul kaydına alınmasından imtina edilebilir.

(6) Kurul kaydına alınma, ihraç edilen ortaklık varantlarının ve ilgili ihraççıların Kurul veya kamunun tekeffülü anlamına gelmez ve reklam amacıyla kullanılamaz.

(7) Halka arzla ilgili izahname, sirküler ve yapılan tüm diğer ilan ve açıklamalarda Kurul kaydına alınmanın Kurul veya kamuca tekeffüllü olarak yorumlanmasına yol açacak açık veya dolaylı bir ifade kullanılamaz.

(8) Kurul, Kanun’un 22/b maddesi uyarınca ortaklık varantlarının satışına müdahale ederek satış işlemlerini geçici olarak durdurabilir.

Kayda alınma için Kurul’a başvuru ve gerekli belgeler

MADDE 7 – (1) İhraççılar, esas sözleşmeleri veya varsa kendi özel mevzuatları uyarınca ortaklık varantı ihracına yetkili organ kararının alınmasından sonra ilgili sermaye piyasası aracı ile birlikte ortaklık varantlarının kayda alınması için Kurul’a yazılı olarak ekte yer alan bilgi ve belgelerle başvururlar.

(2) İlgili sermaye piyasası aracının Kurul kaydına alınması amacıyla Kurul'a gönderilmesi gereken bilgi ve belgelerin ilgili Kurul tebliğleri çerçevesinde hazırlanması zorunludur.

(3) İhraççıların kendi özel mevzuatları uyarınca başka bir makam veya organın karar veya onayı gerekiyorsa ortaklık varantı ihraç başvurusunda bu karar veya onayın bulunması şarttır.

İzahname ve sirküler düzenleme esasları

MADDE 8 – (1) Ortaklık varantlarının ihracında, bunlara münhasır olarak ayrı bir sirküler ve izahname düzenlenmez.

(2) İlgili sermaye piyasası aracının halka arz yoluyla satışına ilişkin olarak düzenlenecek izahname ve sirkülerlerin ilgili Kurul düzenlemeleri çerçevesinde hazırlanması zorunludur.

(3) İlgili sermaye piyasası aracına ilişkin olarak hazırlanan söz konusu izahname ve sirkülerlerde ilgili sermaye piyasası aracına ilişkin bilgilerin yanısıra, ihraç edilecek ortaklık varantlarının özelliklerinin ve risklerin, vade sonunda doğacak kullanım zamanına ilişkin bilginin, ihraç esaslarının, tasarruf sahiplerine sağladığı hakların ve bu hakların kullanılmasına ilişkin esas ve usullerin, ortaklık varantının üzerine yazılı olduğu hissede meydana gelen değişikliklerde uygulanacak işlemlerin ve söz konusu hisse fiyatının vade boyunca kamuya açıklanmasına ilişkin esasların ile ihraca ilişkin olarak mevzuatın öngördüğü ve Kurulca gerekli görülen bilgilerin ve yatırımcıların karar vermelerinde etkili olabilecek diğer önemli bilgilerin tamamını açıklıkla ortaya koyacak ayrıntıda düzenlenmesi ve açıklamaların belgeye dayandırılması zorunludur.

(4) İzahname ve sirkülerde yer alan bilgilerin yeterli olması ve gerçeği dürüst bir şekilde yansıtmasından ihraççılar sorumludur. Ancak kendilerinden beklenen özeni göstermeyen aracı kuruluşlara da zararın ihraççıya tazmin ettirilemeyen kısmı için müracaat edilir.

(5) İlgili sermaye piyasası aracı ile ortaklık varantlarına ilişkin olarak Kurulca onaylanmış izahnamenin tescil ve ilanı ile sirkülerlerin ilanı hususlarında ilgili Kurul düzenlemelerine uyulması zorunludur.

(6) Kurulca onaylanan izahname ve sirkülerler ayrıca ihraççının internet sitesinde yayınlanır ve izahname ilan edilmek üzere borsaya da gönderilir.

(7) İlgili sermaye piyasası aracının halka arzı ve bu araçla birlikte ihraç edilecek ortaklık varantlarına ilişkin olarak yapılacak ilan ve reklamlarda ilgili Kurul düzenlemelerine uyulur. Ortaklık varantlarının ihracı dolayısıyla, bu araçları veya ihraççıyı tanıtmak ve ihracı teşvik etmek amacıyla yapılacak ilan ve reklam metinleri ve her türlü açıklamalar gerçekçi, açık, net olmalı ve yanıltıcı bilgiler içermemelidir.

İzahnamede açıklanan konularda satış öncesinde meydana gelen değişiklikler

MADDE 9 – (1) İlgili sermaye piyasası aracı ile ortaklık varantının ihracı öncesinde, ilgili sermaye piyasası aracına, ortaklık varantlarına veya ihraççıya ilişkin olarak ortaya çıkan ve bildirilmemesi halinde yatırımcıların zararına neden olabilecek değişikliklerin ve yeni hususların, ihraççı tarafından, bunların öğrenildiği tarihten itibaren en geç 1 iş günü içinde en seri haberleşme vasıtasıyla Kurul'a bildirilmesi zorunludur.

(2) Kurul'a gerekli bildirim yapıldıktan sonra, izahnamede yer alan ve Kurulca onaylanmış değişiklikler Ticaret Sicili'ne tescil ve TTSG'de ilan ettirilir.

Kamuyu aydınlatma

MADDE 10 – (1) Kamunun aydınlatılmasına ilişkin olarak Kurul'un özel durumların kamuya açıklanmasına ilişkin düzenlemelerine uyulması zorunludur.

(2) İzahname ve sirkülerde açıklanan, ortaklık varantının vadesi boyunca meydana gelen ve bildirilmemesi halinde yatırımcıların yatırım kararlarını etkileyebilecek değişikliklerin Kurul'un özel durumların kamuya açıklanmasına ilişkin düzenlemeleri çerçevesinde kamuya açıklanması zorunludur.

(3) Ortaklık varantının fiyatı, likiditesi ve ortaklık varantını elinde bulduranların haklarının etkilenmesine yol açacak ve ihraççıdan kaynaklanan her türlü değişikliğin ihraççı

tarafından, Kurul'un özel durumların kamuya açıklanmasına ilişkin düzenlemeleri çerçevesinde kamuya açıklanması zorunludur.

(4) Sermaye artırımını, temettü ödemesi ve benzeri nedenlerle üzerine ortaklık varantı yazılı olan hissede meydana gelen değişiklik nedeniyle ortaklık varantının temsil ettiği haklarda herhangi bir değişikliğin meydana gelmesi durumunda, değişikliğe ilişkin hususların Kurul'un özel durumların kamuya açıklanmasına ilişkin düzenlemeleri çerçevesinde ihraççı tarafından kamuya açıklanması zorunludur.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Kullanım Hakkına İlişkin Esaslar

Kullanım hakkı

MADDE 11 – (1) Kullanım hakkı, ortaklık varantının vadesi sonunda ortaklık varantı sahibinin önceden belirlenmiş kullanım fiyatı ve kullanım oranı esas alınarak üzerine ortaklık varantı yazılan hisseleri satın alma hakkını ifade eder.

Kullanım zamanı ve süresi

MADDE 12 – (1) Kullanım zamanı, ortaklık varantının vadesinin bitimini takip eden ilk işgününde doğar.

(2) Ortaklık varantının kullanım esaslarına ilişkin ayrıntılı bilgi ilgili sermaye piyasası aracının halka arzına ilişkin olarak düzenlenen izahname ve sirkülerde belirtilir.

(3) Kullanım süresi, kullanım hakkının ne kadarlık bir süre için geçerli olduğunu gösterir. Kullanım süresi 30 günü geçemez.

Kullanım fiyatı ve oranı

MADDE 13 – (1) Kullanım fiyatı, ortaklık varantı sahibinin üzerine ortaklık varantı yazılı hisseleri satın alma hakkını kullanması durumunda bir hisse için ödemesi gereken fiyattır.

(2) Kullanım oranı, ortaklık varantı sahibinin üzerine ortaklık varantı yazılı hisseleri satın alma hakkını kullanması durumunda her bir ortaklık varantı karşılığında tasarruf sahibine verilecek pay sayısını gösterir.

(3) Kullanım oranı, ortaklık varantının vadesi boyunca değiştirilemez. Ancak vade içerisinde sermaye artırımını, temettü ödemesi ve benzeri nedenlerle üzerine ortaklık varantı yazılı olan hissenin fiyatını etkileyen işlemler olması durumunda kullanım fiyatının belirlenmesinde düzeltilmiş fiyatlar esas alınır ve kullanım fiyatının düzeltilme esasları ilgili sermaye piyasası aracının halka arzına ilişkin olarak düzenlenen izahname ve sirkülerde belirtilir.

(4) Bu maddenin üçüncü fıkrası çerçevesinde yeniden hesaplanan kullanım fiyatı ihraççı tarafından özel durum açıklaması ile kamuya duyurulur.

İhraççının kendi hisseleri üzerine yazılı olan ortaklık varantlarının kullanım hakkının işleyişi ve ihraççı tarafından gerçekleştirilecek sermaye artırımına ilişkin esaslar

MADDE 14 – (1) İhraççının, kullanım süresinin başlangıç tarihinden en az 30 gün önce ortaklık varant sahiplerine yönelik olarak yapacağı tahsisli sermaye artırımını nedeniyle ihraç edilecek hisselerin Kurul kaydına alınması için Kurul'a başvuruda bulunması zorunludur. Söz konusu başvuru kapsamında Kurul kaydına alınacak hisselerin, tüm ortaklık varantlarına ilişkin kullanım haklarının kullanılacağı hususu dikkate alınarak belirlenmesi zorunludur.

(2) İhraççı, kullanım hakkının kullanılabilmesi için, kullanım süresinin başlangıç tarihinden en az 5 işgünü önce özel durum açıklaması yapar. Yapılacak özel durum açıklamasında; kullanım süresi, başvuru yerleri ile kullanım hakkına ilişkin diğer hususlar belirtilir. Kullanım süresi boyunca kullanım haklarını kullanmak isteyen ortaklık varantı sahipleri, söz konusu taleplerini aracı kuruluş vasıtasıyla ihraççıya iletirler. İhraççı, söz konusu bildirim kolaylıkla yapılabilmesi için gerekli önlemleri alır.

(3) Kullanım süresi içerisinde ihraççı, talepte bulunan ortaklık varantı sahiplerine yönelik olarak, kullanım oranı karşılığında verilmesi gereken pay sayısını temsil eden tutarda sermaye artırımını yaparak, hisselerini bu kişilere tahsisli olarak kullanım fiyatı karşılığında

ihraç eder. İhraççının tahsisli sermaye artırımı sonucu ihraç ettiği hisselerin ilgili tasarruf sahibinin hesabına geçmesi ile eş zamanlı olarak, talepte bulunan kişilerin MKK nezdindeki ortaklık varantları iptal edilir.

(4) Ortaklık varantının vadesi sonunda ihraççının elinde bulunan ortaklık varantlarında kullanım hakkı uygulanmaz.

(5) Kullanım süresinin sonunda, kullanım hakkının kullanılacağı varsayımı altında ihraç edilen ancak bu hakkın kullanılmaması nedeniyle ihraççının elinde kalan hisseler ile kullanım hakkı kullanılmayan ortaklık varantları iptal edilir.

(6) Söz konusu işlem sonrasında ihraççıların gerçekleştirilen satış tutarına ilişkin belgeler ve yönetim kurulu kararı ile tescile mesnet belge almak üzere Kurul'a başvurmaları ve Kurul'dan aldıkları belgeyi 10 gün içinde tescil için Ticaret Siciline vermeleri, tescilden sonra TTSG'de ilan ettirmeleri zorunludur.

(7) Sermaye artırımı da dahil olmak üzere ortaklık varantlarına ilişkin işlemlerin izahname ve sirküler ile kamuya yapılan açıklamalara uygun olarak tam ve zamanında yerine getirilmesinden ihraççı sorumludur.

(8) İhraç edilmiş ortaklık varantlarına ilişkin olarak ihraççı tarafından yapılacak sermaye artırımı işlemleri, ortaklığın ve mevcut ortakların hak ve menfaatlerinin kaybına neden olacak şekilde gerçekleştirilemez.

(9) Ortaklık varantının vadesinin bitimine yakın bir dönemde, ihraççı hissesinin İMKB fiyatının kullanım fiyatından aşağı düşmesine neden olmak suretiyle ortaklık varantı sahiplerinin kullanım haklarını kullanmalarına engel oluşturmak amacıyla sermaye artırımı, bölünme, İMKB'de işlem görmeyen ihraççı paylarının dolaşıma sokulması suretiyle tedavülü artırıcı ve benzeri işlemler yapılamaz. Sermaye artırımının yapılmasına ilişkin kanuni zorunluluklar saklıdır.

(10) Söz konusu işlemlerle ilgili giderlerin tamamı ihraççıya aittir.

Payları İMKB'de işlem gören başka bir ortaklığın hisseleri üzerine yazılı olan ortaklık varantlarının kullanım hakkına ve kullanım hakkı kapsamında ihraççı tarafından temin edilecek hisselerle ilişkin esaslar

MADDE 15 – (1) İhraççı, kullanım hakkının kullanılabilmesi için, kullanım süresinin başlangıç tarihinden en az 5 işgünü önce özel durum açıklaması yapar. Yapılacak özel durum açıklamasında; kullanım süresi, başvuru yerleri ile kullanım hakkına ilişkin diğer hususlar belirtilir. Kullanım süresi boyunca kullanım haklarını kullanmak isteyen ortaklık varantı sahipleri, söz konusu taleplerini aracı kuruluş vasıtasıyla ihraççıya iletirler. İhraççı, söz konusu bildirim kolaylıkla yapılabilmesi için gerekli önlemleri alır.

(2) Kullanım süresi içerisinde ihraççı talepte bulunan ortaklık varantı sahiplerine kullanım fiyatı karşılığında kullanım hakkına konu hisseleri verir. Söz konusu hisselerin ilgili tasarruf sahibinin hesabına geçmesi ile eş zamanlı olarak talepte bulunan kişilerin MKK nezdindeki ortaklık varantları iptal edilir.

(3) İhraççının, kullanım hakkı kapsamında verilmesi gereken hisseleri hangi surette temin edeceğine ilişkin bilgilerin izahname ve sirkülerde açıklanması zorunludur.

(4) Kullanım hakkına konu hisseler de dahil olmak üzere ortaklık varantlarına ilişkin işlemlerin izahname ve sirküler ile kamuya yapılan açıklamalara uygun olarak tam ve zamanında yerine getirilmesinden ihraççı sorumludur.

(5) Söz konusu işlemlerle ilgili giderlerin tamamı ihraççıya aittir.

Hisselerin tahsisinde öncelik hakkı

MADDE 16 – (1) İhraççının kendi hisseleri üzerine yazılı olan ortaklık varantlarının kullanım hakkı kapsamında ihraç edilen ve ihraççının artırılan sermayesini temsil eden hisseler yeni pay alma hakkı da dahil olmak üzere, her türlü önceliklerden öne alınarak ortaklık varantı sahiplerine tahsis olunur.

(2) İhraççının kendi hisseleri üzerine yazılı olan ortaklık varantlarının kullanım hakkı ile ilgili olarak ihraççı tarafından yapılacak sermaye artırımlarında 15/11/1998 tarihli ve 23524 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Seri:I, No:26 sayılı "Hisse Senetlerinin Kurul Kaydına

Alınmasına ve Satışına İlişkin Esaslar Tebliği'nin 10 uncu maddesinin ikinci ve üçüncü fıkraları hükmü uygulanmaz.

Kullanım hakkının kalkması

MADDE 17 – (1) İhraççı tarafından yükümlülüklerin tam olarak yerine getirilmesine rağmen kullanım hakkını kullanmayan ortaklık varantı sahiplerinin bu hakları kullanım süresinin sonunda ortadan kalkar.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Diğer Hususlar

İlişkili taraflarca yapılan işlemler

MADDE 18 – (1) İhraççı, ihraççıda idari sorumluluğu bulunan kişiler, bunlar ile yakından ilişkili kişiler veya ilişkili kurum ve kuruluşlar tarafından ortaklık varantına ilişkin olarak yapılan alım satım işlemleri, Kurul'un özel durumların kamuya açıklanmasına ilişkin düzenlemeleri çerçevesinde kamuya açıklanır.

Alım satımına ilişkin esaslar

MADDE 19 – (1) Ortaklık varantlarının alım satımı, Kurul'un onayı üzerine borsa mevzuatı çerçevesinde belirlenecek işlem esasları kapsamında borsanın uygun göreceği ilgili pazarda yapılır.

(2) İhraç edilecek ortaklık varantlarının borsaya kotasyonu için Kurul ile eşzamanlı olarak borsaya başvuruda bulunulur.

(3) Ortaklık varantlarının bedelsiz olarak ihraç edilmesi durumunda ortaklık varantlarının borsada alım satımına konu olacağı ilk güne ilişkin baz fiyat ilgili borsa düzenlemeleri çerçevesinde belirlenir.

Ortaklık varantlarına ilişkin aracılık faaliyeti

MADDE 20 – (1) Ortaklık varantlarının alım satımına aracılık faaliyeti, Kurul'dan alım satımına aracılık yetki belgesi almış aracı kurumlar tarafından Kurul'un aracılık faaliyetleri ve aracı kuruluşlara ilişkin düzenlemeleri çerçevesinde yürütülür..

(2) Aracı kurumların müşterileriyle ortaklık varantlarına ilişkin herhangi bir işlem gerçekleştirmeden ve sözleşme yapmadan önce ortaklık varantlarının işleyiş esaslarını ve getirdiği hak ve yükümlülükleri ve söz konusu işlemlerin risklerini açıklayan ve içeriği Kurulca belirlenen "ortaklık varantlarına ilişkin risk bildirim formunu" kullanmaları ve bu formu müşterilerine vermeleri zorunludur.

Kayda alma ücreti

MADDE 21 – (1) İhraççılar, ilgili sermaye piyasası aracına ilişkin onaylı izahnamenin Kurulca verilmesinden önce, kayda alınan ve bedelsiz olarak verilecek ortaklık varantlarının itibari değeri; bedel karşılığında satılacak ortaklık varantlarının ise satış fiyatı üzerinden Kanun'da belirtilen oran nispetinde belirlenecek ücreti, Kurul adına açılan hesaba yatırmakla mükelleftirler.

(2) İlgili sermaye piyasası aracı halka arzı ile ortaklık varantlarına ilişkin kullanım hakkının kullanılması nedeniyle ihraççı tarafından ihraç edilecek hisselerle ilişkin kayda alma ücretinin hesaplanmasında ilgili Kurul düzenlemelerine uyulur.

Benzer sermaye piyasası araçlarına ilişkin kayda alma başvurularının Kurulca sonuçlandırılması

MADDE 22 – (1) Kurul'un uygun göreceği ortaklık varantlarına benzer nitelikli sermaye piyasası araçlarının Kurul kaydına alınmasına ilişkin başvurular, bu Tebliğ hükümlerinin kıyasen uygulanması suretiyle sonuçlandırılır.

Kurul'a bilgi verme

MADDE 23 – (1) Kurul ihraççıdan; ortaklık varantlarına ve mali durumunun izlenmesine ilişkin her türlü bilgi ve belgeyi isteyebilir.

Yürürlük

MADDE 24 – (1) Bu Tebliğ yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 25 – (1) Bu Tebliğ hükümlerini Sermaye Piyasası Kurulu yürütür.

EK

**ORTAKLIK VARANTLARINA İLİŞKİN KAYDA ALMA
BAŞVURUSUNA EKLENECEK BİLGİ VE BELGELER**

- 1) Ortaklık varantı ihracına ilişkin yetkili organ kararı,
- 2) Ortaklık varantının vadesi sonunda ortaklık varantına ilişkin kullanım hakkını kullanmak isteyen ortaklık varantı sahiplerine yönelik olarak tahsisli sermaye artırımını yapacağına ilişkin olarak yönetim kurulunca verilecek taahhüt(*),
- 3) Kullanım fiyatı ve kullanım oranının tespitine ilişkin rapor,
- 4) Kullanım fiyatının değişim esaslarına ilişkin bilgi,
- 5) Ortaklık varantlarının bedel karşılığında ihraç edilmesi durumunda, satış fiyatına ilişkin tespit raporu ve ihraçtan sağlanacak fonun kullanılacağı yer hakkında bilgi ile ortaklık varantı bedellerinin yatırılması için nezdinde özel hesap açılan Banka tarafından bu durumu Kurul'a bildiren yazı,
- 6) Kurulca istenebilecek diğer bilgi ve belgeler.

(*) Başka bir ortaklığın hisseleri üzerine yazılı olan varant ihraçlarında istenmez.

[R.G. 21 Ocak 2009 – 27117]

_____ . _____

 [İçindekilere dön](#)

Sermaye Piyasası Kurulundan:

**GİRİŞİM SERMAYESİ YATIRIM ORTAKLIKLARINA İLİŞKİN
ESASLAR TEBLİĞİNDE DEĞİŞİKLİK
YAPILMASINA DAİR TEBLİĞ
(SERİ: VI, NO: 23)**

MADDE 1 – 20/3/2003 tarihli ve 25054 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Seri: VI, No: 15 sayılı Girişim Sermayesi Yatırım Ortaklıklarına İlişkin Esaslar Tebliğinin, 3 üncü maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki (m) bendi eklenmiştir.

“m) Tahsisli Satış: Sermaye artırımlarında artırılan sermayeyi temsil eden hisse senetleri ile mevcut hisselerin hissedarlarınca, halka arz edilmeyerek, doğrudan dışarıda yerleşik kişilere ve/veya kayıt öncesi belirlenmiş yurt içinde yerleşik kişilere tahsisli olarak satışını”

MADDE 2 – Aynı Tebliğin 13 üncü maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki (f) bendi eklenmiştir.

“f) Bu Tebliğin 17 nci maddesinin (f), (g) ve (h) bentleri kapsamında yapılan yatırımlar ve işlemlere ilişkin sözleşmeler, şirket ana sözleşmeleri, fon içtüzük ve izahnameleri ile diğer dokümanları, yatırımın yapılmasını”

MADDE 3 – Aynı Tebliğin 17 nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve fıkraya aşağıdaki (e), (f), (g) ve (h) bentleri eklenmiştir.

“d) Bir yıldan kısa vadeli olanlar için en son bağımsız denetimden geçmiş mali tablolarında yer alan özsermayelerinin yarısını, bir yıl ve daha uzun vadeli olanlar için özsermayelerinin iki katını aşmamak kaydıyla borçlanabilir,

e) Yurtiçinde kurulan girişim sermayesi yatırım fonlarına yatırım yapabilir,

f) Sadece bu Tebliğde tanımlanan girişim şirketlerine yatırım yapmak üzere yurtdışında kolektif yatırım amacıyla kurulan kuruluşlara doğrudan ve dolaylı olarak yapılan yatırımlardan kaynaklanan riskin yatırıma yönlendirilen anapara miktarı ile sınırlı olması kaydıyla yatırım yapabilir,

g) Türkiye’deki girişim sermayesi faaliyetlerine yönelik olarak danışmanlık hizmeti vermek üzere yurtiçinde ve yurtdışında kurulu danışmanlık şirketlerine ortak olabilir,

h) Yurtiçinde kurulu portföy yönetim şirketleri ile yurtdışında kurulmakla birlikte faaliyet kapsamı sadece yurtiçinde kurulu girişim şirketleri olan portföy yönetim şirketlerine ortak olabilir.”

MADDE 4 – Aynı Tebliğin 18 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“**MADDE 18** – Ortaklıkların aşağıdaki yatırım sınırlamalarına uymaları gerekmektedir:

a) Ortaklıklar, ortaklık sermayesinin ya da tüm oy haklarının %10’undan fazlasına sahip olan ortakların, yönetim kurulu üyelerinin ve genel müdürün ayrı ayrı ya da birlikte sermayelerinin ya da tüm oy haklarının %10’undan fazlasına sahip oldukları şirketlere yatırım yapamazlar,

b) Ortaklıkların girişim sermayesi yatırımları dışında kalan ve Tebliğin 17 nci maddesinin (f), (g) ve (h) bentleri kapsamında yapılan yatırımları ile ikincil piyasalarda işlem gören menkul kıymetlere yapılan yatırımlarının toplamı portföy değerinin %50’sini aşamaz, herhangi bir girişim şirketine yatırım yapılmasını takip eden onuncu yılın sonundan itibaren, söz konusu şirkete yapılan yatırımların tamamı bu bent kapsamında değerlendirilir,

c) Ortaklıklar, Tebliğin 17 nci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında yapılan yatırımlarda tek bir şirketin ihraç etmiş olduğu menkul kıymetlere portföy değerinin %10’undan fazlasını yatıramazlar ve tek bir şirketin sermayesi veya oy haklarının %5’inden fazlasına sahip olamazlar,

ç) Ortaklıklar tarafından, Tebliğin 17 nci maddesinin birinci fıkrasının (f) bendi kapsamında yapılan yatırımlar yatırımın yapıldığı dönemdeki portföy değerinin %10’unu aşamaz, yatırım giderleri bu sınırlama kapsamında değerlendirilmez,

d) Ortaklıklar tarafından, Tebliğin 17 nci maddesinin birinci fıkrasının (g) ve (h) bentleri kapsamındaki şirketlere yapılan iştirak toplamı iştirakin gerçekleştirildiği dönemdeki portföy değerinin %10’unu aşamaz, yatırım giderleri bu sınırlama kapsamında değerlendirilmez,

e) Ortaklıklar, döviz, faiz ve piyasa riskleri gibi risklere karşı korunması amacıyla, esas sözleşmede ve izahnamede hüküm bulunmak ve Kurulca uygun görülme koşuluyla, yatırım amacına uygun portföy yönetim teknikleri ile para ve sermaye piyasası araçlarını kullanabilirler, bu amaçla Kurulca belirlenecek esaslar çerçevesinde opsiyon sözleşmeleri, forward, finansal vadeli işlemler ve vadeli işlemlere dayalı opsiyon işlemlerine taraf olabilirler.”

MADDE 5 – Aynı Tebliğin 20 nci maddesine dokuzuncu fıkra olarak aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Ortaklıkların yurtiçinde kurulu girişim sermayesi yatırım fonlarına yaptıkları yatırımlar da girişim sermayesi yatırımı olarak değerlendirilir.”

MADDE 6 – Aynı Tebliğin 21 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“**MADDE 21** – Esas sözleşmede hüküm bulunmak kaydıyla halka arzın sadece nitelikli yatırımcılara yapılmak üzere sınırlandırılması halinde;

a) Ortaklıklar, satış yapılan yatırımcıların bu Tebliğde belirlenen nitelikli yatırımcı vasıflarını haiz olduklarına dair bilgi ve belgeleri temin etmek ve düzenli olarak tutmakla yükümlüdürler.

b) Hisse senetlerinin tamamının nama yazılı olması şarttır. Söz konusu hisse senetleri, halka arzdan sonra da sadece nitelikli yatırımcılara devredilebilir. Ortaklıklar, devralan yatırımcıların nitelikli yatırımcı vasıflarını haiz olduklarına dair bilgi ve belgeleri temin etmek zorundadırlar. Nitelikli yatırımcı vasıflarını haiz olmayanlara yapılan pay devirleri, pay defterine kaydolunmaz.

c) Kuruluş ve dönüşüm için asgari başlangıç veya ödenmiş sermayenin 1 milyon Türk Lirasından az olmaması şarttır.

ç) Lider sermayedar olması zorunluluğu yoktur ve bu Tebliğde yer alan lider sermayedara ilişkin hükümler uygulanmaz.

d) Nitelikli yatırımcıya arzdan önce yatırım portföyünün oluşturulmuş olması şartı aranmaz, ancak nitelikli yatırımcıya arzı takip eden birinci yılın sonundan itibaren 18 inci

maddenin (b) bendinde yer alan şartı sağlayamayan ortaklıkların girişim sermayesi yatırım ortaklığı olarak faaliyette bulunma hakları ortadan kalkar. Ortaklıklar, bir yıllık sürenin bitiminden itibaren en geç üç ay içinde esas sözleşme hükümlerini girişim sermayesi yatırım ortaklığı faaliyetini kapsamayacak şekilde değiştirmek üzere Kurula başvurmakla yükümlüdürler. Ortaklıklar bu değişiklikleri yapmadığı takdirde, TTK'nın 434 üncü maddesinin birinci fıkrasının (2) ve (6) numaralı bentleri hükümleri gereğince münfesihtir addolunur.

e) 12 nci madde ile 13 üncü maddenin ikinci fıkrası uygulanmaz.

f) Hisse senetlerinin nitelikli yatırımcıya arzında bu Tebliğde tanımlanan tahsisli satış yöntemi uygulanır.

g) Hisse senetlerinin nitelikli yatırımcılara arzında, izahname ve sirküler düzenleme zorunluluğu bulunmamaktadır.

ğ) Hisse senetlerinin nitelikli yatırımcıya arzı yapılmadan önce 15/11/1998 tarihli ve 23524 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Seri: I, No: 26 sayılı Hisse Senetlerinin Kurul Kaydına Alınmasına ve Satışına İlişkin Esaslar Tebliğinin (6) numaralı ekinde belirtilen belgelerle birlikte Kurula başvuruda bulunulması zorunludur.

h) Ara mali tabloların bağımsız denetimden geçirilmesi, Kurula gönderilmesi ve ilanı gerekmez. Ancak yıllık bilanço ve gelir tablosu ile ayrıntılı bağımsız denetim raporunun yıllık olağan genel kurul toplantı tarihini izleyen bir ay içinde Kurula gönderilmesi ve TTSG'de ilanı zorunludur.

ı) Bu Tebliğin 18 inci maddesinin birinci fıkrasının (ç) ve (d) bentlerindeki sınırlamalar %25 olarak uygulanır.”

MADDE 7 – Bu Tebliğ yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 8 – Bu Tebliğ hükümlerini Sermaye Piyasası Kurulu yürütür.

[R.G. 21 Ocak 2009 – 27117]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Sermaye Piyasası Kurulundan:

**YATIRIM FONLARINA İLİŞKİN ESASLAR TEBLİĞİNDE
DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR TEBLİĞ
(SERİ: VII, NO: 37)**

MADDE 1 – 19/12/1996 tarihli ve 22852 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Seri:VII, No:10 sayılı Yatırım Fonlarına İlişkin Esaslar Tebliğinin 3 üncü maddesine aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“Şemsiye Fon: Payları tek bir içtüzük kapsamında ihraç edilen tüm alt fonları kapsayan fonu,

Alt Fon: Bir şemsiye fon içtüzüğüne bağlı olarak her katılma payı ihracı için ayrı bir izahname ve sirküler düzenlenmesi gereken fonları,”

MADDE 2 – Aynı Tebliğin 5 inci maddesinin birinci fıkrasının (iv) bendi ve aynı maddenin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“iv) Alt fonları asgari olarak altı ay vadeli kurulmak kaydıyla;

m) Yatırımcının başlangıç yatırımının belirli bir bölümünün, tamamının ya da başlangıç yatırımının üzerinde belirli bir getirinin izahnamede belirlenen esaslar çerçevesinde belirli vade ya da vadelerde yatırımcıya geri ödenmesinin, uygun bir yatırım stratejisine ve garantör tarafından verilen garantiye dayanılarak taahhüt edildiği ve şemsiye fon şeklinde kurulan fonlar "GARANTİLİ FON",

n) Yatırımcının başlangıç yatırımının belirli bir bölümünün, tamamının ya da başlangıç yatırımının üzerinde belirli bir getirinin izahnamede belirlenen esaslar çerçevesinde belirli

vade ya da vadelerde yatırımcıya geri ödenmesinin, uygun bir yatırım stratejisine dayanılarak en iyi gayret esası çerçevesinde amaçlandığı ve şemsiye fon şeklinde kurulan fonlar "KORUMA AMAÇLI FON"

olarak adlandırılır.

Koruma amaçlı ve garantili yatırım fonların unvanlarında koruma amaçlı veya garantili fon ibarelerinin bulunması yeterli olup, garantinin veya korumanın başlangıç yatırımına oranına ya da garantili yatırım fonlarında garantör tarafından sağlanan garanti kapsamındaki getiri oranına alt fonların unvanlarında izahname ve sirkülerlerinde yer verilmesi gerekmektedir. Garantili ve koruma amaçlı fon başvurularında istenecek bilgi ve belgeler Tebliğin (4) numaralı ekinde yer almaktadır.”

MADDE 3 – Aynı Tebliğin 5/A maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“**MADDE 5/A** – Koruma amaçlı yatırım fonları tarafından, yatırımcının başlangıç yatırımının belirli bir bölümünün ya da tamamının korunmasına yönelik olarak oluşturulacak yatırım stratejisinin, kamu borçlanma senetlerine ve/veya ters repo ya ve/veya korumayı sağlayabilecek nitelikteki Kurulca uygun görülen diğer sermaye piyasası araçlarına yatırım yapılmasını içermesi zorunludur.

Katılma payı sahiplerinin garantiden ya da korumadan yararlanabilme koşulları ve katılma paylarının vadeden önce fona iadesi halinde uygulanacak esaslar alt fonların izahname ve sirkülerinde belirlenir.

Garantili yatırım fonlarına ve koruma amaçlı yatırım fonlarına ilişkin olarak yatırımcılar tarafından, vergi hariç olmak üzere, doğrudan katılan maliyetler garanti edilen ya da korunan yatırım tutarını azaltamaz.

Garanti ya da koruma, garantiden ve korumadan faydalanma hakkına sahip tüm katılma payı sahipleri açısından aynı nitelikte olmalıdır. Garantili yatırım fonlarının ve koruma amaçlı yatırım fonlarının portföy yönetim stratejisinde ve türünde fonun vadesi içerisinde değişiklik yapılamaz.

Garantili yatırım fonlarının alt fonlarının portföy yönetim stratejileri bu Tebliğin 42 nci ve 43 üncü maddelerinde belirtilen sınırlamalar dikkate alınarak serbestçe belirlenebilir. Portföy yönetim stratejilerine alt fonların izahnamelerinde yer verilir.”

MADDE 4 – Aynı Tebliğe 5/C maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

“Şemsiye Fonlara İlişkin Özel Hükümler

MADDE 5/D – Şemsiye fonlar için aşağıdaki hükümler uygulanır.

a) Şemsiye fonların kuruluş ve kayda alma başvuruları birlikte değerlendirilir ve sonuçlandırılır.

b) Bir şemsiye fon kapsamındaki her bir alt fonunun tüm varlık ve yükümlülükleri birbirinden ayrıdır.

c) Bir şemsiye fon için yapılması gereken tüm giderler alt fonların portföy büyüklüğü dikkate alınarak oransal olarak alt fonların portföyünden karşılanır.

ç) Bu Tebliğin 14 üncü, 41 inci, 42 nci, 43 üncü, 48 inci, 51 inci, 52 nci ve 53 üncü maddelerinde belirtilen düzenlemeler ile Seri: V, No: 60 sayılı Bireysel ve Kurumsal Portföylerin Performans Sunumuna, Performansa Dayalı Ücretlendirme ve Sıralama Faaliyetlerine İlişkin Esaslar Hakkında Tebliğde belirtilen düzenlemeler şemsiye fonların her bir alt fonu için ayrı ayrı uygulanır.

d) Şemsiye fon tutar artırım başvurularında artırıma konu paylar kayda alınarak sadece içtüzük değişikliği gerçekleştirilir.

e) Kurulca onaylanmış alt fon izahnameleri Kurul izin tarihinden itibaren 15 gün içinde kurucunun merkezinin bulunduğu yerin ticaret siciline tescil ve TTSG’de ilan ettirilir. Tasarruf sahiplerine yayımlanacak sirkülerde izahnamenin tescil tarihi belirtilir.

f) Alt fonların izahname değişikliklerinde tescile mesnet belgenin verilmesinden itibaren 6 işgünü içinde izahname değişikliği ticaret siciline tescil ve TTSG’de ilan ettirilir. Yatırımcıların yatırım yapma kararını etkileyebilecek ve önceden bilgi sahibi olunmasının

gerekli olduğu içtüzük/izahname değişiklikleri, ayrıca Türkiye çapında yayım yapan en az iki günlük gazetenin Türkiye baskısında ilan ettirilir ve yeni hususların yürürlüğe giriş tarihi 10 iş gününden az olmamak üzere ilanlarda belirtilir.

g) Her bir alt fonun birim pay değeri bu Tebliğin 36 ncı maddesinde belirlenen esaslar çerçevesinde ayrı ayrı hesaplanır. Birim pay değerlerinin hesaplanmasına ilişkin esaslara alt fon izahnamelerinde yer verilmesi yeterlidir.

ğ) Bu Tebliğin 37/A maddesi çerçevesinde her bir alt fon kapsamında pay grupları oluşturulabilir. Pay gruplarına ilişkin esaslara alt fon izahnamelerinde yer verilmesi yeterlidir.

h) Bu Tebliğin 46 ncı maddesinde belirtilen günlük raporlar her bir alt fon için ayrı ayrı hazırlanır. Aylık ve yıllık raporların ise; her bir alt fona ilişkin bilgileri içerecek şekilde tek bir rapor olarak hazırlanması mümkündür.

ı) Şemsiye fon için bu Tebliğin 46 ncı maddesinde belirtilen bağımsız denetim raporu her bir alt fonu içerecek şekilde hazırlanır. Şemsiye fonların mali tablolarına ilişkin esaslar Kurulca belirlenir.

i) Bir şemsiye fonun bu Tebliğin 52 nci ve 53 üncü maddeleri uyarınca tasfiye edilmesi durumunda, alt fonların da tasfiye edilmesi gerekir.”

MADDE 5 – Aynı Tebliğin 11 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“**MADDE 11** – Fon kuruluş ve tutar artırımı başvurularında bir kurucuya ait mevcut tüm fonların toplam değerleri toplamının kurucunun Kurula gönderilen bağımsız denetimden geçmiş son mali tablosunda yer alan özkaynakları toplamının 10 katını aşmaması şartı aranır.”

MADDE 6 – Aynı Tebliğin 17 nci maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Özel fonların, endeks fonların, serbest yatırım fonlarının, garantili yatırım fonlarının, koruma amaçlı yatırım fonlarının, fon sepetlerinin ve şemsiye fonların içtüzük esasları Kurulca belirlenir.”

MADDE 7 – Aynı Tebliğin 23 üncü maddesine aşağıdaki ikinci fıkra eklenmiştir.

“Serbest yatırım fonları ve borsa yatırım fonları dışındaki fonların kuruluş ve kayda alma başvuruları birlikte değerlendirilir ve sonuçlandırılır. Kayda alma belgesi, fon içtüzüğünün ticaret siciline tescil edildiğine ilişkin belgenin Kurula gönderilmesini müteakip verilir.”

MADDE 8 – Aynı Tebliğin 39 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“**MADDE 39**— Borsa’da işlem görmeyen katılma belgelerinin, aracılık amacıyla borsa dışında alım satımı fon içtüzüklerinde hüküm bulunması kaydıyla mümkündür. Bu durumda kurucu dışında fon katılma belgelerinin alım satımına aracılık edecek aracı kuruluşların Kurulca uygun görülecek yöntemlerle kamuya duyurulması zorunludur. Serbest yatırım fonlarının, garantili yatırım fonlarının ve koruma amaçlı yatırım fonlarının katılma belgelerinin satışına aracılık edecek kurumların bu konuda yeterli bilgi ve deneyime sahip satış personeli istihdam etmeleri ve söz konusu fon katılma belgesi satışlarının bu satış personeli tarafından gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Serbest yatırım fonlarının katılma belgelerinin alım satımı konusunda yetkili kuruluşlar, satış yapılan yatırımcıların bu Tebliğde belirlenen nitelikli yatırımcı vasıflarını haiz olduklarına dair bilgi ve belgeleri temin etmek ve düzenli olarak tutmakla yükümlüdürler.

Borsa’da işlem görmeyen anonim şirketlerin hisse senetlerine yatırım yapan fonların kurucuları, fon katılma belgelerinin geri dönüşlerinde gerekli likiditenin sağlanmasından sorumludur. Bu kapsamda geri dönen katılma belgeleri kurucu tarafından kendi portföyüne alınabilir. Kurucu ayrıca söz konusu fonların portföylerinin büyütülmesi ve çeşitlendirilmesi amacıyla da fon katılma belgelerini kendi portföyüne alabilir.

Kurucu tarafından katılma belgelerinin fon adına alım satımı esastır. Kurucu ve/veya yönetici tarafından gerekli görülmesi halinde fon katılma belgeleri fonun toplam pay sayısının %20’sini aşmayacak şekilde kendi portföylerine dâhil edilebilir. Kurucu ve yönetici tarafından kendi portföylerine alınabilecek katılma belgelerine ilişkin sınırlamalar borsada

işlem görmeyen anonim şirketlerin hisse senetlerine yatırım yapan fonlar ile serbest yatırım fonları için uygulanmaz.

Aracılık amacıyla katılma belgelerinin borsa dışında alım satımı için, kurucu ile alım satımı gerçekleştirecek kuruluşlar arasında alım-satıma aracılık sözleşmesi yapılması zorunludur.

Alım-satıma aracılık sözleşmesinde asgari şu hususların bulunması gerekir;

a) Sözleşmenin tarafları ile katılma belgeleri sözleşmeye konu olan fonun adı,

b) Sözleşmenin süresi,

c) Katılma belgelerinin alım-satımına aracılık edecek kuruluşlara ödenecek ücret ve ödeme biçimi,

ç) Katılma paylarının alım-satım esasları,

d) Günlük alım-satım sonuçlarının fona bildirilme esasları,

e) Kurul tarafından gerekli görülecek diğer hususlar.”

MADDE 9 – Aynı Tebliğin 42 nci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“c) Fon portföyüne borsaya kote edilmiş varlıkların alınması esastır. Şu kadar ki, borsada işlem görmeyen anonim şirketlerin hisse senetlerine fon portföy değerinin en fazla %10’u oranında yatırım yapılabilir. Garantili yatırım fonları ve koruma amaçlı yatırım fonları tarafından bu Tebliğin 43 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinin ikinci paragrafı çerçevesinde portföye alınan ters repo ve sermaye piyasası araçları için borsaya kote edilme şartı aranmaz.

Kurucunun ve yöneticinin borsa dışında halka arzına aracılık ettiği menkul kıymetlere, borsaya kote edilmesi şartıyla, ihraç miktarının azami %10’u ve fon portföyünün azami %5’i oranında yatırım yapılabilir.

T.C. Merkez Bankası A.Ş. tarafından düzenlenen ihalelerden ve T.C. Başbakanlık Hazine Müsteşarlığı tarafından yapılan halka arzlardan ihale veya ihraç fiyatlarıyla fon portföyüne menkul kıymet alınabilir. Bu duruma konu menkul kıymetlerin İMKB’ye kote ettirilmeleriyle birlikte alış fiyatları tescil ettirilir. Bu menkul kıymetler bu maddenin birinci fıkrasının (a) bendinde yer alan sınırlama kapsamında değerlendirilmez.”

MADDE 10 – Aynı Tebliğin 43 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“b) Fon portföyüne riskten korunma ve/veya yatırım amacıyla döviz, kıymetli madenler, faiz, finansal göstergeler ve sermaye piyasası araçları üzerinden düzenlenmiş opsiyon sözleşmeleri, forward, finansal vadeli işlemler ve vadeli işlemlere dayalı opsiyon işlemleri dâhil edilebilir. Vadeli işlem sözleşmeleri nedeniyle maruz kalınan açık pozisyon tutarı fon toplam değerini aşamaz. Portföye alınan vadeli işlem sözleşmelerinin fonun yatırım stratejisine ve karşılaştırma ölçütüne uygun olması zorunludur. Karşılaştırma ölçütü belirlemeksizin opsiyon sözleşmeleri ve mala dayalı vadeli işlem sözleşmeleri garantili yatırım fonlarının ve koruma amaçlı yatırım fonlarının portföyüne hem koruma hem de yatırım amaçlı olarak alınabilir.

Garantili yatırım fonları ve koruma amaçlı yatırım fonları tarafından, vade ve diğer sözleşme koşulları açısından borsada işlem gören eşdeğerlerinin bulunmaması halinde, borsa dışından, ters repo sözleşmelerine taraf olunabilir, bu bendin birinci paragrafında belirtilen dayanak varlıklar üzerinden düzenlenmiş vadeli işlem sözleşmeleri ve opsiyon sözleşmeleri ile mala dayalı vadeli işlem sözleşmeleri ve mala dayalı opsiyon sözleşmeleri satın alınabilir ve Kurulca uygun görülen diğer sermaye piyasası araçlarına yatırım yapılabilir. Garantili yatırım fonları ve koruma amaçlı yatırım fonları tarafından borsa dışında yabancı kurumlarla yapılan ters repo sözleşmelerine ancak Kurul düzenlemeleri uyarınca ters repo sözleşmelerine konu olabilecek menkul kıymetlere eşdeğer yabancı menkul kıymetler konu olabilir.

Garantili yatırım fonlarının ve koruma amaçlı yatırım fonlarının borsa dışında taraf oldukları sözleşmeler aşağıda yer verilen esaslara tabidir:

1) Sözleşmelerin, alt fonların yatırım amacına uygun olması zorunludur.

2) Sözleşmelerin karşı tarafları ancak Türkiye’de derecelendirme faaliyetinde bulunması Kurulca kabul edilen derecelendirme kuruluşları tarafından yatırım yapılabilir seviyeye denk gelen derecelendirme notu verilmiş mali kuruluşlar olabilir.

3) Sözleşmelerin herhangi bir ilişkiden etkilenmeyecek şekilde objektif koşullarda yapılması ve adil bir fiyat içermesi zorunludur. Sözleşmelerin bu ilkelere uygunluğunun temini için uygulanacak güvenilir yöntemler ve sözleşmelerle ilgili genel ilkeler alt fon izahnamelerinde belirlenir ve kamuya açıklanır.

4) Sözleşmelerin alt fonun fiyat açıklama dönemlerinde makul değeri üzerinden nakde dönüştürülebilir olması zorunludur.

Garantili yatırım fonları ve koruma amaçlı yatırım fonlarının alt fonlarının portföylerine borsa dışından alınan sözleşmelerin bu bendin dördüncü paragrafının (2) ve (4) nolu alt bentlerinde sayılan niteliklere uygunluğunu tevsik edici tüm bilgi ve belgeler, sözleşmelerin portföye dâhil edilmelerini takip eden 10 işgünü içinde Kurula gönderilir. Gerekli nitelikleri taşımadığı Kurulca tespit edilen sözleşmeler fon portföyünden çıkarılarak Kurul düzenlemelerine uygun olan sözleşmeler portföye dâhil edilir. Sözleşmelerin portföyden çıkarılması nedeniyle doğan masraf ve zararlar fon malvarlığına yansıtılamaz.

Garantili yatırım fonlarının ve koruma amaçlı yatırım fonlarının portföylerine alınan opsiyon sözleşmeleri ve Kurulca uygun görülen diğer sermaye piyasası araçları nedeniyle maruz kalınan toplam risk tutarı fon toplam değerini aşamaz.”

MADDE 11 – Aynı Tebliğin 45 inci maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki (e) bendi eklenmiştir.

“e) Borsada işlem görmeyen anonim şirketlerin hisse senetlerinin değerlemesinin portföye dâhil edilmeleri aşamasında ve sözkonusu hisse senetlerinin fon portföyünden çıkarılana kadar geçen süre zarfında takvim yılı esas alınarak en az altı ayda bir defa olmak üzere, Kurulca belirlenecek esaslara uygun olarak yapılması zorunludur.”

MADDE 12 – Aynı Tebliğin 48 inci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Reklâm ve ilanlara ilişkin esaslar

MADDE 48 – Her tür yazılı, sesli ve görüntülü basın yayın ilanları, bilgi işlem ortamında verilen ilanlar, belirsiz sayıdaki kişiye yapılan her tür mektup, çağrı, broşür, afiş ve bunlara benzer nitelikteki reklâm ve ilanlarda aşağıda belirlenen ilkelere uyulur.

a) Halkı yanıltıcı ve aldatıcı bilgi ve tecrübe noksanlıklarını istismar eder tarzda ifadeler yer verilemez,

b) Mevzuatın izin vermediği vaad ve taahütlerde bulunulamaz,

c) Objektiflikten uzak bilgi verilemez,

ç) Asgari gerekliliği olan bilgiler gizlenemez,

d) Katılma belgesi fiyatını etkileyebilecek abartılı şekilde yazı, görüntü ve resimlere yer verilemez.

e) İhtüze ve izahnameye aykırı nitelikte bilgiye yer verilemez.

f) Reklâm ve ilan metinlerinde, yatırım fonu, kurucu ve yönetici hakkında “en büyük”, “en iyi”, “en güvenilir”, “en çok kazandıran” , “en sağlam” ve buna benzer subjektif ve abartılı bir imaj yaratmaya yönelik ifadeler yer verilemez.

g) Reklâm ve ilanlarda, fonun mali durumuna, portföyüne, getirisine, sektördeki yerine, diğer yatırım araçları ile karşılaştırılmasına veya getirisinin benzer nitelikteki fonlarla karşılaştırılmasına ilişkin sayısal veriler, yatırım fonuna, kurucuya, yöneticiye ilişkin “en yüksek işlem hacmi olan”, “en çok müşterisi olan” , “portföyü en büyük” veya buna benzer resmi verilerle kanıtlanması mümkün olan ifadeler, ancak bu yargılara ulaşmayı sağlayabilecek kaynaklar referans gösterilmek suretiyle kullanılabilir. Fonların getirilerine ilişkin reklâmlar için Seri: V, No: 60 sayılı Bireysel ve Kurumsal Portföylerin Performans Sunumuna, Performansa Dayalı Ücretlendirme ve Sıralama Faaliyetlerine İlişkin Esaslar Hakkında Tebliğ ile belirlenen hükümler uygulanır. Portföy büyüklükleri ile ilgili veriler resmi kaynaklardan referans gösterilerek yayımlanabilir.

ğ) İlan ve reklâmlarda, ölçeklerde farklılık yaratmak suretiyle görsel olarak yatırımcıyı yanıltıcı grafik ve şekiller kullanılamaz.

h) İlan ve reklâmlarda herhangi bir kuruluşun fonun garantisi olduğunu ima eden ibarelere yer verilemez. Garantili yatırım fonları için garantör tarafından verilen garanti bu bent kapsamında değildir.

Reklâm ve ilanlar yayımını takip eden 7 iş günü içerisinde Kurula gönderilir.

Özel fonlara ve serbest yatırım fonlarına ilişkin olarak her ne suretle olursa olsun reklâm ve ilan verilemez.”

MADDE 13 – Aynı Tebliğe Geçici Madde 2 olarak aşağıdaki madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 2 – Bu Tebliğin koruma amaçlı ve garantili fonlara ilişkin hükümlerine uyumun bu fonların içtüzük ve izahnamelerinde belirlenen yatırım dönemleri sonunda sağlanması zorunludur.”

MADDE 14 – Aynı Tebliğin 23/A maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 15 – Aynı Tebliğin 34 üncü maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 16 – Bu Tebliğ yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 17 – Bu Tebliğ hükümlerini Sermaye Piyasası Kurulu yürütür.

[R.G. 21 Ocak 2009 – 27117]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

DÜZELTME

30/12/2008 tarihli ve 27096 sayılı Resmî Gazete’de aslına uygun olarak yayımlanan, 2009/1 sayılı “2872 Sayılı Çevre Kanunu Uyarınca Verilecek İdari Para Cezalarına İlişkin Tebliğ”in eki tabloda “YTL” şeklinde yer alan ibareler “TL”, “YKR” şeklinde yer alan ibareler de “KR” olarak; Çevre ve Orman Bakanlığının 9/1/2009 tarihli ve 2001 sayılı yazısı üzerine düzeltilmiştir.

[R.G. 21 Ocak 2009 – 27117]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Duyuru

21 Ocak 2009 tarih ve 27117 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan,

- Başbakanlık (Hazine Müsteşarlığı)’tan Sigorta ve Reasürans ile Emekli Şirketlerinin Teknik Karşılıklarının Yatırılacağı Yabancı Varlıklara İlişkin Tebliğ,

- Sermaye Piyasası Kurulundan Oydan Yoksun Payalar İlişkin Esaslar Tebliği (Seri : 1, No: 36),

23 Ocak 2009 tarih ve 27119 Sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan,

- Bankalarca Kredilerin ve Diğer Alacakların Niteliklerinin Belirlenmesi ve Bunlar İçin Ayrılacak Karşılıklara İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına İlişkin Yönetmelik,

- Resmi İlan Fiyatlarının Ekli Tarifede Gösterildiği Şekilde Tespik Edilmesi ve 7/12/2006 Tarihli ve 2006/11532 Sayılı Kararnamenin Yürürlükten Kaldırılması Hakkında 2008/14569 Sayılı Bakanlar Kurulu Kararı, yer darlığı nedeniyle Bülten'e alınamamıştır.

2009 YILI İÇİN ABONE OLMAK İSTEYENLERE DUYURU

Yargı Mevzuatı Bülteni'ne abone olmak ve aboneliklerini devam ettirmek isteyenlerin 2008 yılı abone bedeli olan 200 TL'nı Vakıflar Bankası Adalet Bakanlığı Bürosu 783 kod nolu şubedeki 2002083 numaralı hesaba yatırarak alacakları dekontu **açık adreslerini** belirtir bir yazı ile "**Adalet Bakanlığı Eğitim Dairesi Başkanlığı Konya Devlet Yolu Üzeri No: 70 Kat: 9 Hipodrum-ANKARA**" adresine veya 0 312 223 38 06 numaralı faksa göndermeleri halinde 01.01.2009 tarihinden itibaren yıl sonuna kadar çıkacak sayılar adreslerine postalanacaktır.